מה בדיוק שרון עשה אז בעזה

רון בן־ישי: המיפנה חל בינואר 71' כשילדי משפחת ארויו נרצחו בעזה... אריק שרון גייס ותיקי יחידת 101

עמ' 29

עמ' 45

שָגָאוֹן

סאניו V.H.S סופר־דיגיטלי, הוידאו הגאוני שמשנה את כללי המשחק.

ושוב סאניו, האיינשטיין של יפן בהמצאה שהדהימה את העולם וגם את יפן: וידאו V.H.S סופר־דיגיטלי, הוידאו היחידי המראה לך על המסך **9 תמונות** שונות של אותו שידור.
כלומר, אתה רואה תמונה מרכזית בשידור ישיר, ומסביבה 8 תמונות, מוקפאות ועוקבות של אותו שידור.
התבונן בתמונה שבמודעה ותבין למה הכוונה: אתה צופה במשחק כדורסל וברצונך לראות תמונת מצב מפורטת יותר. כל שעליך לעשות הוא ללחוץ על כפתור, המרקע יתחלק ל־9 תמונות ואתה תשלוט במה שקורה במגרש. גאוני לא כן?
יתר על כן, סאניו V.H.S סופר־דיגיטלי הוא הוידאו היחידי המסוגל להציג על המרקע **9 תחנות** שונות בו זמנית (ישראל, ירדן, לבנון וכו') כך שאתה תמיד מודע למה שקורה בכל הערוצים בטלויזיה שלך: לעולם אינך מפסיד סרט, שידור ישיר או תוכנית בידור.
ועוד תכונות יחודיות לוידאו סאניו V.H.S סופר־דיגיטלי:

- ★ מאגר זיכרון לאיתור קטעים מוקלטים ומתוכנתים מראש (עד 100 קטעים).
- ★ הקפאת תמונה משידור חי בטלויזיה.
- ★ P.I.P – תמונה בתוך תמונה – אפשרות לראות סרט וידאו + שידור מטלויזיה בו זמנית, כאשר אחד מהם מוקטן באחת מפינות המרקע.
- ★ קלוז אפ – הגדלת התמונה המרכזית פי 9,4 או 16 והגדלה של אחת מפינות המרקע – פי 4.
- ★ אפקטים מיוחדים – תמונת פסיפס וסולאריזציה.
- ★ הילוך איטי דיגיטלי באיכות מקצועית.
- ★ תיכנות דרך השלט של 6 תוכניות עד ל־12 חודש.
- ★ הקלטה באיכות גבוהה במיוחד.

ירושלים, הלל 1; **ת"א**, פרישמן 50
מפרץ חיפה, ההסתדרות 203
באר־שבע, רמב"ם 21

SANYO

האיינשטיין של יפן. פעם גאון תמיד גאון.

מבצע באימפריה 30 סרטים חינם

המבצע לזמן מוגבל

מבצע כזה עוד לא היה.
מנוי ל-90 סרטים במחיר של 60 (210 ש"ח בלבד).
בוא עכשיו לספריות האימפריה ותראה הרבה יותר
סרטים במחיר הרבה יותר נמוך (2.33 ש"ח לסרט).

300 סרטים חדשים בשנה ■ אלפי סרטים ■ 90 ספריות ■ 220,000 קלטות

שוטה • נוסע עובר • שלושת ימי הקונדור • שכר האמת • סילקווד • פרובידנס • קובלן • ראשון הארור • המסיבה • נהג מונית • קרמר נגד קרמר • אכספרס של חצות •

של הנוסע השמיני

שת סטאבינסקי • רומאו ויוליה • רכבת תחתית • רצח באוריינט אקספרס • סם אל תאמר לא • ליל המכשפות 3 • מונטי פייטון • מפלצת חיה

קרוקודייל דנדי

הסינדרום הסיני • משחק הדמים • הגשר על הנהר קוואי • אדם בעקבות גורלו • רשת שידור • אחר צהריים של פורענות • נערת הטלפון והבלש • אוכפים לוהטים • כל אנשי הנשיא • הארי המזוהם • טוראית בנימין • אוקטופוסי • קונן הברברי • תיק • מרוסיה באהבה • 10

מה מעיק על פורטנוי • הבריחה הגדולה • מגרש השדים • בוני וקלייד • רוקי 1 • הטנגו האחרון בפריז • הבוגר • הכלבתולים • אהובת הקצין הצרפתי • גברים במלכודת • הטוב הרע והמכוער •

מפריץ מוסקיטו

• אבק כוכבים • הנימיץ

זכרונות אהבה מפירנצה

הפרחחים • אמדאוס • הכבוד של פריצי • סוד הקסם הבורגני • עד כלות הנשימה • עקרון הדומינו • פון רייאן אקספרס • פריץ החתול • פלמינגו קיד • משאלת מוות • שליחות קטלנית

• קיד וקסידי • נורמה ריי • מ.א.ש. • צלילי המוסיקה • פאטון • להיות שם • רוז • האימפריה מכה שנית • איש קטן גדול • שובו של הג'דיי • הנוסע השמיני • שלום לך יקירתי

שבלול

אני כריסטיאן פ. • טס • האיש שנפל מכוכב אחר • הכינו את הממחטות • פסק דין • קוקון • קומנדו • ראן • נשיקת אשת העכביש • להיות או לא להיות • ד"ר דוליטל • פרנקנשטיין הצעיר

9½ שבועות של שכרון חושים

• סוס עץ • מיכאל שלי • פרנסיס • ג'ולייטה של הרוחות • דולצ'ה ויטה • זמר הג'אז • אנקת גבהים • אשה לא נשואה • וצדק לכל • מפגשים מהסוג השלישי • הצעד ה-39 • היטייה •

כלבי הקש

• מטרה • ניקלודיון • נערי הכרך • סופרמן 3 • מאיירלינג • אלווירה מאדיגן • ששה שבועות

משה

מטרה חמה • המבט • קאל • והספינה שטה • קולונל רדל • הבאונטי • תותי בר • מעיין הבתולים • התותם השביעי • הצוללת • בחירתה של סופי • הקשר הצרפתי • גבירתי הנאווה • שוטטות

בטי בלו

רמבטיקו • דיוה • אליס לא גרה כאן יותר • המעבר להודו • מלון ניו־המפשייר • תעלומת אומגה • דני רוז האיש מברודוויי • סיפור בזיג זג • מועדון הכותנה • הסיפור האמיתי • היום שאחרי

מעבר לחצות

הבריחה לניצחון • רמבו • כל החיים לפניו • ראסטי ג'יימס • שושנת קהיר הסגולה • האשה באדום • הבז ואיש השלג • מקרוני • דמעות של שתיקה • שנותי היפות בקרוס קריק • באגסי מלון

בית ספר לרופאים מתחילים

• בעקבות האוצר הרומנטי • ברובייקר • ג'ורג'יה • הבלונדיני עם הנעל השחורה • הדוור מצלצל פעמיים • המקס הכחול • ההסטוריה המטורפת של העולם • מרכבות האש • קינג קונג • קונסול של כבוד •

הקשר הגורבגי

אינה עונה • מנדינגו • המפתח • ליפסטיק • צלב הברזל • ללא משפט • נערי הפורענות • רגעים קטנים של חסד • פלמינגו קיד • גורקי פארק • 3 רווקים ותינוק • הארי ובנו • פרקליטי לוס אנג'לס

פני מכשף • ספורים שספרתי לאמא • רומן הדמים • כס הדמים • מסע אל האושר • צבא הצללים • הנהג • לילה על העיר • גברים במבחן • שומר־היערות • באגסי מלון • צייד הצבאים • קן הקוקיה •

כל הג'אז הזה

• המכונית שלי • בארץ אחרת • עוברת אורח • על חוד התער • יומו של אלוף • אדי והמשוטטים • אח מכוכב אחר • יופו של צב • כביש ללא מוצא • סדק במראה • בראיין כוכב עליון •

הפרוטוקול הרביעי

שודדי הכיורים • קאוס • גבור מקומי • לרקוד עם זר • אלכסנדר המאושר • האגם המוזהב • שולחן לחמישה • מקום בלב • הטוב מכולם • תמיד • מוות על הנילוס • שמש אדומה • ליידי קרוליין לאמב

לחתונתן שנית

היידי בת ההרים • האיש בעל אקדח הזהב • גשר אחד רחוק מדי • הקוסם מלובלין • מבצע יהונתן • קאט בלו • ללא כוונת זדון • בהילוך גבוה • כל ממזר מלך • כלבת הים המוזהבת • 1984

ג'ינג'ר ופרד

• באפלו ביל • שלך בבגידה • קגאמושה • הגורם האנושי • תרופה קטלנית • צרות גדולות בצ'יינה טאון

הסבור שאינו נגמר

הבוסטונים • הנוער לשלטון • רומן שהחל במלחמה • שביל החלב • שלום לך בן • שלום לידיד • מופע הקולנוע של רוקי

הבוקר שאחרי

בלעדי באימפריה

סדרות חדשות לילדים (בדיבוב עברי)

מיקי מאוס • גברת פלפלת • נילס הולגרסון • עליסה בארץ הפלאות

לי סודות • דרדסים • ספר נחמד • טאו טאו • קטקטים באים • היקל וג'יקל

המבצע ברשתות השיווק ובספריות אימפריה של קולנוע

רמת־גן: בית אמבר, ז'בוטינסקי 5, טל. 03-7520140
באר־שבע: החלוץ 41, טל. 057-79673
ירושלים: רח' המלך ג'ורג' 16, טל. 02-224433
חיפה: יוליוס סימון 60, מפרץ חיפה, טל. 04-724615

שופר־סל • שקם • כל־בו שלום

אימפריה

קבוצת אימפריה: אימפריה של אלקטרוניקה, אימפריה של קולנוע

איפה אני מבלה 80% מהיום?

במשרד!

לכן-

חשוב מאוד על איזה כסא אני יושב - **"פיתגורס"**
חשוב מאוד השולחן עליו אני עובד - **"פיתגורס"**
חשוב מאוד הציוד בו אני משתמש - **"פיתגורס"**
חשוב מאוד מראה ויופי המשרד. **"פיתגורס"**
חשוב מאוד גמור המוצר ואיכותו - **"פיתגורס"**

"פיתגורס" -

ציוד משרדי, שרטוט וגרפיקה מהגדולים בארץ
עונה על הכל

רח' יהודה הנשיא ...
רח' המשמטנים ...

עד שלא תראה את הנחש מול העיניים, לא תבין!...

בוא להרגיש את הנחש עם אלוף ישראל במרוצי מכוניות.

ספרינט הספורטיבית

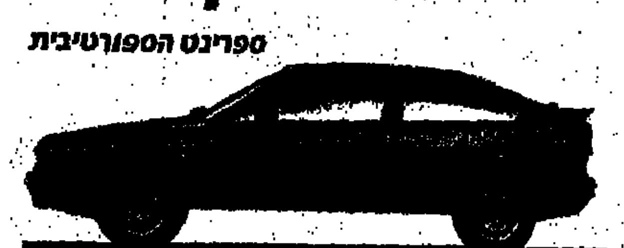

33 המשפחתית

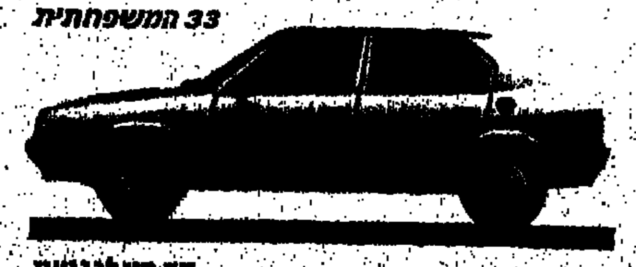

75 האלגנטית

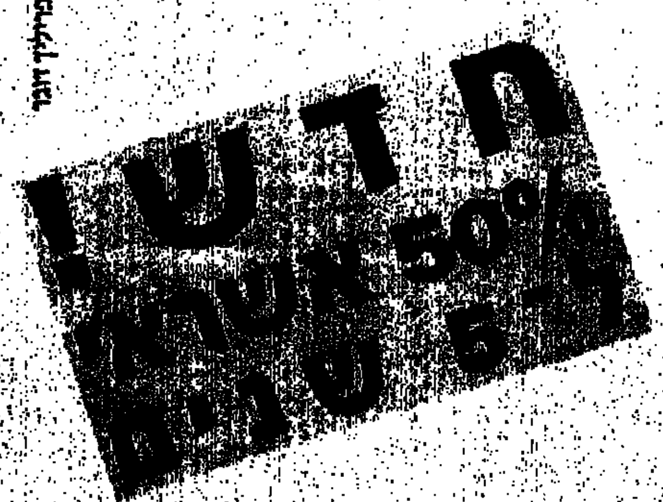

סמל הנחש של אלפא רומאו.
עד שלא תראה אותו בנסיעה, תרגיש את העוצמה, את הביצועים, לא תבין...
התבונן בנחש והאזן לנהימת המנוע, זה הצליל המיוחד שאלפא רומאו מנגנת לך לאורך כל הדרך.

יש בה אוירה, תחושה שלא תקבל מאף מכונית אחרת. לחץ על הדוושה, תן זינוק, קח את השליטה בידיך. אלפא רומאו. אטרקציה על הכביש.

בוא להרגיש את הנחש עם אלוף ישראל במרוצי מכוניות רמי שוחטוביץ, אשר ידגים בפניך את הביצועים והעוצמה של המכוניות. לתאום פגישה צלצל לסוכנות הראשית טל: 03־335463.

Alfa Romeo

תל־אביב: קפריש, המסגר 61, טל. 335463, 03־338204. **חיפה:** כוכב שביט, אלנבי 3, טל. 04־669413. **ירושלים:** המכונית אזור התעשייה תלפיות, טל. 713844, 02־713866. **נצרת:** אבו נעים ראוף, אזור התעשייה
באר־שבע: אחים בורגיל קק"ל 3, טל. 057־74436. **רמת־השרון:** בית הרכב, סוקולוב 93, 03־490683. **אשקלון:** אלדו בע"מ, שד' בן־גוריון טל. 057־22284. **חדרה:** הנשיא 60, טל.

עץ או פאלי?

קודם תקבל- אחר כך תתן

אל תהמר על הכסף שלך!

לא צריך לספר לך מה קורה בענף הרהיטים היום.
כמה גדולים ירדו מהעץ והשאירו צרכנים בלי כסף... ובלי רהיטים.
היום לא מהמרים. באים לסקאנדיה, מזמינים מה שרוצים ורק אחרי שרואים את הרהיטים בבית, משלמים.
וגם אז ב-12 תשלומים שווים או במזומן אחרי קבלת הרהיטים.
רק סקאנדיה חברה ציבורית ואמינה יכולה לתת תנאים שכאלה.

אל תהמר על סוג העץ!

כשמגיע הרגע לקבל החלטות בקשר לרהוט הבית אסור להמר על טיב העץ. כי השילוב הנכון בין עץ אורן פיני לבין עבודת נגרות ללא פשרות מבטיח לך ריהוט לשנים רבות.

אל תהמר על המחיר!

רק בסקאנדיה אתה יכול לרהט את כל הבית ב־302 ש"ח לחודש.
חדרי שינה מהודרים, ארונות קיר במבחר דגמים, פינות אוכל, מערכות ישיבה, מזנונים, חדרי ילדים.

אל תהמר על האיכות!

רהיטי האיכות של סקאנדיה להרכבה עצמית נותנים לך מבחר דגמים מהרבה עץ טבעי, רהיטים מודולריים קלים להרכבה באין־סוף שילובים מקסימים המאפשרים לך להיות מעצב הפנים של הבית שלך. והלהיט החדש פינות ישיבה מרופדות.
לא תמצא הצעה מעניינת מזו בתחום הרהיטים בארץ.

אל תמהר - אל תהמר
הכנס לסקאנדיה ותמצא את ריהוט הבית שלך.

עד 12 תשלומים שקליים בכרטיסי אשראי

רשת חנויות המפעל פתוחות **במוצ״ש** בשיטת **שלם וקח**

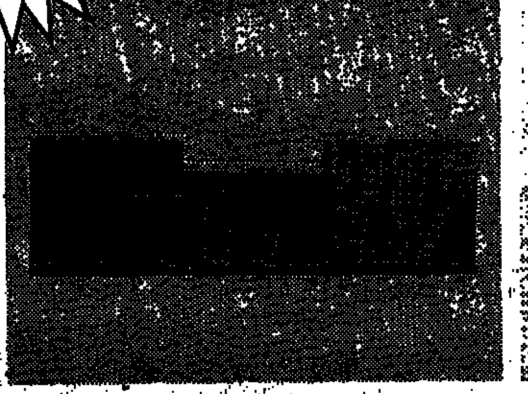
מזנון דגם "מודולר" 2.40 מ' אורך ב־407 ש"ח.

פינת ישיבה דגם דניאלסון כולל 5 כורסאות מעץ טבעי + כריות במגוון צבעים ב־790 ש"ח.

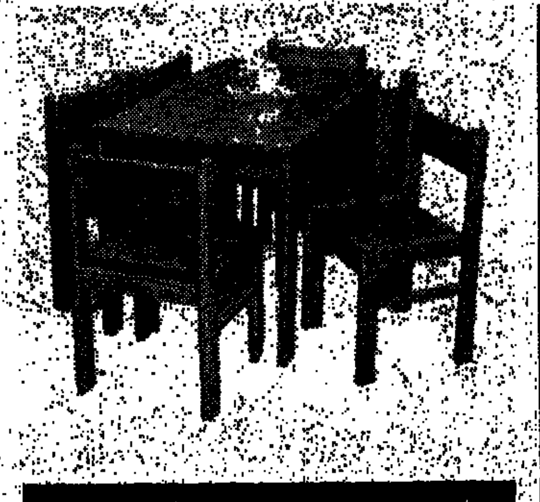
שולחן דגם פיורד + 6 כסאות דגם נילסן ב־815 ש"ח.

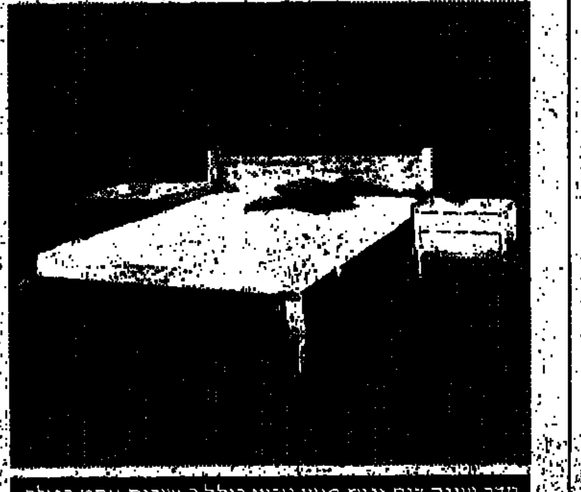
חדר שינה דגם ונוס מעץ טבעי כולל 2 שידות אחת כפולה ב־547 ש"ח.

סקאנדיה

שילוב של עץ ו[illegible]

רשת חנויות ברחבי הארץ:
הרצליה: שלם וקח: א. התעשיה בקרבת כביש חופה [illegible]
אור יהודה: שלם וקח: א. התעשיה רח' העמל 1 [illegible]
ירושלים: בנין האחים ישראל, שלומציון המלכה 18 [illegible]
מפרץ חיפה: ההסתדרות 217 פנות כביש א' [illegible]
החדש ראשל"צ.

מתנות, הנחות וטיסה ללונדון!

במבצע „שבוע לבן בצבעים" בכל־בו שלום.

השבוע בכל־בו: מבצע הנחות, מתנות וטיסה • הפתעות ומתנות ל„יום האם" במחלקות: אופנת נשים, לבני נשים ותמרוקים • כלי־בית – מבצע טרום־פסח • רהיטים עם אפשרות ל־6 תשלומים • מבצע NATURE BEAUTY במחלקת תמרוקים • הצעות מיוחדות ב„שעת הבונוס" ובפינת ה„SALE" • נמשכת מכירת סוף העונה - עד 50% הנחה • תשלומים ללא ריבית.

טקסטיל בית

מפות שולחן, כיסויים למכשירי חשמל ומגבות מתוצרת „רומנטקס"	20% הנחה
ובנוסף, על כל קניה של מוצרי „רומנטקס" ב־100 ש"ח ומעלה מתנה – 3 מגבות מטבח.	
כל המגבות מתוצרת „וינוגרד"	20% הנחה
ובנוסף על כל קניה מעל 100 ש"ח מתנה – 3 מגבות מטבח.	
כל המצעים האופנתיים של „נילי"	20% הנחה
ובנוסף, על כל קניה מעל 100 ש"ח מתנה – מפית אוכל אישית וכפפה למטבח.	
מפות רקומות תוצרת איטליה והונג־קונג	20% הנחה
ובנוסף, על כל קניה מעל 100 ש"ח מתנה – סט מפיות רקומות.	
המצעים החדשים של „דרלין"	20% הנחה
מצעים בהדפס מרהיב תוצרת יוון	20% הנחה
מגבות מטבח בהדפס מרהיב תוצרת ארה"ב	20% הנחה

כל הקונה במחלקת טקסטיל בית ב־200 ש"ח משתתף בהגרלת כרטיס טיסה ללונדון.
כל הקונה במחלקה בסכום העולה על 300 ש"ח משלם בשלושה תשלומים ללא כל ריבית.

כלי בית

יריד מכירות ענק לשבוע ימים בלבד. הקדימו קניותיכם לפסח – לבחירתכם מבחר עצום של כלי בית ומתנות ב־1 שקל, 2, 3 ומעלה. לדוגמא:

סכו"ם תולה 24 חלקים ב־4 צבעים תוצרת יפן, רק	29 ש"ח
מגש גזול תוצרת אנגליה, רק	6.50 ש"ח
מפצח אגוזים תוצרת איטליה, רק	6.50 ש"ח
קופסאות אחסון מקסימות מפח – תוצרת אנגליה, החל מ	2.50 ש"ח
פמוט מצופה כסף BMF גרמניה, רק	12 ש"ח
כוסות „דוראלקס" לתה, רק	1 ש"ח
כלי בישול לתנור ולמיקרוגל תוצרת CORNING ארה"ב, החל מ	25 ש"ח
לוחות חיתוך בעיצוב אנגלי, רק	10 ש"ח
טרמוס כד תוצרת שבדיה, רק	28 ש"ח
תוצרת Teffal צרפת – מבחר עשיר של תבניות אפיה מצופות טפלון, החל מ	6.50 ש"ח
קלחת משובחת מנירוסטה מצופה טפלון 22 ס"מ, רק	9 ש"ח
צלחות סנה עיקרית – עמוקה ושטוחה – „דוראלקס", רק	2.80 ש"ח
פאר תוצרת הארץ: „סולתם" סיר 2.5 ליטר, רק	25 ש"ח
מחבת 18 ס"מ, רק	17 ש"ח

חשמל ואלקטרוניקה

נמשך מבצע מכשירי חשמל ROWENTA 3, 6 תשלומים ללא ריבית.

20% הנחה
על כל המצעים האופנתיים של „נילי" ובנוסף על כל קניה מעל 100 ש"ח מתנה – מפית אוכל אישית וכפפה למטבח.

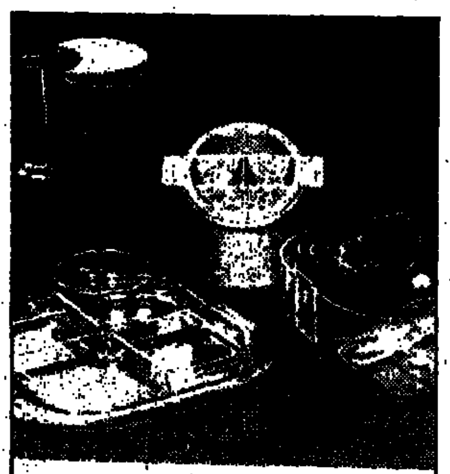

החל מ־9.50 ש"ח
כלי הגשה יפהפיים תוצרת Guzzini איטליה

אפנת נשים

מכירת חיסול. מיטב יצרני האופנה	עד 50% הנחה

מבצע מיוחד לכבוד יום האם: בימים א'-ה' 14-18.3, לכל קונה איפור חינם ומתנה – קרם ידיים וקרם גוף של „הלנה רובינשטיין".

סריגי נשים

(הזדמנות) קניט את המלאי של „ליר"	20% הנחה
על כל מלאי הסריגים	עד 60% הנחה

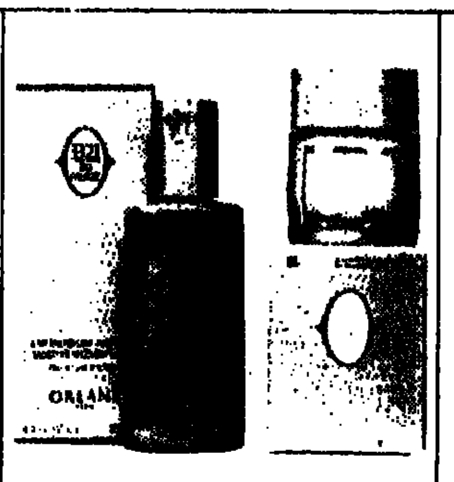

ORLANE
היישר מפריז לכל־בו שלום, מוצרי הטיפוח היוקרתיים אורלאן, המבוססים על חומרים טבעיים.

מבצע **ליום האם**. מתנה מיוחדת על כל קניה של מוצרי NATURE BEAUTY. מבחר חבילות שי יפהפיות לבחירתך. רק בת"א

לבני נשים

כותנות לילה תוצרת ארה"ב החל מ	19.90 ש"ח
פיג'מות תוצרת ארה"ב	29.90 ש"ח

שי ל„יום האם" - כל הקונה במחלקת לבני נשים בקומת הכניסה ב־35 ש"ח ומעלה תקבל חינם זוג עגילים או סיכה אופנתית לפי בחירתה.

רהיטים

רהיטי איכות מאיטליה, סקנדינביה, ארה"ב גרמניה וישראל, במחיר מבצע עם אפשרות ל־6 תשלומים ערבות בנקאית על חשבוננו. לדוגמא:

„PASCCALLE" דנמרק – כורסא T.V+שרפרף וכרית, ריפוד עור במקום 1,160 ש"ח	930 ש"ח
„מרקו" דנמרק – כורסת T.V+שרפרף, ריפוד עור במקום 1,950 ש"ח	1,560 ש"ח
ספה/מיטה עם ארגז מצעים במקום 765 ש"ח	440 ש"ח
„פיטנגו" – מערכת ישיבה 3+2+כורסא עם מנגנון מיוחד והדום	2,850 ש"ח
„CORTINA" מאיטליה 3+2+1 בריפוד עור מעולה	4,600 ש"ח

המחירים במזומן ואינם כוללים הובלה.

פינת ה־SALE

סטים של כלי מיטה „כיתן" מעודפי יצוא ל„מייסיס" ארה"ב	50% הנחה
מגבות „כיתן" מעודפי יצוא	50% הנחה
חלוקי אמבטיה „כיתן"	40% הנחה

שעת הבונוס

השבוע, בין השעות 4 ל־7 בת"א ובין 2 ל־4 בחיפה, תנתן הנחה מיוחדת של 10% (בנוסף לכל ההנחות הקיימות) במחלקת כלי בית. ההנחה תנתן בתשלום קניה.

3 תשלומים ללא ריבית

על כל קניה מעל 300 ש"ח, 3 תשלומים שווים ללא כל ריבית, במחלקות: נעליים, אלגנטיות, אותקים ועוד, אופנת נשים, לבני נשים, אופנת גברים טקסטיל בית וצילום.

כל-בו שלום

תל־אביב: מגדל שלום רח' הרצל | חיפה: מרכז בורוחוב: מרכז הכרמל שד' הנשיא 109
חנות הרהיטים בחיפה: צ'ק פוסט. רח' שלמה בן יוסף 9

יש פתרון להקרחה
יש הוכחות להצלחה !

...נו בניר־ג'נריישן מדברים בעובדות ובמספרים בלבד. מליוני אמריקאים ועשרות אלפי ...ראלים, מרוצים ונאמנים, אינם יכולים לטעות יותר מכך: אם אתה סובל מהקרחה מתקד־ ... ונשירה, ועדיין מפקפק בפתרון המוצע לך — אנו רוצים שתיווכח בעצמך. קנה ...ג'נריישן וקבל פילם צבעוני על חשבוננו. צלם את ראשך, התחל מיד בטיפול ...שווה את העובדות בעוד כמה חודשים.

...ם התוצאות אי־אפשר להתווכח!

...ג'נריישן, תכשיר אמריקאי, הוא פרי מחקר של שנים, אשר פותח על־ ... מדענים פיניים באוניברסיטת הלסינקי. הרכב התכשיר מיועד לבצע ... פעולות חשובות, הפותרות את בעיית ההקרחה: ניקוי עור הקרקפת ...חומרים אשר הצטברו עליו וחסמו את צמיחת שורשי השיער, והזנת ...ת שורשי השיער אשר התנוונו עקב תזונה לקויה, הורמונים ...רשה), מתח נפשי ועוד.

...צד? הפוליסורבט 60 המצוי בניר־ג'נריישן, חומר מוליך ...מים, חודר אל מתחת לעור הקרקפת, ודוחף החוצה את ...בת הפסולת שהצטברה. התוצאה מיידית: העור ...ור לנשום, השיער נראה מבריק יותר ובריא יותר. ...עו הופך רך ונעים. בד בבד מוליך הפוליסורבט ... את החומרים המזינים המצויים בניר־ ...ריישן אל שורשי השיער. החומרים הללו ...נים את השורשים ובונים אותם.

נשירת השיער נבלמת; במרבית המקרים, בתוך שבו־עיים ועד שישה שבועות. השי־ער חוזר לחיים. לרבים מאיתנו יתברר גם, כעבור כמה חודשים, כי מאזן הצמיחה משתנה לטובה. השיער הופך מלא יותר וסמיך יותר, אצל נשים וגברים כאחד. התוצאות מתחילות לבצבץ. אתה עשוי לגלות כי עליך להעביר את המסרק גם במקומות בהם נמנעת לעשות זאת מזה זמן רב. כל התהליך הזה ידרוש ממך טיפול יומיומי, קצר וקל, אשר איש לא יבחין בו. טפטף טי־פות אחדות על כף היד, מרח על השיער, וניר־ג'נריישן יעשה כבר את השאר.

בכל מקרה של בעיה, שאלה וסתם סקרנות, מפיצי ניר־ג'נריישן מלווים אותך במהלך השימוש. לרשותך מספרי הטלפון המצויי־נים למטה. אל תהססו, חייגו ושאלו — אתם תיענו ברצון.

על־כן, גש עוד היום אל בית־המרקחת, קנה ניו־ג'נריישן — שמפו וקונדישנר, בכמות המספיקה לשלושה חודשים יותר, במחיר 98 ש"ח בלבד, שהם כשקל 1 ליום בלבד וקבל פילם חינם על חשבוננו. צלם את ראשך והתחל עכשיו בטיפול. השעון הביולוגי שלך אינו פועל לטוב־תך. אל תחכה ואל תתמהמה — כל דקה שווה שיער, והשיער הזה... כולו שלך!

התוצאה כולה שלך — אתה הופך לאחד מאלה ששיערם הפך ממקור דאגה למקור הנאה!

* עד גמר המלאי

כדאי

מאת ג. יפ...

שיבה 5 כוכבים

כשמגיעים לגיל שבו יש צורך בחיי חברה פעילים במסגרת שלווה ותרבותית, כדאי להגיע לבית גלי הזהב. זהו פרוייקט מגורים חדשני ברמה גבוהה הממוקם על שפת ימה של נתניה, קרוב למרכז העיר. כל השירותים הנלווים, פעילות חברתית ענפה. תשובה אידיאלית לשנים המבוגרות.

הצורך שלנו בחיי חברה ובפינוקים אינו נעלם לעולם. גם כשאנו מגיעים לגיל מבוגר והתנועה קצת יותר קשה עלינו, הצורך קיים. להיפך, ככל שאדם מתבגר, הוא זקוק יותר לשירותים הקטנים והמיוחדים המקלים על החיים. הבעיה היא שלא קל לאדם לא צעיר לדאוג לכל הפרטים האלו בכוחות עצמו: נקיון יסודי בבית, עריכת קניות, ביקור במספרה. גם השמירה על חיי חברה ערים קשה יותר. לחפש פעילות מתאימה בעיר, להגיע למוקדי עניין מרוחקים, להצטרף לארועים בשעות בלתי נוחות - כל אלו מהווים טרחה ולפעמים פשוט מוותרים על הפעילות כולה ונשארים לבד בבית.

הפתרון האידיאלי אשר לוקח בחשבון את השינויים החלים עם הגיל יחד עם הכבוד העצמי של האדם המבוגר והתנאים הנוחים המגיעים לו לאחר שנות מאמץ רבות, הפתרון האידיאלי הזה הוא גלי הזהב - הבית לגיל הזהב בנתניה.

שיבה 5 כוכבים

האמת היא שהאוכלוסיה המבוגרת זכתה בבית יפה ונוח במקריות מעניינת. במקור הוא נועד להיות בית־מלון בעיר ההומה מתיירים, עד שעבר הסבה למגורי גיל הזהב ברמה של 5 כוכבים.

גלי זהב הוא בית חלומות לאנשים אשר שנות העבודה המאומצות כבר מאחוריהם והם מבקשים ליהנות מן השנים הבשלות שלפניהם. במבנה מספר סוגי דירות: דירת חדר עם מטבחון ואמבטיה, דירת 2 חדרים עם מטבחון, אמבטיות ושירותים כפולים. דירת 2 חדרים יוקרתית וכן פנטהאוזים. רמת המגורים גבוהה ביותר. בכל הדירות שטיחים יפהפיים מקיר לקיר, וילונות מהודרים וארונות קיר מרווחים. המטבח מצוייד באופן מושלם במקרר, כיריים חשמליות ושאר מיתקני חשמל. הדירה ממוזגת אויר ומותקנים בה מכשירי טלפון ורדיו. תוספות נחוצות כמו אנטנה מרכזית לטלוויזיה, כפתור קריאה לעזרה וכיו"ב מצויים אף הם בכל דירה. אין ספק שזהו בית חלומות ברמה בינלאומית.

יש מי שדואג

היתרון הגדול המתלווה למותרות של בית גלי זהב הוא חיי הנוחות וההנאה בראש שקט. סוף סוף הגיע הזמן להסיר את העול התמידי של דאגה לאחזקה השוטפת של הדירה. כיום לא קל להשיג בעל מקצוע שיתקן צינור דולף או תקלה במערכת החשמל. בגלי זהב העול הזה אינו שלך. יש צוות מקצועי האחראי לאחזקת הבית ברמה גבוהה ביותר. לא רק תקלות ותיקונים. גם הנקיון הוא עניין שלהם. חסל סדר הרמת חפצים והזזתם ובליעת אבק, או, הנסיון הבלתי פוסק להשיג עוזרת.

בטווח הרחב של הדאגות שצוות גלי זהב לוקח על עצמו ומסיר מכתפי הדיירים, מצויים גם כל השירותים הנילווים שאדם נזקק להם הן באופן קבוע והן בהזדמנויות מיוחדות.

למשל: מים חמים תמיד ובאופן חופשי. אין צורך לזכור להדליק את הדוד או לחסוך בשימוש, צריך רק לפתוח את הברז. מינימרקט וקפטריה ממוקמים אף הם בתוך הבנין. אפשר לשבת בקפטריה באווירה נעימה ואפשר לערוך קניות שיגיעו הביתה עם המעלית. במקום אפילו בית כנסת (לא צריך להרחיק...) כך אתה מתפלל ונמצא עם אנשים שאתה מכיר. במקום גם אולם וכו ניתן לערוך ארועים או שמחות משפחתיות.

לארח את הנכד

גלי זהב הוא מקום אידיאלי לאירוח המשפחה והנכדים. כאן נהנים לא רק מן הפרטיות שיש בדירה משלך, אלא מנטרלים גם את המתח הנלווה בד"כ לביקור כזה. במינימרקט שבבנין אפשר למצוא כל מה שהנכד אוהב וכל מה שהילדים יבקשו. לא צריך לחשוש גם מ... הלכלוך שיווצר, שהרי יש מי שמנקה.

חיי חברה תוססים

למה להפסיק לרקוד אחרי גיל ... לצייר? אפשר לקיים מסיבות ... ולהשתתף בחוגים מרתקים. כאמור, ה... שלנו בחברה אינו פוסק לעולם. דווקא ... עם הבגרות והפנאי, נפתחות אפשרו... חדשות. בגלי זהב אי אפשר להיות ... בבית מתגוררים אנשים כמוך, בני גילך, ... תחומי עניין דומים. במסגרת השירו... הניתנים לדיירים יש מיגוון מפתיע ... פעילות חברתית ענפה: הרצאות, ... חוגים, משחקים, כך שכל דייר יוכל ל... את התשובה לרצונותיו. אפילו טיול ... בחו"ל יארגנו כאן למעוניינים. הצוות ... לא יחסוך כל מאמץ כדי להנעים לדיירים ... זמנם. מלבד חוגים וארועים לפי ... הדיירים ולפי יוזמה מרכזית, יש גם ... מקומות מיפגש שהם בבחינת תרופה ... כנגד הבדידות ומשמשים מוקדי ... ובילוי משותף. יש מספרה ומכון ... נעימה וחדר קריאה צמוד, חדר ... וטלוויזיה, בית כנסת, בריכת שחיה, ... ספורט (עם סאונה אמיתית). מי ש... חייו, מגיע לו ליהנות מחיים ברמה ... בחברת אנשים כמוהו.

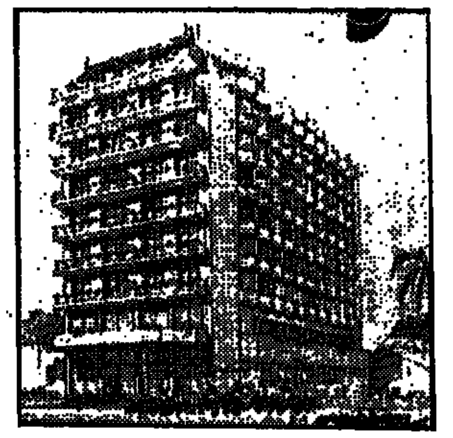

העיקר הבריאות

[illegible]

לב העניינים

[illegible]

אפשר לבוא לראות ואפשר גם לתאם פגישה בטלפון: 053-617811

ואלה רק הפרסים

מתי בפעם האחרונה הציעו לך כל כך הרבה רהיטים (20 יצרנים) בכל כך הרבה תשלומים (עד 38) עם כל כך הרבה פרסים (על כל קניה)

א.א רהיטים – משלמים לאט. מקבלים מהר. ויוצאים עם פרס ביד. מיד

כל קונה זוכה-ללא הגר...

על כל קניה מ-1000 ש"ח
מפזר חום - סימנס

על כל קניה מ-2000 ש"ח
צ'יפסטר לטיגון עמוק - רטפון

על כל קניה מ-3000 ש"ח
תנור חימום גז - אלקטרה

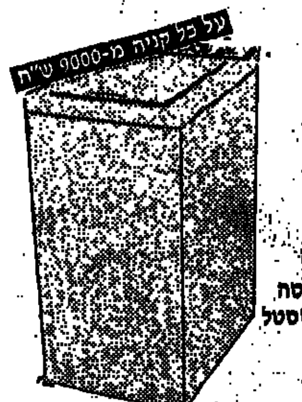
על כל קניה מ-9000 ש"ח
מכונת כביסה "ליידי" - קריסטל

מיני מערכת, דבל קסט, רמקולים מתנתקים אמפייר

על כל קניה מ-6000 ש"ח
מיקרו גל - טושיבה

על כל קניה מ-8000 ש"ח
טלויזיה "14 + שלט - אוריון

על כל קניה מ-7000 ש"ח
מדיח כלים - אויקל

על כל קניה מ-4000 ש"ח
מייבש כביסה - אויקל

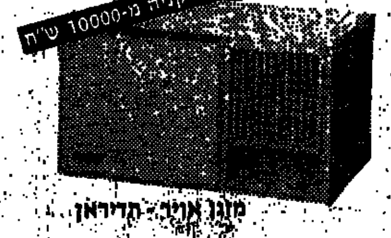
על כל קניה מ-10000 ש"ח
מזגן אויר - תדיראן

38 תשלומים חודשיים
לראשונה בישראל
שיטת שיווק מהפכנית
בא.א רהיטים
אתה קובע את תנאי התשלום
38,25,19,13 תשלומים
ללא צורך בכרטיסי אשראי
התשלומים צמודים למדד

א.א. רהיטים
מערכות ישיבה מעור ובד. מזנונים. חדרי שינה. פינות אוכל. חדרי ילדים ונוער.
20 יצרנים, 500 מ"ר, חנות מפעל אחת.
ר"ח אצ"ל 35, אזור התעשיה החדש ראשל"צ. טל. 03-9611966 (מול מפעלי גלי)

פתוח בשבתות
מ-10.00 בבוקר עד ...
במשך השבוע 9.00-20.00

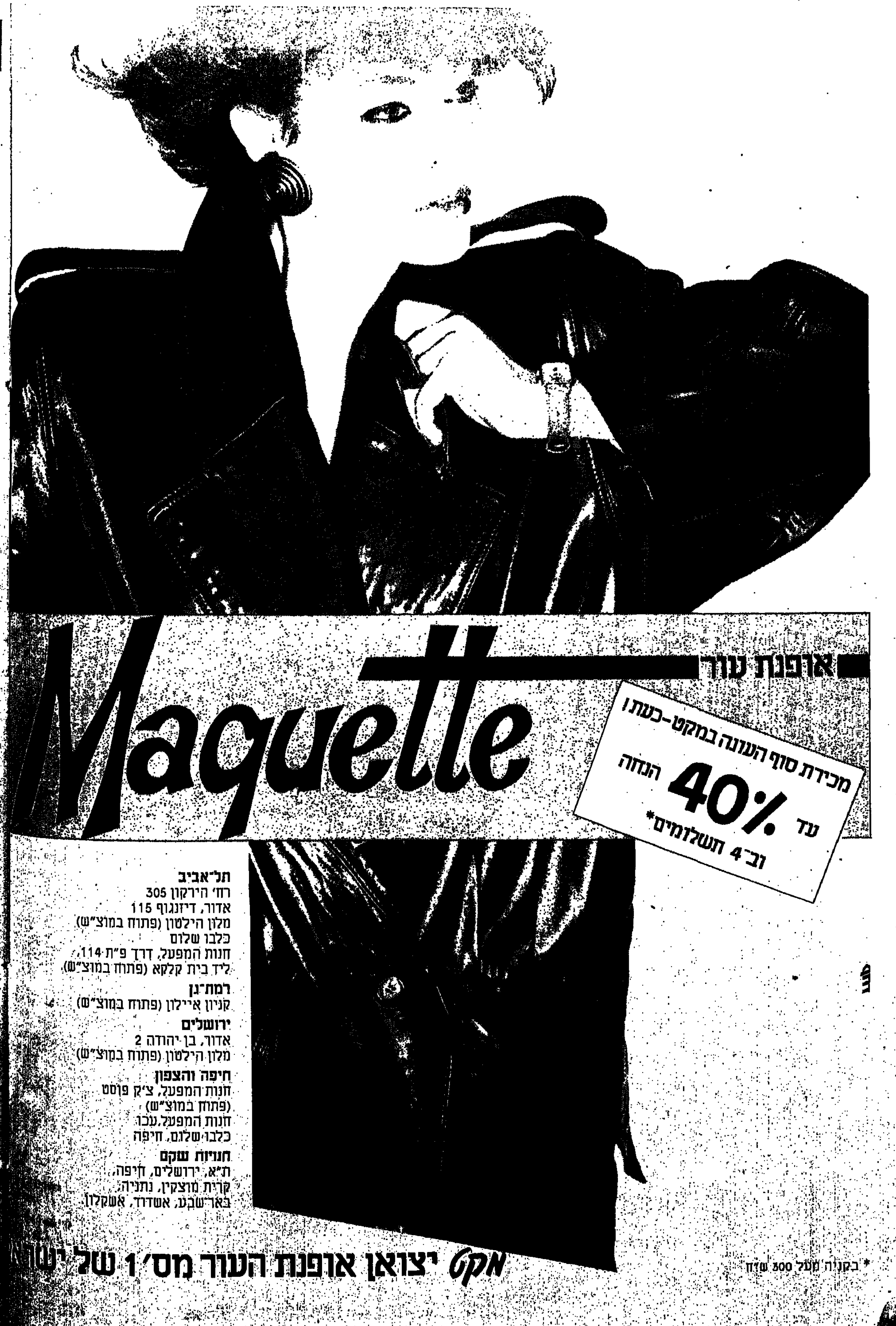

7 ימים

12
עזה כמוות
מי שממהר היום לנקוב בשמו של אריאל שרון כמי שידע לטפל במצב בשטחים, כדאי שיילך לעזה של 71׳ • רון בן־ישי

14
באמצע החגיגה
תמונות מחייו הסוערים של רפי נלסון, „מר טאבה", שנפטר השבוע • ענת טל־שיר

18
המזל של מזי
הזמרת מזי כהן יוצאת בתקליט־סולו ראשון. יהודית רביץ, דני סנדרסון, נורית גלרון התחילו באותו הזמן • איציק יושע

22
מות אשתו
משה ששון, שגריר ישראל במצרים, שכל את אשתו ואת בנו. חוזר ארצה אחרי 7 שנים בארץ הנילוס • סמדר פרי

27
קונדרה בסרט
„הקלות הבלתי נסבלת של החיים", עכשיו בסרט. 17 מיליון דולר על סרט שנוי במחלוקת • ריצ׳ארד קורליס

29
הבטחה עם שחר
אולי הכל היה נראה אחרת, אילו משה חריף היה היום בין החיים. שש שנים לתאונה המחרידה • עמנואל בר־קדמא

רפי נלסון ומריאן, ביום נישואיהם, לפני כשנה. מה יהיה בגורל טאבה

ילדי טהרן. 7 חודשים בבית יתומים, אוגרים מזון מתחת למיטות, כל אחד לנפשו

יצחק תשובה. תצלום: ציקי מושה. האם הוא יוותר גם על מכבי נתניה?

ילדי טהרן
סיפורו האישי של אלוף חיים ארז, מילדי טהרן. השבוע יחגגו 45 שנים לעלייתם • נחמה דואק

38
סיגריות בזול
זווית אישית על המאבק בחברת דובק: בטי, אלמנתו של אלכסנדר וסקביץ, ממייסדי החברה • ג׳ודי ניר־מוזס

40
בנק תשובה
יצחק תשובה, הבוס של מכבי נתניה, קנה את בנק המשכנתאות יעסור • אריה אבנרי

42
גדר חיה
אורי עליזי מגן על האולימפיאדה בקנדה. הרבה כסף, הרבה כבוד, חיים טובים • לאה אתגר

45
מאחורי התקליטים
מדור אישי בענייני פופ ורוק וכל מה שמכונה „מוסיקה קלה". בלי כאסח • יואב קוטנר

52
שנת הדרקון
השבוע מתחילה שנת הדרקון בלוח הסיני, שנה כזו עלולה להצית את העולם באש, אם במובן החברתי ואם במובן הצבאי • האסטרולוג אילן מקר

שמעון פרס ואריק שרון. כצעד ראשון, השיג שרון את הסכמתו של דיין להפרדת הממשל האזרחי מן הממשל הצבאי. תצלום: מיכאל פריידין

עזה 88':

השיטות של שרון לא יועילו

מי שרוצה להחזיר את אריק שרון לטפל בעזה, צריך לזכור שעברו 17 שנים: הם השתנו, אנחנו השתננו, היקף הפעילות וצורת התגובה השתנו

רון בן־ישי

שיני הזהב של האיש השלישי בטור הבהיקו מפעם לפעם כשנפל עליהן אורו של פנס רחוב רחוק; הוא הפנה ללא הרף את ראשו מצד אל צד, לופת בעצבנות את הקלצ'ניקוב נטול המחסנית שבידיו.

לפני כשעה, יצא מבניין מסויים עב־קירות בעיר עזה, עטף את ראשו בכפיה ונכנס ביחד עם עוד שלושה מלווים למכונית פרטית שנסעה במהירות דרומה, ברחובות החשוכים והריקים מאדם.

בין עצי פרדס, בפאתי מחנה פליטים שבאיזור רפיח, קורסת על עקביה, המתינה להם חבורה קטנה של אנשים חמושים. גבר גוץ וחסון התרומם מתוך גומת השקייה, נטל את הנוסע בזרועו ופסע עמו אל בין העצים. עוד אחד מנוסעי המכונית הצטרף אליהם.

כששבו השלושה, הוציא הגוץ מתחת לבגדיו אקדח שקנהו ארוך ועבה מהרגיל, דרך אותו בלי לנצור, והחזיר אותו למקומו. „זוזים", אמר והאנשים קמו ויצאו בעקבותיו, מישהו מושיט לנוסע קלצ'ניקוב והוא נוטל את הכלי בלי אומר ותופש את מקומו בטור.

החבורה חולפת במהירות בין עצי הפרדס, ואחר יוצאת למשעול צר וחולי, מבהיק כסרט לבן באור ירח של אמצע יולי. האוויר הביל וחם והחול העמוק מחזיר איוושה קצובה ומהירה אל סוליות הגומי המחורצות של נעלי הפלדיום.

אחרי כעשרים דקות, מצטיירת צלליתו החשוכה של בית בודד על גבעה קטנה באמצע פרדס. החבורה סוטה מן הדרך ומתגנבת בהליכה זהירה ואיטית אל בין העצים.

מול באר שצינור בטון עבה מוזרק ממנה, עוצרים ונשכבים בחצי פרסה.

מישהו קורא בערבית, פעם ופעמיים. מתוך האדמה בוקעת תשובה. הנוסע מראה סימני עצבנות, זו לו הפעם הראשונה בסיטואציה כזו והגוץ מרגיע אותו. חולפות שניות אחדות, ואז, ליד צינור הבטון, מתרומם משטח קטן מכוסה עפר וענפים, ומתחתיו יוצא גבר חמוש בקלצ'ניקוב.

הנוסע זז בפתאומיות ומקים רעש. הגבר שהגיח מן הבונקר דורך את הקלצ'ניקוב. צרור ארוך ועמום קוטע את הצליל המתכתי באיבו. ממקום רבצנו, לאורו של הירח המסתנן בין הענפים, ראינו היטב את ההפתעה והאימה בפניו של הגבר הקורס ונופל.

■■■

בבוקר שלמחרת, מוחק קצין המודיעין של הממשל בעזה את שמו של אחד ממנהיגי „חזית השחרור" – מרצח ידוע, מרשימת המבוקשים, ומתווה איקס גדול על תמונתו של האיש התלויה על קיר החמ"ל.

בצהרי אותו יום, נמחקו עוד שני שמות מן הרשימה. חוליה של צנחנים שנעה מספר ימים בין סמטאות מחנה הפליטים הסמוך לפרדס שבו נהרג המחבל בלילה הקודם, זיהתה שני אנשים מזויינים בין הבתים והרגה אותם.

המחיקות ברשימת המבוקשים, והאיקסים שהתרבו והלכו, הצטרפו לסטטיסטיקה שהצביעה על ירידה המסתמנת בפיגועים וברציחות – והעידו כי אחרי שנתיים ומעלה, שבהן היו המחבלים אדוני הרצועה, נמצא סוף־סוף צה"ל, ביולי 1971, בדרך הנכונה להחזיר לעצמו את השליטה באיזור.

שיטות הפעולה החדשות והבלתי שגרתיות שהפעיל אלוף פיקוד הדרום, אריאל שרון, להרגעת המצב ברצועה, התחילו סוף־סוף להשפיע.

■■■

מי שממהר היום לנקוב בשמו של אריאל שרון כמי שידע לטפל במצב שנוצר בשטחים בחדשים האחרונים, כדאי שידע להבחין בהבדל.

הבעיה באותם ימים קודרים, לפני 17 שנים, היתה ההתמודדות עם חוליות טרור, שהטילו חיתתן על האוכלוסיה ורצחו בלי הבחנה ישראלים ותושבים מקומיים כאחד. הפרות סדר והתפרעויות המונים כמעט שלא היו, ובילדים מיידי האבנים הצליחו אפילו חיילי המילואים הבריטניים, ששמשו או חיל מצב ברצועה, לטפל בהצלחה.

■■■

המצב ברצועת עזה יצא בעצם משליטה כבר במחצית הראשונה של 1969. שנתיים אחרי כיבוש הרצועה, במלחמת ששת הימים, הצליחו ארגוני המחבלים להתארגן ופתחו בסידרה של רציחות ופיגועים, שהותירו את השלטון הישראלי אובד עצות.

המחבלים, שנכשלו בנסיונותיהם למנוע בעד תושבי הרצועה מלמצאת לעבודה בישראל, חיפשו דרך לפגוע בחיים ברצועה, שהחלו ללבוש צביון נורמאלי, ומצאו אותה: פיגועים בכבישי הרצועה.

האמצעי הנפוץ ביותר היה זריקת רימונים על כלי רכב ישראליים, צבאיים ואזרחיים, שעברו בכבישים. המחבלים שלא העזו לעשות זאת בעצמם, היו משלמים לנערים תלמידי תיכון שיעשו את העבודה עבורם. התעריף היה 50 לירות ישראליות עבור יידוי רימון.

רימונים, כלי נשק ואמצעי חבלה אחרים לא חסרו ברצועה. חלקם הוברחו ממצרים, דרך סיני, על ידי הבדואים. כמויות נוספות הגיעו בדרך הים ומן הגדה המערבית. אולם העיקר היה מה שנשאר עדיין בסליקים, שבהם הטמינו את כלי נשקם כ־5000 חיילי החטיבות הפלשתינאיות של אחמד שוקיירי, שפעלו במסגרת הצבא המצרי ברצועה.

כשנכנס צה"ל, פשטו חיילי צבא השחרור הפלשתינאי את מדיהם, הטמינו את נשקם, ונטמעו באוכלוסיה. קריאותיו של המושל הראשון של הרצועה, סגן אלוף יצחק מודעי (השר בלי תיק בממשלה דהיום), למשה דיין לאתר ולעצור אותם חיילים – לא נענו. וכך, היו אנשיו של שוקיירי לתשתית האנושית, שעליה הוקמו תאי המחבלים, שצמחו והתרבו בסימטאות מחנות הפליטים ובפרדסי הרצועה.

חממות הטרור היו גם אז מחנות הפליטים. אז ישבו בהם כ־160 אלף פליטים לעומת כ־300 אלף היום. אוכלוסיית הרצועה – פליטים ומקומיים כאחד – כמעט שהוכפלה מ־300 אלף ל־600 אלף, תוך פחות משני עשורי שנים.

הצפיפות הנוראה במחנות, הכיעור והאשפה העולים על גדותיהם, ובעיקר העוני, ממש הזמינו מעשי פשע ופעילות חתרנית מכל סוג שהוא. עוד בזמן השלטון המצרי ברצועה, נרשמו מדי חודש שישה מעשי רצח במחנות הפליטים.

הכיבוש הישראלי נתן לגיטימציה והילה של גיבורים לכל אותם יסודות אלימים, שפעלו לפני יוני 67', ורבים בעלי מניעים לאומיים הצטרפו אליהם והתחנכו על ברכיהם.

■■■

החל ביוני 69', חדלו כמעט ישראלים לפקוד את הרצועה, והשלכת הרימונים על מכוניות צבאיות היתה למעשה של יום־יום.

„בעזה התערערה כמעט לחלוטין השליטה של המנהיגות המקומית והרחוב הוא השולט" – הסביר אז שר הביטחון משה דיין במבוכה [illegible] וכחוסר אונים לעיתונאים, שנלוו אליו לסיור ברצועה.

מדי פעם, היה הממשל הצבאי מטיל עוצר על המחנות, עד שהמצב היה נרגע מעט. אז היו כותרות העיתונים מבשרות באופטימיות שאין להכחידה ושאינה לומדת לקח [illegible] „השקט שחזר לרצועה", עד לגל הפיגועים הבא.

תופעה מעניינת היתה האופנות שאפיינה את גלי הפיגועים. היתה „תקופת הרימונים", ואחריה „תקופת הנשק", שבה חובלו והועפו באוויר רכבים מגשרונים [illegible] והאבן שעל כבישי הרצועה. אחר כך [illegible] של ידויי אבנים בכבישים, שכונתה בעיתונות לבינוי „תקופת האבנים" [illegible] „תקופת רימונים" וחוזר חלילה.

■■■

הממשל הצבאי והאזרחי, שפעל תחת [illegible] אחר, ניסה לטפל במצב באמצעות [illegible] פרויקטים כלכליים ברצועה, וכן [illegible] כבישים והצבת תאורה במחנות הפליטים [illegible] לשווא. התושבים, מפוחדים עד מוות [illegible] יאשימום המחבלים בשיתוף פעולה [illegible] השלטון הישראלי – נמנעו מלבוא [illegible] השלטונות, וב־1970 היה כבר [illegible] מוחלט. השב"כ עשה כמיטב יכולתו [illegible] זרם המידע הידלדל והלך באין שיתוף פעולה עם האוכלוסיה. יחידות המילואים [illegible] ברחבי הרצועה עד כלות כוחות [illegible] מספר ההצלחות פחת והלך.

ב־1970, נתפשו ברצועה [illegible] מחבלים. 42 מחבלים נהרגו בהתקלויות [illegible] כוחות הביטחון. אבל, קציר הדמים [illegible] ישראלים ומקומיים, שנהרגו [illegible] לא פסק. 15 ישראלים ו־36 מקומיים [illegible] באותה תקופה ומאות נפצעו [illegible] הביטחון קצרה מלהושיע.

מעניינת ומרורה ביותר [illegible] שמצא באותה תקופה משה דיין [illegible] למדיניות „הכיבוש הנאור" [illegible] תום מלחמת ששת הימים [illegible] כוחות צה"ל מן המשטרות [illegible] הפליטים, ולצמצם את נוכחות [illegible] לעורקי התנועה הראשיים [illegible] את הראש אחד לשני ואז ירגעו" [illegible] ממקורביו.

מדיניות זו, שפעלה [illegible] ובשומרון, הביאה לתוצאות הרות אסון ברצועת עזה. ומי שמציע היום כי צה"ל יצא באורח חד־צדדי וכלי הסדר ממחנות הפליטים – כדאי מאוד שירענן את זכרונו בדבר מה שקרה ברצועת עזה, אחרי שדיין הורה ב־1970 להוציא את צה"ל ממחנות הפליטים.

התוצאה המיידית של אותה הוראה היתה השתלטות מהירה של המחבלים על מחנות הפליטים. הם הסתובבו לאור היום חמושים בקלצ'ניקובים וברימונים, והשליטו את מרותם כאין מפריע. הקורבנות הראשונים היו מקומיים, שנאשמו בשיתוף פעולה, וביניהן נשים רבות. גוויות אנשים שנורו ברחוב, או קורבנות הרימונים שהושלכו לבתים – הושארו למען יראו ויראו ברחובות המחנה, עד שאנשי הצלב האדום או סוכנות התעסוקה של האו"ם אספו אותם משם.

באחד מגלי החיסולים, הרגו המחבלים 11 זונות, שהואשמו כי שימשו מודיעות ומפתות בשירות השב"כ. באחד המקרים, הרגו המחבלים אשה הרה, אחרי שמחבל שיצא מביתה נעצר על ידי השב"כ. תחנוניה והכחשותיה לא הועילו. היא נורתה במקום. לא עבר זמן רב, ושלטון המחבלים במחנות גלש גם החוצה אל כבישי הרצועה, שבהם נזרקו רימונים פעם פעמיים ואפילו ארבע פעמים ביום אחד.

■■■

המפנה חל בינואר 1971: שני ילדי משפחת ארויו נרצחו בעזה, רימון הוטל למכונית שבה נסעו עם הוריהם.

ממשלת גולדה מאיר המזועזעת קיימה סוף־סוף שתי ישיבות מרתוניות על המצב ברצועה, ובהן הוחלט, כפעם הראשונה מאז מלחמת ששת הימים, על הנהגת יד קשה ברצועה.

פלוגות משמר הגבול הובאו מיהודה ושומרון, ועוצר הוטל למשך שבועות על מחנות הפליטים ג'באליה ושאטי, שפרצו מחבלים. האזורים הנתונים לעוצר נסגרו בפני העיתונות. וכמו היום, כך גם אז, החלו להסתנן מתוכם שמועות על מעשי אכזריות והכאות בתושבים מקומיים. ועדת חקירה שהקים צה"ל מצאה, כי אמנם היו מקרים רבים שבהם השתמשו אנשי משמר הגבול באכזריות רבה בשוטים ובאלות וגרמו חבלות קשות לתושבים מקומיים. בלחץ דעת הקהל הוצאו השוטים מידי אנשי משמר הגבול.

אולם, הממשלה חיככה ידיה בסיפוק. נראה היה שמדיניות היד החזקה נשאה פרי.

שוב בישרה התקשורת, בהשראת הפוליטיקאים, בקול תרועה גדולה על „השקט ששב לרצועת עזה", ועל „רגיעה שלא היתה כמוה חודשים". אולם המציאות שבה, כרגיל, וטפחה על פני האופטימיסטים.

■■■

באמצע שנת 1971, שוב דיברו הרימונים וגל הרציחות, המיקושים ומעשי החבלה האחרים הגיע לשיא שלא נודע כמוהו. למשה דיין ולרמטכ"ל חיים בר־לב לא נותרה ברירה אלא להענות להפצרותיו של אלוף פיקוד הדרום, ולהניח לו לפעול ברצועה בשיטותיו, על פי שיקול דעתו.

דיין ובר־לב לא אהבו את שרון, וזה בלשון המעטה. שניהם עיינו אותו על רקע משקעי העבר וחששו ממנו. אולם הוא היה תקוותם היחידה, והם נתנו לו יד חופשית. כצעד ראשון, השיג שרון את הסכמתו של דיין להפרדת הממשל האזרחי מן הממשל הצבאי. שרון גרס, כי הממשל האזרחי צריך להתמחות ולעסוק במתן שירותים ובשיפור תנאי חייה של האוכלוסיה, ולהניח את הבטחון למפקדות צבאיות נפרדות, שתעסוקנה בלחימה במחבלים. „ההפרדה בין הלחימה במחבלים לבין הטיפול באוכלוסיה השלווה הכרחי כדי להפריד בין שני אלמנטים אלה", גרס שרון ופנה לטפל בבעייה המבצעית.

כדי לפגוע במחבלים ולבודדם משאר האוכלוסיה, היה שרון זקוק בראש ובראשונה למודיעין. בהעדר שיתוף פעולה מצד האוכלוסיה הנפחדת גישש גם השב"כ, באותה תקופה, באפילה. אולם, היו בידיו רשימות של חשודים, ואלו נעצרו, בסיטונות, וחקירתם הניבה כמעט מייד תוצאות.

שרון גייס למילואים כמה מותיקי יחידה 101, שהיו בעבר תחת פיקודו, ואלו הופקדו על ביצוע הפעילות הלא שיגרתית, שהניבה גם היא כמות לא מבוטלת של מידע. אולם, העיקר היה החלפת יחידות המילואים, שנעו בכבישי הרצועה על ג'יפים [illegible] ביצירת מגע עם המחבלים. הם הוחלפו בכוחות גדולים של חיילים סדירים מיחידות חי"ר מעולות, שפעלו בחוליות קטנות ונעו ברגל במחנות הפליטים ובפרדסי הרצועה. חוליות אלה, בנות 4־5 אנשים, היו מסתובבות באיזור הפעולה שהוקצה להן כשעה שעתיים, אחר כך יורדות במקום המאפשר להם תצפית על צירי תנועה אפשריים של מחבלים, ושוב קמות ונעות בנתיבים ששונו מדי פעם. „גרילה נגד גרילה" כונתה הטקטיקה החדשה.

■■■

ההנחה היתה, שתוך כדי תנועה ושהייה בשטח, ילמדו החיילים להכיר אותו ולזהות במהירות פעילות בלתי רגילה המתרחשת בו. עוד התבססה שיטת פעולה זו על ההנחה, כי באמצעות נוכחות מאסיבית ולוחצת של חיילי צה"ל, והופעתם באורח לא צפוי בחלקים היותר נידחים של מחנות הפליטים והפרדסים – גדלים סיכוייהם לפגוש במחבלים, וכי במפגשים אלה תהיה ידם של חיילי צה"ל על העליונה. הנחות אלה התאמתו במלואן כבר ביוני 71', המועד שבו הופעלה שיטת הפעולה החדשה.

הצלחותיהם של „חוליות הפרדסים" והמחנות, הכריחו את המחבלים לחפש להם מסתור ולברוח ללא הרף על נפשם. אחד האמצעים שנקטו בו, דוגמת הוויטקונג בוויטנאם: הקמת בונקרים תת קרקעיים במקומות שקל היה להסוותם. אחד מאמצעי ההסוואה היותר נפוצים היו הסתרת הבונקר בקירבה או מתחת לבורות ביוב או בתי שימוש במחנות הפליטים שאליהם, כך סברו, לא יגשו חיילי צה"ל.

בשלב זה בו היו המחבלים לנרדפים, והשקיעו מאמצים בהסתתרות, חזר והתאושש השב"כ. נוכחותו המתרחשת של צה"ל בשטח יצרה עבורו תנאים כמעט אידיאליים לפעולה, ואנשיו שמו את יהבם במהירות על רבים מחברי תאי המחבלים. בין העושים במלאכה בחריצות רבה נמצא חוקר צעיר ודינאמי, יוסי גינוסר, שם שאריק שרון לא שכח מאז.

■■■

באותו שלב, הגיעה גם שעתם הגדולה של אנשי היחידות המיוחדות והפעילות הלא שיגרתית. אחד המשתתפים באותה פעילות היה שלמה (שלומה) באו"ם, מותיקי ה־101 וסגן אלוף במילואים, שאריק קרא לו לדגל ביוני 71'. בראיון ל„כותרת ראשית" באו"ם מספר על „טריקים המסמרות":

„באחד הבונקרים האלה (שחשפנו) אני מתבונן אל הגוויות ורואה שהאיש מגולח למשעי וריח של אפטר שייב נודף ממנו. חיפשנו כלי גילוח ולא מצאנו. עלה בדעתי שהם באים למספרות, וחשבנו תצפיות ליד המספרות ומה אנחנו רואים? הם מגיעים לשמה בזוגות עם הקלאצ'ניקובים עליהם וכולם מפנים להם את התור. הספר אומר 'בבקשה' ועוטף אותם כסינר לבן, והסינר מעל לקלצ'ניקוב. הוא מגלח אותם ושם הרבה בושם. כמו אצל אל־קאפונה בזמנו. הם נרפקו על הכיסאות".

כדי להשלים את הטבעת ולמנוע הברחת אמצעי לחימה לרצועה, הורה שרון להקים גדר באיזור הג'ורה שבפיתחת רפיח, וסיורים של צה"ל הופקדו לפקוח עין על תנועת הבדואים באיזור.

דעיכת הטרור היתה איטית אבל עקבית, ובספטמבר 71', שלושה חודשים אחרי שהחל במבצע, ירדה רשימת מבוקשי הטרור מ־160 מחבלים מבוקשים ביוני ל־55 בלבד. עקומת הפיגועים ירדה גם היא בצורה דראסטית, וראשד אישאווה, שאחד מראשי המחבלים התאבד בחצר ביתו אחרי מצור של כוחות הבטחון, כבר לא חשש לקבל עליו את המינוי לראש העיר עזה, במקומו של ראג'יב אל־עלמי, ראש העיר הקודם ששיתף פעולה עם המחבלים.

■■■

בדצמבר 71', שקטה הרצועה לגמרי, והשקט נמשך לאורך זמן. מאז ועד המהומות, שפרצו ב־9 בדצמבר 87', לא ידעה הרצועה אירועים במימדים כאלה.

מי שמספח היום את המיתוס של אותה תקופה, צריך שיכיר בכך שהבעייה, שבפניה ניצבת מערכת הבטחון כרגע, שונה במהותה וקשה הרבה יותר לטיפול באמצעים צבאיים מן הבעייה שבפניה ניצבו כוחות הביטחון בשנות ה־70.

פגיעה במטורות [illegible] וביזור האוכלוסיה מהאלמנטים המתסיסים, כמעט שאינם אפשריים היום, במצב של התקוממות עממית לאומית, והמונית. המתרונות של שרון 71', אינם ישימים למצב הנוכחי.

מה שכלל זאת, דומה זה השגיאות שעשו שר הביטחון וצמרת צה"ל בזיהוי ובאיתור המצב שנוצר ברצועה והתהליך החשיבה האיטי – השבוי בקונספציות שאבד עליהן הכלח – שנמשך ונמרח עד שנמצא הפיתרון, כמו לפני 17 שנים וכבר גם היום.

יתרונו של שרון התבטא אז בכך שקרא נכון את המצב בשטח, ידע להאזין לעצות שניתנו לו, וליישם שיטות פעולה חדשות ולא שיגרתיות, שהביאו לתוצאות תוך זמן קצר יחסית. וזה מה שנדרש גם עתה. ■

בשלב בו היו המחבלים לנרדפים, חזר והתאושש השב"כ. בין העושים במלאכה בחריצות רבה נמצא חוקר צעיר ודינאמי, יוסי גינוסר

ינואר 71', סריקות נרחבות ועוצר ברחובות בעזה. המפנה חל לאחר רצח ילדי ארויו. תצלום: ניוזפוט

משה דיין הורה לצמצם את נוכחות הצבא ברצועה לעורקי התנועה הראשיים. „תנו להם לשבור את הראש אחד לשני ואז ירגעו"

מתאים לו למות כך

ללא יסורים, לא מחובר לאלקטרודות, מת השבוע רפי נלסון, הפריק האחרון של השמנת הישראלית. הרבה חלומות, אינסוף אקספרימנטים. גם למות הוא ידע

רפי נלסון, תמונת נעורים

ענת טל־שיר

בשבת חורפית בהירה וחמה מת נלסון מרום לב, על מיטה מאחורי הבאר בכפר שלו. פתאום, ביום יפהפה, על שפת ים סוף. חבריו התקנאו בסגנון החיים שלו, בפריקיות שלו, שתמציתה „לא עושה חשבון ולא שם זין ועושה רק מה שמתחשק לי מתי שמתחשק". כשמת, התהלכו החברים אנה ואנה בחצר ביתו, הטביעו קוביות קרח בוויסקי ואמרו כל אחד בתורו: גם למות הוא ידע. הייתי רוצה למות בדיוק כמותו, אבל בריוק.

בגיל 58, הלך לעולמו האיש שתמיד אהב לספר שרק פעמיים בחייו ראה רופא: בגלל כאב שיניים ואפנדיציט. היתה לו רתיעה מבתי חולים, מכל מה שנקשר עם בריאות לקויה או רופאות, אף כי כמה מידידיו הטובים הם רופאי אדם וחיות. האיש, כך משערים מכריו, הרגיש שהוא הולך למות כבר במחצית הדרך מביתו באילת לכפר בטאבה, סע לכפר, אמר לחבר שבא לאסוף אותו במכונית מהדרך, בשום אופן לא לבית חולים.

נלסון גילם את הצורך של השמנת הישראלית לייצר לעצמה את הפריק, לתת לו לגיטימציה. רבים מהאנשים שסבבו אותו התמסדו והתברגנו, והוא תמיד נשאר פריק גם אם בנה בטרקלין ביתו ג'אקוזי משיש שחור, רכש מיקרוגל ומכונת כביסה, התאכסן בסוויטות של בתי המלון הכי יוקרתיים בעולם וגם אם הכפר הדרומי ביותר בארץ היה לעסק כלכלי משגשג. אביב גלעדי, מפיק: „הוא לא היה נובו־פריק אלא בוהמיין אמיתי".

כל השנים שחה מדי יום כמה קילומטרים במימי הכפר שלו, שיחק טניס במגרשי סונסטה והפליג ביאכטה שלו. בשנה האחרונה, הירבה ללכת ברגל מהבית לכפר, מרחק 10 ק"מ, כשעה ורבע הליכה. לפני כשבועיים, צעד עם אשתו מהילטון תל־אביב לכפר שמריהו. החודש, הקריזו על 'חודש יובש' וחדל לשתות אלכוהול לזמן מה, לניקוי הגוף. שבוע לפני הסוף, הגיש לאורחיו בבית מרק שום צרפתי. אחרי מרק כזה, אמר להם, בחיים אני לא אמות.

סדר יום נלסוני: עד כמה שזה נשמע מפתיע, נהג לקום בשש בבוקר. חישקה את הגינה והקשיב לחדשות. בשבע, הגיע לקפה־בר 'שמעון', במרכז המסחרי באילת. שמעון המרוקאי, מוסד אילתי, ואצלו יושבים ותיקי שועלי הערבה, מגירים לקיבתם קוניאק, משחקים בקוביות, מתחילים את היום. יושב שם גם אחד שהיה חלפן דולרים ירוקים. נלסון הדביק לו את השם 'ירקוני' לפני שנים.

כתשע שהה בכפר, הישקה את הצמחים, האכיל את החיות (ברווזים, טווסים, כלבים), בחר את המוסיקה שתנוגן בכפר באותו יום. זה שנים שהוא נצמד לתפריט הבא: בבוקר ובשעת בין ערביים (לפני הסגירה) מוסיקה קלאסית, בשעות החמות, מוסיקת קאונטרי, ג'אז ושירים עבריים.

■■■

הוא ירד ל־where on מאילוצי קיום ויצר לו שם נחלה, שהשם 'נלסון' יוטבע בה עוד שנים רבות. באמצע שנות ה־50, הסתובב בתל־אביב מחוסר עבודה. התחיל לעבוד כנהג של מהנדס מע"צ בדרום. כעבור חצי שנה, התגרש המהנדס מאשתו, עובדה שקשה להתעלם ממנה אחרי שהות אינטנסיבית במחיצת נלסון. מכל מקום, המזוקן בעל העין האחת החליט להישאר באילת. כבר אז, היה כורר, אגוצנטרי, חם על כבודו.

מעולם לא ביקש עזרה מאיש, גם כשמצבו הכלכלי היה קשה. היו ימים שלא היה לו מה לאכול, היה הולך לבתי המלון ומבקש מזון לכלבים שלו. תודה לכם, היה אומר לכלביו, היום אכלתי על חשבונכם. עם השנים, עבר תהפוכות במצבו הפיננסי. פעמים היה חסר כל, לפעמים היה לו שפע. הוא לא היה מאני־מייקר ולא ספקולנט. מה שהיה לו, כיזבז על מימוש רעיון שמצא חן בעיניו באותו רגע, או על חברים.

נלסון של ראשית 88', הוא איש מבוסס. החברים שלו מעדיפים שייכתב 'מסודר'. אם היה רוצה, אם היה קצת יותר ממולח, היה יכול להיות היום עשיר גדול. יש לו ספינת מרוץ גדולה („נלסוניקה"), סירות, מכוניות, וילה על גבעה, מסעדה, פאב. אורח החיים שניהל בשנות השפע שלו היה פזרני. נלסון לא חיכה שמישהו ישלם את החשבון בסוף ערב רווי וויסקי וקלמארי.

כראשית פברואר 85', לפני שלוש שנים בדיוק, אמר לטל בשן מ'מעריב': „הצרה היא, שאנשים נורא מאוכזבים לראות שאני דואג לעצמי, ושיש לי איזה רכוש בחיים. נדמה להם, שטיפוס כמוני צריך לחיות כמו קוף בטבע, בלי מקלחת. כשרואים שאני כמו כולם... אומרים: יא אללה, איך שהוא התברגן. מה רוצים, שאישן מתחת למקרר? אני בהחלט אוהב לחיות בנוחות ולהינות מהחיים... אני בסך הכל רוצה לחיות טוב עד שאגיע לחדר ההמתנה למעלה".

■■■

איש הערבה – בעל אוסף מרהים של פוחלצים, כובעים ומגפי בוקרים – היה בודד עוד בילדותו המוקדמת, כשעזב את בית הוריו. בשנת 30', נולד בתל־אביב לאורנה ולמרטין רוזנצוויג, שמוצאם מצ'כיה. הוריו נפרדו והוא למד במוסד „אהבה" ליד חיפה. בפלמ"ח, בהתקפה על מלכיה, איבד את העין. מאז, כיסה אותה כרטיה ובמשקפי שמש כהים. היתה לו משפחה שבורה לחצי. תמיד אמר שהוא רואה מצויין, אם כי חבר מספר שלא אחת יצאו לשחות ונלסון כלל לא הבחין בכרישים שהשתכשכו לא הרחק מהם.

זמן קצר היה בקיבוץ, נסע לארה"ב וחזר עם קרייזלר תכולה, שכמותה היו רק שתיים בארץ. היה מציל ונהג מונית ובסוף שנות החמישים שימש עיתונאי, כתב הצהרונים ושבועון „העולם הזה" בדרום. ב־57', הפליג נלסון (אז היה שמו רפי אילון) לאחת ההתנסויות המסעירות שידע בחייו. הוא הפליג ב„בריגיטה טופט" למזרח הרחוק והתאווה לזכות בסקופ עיתונאי ככתב הישראלי הראשון שחצה את תעלת סואץ.

הוא שהה בשבי המצרי חודשים אחדים, ועם שובו הואשם בבית משפט על מסירת ידיעות למצרים. את העיתונות זנח ופתח בשותפות עם ליאון רז את מועדון „סוף העולם" באילת. כרטיס ביקור של המועדון: שחור מלבני, „החיים מתחילים ב'סוף העולם' אילת". איורים: בקבוק וכוסית, עקבות רגליים יחפות, עוגן ומפלצת משופדת על חץ, משם נסע לטבריה ופתח את „מינוס 206". אחר־כך נעשה אמרגנו של דוד כהן, זמר תימני, והסיע אותו במכונית פתוחה במקסיקו וארה"ב.

הרבה חלומות היו לו, ואינסוף אקספרימנטים. כמה מהר היה מסוגל להתלהב מדברים חדשים וכמה מהר גם היה מתפכח מהם. רצה להקים את 'עיר התנ"ך' בטאבה. באל חמירה (25 ק"מ דרומית לטאבה) הקים, בראשית 71', אוהל תיירות אבל אברהם יופה המנוח, מרשות שמורות הטבע, פינה אותו משם בטענה, שהשטח מיועד לחקלאות ימית, והציע לו כתחליף את טאבה.

בסוף ינואר 71', אחרי חמין של שבת אצל חיה רז, התחיל את בניית החלום הגדול ביותר שלו, הכפר בטאבה. באילת [illegible] באותן שנים גלריית טיפוסים [illegible] בהווייתם תוואים אוסטרלים. פפו, ליאון [illegible] לביא, זכירין, שוקה. חיים קשים תחת [illegible] התברברות, בלוקים של קרח, כובעי [illegible] אלכוהול, בומבסטיות עם נשים ו[illegible] הרבה אגדות.

■■■

נלסון צמח לגיבור שקל מאוד [illegible] עימו, לנסות להידמות לו, להיצמד [illegible] לאשליה שרקם סביבו, ולחזור [illegible] המסודרים בתל־אביב. אחרי [illegible] נסעו, הוא נשאר באפרוריות צרותיו, [illegible] מעולם לא שיתף בהן איש. איש [illegible] תחת הזקן האפור, המשקפיים, הכובע, [illegible] הצרפים וכל האקסטרווגנטיות שאפפה [illegible]

בחצר ביתו חול במקום דשא, [illegible] במקום ערוגות צבעוניות, גדר במטק [illegible] גדר עץ מסוגננת. עצי זית, דקלים, [illegible] ששימשה פעם בריכת תנינים ומישת [illegible] לבנות. המרפסת שלו היתה עדה [illegible] מסיבות והילולות, ציצים שזופים, ים [illegible] אלכוהול ואווירת התפרקות. כמובן [illegible] ממנה ים סוף.

עם ברוק שילדס

בשנים האחרונות, היה מתוח מאוד מגורלה של טאבה. נעשה ימני ולא הסתיר את ספקותיו מהשלום על מצרים

עם מורי גולדמן, מיליונר קנדי

ביום נישואיו, עם רחבעם זאבי ואורי זוהר. הצלום: צרפתי אבנר

ביום העצמאות 73', צילצל [illegible] בוקר לבית ידידו שוקה שאולסקי [illegible] בוא מהר, תביא את המסרטה. [illegible] מסיבת העצמאות, נלסון החזיק את [illegible] והתפוצץ מצחוק, משום כך, הסרט [illegible] מאז, 15 שנים, כל פעם נלסון היה [illegible] באמת, צריך לצפות בסרט זה, אבל [illegible] לא עשו את זה.

שוקה מספר, שהיו לו לנלסון [illegible] טובים, אבל בעניני כספים ועסקים [illegible] דבר. נבהל מניירת ומחשבונות [illegible] ומהלוואות, שנים לא ידע לרשום [illegible] היה לו חשבון בבנק. ב־74', בא [illegible] לו: יש לי פתאום 5000 לירות ואני [illegible] יודע מה לעשות איתם, שים [illegible] בחשבון. כעבור כמה חודשים, ביקש [illegible] חזרה.

באישיותו, חיו בשלום הניגודים [illegible] אנשים ובכל זאת, בודד. ביישן [illegible] ראוותנית. למראית עין, חמימות [illegible] הזמן מול השמש והים, אבל [illegible] קפדן, דייקן, ייקה, אם כי היה [illegible] שיסודיותו קצת יורמית [illegible] המאצ'ו. בעל חוש הומור, צוחק [illegible] עצמו ואחר־כך מאחרים, אבל [illegible] ידוע.

טענו שהוא איש עסקים [illegible] שרק בזכות יוזמות של חברים [illegible] נשאר חסר כל. נראה קשוח [illegible] אבל יום אחד הביא לעבודה [illegible] חולה סרטן, כדי להנעים את ימיו [illegible] רצה שהכפר יהיה פופולארי [illegible] באים הרבה אנשים. היה נעשה [illegible] ועצבני. בעצם, אהב שיהיו [illegible] בעיקר חברים ולא משנה [illegible] שהקופה לא אהבה כשהכפר היה [illegible]

נשים אהבו את האפיל שלו [illegible] אותן בבעיטה. עם נשותיו [illegible] מערכות יחסים סבוכות. היה [illegible] פעמים ויש לו שלושה בנים [illegible] בארה"ב, עימו ניתק את הקשר [illegible]

(המשך בעמ' 46)

עם ג'רלדין צ'פלין

עם אשתו הטריה, מריאן, וד"ר מיכאל בר־זוהר

היו ימים שלא היה לו מה לאכול. היה הולך לבתי המלון ומבקש מזון לכלבים שלו. תודה לכם, היה אומר לכלביו, היום אכלתי על חשבונכם

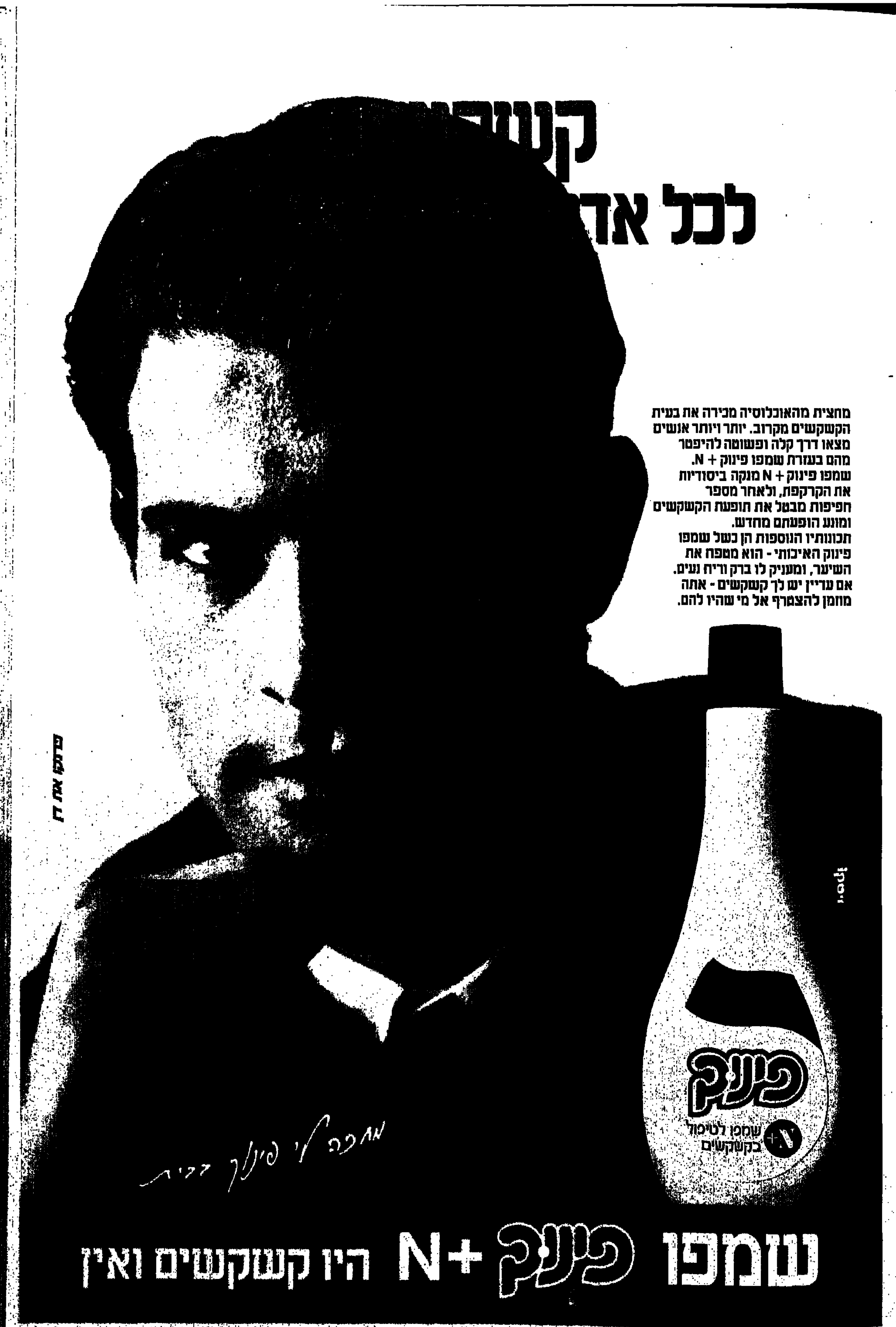

מחצית מהאוכלוסיה מכירה את בעית
הקשקשים מקרוב. יותר ויותר אנשים
מצאו דרך קלה ופשוטה להיפטר
מהם בעזרת שמפו פינוק + N.
שמפו פינוק + N מנקה ביסודיות
את הקרקפת, ולאחר מספר
חפיפות מבטל את תופעת הקשקשים
ומונע הופעתם מחדש.
תכונותיו הנוספות הן כשל שמפו
פינוק האיכותי - הוא מטפח את
השיער, ומעניק לו ברק וריח נעים.
אם עדיין יש לך קשקשים - אתה
מוזמן להצטרף אל מי שהיו להם.
פינוק
N+ שמפו לטיפול בקשקשים
שמפו פינוק N+ היו קשקשים ואין

ישראכרט
עסקים
כרטיס
הביקור
שלך
ישראכרט
ISRACARD LTD.
עסקים
הכר נא את
כרטיס הביקור החדש שלך.
"ישראכרט עסקים"
כרטיס יוקרתי הפותח בפניך אפשרויות
חדשות רבות כנהוג בעולם העסקים.
◆ משיכת מזומנים מוגדלת, עד 1,000 ש"ח ביממה במכשירי ה"בנקקט" של בנק הפועלים.
◆ כרטיס EUROCARD/MASTERCARD בינלאומי ללא תשלום.
◆ תקרות קניה גבוהות בחנויות ובבתי עסק.
◆ מגוון רחב של הטבות והנחות מיוחדות בחנויות יוקרה, בבתי מלון, במסעדות יוקרה, בחברות השכרת רכב, בטיולים לחו"ל וברכישת שרותים ומוצרים נוספים המפורטים במדריך ההנחות הניתן למחזיקי ישראכרט עסקים.
◆ למצטרפים עכשיו, ניתנת ללא תשלום פוליסת ביטוח על־סך של $20,000, בהתאם לתנאי הפוליסה*.
◆ דו"ח תלת חודשי של הוצאות, מפורט לפי ענפים, וזאת בנוסף לדיווח החודשי השוטף.
◆ ועוד...
לקבלת פרטים פנה לסניף הבנק שלך.
ישראכרט, ידידי
* המבטח עפ"י פוליסת הביטוח: אריה חברה ישראלית לביטוח בע"מ באמצעות חורן סוכנויות ביטוח בע"מ.
** ההטבות נכונות למועד הפרסום וניתנות לשינוי.

תמיד על יד ההצלחה

מזי כהן, כמעט 30, יוצאת עם תקליט־סולו ראשון. ניצחון גדול, אחרי הרבה מרירות, תסכול, שנים של „כמעט" • בינתיים, אופרת הרוק „מאמי", בהשתתפותה, תפסה תאוצה, עם גרעין של גרופים. מין רוקי הורור־שואו מקומי

מזי כהן ואהוד בנאי בחזרה גוראלית על „מאמי" המחודשת. „טקסט כל כך כאסאה, ציני וכואב, ואלה עושים מזה רוקי הורו שואו. זה לא טירוף?" תצלום: שלום בר־טל

איציק יושע

שבע שנים רצות. חמש שנים עומדות. כך, בשש מילים, מתארת מזי כהן, עוד מעט 30, את הקאריירה שלה מהיום בו הגיעה ללהקת פיקוד מרכז, לפני 12 שנים. בחודש הבא, עד כמה שזה תלוי בה, צריכה להתרחש נקודת מפנה: תקליט סולו ראשון בחנויות. עבור מזי כהן זהו ניצחון גדול, המקפל בתוכו הרבה מרירות, כעס, שנים של תסכול.

מסמנים אותה כזמרת עם ציון גבוה. קול מצויין, נוכחות של אש, מוסיקאליות ברמה של מתנת אלוהים. ובכל זאת, שנים היתה על יד הגדולים. דני סנדרסון, גידי גוב, יוני רכטר, מיקי גבריאלוב. הקליטה, ועדיין מקליטה, תשדירי פרסום. עשתה קולות כמעט לכל מי שצועד היום בקו הראשון. היתה חלק מהרכבים שנחשבו איכות, גם אם לא פרצו את מחסום ההצלחה המסחרית.

התקליט „פרימיירה", בו השתתפה עם אבנר קנר ויואל לרנר, נחשב עד היום אחד החשובים שהוקלטו בארץ. תמיד על יד ההצלחה, תמיד רק נוגעת, אבל לא אוחזת.

אם שבע השנים שרצו לה היו הליכה סבלנית בדרך אל התקווה, אל הפריצה הגדולה, השלוש שבאו אחריהן איימו לשתק אותה לתמיד. וחוזה ההקלטות עליו חתמה עם חברת סי.בי.אס, לפני יותר מארבע שנים, התפוצץ. כהן הרגישה נבגדת, מוכה, נעלבת. הקריירה, נדמה לה, ספגה מהלומה קשה, גם אם לא בלתי ניתנת לתיקון.

כשהיא מדברת על חברת התקליטים, צירוף שלוש האותיות האנגליות האלה נשמע בפיה כמו מילות קסם שבאות לבטל קללה. כבר שלוש שנים, כמעט, שהיא תובעת את בבית המשפט את מה שנראה לה כבגידה. כהן בחרה במאבק על מה שנראה לה כמגיע לה. אולי על הזמן שאבד. אולי בחרה להיאבק בדימוי של אחת שתמיד כמעט המריאה, אבל מעולם לא „הביאה אותה".

דני ידין, מנכ"ל חברת סי.בי.אס: „כל ההליכים המשפטיים בינינו למזי כהן נעשו ביוזמתה. משרד עורכי הדין שלנו לא מוצא שום הצדקה לתביעה, והיא עדיין מתבררת בבית המשפט. אנחנו לא שמחים לשלם לעורכי דין, מעדיפים לעשות מוסיקה. מזי כהן זמרת מוכשרת ואין לנו טינה כלפיה, אפילו הוצאנו את התקליט של 'מאמי' בה היא מככבת. אני באופן אישי מצטער על ההתפתחות הזאת. כל השאר ייאמר בבית משפט".

אחרי שעברה את הדיכאון, בכוחות כספה וחברה לחיים איתן וייסלר, הפיקה לעצמה תקליט. לא רק הפיקה – גם כתבה את רוב הלחנים, יחד עם איתן גדרון. עכשיו היא מרגישה רגע לפני המבחן. רגע לפני הפעם הראשונה האמיתית.

שיר אחד מהתקליט, „יוצא לאור", מילים של רוני ערן, שכתבה את כל מילות השירים בתקליט, כבר מנוגן ברדיו.

■■■

„כשהבנתי שסי.בי.אס לא הולכים להפיק לי תקליט", משחזרת כהן, „חטפתי קריזה. נתקפתי שיתוק. הרגשתי אבודה. לא הבנתי למה זה מגיע לי. זה הרס אותי. הייתי יושבת בבית שעות על הכורסה, רגליים פשוטות, ידיים לצדדים, עיניים בתקרה, לא מתפקדת. כל הצעה, דחיתי. הציעו לי את התפקיד של ריקי גל ב'גטו', ולא הייתי מסוגלת לקחת. הציעו לי להשתתף בסרטים. כל הזמן אמרתי לא רוצה, לא רוצה.

„כשבאתי לחברת תקליטים, הייתי בטוחה שהיא תהיה לי אמא ואבא, משענת. התביישתי לפנות למוסיקאים שיכתבו לי. חשבתי שהחברה תפנה בשבילי. כשזה לא קרה, נהרס לי חלק גדול מהביטחון.

„כל השנים, אני על יד ואני שואלת את עצמי למה דווקא אני? למה? למה הכי פשוט לקרוא לזה גורל, אבל זה לא ככה. אם לא הייתי טובה, לא שווה – הייתי מבינה למה לא עושים לי תקליט. אבל לא יכולתי להבין".

– החברה היתה אמורה לחיות אמא ואבא של הקריירה שלך. עכשיו, כמו שאת מתארת, זאת משענת שהתנפצה. זה דומה למה שעברת כשהוריך התגרשו?

„קשה למצוא דמיון, חוץ מהעניין של מסגרת של משפחה תומכת שנשברת. בעצם, אולי לא סתם אמרתי אמא ואבא. כשהורי התגרשו, הייתי בת עשר. גיל קשה. אמא עזבה עם גבר אחר. עברתי, יחד עם אחותי הצעירה, לגור עם אבי. נאלצתי להיות אשה קטנה. לקחתי פיקוד. אבא דאג לבית, סידורים, אוכל, אני הייתי המנהלת, אבל תמיד חסרה לי אמא. הייתי מטפלת, בייבי סיטר, שומרת – ובמקביל, צריכה להיות מרוכזת בלימודים.

„אבא נתן לנו את החום שחסר מאמא. לפני שהתגרשו, ידעתי שהיחסים ביניהם לא טובים. באינסטינקטים של ילדה הרגשתי שאני חייבת לעשות הכל שלא ייפרדו. הייתי מתחבאת מתחת לשולחן, הם לא היו רואים אותי, והייתי מחכה, יודעת שהוויכוחים והריבים יבואו. כשהסערה ביניהם היתה גוברת, ברגע הקריטי, הייתי יוצאת מתחת לשולחן, מתחנפת אליהם בחיוכים ומבקשת שישלימו. הם לא היו עומדים בחיוכים שלי ומסיימים את הוויכוחים.

„כמובן שזאת היתה תרופה רגעית. לאמי כבר היה מישהו אחר. ידעתי שהיא אוהבת אותו מאוד ולכן, באיזשהו שלב, הפסקתי לנסות לפייס ביניהם.

„פחדתי פחד מוות מהגירושין. המלה הזאת היתה איומה בשבילי. אז, גירושין היו כמו כתם. זה הפחיד אותי, הפריע לי בלימודים. הייתי יושבת בכיתה והמחשבות היו עפות. כל הזמן מפנטזת איך אני מחזירה אותם להיות יחד. כל יום הייתי בחרדות איך יהיה הערב".

■■■

– שיתפת אותם בפחדים?

„לא ממש. רק מבקשת מאמי שישלימו. היא היתה אומרת לי, שזה בלתי אפשרי. כעסתי עליה נורא. פשוט, רציתי אותה עם אבא שלי. היום אני יודעת שטוב לה יותר עם הבעל החדש ושהיא מאושרת, אבל אז הייתי קרועה. כעסתי עליה.

„כל אחד ניסה למשוך אותי אליו. בסוף הלכתי עם אבא, כי אמא היתה זאת שעזבה. לאבי היה קשה יותר. הגירושין היו בשבילו טראומה קשה, שעד היום לא השתחרר ממנה. הייתי משתתפת איתו, כילדה, במה שעובר עליו. תמיד סיפר לי על הבדידות שלו. כל השנים לא רצה להביא אשה הביתה. חשב שאם לא תהיה אשה אחרת בבית, יהיה לנו יותר קל.

„אני חשבתי ההיפך. רציתי שתרד ממני המעמסה של אמא קטנה. הוא פחד, שאשה אחרת לא תאהב אותנו. עד היום הוא לבד, וזה מכאיב, למרות שלדעתי הוא אולי אוהב את הלבד. כל הזמן ניסיתי להכיר לו נשים, רציתי שייצא, שיכיר. ידעתי שבשניים תמיד יותר קל – וזה לא הלך. רק כשהייתי בת 22 הפסקתי עם הניסיונות האלה".

– איפה היתה אמך כל השנים?

„היתה תמיד בקשר, באה לבקר. שנות ההתבגרות היו הכי קשות איתה. הוצאתי עליה הרבה מרירות, על הסבל שלי, של אבא.

מזי כהן. „כל אלה שהתחילו איתי, מוציאים תקליטים ומצליחים. יהודית רביץ, דני סנדרסון, נורית גלרון. ואני יושבת בבית, מקליטה ג'ינגלים"

תצלומים: מיכל היימן

הייתי רבה איתה המון. הייתי באה אליה הביתה ואומרת לה, אני יודעת שטוב לך, אבל זה לא בסדר. הייתי בוכה, ים של דמעות. היא היתה מנסה לנחם אותי, אבל אף פעם לא התנחמתי.

„היתה לי שנאה גדולה אליה. שנאה ואהבה, כי בכל זאת תמיד רציתי לראות אותה. היום השנאה התחלפה בהבנה.

„הכי קשה היה בחגים, ראש השנה, פסח. רציתי שכולם יהיו ביחד. אומרים, כאילו יש שמחה כשיש שני בתים. אבל איזו שמחה ואת? רק הפסד של תמיכה, מגן, כל מה שאומרת משפחה".

– התבגרת, בעצם, לצידו של אביך.

„היו תקופות שהרגשתי איום, כי לא היה מי שיקשיב לי. אבי השתדל מאוד, אבל זה לא הלך. לא היתה קומוניקציה. בעיקר אני זוכרת מסיבות סיום בבית ספר, אירועים כאלה, כשכל ההורים היו באים, ורק אבי היה עובד. אמא היתה באילת. תמיד אחרי המסיבה, הילדים רצים להורים, ולי לא היה למי ללכת.

„בכיתה ו', באחת ההצגות, שרתי שיר של ניל דיר, באנגלית, 'אמא שלי'. יש שם שורה שאומרת 'אמא, נתת לי אושר יותר ממה שמילים יכולות להביע, אמא, אמא שלי'. איזה אושר? שרתי ובכיתי על הבמה. כל ההורים של הילדים ישבו ובכו יחד איתי, כי ידעו את מצבי. כשגמרתי לשיר, רצו אלי כל מיני הורים, חיבקו אותי עם דמעות, ואז שוב בכיתי. במקום שהורי יהיו שם לנחם, הנחמות באו מאחרים. אחרי קטעים כאלה תמיד הייתי אומרת, שכשיהיה לי חבר ואתחתן, לעולם לא אתגרש, או שאף פעם לא אתחתן".

– לנערה קשה יותר רק עם אבא?

„בוודאי. למשל, פעם ראשונה כשקיבלתי וסת, זה היה בבית דודתי. התעוררתי בלילה, כאבים נוראיים, ירד לי דם וכל הסיפור, הערתי את הדודה בבהלה והיא התחילה לצחוק. אחרי שאמרה מזל טוב, הרגיעה אותי, הביאה לי תחבושות ופדים והסבירה לי מה קרה. אז בטח שלא יכולתי לספר לו, לאמא היה יותר קל. מזל שהיתה הדודה. בבוקר הוא קם, ראה שהפנים שלי אחרות ורק אמר לי 'מזל טוב, את כבר גדולה'. ברור שהיתה בי מבוכה, שהיתה אולי נמנעת אם אמא היתה בסביבה".

■■■

– במשך שנים, ובקווים כלליים, ריקי גל היתה במעמד דומה לשלך. זמרת גדולה שלא הגיעה לאן שמגיע לה. עכשיו זה קרה לה. תקליט שלאגר. מסע מרוכז. איך זה עובר עליך?

„בהבנה. משום, במשך שנים ריקי לא עשתה דברים שממש מתאימים לה. עכשיו תפסה את הכיוון. תמיד היתה זמרת גדולה בלי שנמצא לה הכיוון הנכון. זה מבליט כמה אני התברברתי בבחירת הכיוון שלי, כנראה. אני יכולה לשיר פאנק, רוק, ארץ ישראל, ועשיתי הכל בלי להתמקד בכיוון אחד.

„התקופה שבה הייתי כבולה לחוזה עם סי.בי.אס, ולא יצא שום דבר, גם עיכבה אותי. אילו היה יוצא תקליט, הייתי יודעת איפה אני נמצאת, מה הקהל אוהב בי. אבל עברתי שנים קשות. מצד אחד, החברה לא מוציאה לי תקליט, מצד שני, לא יכולה לעבור לחברה אחרת. ובינתיים, כל אלה שהתחילו איתי, מוציאים תקליטים ומצליחים. יהודית רביץ, דני סנדרסון, נורית גלרון, והכל מצליח להם. ואני יושבת בבית, מקליטה ג'ינגלים.

חוזה ההקלטות עם חברת סי.בי.אס, לפני יותר מארבע שנים, התפוצץ. „חטפתי קריזה. נתקפתי שיתוק. לא הבנתי למה זה מגיע לי"

ריקי גל. „הציעו לי את התפקיד של ריקי גל ב'גטו', ולא הייתי מסוגלת לקחת"

„היום, כשהתקליט מוכן, אני לא מרגישה שהפסדתי. לא רק זה, אני יודעת יותר מתמיד מה אני רוצה".

– כשעלו פתאום ילדות, שרון ליפשיץ, ריטה, הרגשת שאת נדחקת?

„מה פתאום, כבר הייתי עסוקה בתקליט. ראיתי את ליפשיץ ואמרתי נהדר, ראיתי את ריטה ואמרתי נפלא. קנאה? רק קנאה חיובית. לא היה לי את הקטע של אוי ואבוי, עכשיו ישכחו אותי. אני יודעת שאני טובה, רק צריכה עוד דחיפה, ואני מרגישה שאני הולכת לקבל אותה עם התקליט".

– תקליט שכולו מוסיקה שלך, יחד עם איתן גדרון, זה אומר הצעד הכי נכון?

„בשוק הזה אף פעם לא תדע מה נכון ומה לא. יודעים אחרי שהדברים קורים. כל השנים שרתי שירים של אחרים. אחרי השנים שהתבשלתי בכעס, הרגשתי שאני יכולה לפרוק אותן בהלחנה. קניתי פסנתר, התחלתי ללמוד וראיתי שיוצאות לי מנגינות. האמת, שבהתחלה חשבתי לשבץ רק שיר אחד שלי. איתן שיכנע אותי להמשיך. לאט לאט התחלתי לאהוב את מה שהלחנתי".

– „לצאת לאור" הוא שיר יפה, אבל לא שלאגר של שמיעה ראשונה, מקצב לא קל. למה בחרת דווקא בו לצאת ראשון?

„כי הוא לא היסטרי, חצי סולידי. זה שיר שמדבר על נער, המגלה פתאום שהוא הומו. הוא נקרע. לא יודע מה לעשות עם עצמו, רוצה להיות דומה לאחרים, ולא יכול. הוא מסתגר, מתחילים בלאגנים, כשהוא מתבגר, הוא מבין שזהו זה. זה מה שיש, עם הטוב והרע, חייב להסתדר, מין השלמה.

„אהבתי את הטקסט שרוני כתבה למנגינה שכבר היתה. הוא התלבש נכון. כי יש במנגינה צלילים שהם קצת שיר ילדים וקצת צלילים מבוגרים יותר. תשאל אם זה חלון הראווה של התקליט? לא בטוחה. אבל לא רציתי לצאת בפיצוץ, אלא לאט לאט. יש לי שירים יותר קצביים. בכל השירים יש איזה מורכבות, אבל לא עשיתי תקליט מתוחכם. לא השקעתי מחשבה איך לעשות אותו יעני סופיסטיקייטד".

■■■

לפני שנה, במקביל לעבודה על התקליט, הצטרפה מזי כהן לאופרת הרוק „מאמי", שכתב הלל מיטלפונקט. מאמי, התפקיד המרכזי, היציאה לקהל, היו אמורים להוביל את עמוד האש שלפני התקליט, ואם לא להוביל, לפחות לסמן את הפריצה, כאילו עכשיו היא חייבת לנצח.

ההצגה, אולי כמו הקריירה של מזי כהן, ידעה עליות ומורדות, התנפחות והתכווצות. פוטנציאל גדול לשלאגר, מחזה עם אמירה חברתית מתריסה, מוסגרת מעגלה של יוסי מה חיים ואהוד בנאי. ובכל זאת, בסיבוב הראשון לא ראו את התקופות המתפלצות. ההצגה הופסקה וחזרה שוב, אחרי ביקוש.

שתי ההצגות האחרונות בצוותא, השבוע, היו מלאות. אפילו התגבש גרעין של גרופיס, כאלה שיושבים בפינות אסטרטגיות באולם, וזורקים הפליקות לבמה. רוקי הורור שואו מקומי, לך תסביר.

– במה מאמי דומה למזי?

„לא הרבה, אבל אני מזדהה מאוד עם התפקיד. מאמי נולדה בדרום הארץ, בעיירת פיתוח. אני נולדתי בירושלים, עין כרם, רחוק מהשאר ביונס. מאמי מנסה להראות את המצב הכאוב שלה, כאשת בעל שהסף לצמה בגלל המלחמה.

היא באה לעיר הגדולה, חושבת שיקשיבו לה, עוברת משברים, אונס. מגיעה בחורה פשוטה, לא חכמה, סופגת הרבה ידע, עד שהיא מתפוצצת והופכת פסיכית. נתקפת טירוף שרוצים להחזיר אותה לאן שהיא באה. עוברת יאוש, טירוף, עצבות, חוסר אונים, חוסר צדק ובסוף לא קורה איתה כלום. ואז היא שרה 'כל הנחלים הולכים לים, והים

מזי כהן. „אני יודעת שאני טובה, רק צריכה עוד דחיפה"

אינו מלא אותם. מחשבותינו היפות גולרו במלחמות ובמלחמות סופן'. אז קל לי להזדהות איתה. המשותף לשתינו הוא היכולת להוציא עצבות, כאב, טירוף, שמחה".

– איפה הטירוף שלך?

„יש הצגות שאני תופסת מישהו בקהל, תוקעת בו מבט משאירה אותו עליו איזה חצי דקה וזה יכול לייבש בן אדם. זה קורה הרבה בפעמים במונולוג, כשאני אומרת:

ישואלים אותי האם לצאת למלחמה. ומה זה אומר, וזה אומר מה? ועל כמה הרוגים אפשר להמר? ובלבלית מה זה אומר? ומוראלית, האם נתגבר על טראומה לאומית אפשרית, או איזה משבר. ואני, מאמי, אני לעזאזל אומרת: יהודים! מה כבר יש מה לחשוב? מה המחר? מה הפאניקה? מלחמה זה טוב!

„שם אני נכנסת לטירוף וזה כבר נהיה אבסורד, גם מצד הקהל.

„בקטע החתונה, זורקים עלינו אורז, משליכים ורדים, הגרופיס אומרים יחד איתי את הטקסט ומתקנים אותנו כשאנחנו טועים. טקסט כל כך כאסאח, ציני וכואב, ואלה עושים מזה רוקי הורו שואו. זה לא טירוף? יש הצגות שאני יורדת מהבמה ומתהלכת מאחורי הקלעים עם גוף מתוח כמו חייל, הליכה מטורפת. זה נרבק".

■■■

– בתקליט, שאת קוראת לו בשמך, שולבת את „חולמי צבאות" שכתבה קיית בוש. השתתפת בשיר „רוצים שלום" עם עוד אמנים. הולכת על מעורבות, מהאח?

„מלחמה זה כואב. הרוגים, אלמנות. מאמי הופכת לפסיכית אקטיבית, כי בעלה הפך לצמח בגלל המלחמה. השיר של קיית בוש בראה לי אקטואלי גם היום ובגלל זה לקחתי אותו".

מזי כהן קוראת, בהטעמה, את המילים: *„מעשן התותחים הוא שב אלי נישא קדימה, מחבה עם זר פרחים, לקשט גיבור של אמא. קר לך, היום חמים, האבל נח בגמל הבית. ארבעה לובשי מדים. נושאים אותך עלה של זית. מי שהיה לא יהיה כוכב רוק, עדיין לא למד לפרוט על הגיטרה. מי שהיה לא יגיע רחוק. ילד שנפרד אתמול מבית הספר. מי שהיה לא ירגיע תינוק. כי עשרים שנה עדיין לא מלאו לו. קל השק על הארון. הוא לא יכול היה לדעת, גן קולות הניצחון, האדמה תמיד בולעת, ה ילד כאן לבחור. אותות גבורה, עשור ערך. שם, באפילת הבור, איפה הוא צועק הדרדך ועכשיו הוא שם באבן".*

– מאמי עשתה בשבילך עבודה הכנה לקראת התקליט?

„נכנסתי ל'מאמי' עם הרגשה, שאני חייבת להיות הכי טובה בעולם. הרגשתי כמו במבחן חיים, רציתי לבחון כמה אני חזקה, ואני חושבת שעברתי את המבחן. אם אני שרה, עושה פאווה ומגלה שאנשים לא מקנחים את האף או נרדמים, אני מרגישה זה בגלל שאני מעבירה. וזה תענוג".

– אפשר להגיד שהגיע רגע האמת מה התקליט הזה צריך לעשות לקריירה שלך?

„לכוון אותי. אני מקווה שאנשים יאהבו את החומר. אם יאהבו – יאהבו מה שיהיה. זה ילד שלי. אני מרגישה עם התקליט שהגיע זמני. שמגיעה לי תמורה על העבודה. שישמיעו אותו, שיאהבו אותו.

„כל השנים עבדתי, לא היתה חסרה לי עבודה, ולא התפנקתי. עד היום אני נוסעת לעשות קריינויות לג'ינגלים. ותראה, עד היום משמיעים שירים שלי מלפני עשר שנים, מלהקת גזוז, מ'ארץ שמש', מ'ימה המלוכלך'. הגיע רגע שאמרתי לעצמי די, אי אפשר שישמיעו דברים ישנים. קיבלתי גם המון עידוד מסביב.

„יום אחד, פתחתי את הרדיו ושמעתי את חנן יובל אומר מזי זמרת נהדרת, למה היא כבר לא מוציאה תקליט. זה עושה המון. אנשים חושבים עלי ואני מרגישה שטבעת הציפייה מתהדקת. אני מרגישה שאני יכולה לענות על חלק מהן, ולא מדברת על מנוחה.

„זמני אולי הגיע מזמן, אבל גם היום אני לא רוצה לדבר במושגים של פריצה גדולה. הוי, שלא ייראה כאילו אני לא דואגת. אם לא הייתי כותבת את המוסיקה, זה אולי לא היה עלי. עכשיו יש לי אחריות גדולה. ההצלחה תהיה שלי, וכישלון גם הוא יהיה כולו שלי. לא יודעת לאן זה יוביל. אני רוצה לראות לאן אני הולכת. הוי, איזו רווחה תהיה לי כשהתקליט ייצא". ■

„כל השנים, אני על יד ואני שואלת את עצמי למה דווקא אני? הכי פשוט לקרוא לזה גורל, אבל זה לא כך"

שבע שנים הוא סעד אותה

בשבוע שעבר, לאחר יסורים קשים, נפטרה אשת־נעוריו של משה ששון, שגריר ישראל במצרים. ארבעה חודשים קודם לכן, נהרג בנו בתאונת דרכים • בביקורו האחרון בירושלים הלך אל ראש הממשלה והודיע: „אני מבקש לעזוב". איש לא שאל מדוע

הטלפון צלצל בשלוש לפנות בוקר. קהיר. משה ששון, השגריר, ביקש להודיע כי ארוחת הצהריים שנקבעה למחרת, מתבטלת. חבל, אמר, יכול היה להיות נחמד עם אורנה (נתו) והנכדים. שתיקה. לפתע נשבר קולו. רובי, אמר, נפגע בתאונת דרכים. ביקשו שאגיע מהר לירושלים.

רובי, 30, בנו של השגריר, נקבר כעבור יממה, בגבעת שאול. ארבעה חודשים אחרי, נכרה קבר חדש לימין קברו של רובי. טובה, אשת נעוריו של משה ששון, אמם של אורנה ורובי, הלכה אף היא לעולמה. עד מותה, לא ידעה כי רובי איננו.

זהו סיפור קשה על איש ישר ונקי כפיים, נעים הליכות ונבון, שהגורל הרע לו. שבע שנים של התמודדות יומיומית אכזרית.

ואולי זה סיפורה של מסירות יוצאת דופן. אהבת אמת, עד הסוף המר, אל אשת נעורים. משה ששון היה יושב ליד מיטתה של טובה בקהיר. בירושלים. מלטף, מחבק בזהירות. משוחח. מספר סיפורים. והיא, ללא הכרה. טובי, היה אומר לה, אני כאן, לידך, כל הזמן, ואני אוהב אותך.

משה ששון יכול היה בנקל להיכנס אל ספרי ההיסטוריה כשגריר הראשון של ישראל במצרים. באותה ישיבת ממשלה שבה נידונה, ברוב טקס, שאלת מינויו של השגריר הראשון „שם", לא יכלו שלא להזכיר את „מואיז".

אי אפשר היה להתעלם מנסיונו הדיפלומטי בתורכיה או ברומא. קשה היה גם להתעלם ממעורבותו במגעים הגלויים והחשאיים עם מנהיגים ערבים, כדיפלומט זוטר, לצד אביו, אליהו ששון המנוח (בשעתו שגריר ישראל בתורכיה, באיטליה ובשוויץ ושר הדואר והמשטרה בממשלות בן גוריון, אשכול ומאיר). והכישורים? מזרחן הדובר ערבית על בוריה, איש ספר, אוצר בלום של תרבות המזרח ומכתמיו.

אבל שר החוץ באותם ימים, משה דיין, לא שכח את העימות הגלוי עם ששון, לאחר מלחמת ששת הימים. ששון, יועץ מיוחד בשטחים לראשי הממשלה אשכול ומאיר, נתפס אצל שר הבטחון דאז, דיין, כמי שמנסה להצר את צעדיו, לפגוע בהילת המנצחים.

וממילא ראש הממשלה, בגין, הטיל את כל כובד משקלו. תבע להציב בקהיר, השגרירות השניה בחשיבותה אחרי וושינגטון, איש מטעמו. שיהיה איש פוליטי מובהק גם אצל המצרים, ולא דיפלומט מקצועי. וכך, עזב ד"ר אליהו בן אלישר את לשכת ראש הממשלה והקדים את ששון, בקהיר, ב־13 חודשים.

■■■

באפריל 1981, הוזעק מואיז ללשכתו של מנחם בגין. „אני מציע לך את התפקיד בקהיר", הודיע ראש הממשלה. ששון, בעל אוזן רגישה, מיהר לקלוט את הצליל החגיגי. „ואני מבקש להתייעץ עם רעייתי", הודיע ששון. בגין לא הסתיר את תדהמתו. „אם אין ברירה, ואתה באמת זקוק לפסק זמן, יש לך 24 שעות להתייעצות".

טובה לבית סוקולוב, שאביה נפל בבית מלחה בימיה האחרונים של מלחמת העצמאות, החליטה מיד. „אני יודעת כי אבא נהרג למען השלום. תוכל להודיע למר בגין, כי אני יוצאת איתך למצרים".

והיה נושא נוסף שעלה בשיחתם של בני הזוג ששון. רובי, בנם הצעיר, נפגע באותה שנה בתאונת דרכים. תאונה, שתוצאותיה ילוו את הוריו בשבע השנים הבאות.

משרד החוץ בקהיר אישר את מינויו של השגריר השני במהירות ובקורת רוח. שני ביקוריו של ששון במצרים, בפמלייתו של השר עזר וייצמן, ושיחות עם אורחים רשמיים שהגיעו מקהיר לירושלים, יצרו לו תווית זיהוי מכובדת, משולשת: „מזרחן, דיפלומט, מקצוען".

בקהיר, אחרי עזיבתו של השגריר הראשון, התחייבו לשיתוף פעולה הדוק יותר עם הבא אחריו. התקשורת המצרית, עויינת וארסית כלפי בן אלישר, המגיבה כלפי ששון, בשבועות הראשונים, צפורניים ולחי מושחזות.

■■■

העתיד נראה צופן הבטחות. טובה ומשה ששון ירדו מצריימה והגיעו אל המוכן: דגל ישראל כבר התנוסס על המשכן החדש, בקומה ה־19 של בית דירות הצופה אל האוניברסיטה של קהיר, אל גן החיות ואל מעונו של הנשיא סאדאת. ביום בהיר ניתן להשקיף מלשכת השגריר גם אל הפירמידות.

גם ה„ווילה שאברווישי", בשכונת מעאדי, המתינה לבני הזוג ששון. אחרי שקודמו, בן אלישר, עשה דרך ארוכה של יסורים ועלבונות אצל מתווכים, סוחרים ובעלי בתים, שדחוהו בלך ושוב, ואולץ להתגורר עם רעייתו, קרוב לשנה, בבית מלון, נשברה חומת ההתנגדות. מישהו העז, סוף סוף, להשכיר בית בקהיר ל„סמל ישראל".

בישיבת העבודה הראשונה, כשכינס בלשכתו את כל עובדי השגרירות, הצליח השגריר החדש להדהים את כל הנוכחים: „באתי לחמש שנים במצרים", הודיע. „הייתי היחיד באותו חדר, שהאמין למילים הללו", הוא נזכר. „כל השומעים, ללא יוצא מן הכלל, נראו המומים. אמרתי להם, שלום אין עושים ביום אחד. שלום זאת עשייה ממושכת וקשה. והם לא יכלו לעכל את ההתחייבות הזאת, לחמש שנים במצרים".

מאז, חלפו כמעט שבע שנים. כל עובדי השגרירות התחלפו פעמים אחדות. „אני מגדל את הדור הרביעי", אומר ששון, „ובכל פעם שאני נפרד מאנשים, ויש אצלם שמחת השיבה הביתה, אני מודיע להם: אתם צריכים לקנא בי, הנשאר, ולא להיפך".

■■■

באותם ימים, התגלו סימניה הראשונים של המחלה אצל טובה. כאבי ראש עזים, טשטוש, איבוד הזיכרון. האשה היפה והאלגנטית חששה שמא יש לה גידול ממאיר בראש. משה ניסה להרגיע: „טובי, זה יעבור". בלילות היה מסתגר בחדר העבודה, בקומה השנייה של בית המגורים, ומחטט בספרי רפואה. איש לא ידע מה מציק לבני הזוג ששון.

יום אחד החליט, כי הגיעה השעה להיוועץ במומחים בירושלים. „טובה חוששת ממחלה ממארת", אמר לרופא הירושלמי, בנוכחותה. הרופא עיין בממצאי הבדיקות. „אין לך סרטן", אמר את השם המפורש, בטון חד משמעי. טובה, בתגובה, חיבקה ונישקה את בעלה. „הוקל לי. מעכשיו, אין עוד סיבה לדאגה".

עד מהרה התברר, כי היתה סיבה אמיתית לדאגה. באותו ערב, בעיצומה של סעודה חגיגית, נקרא משה ששון אל הטלפון. „הלוואי ולטובה היה סרטן", אמר הרופא ביבושת. „אין לה מחלה ממארת. יש לה אלצהיימר. ועדיין לא גילו את הדרך לעצור את המחלה הנוראה".

בצידו השני של הטלפון נשתררה דממה מעיקה. [illegible] של המחלה הנוראה. איש שחור ראה [illegible] להעביר פרטים על עתיד שחור משחור שצופנת המחלה חשוכת המרפא.

„שלא יהיו לך אשליות", הודיע הרופא.

מאותו לילה מר, מתחיל הסיפור המופלא של שבע שנות המסירות. עד ימיה האחרונים של טובה. שגריר ישראל בקהיר, בודד במערכה, שותף סוד יחיד, עד שלא ניתן עוד להסתיר את המחלה הנוראה. שעות ארוכות היה יושב ליד מיטתה של טובה, מלטף, משוחח, קורא באוזניה עיתונים ומספר סיפורים. כשהיתה מסוגלת להתהלך בכוחות עצמה, היה לוקח אותה לכל מקום, אחרי העבודה. כשאפסו כוחותיה, התנדבו שתי נזירות מירושלים למלא את מקומו. רק הקרובים אליו ביותר ידעו על הטרגדיה המתרחשת בתוך ביתו של השגריר.

■■■

ומחוץ לבית. קשה לומר, כי קהיר הרשמית פינקה את שגרירה השני של ישראל, והראתה לו פנים שוחקות. ששה שבועות בדיוק נמשך ירח הדבש שידעה מערכת היחסים בין שתי המדינות, מן הנסיגה ועד ליומה הראשון של מלחמת לבנון. ככל שצה"ל התקדם בתוך לבנון, כך התמסד „השלום הקר". כל התוכניות, ההתחייבויות, חילופי משלחות, ביקורי שרים ותיירים, הכל הוקפא או התבטל.

לפתע, נתקל ששון בידיעות על „שגריר האויב הציוני" בעיתוני האופוזיציה, ומאמרים ארסיים בגנותו של ראש ממשלת ישראל בעיתוני הממסד. עשרות קריקטורות, השמצות, ידיעות שאין להן אחיזה במציאות („שגריר האויב ערך הפגנת מחאה ברחובות קהיר") וסיפורים על סוכני „המוסד", הפועלים מתוך המרכז האקדמי של ישראל בקהיר, בהנחיית השגרירות. אפילו דיווח סנסציוני על עכברים שהוחדרו למצרים דרך סיני, בהנחייתו של אריק שרון.

האווירה בקהיר הורעלה. אי אפשר היה להכחיש, להפריך, לתת ביטוי לגרסה הישראלית. דרכו של שגריר ישראל במצרים אל התקשורת המקומית חסומה, למרבה הצער, עד היום. שבע שנים הוא בקהיר, ואפילו פעם אחת לא הוענקה למואיז ההזדמנות להציג את הצד השני של המטבע.

מקהיר לא נותר לשגריר ישראל אלא לעקוב בקנאה אחרי נגישותה הטבעית של התקשורת אצלנו, אחרי עמיתיו המצרים בתל אביב. בארבע השנים בהן ישראל נותרה בלא שגריר מצרי, כתגובה על מלחמת לבנון, מצבם של הדיפלומטים המצריים בישראל לא ניתן להשוואה למצבה של הקהילייה הישראלית הקטנה, המסוגרת, בשכונת מעאדי.

■■■

המכות על שגרירות ישראל בקהיר נחתו בלא הרף: ניסיון לפגוע באיש הביטחון צבי קדר, שליווה את קודמו של ששון, ד"ר בן אלישר, לטירות מגישות ערב הבחירות. [illegible] המזל, נפגע באורח קל. אבל אלבר אטריקצי, עובד השגרירות, נורה ונהרג. עמו נפצעו רעייתו אילנה ועובדת נוספת בשגרירות, מזל מנשה. היה גם ניסיון פיגוע בקונסוליה הישראלית באלכסנדריה, ובערה שהחטיא את בניין השגרירות והקים את דיירי הבנין על „ההתנחלות הציונית המסוכנת".

בתוך כל אלה, מתפרסמות „הרשימות השחורות", הכוללות שמותיהם של אזרחים מצרים, „החשודים" בקיום „מגעים עם האויב הציוני". רבים מ'גיבורי' הרשימות הללו חששו לפרסם הכחשות ואף תבעו „בירורים" ו„טיהורים", כדי לנקות עצמם מן החשד הנורא...

ככל שינסה להרים את המוראל של עובדי השגרירות, לכודים בטבעת הבידוד המנוכרת, כך ייאלץ משה ששון להחמיר את הוראות הביטחון. מסלולי הנסיעות מוחלפים בקצב מהיר, טווח הטיולים מתקצר, ולידם [illegible] הישראלים תופסים מקום, 24 שעות ביממה, אנשי ביטחון מקומיים.

במהלך יריד המסחר הבינלאומי, לפני שנתיים, דקות ספורות לאחר ששר התיירות, שריר, עזב את הביתן הישראלי, נרצחה עובדת נוספת בשגרירות, אטי טלאור. „מהפיכת מצרים", ארגון המחתרת [illegible] באלמוניותו, נוטל על עצמו אחריות [illegible], ומתחייב להמשיך להכות בישראלים.

עוד ימים רבים תיזכר הפגישה המתוחה, במעמד צמד מנכ"לים שהוכהלו מירושלים לקהיר, בעקבות הרצח האחרון. דוד קמחי (משרד החוץ) והילל דוראי (משרד האוצר), מבקשים לשמוע מן הסגל הישראלי כיצד ניתן לשפר את תנאי השירות. כשעלתה האפשרות להעניק תוספת תשלום, [illegible] השגריר במשפט שיהדהד בתוך הבניין [illegible] שבועות ארוכים: „אסור לפרוט את השליחות לשקלים. כל אחד מאיתנו נמצא כאן בשליחות לאומית. המעות אינן העיקר, אלא המהות". סיומה של הפגישה: צמד המנכ"לים חוזרים לירושלים. הישראלים בקהיר מתבשרים על שיפור לא־כספי בתנאי השירות.

■■■

ואם קהיר הרשמית לא חייכה אל השגריר הישראלי, גם בירושלים לא רווה נחת מ„תרגילים מסויימים" שעשו אצלנו [illegible]. ששון, במברק מוצפן, דיווח על עורך [illegible] המקורב לנשיא מובארק, שפרסם [illegible] השמצה אנטישמי נגד ראש הממשלה [illegible]. ששון נתבקש למחות במשרד החוץ [illegible]. ביציאתו משם, ראה את העורך יוצא מן [illegible] האחורית, אחרי ש„ספג מנה". [illegible] הודלף בתוך עשר דקות מפיענוח [illegible] שיחות חשאיות עם אישי ממשל [illegible] לקיים פגישות עם שגריר ישראל [illegible] בעיצומו של השלום הקר, נתפרסמו [illegible] שחור על גבי לבן, חרף ההתחייבות [illegible] לשמור על המפגשים הללו, [illegible] בסודי סודות.

אבל הפגיעה הקשה ביותר, [illegible] פעמיים, יצאה מלשכתו של המנכ"ל [illegible] עליון לשירות, אברשה טמיר. [illegible] במלון ה'מינה האוז', נתקל ששון [illegible] בלוויית אחד מעוזריו, לבושים [illegible] כהות ועניבות מהודרות. „לאן אתם [illegible]" התעניין השגריר. „אל הפירמידות", [illegible] אברשה. „זהו ביקורו הראשון של [illegible] במצרים, ואני עורך לו סיור [illegible] בפירמידות". לא חלפה שעה [illegible] המפורסם בצמידותו לקול ישראל [illegible] בקהיר, למד ממהדורת החדשות [illegible] המנכ"ל שלו, טמיר, נועד בארבע [illegible] הנשיא מובארק.

פעם אחרת היה זה השר [illegible] בביקור בכורה בקהיר, שלא [illegible] את שגריר ישראל, בלכתו [illegible] מוקדמת, אל בית הנשיא. [illegible] טמיר, במסע יבשתי במכונית [illegible] המצרי, היישר אל מעונו של [illegible]

המקרה האחרון אירע לפני [illegible] עבד אלוהאב דראושה. [illegible] טרח ליידע את השגריר על פגישה [illegible]

טובה ומשה ששון, קהיר, 1982. „תוכל להודיע למר בגין, כי אני יוצאת איתך למצרים"

תצלומים: רונית שני

ששון, יועץ מיוחד בשטחים לראשי הממשלה אשכול מאיר, כמעט והיה לשגריר הישראלי הראשון במצרים. דיין התנגד. גם בגין

עם אליהו בן־אלישר. התקשורת המצרית היתה עוינת יותר כלפי בן־אלישר. תצלום: זום 77

עם הנשיא המצרי, קל וחומר לא הוזמנו, כמקובל, להצטרף אל המפגש.

ששון, בפעם השנייה שבה נתקיים „מיפגש השאי" עם מובארק, לא הסתיר את זעמו. אברשה טמיר מוכן היום להודות, כי היו „לפחות" שניים־שלושה מיפגשים „מן הסוג הזה". טמיר: „נורמאלי בעיני, שאדם יבוא למדינה שיש לנו שגריר, בשליחות המחייבת שיחות בארבע או בשש עיניים. בכל פעם, אחרי מפגש כזה, הסברתי לששון את הרקע, כדי לטשטש את אי ההבנות; שיבין שלא היתה דרך אחרת, ולא יראה בכך פגיעה אישית".

אחרי מפגש שלישי „מן הסוג הזה", הודיע ששון כי הוא מתפטר. טמיר, וייצמן ופרס ניסו לפייסו. ממחנה הליכוד הותז בוץ לעברו של טמיר, בייחוד מן הכיוון של קודמו של ששון, ד"ר בן אלישר, שהיה מוכן להצהיר על גבי המסך הקטן, כי „טמיר האכיל גם אותי ב־ח... ואני לא מתכוון רק ל־חציר"...

■■■

ובינתיים, במעצרי, הסיפור האישי קורע את הלב. טובה ששון אושפזה בבית החולים – מלווים את התבטאויותיו, בכל פעם מחדש.

■■■

הרצח בראס בורקא. הפגנות נגד ישראל בעקבות התאבדותו של הרוצח. מבצע העברתה של טובה מחוסרת ההכרה לבית חולים בירושלים. מאמרי השמצה אישיים. פרסומים, אצלנו, על הכוונה למנות לו מחליף, לפני שביקש לעזוב את מצרים והעתקתם בלוויית פרשנויות ארסניות בעיתוני האופוזיציה של קהיר. מעצרו של הגיס, רפי לוי, הממונה על המחוז בירושלים. מותו של הבן. פטירתה של טובה.

מה מחזיק אותך במצרים, משה ששון? למה לא תרים ידיים ותחזור הביתה? ששון, בסבלנות, חורשים על גבי חורשים, מתעקש להישאר בקהיר. „כל זמן שאני מסוגל לתרום למען השלום". אבל, בביקור האחרון בירושלים, נשבר. הסתגר בבית מלון בהרצליה ואחר כך הלך אל ראש הממשלה והודיע: „אני מבקש לעזוב, מסיבות אישיות". איש לא שאל מדוע, ששון לא הסביר. ראש הממשלה יודע, גם מכלא מקומו.

בלילות הארוכים נטולי השינה, היה

הרופא עיין בממצאי הבדיקות. „אין לך סרטן", אמר בטון חד משמעי. בערב טילפן אל „מואיז": „הלוואי ולטובה היה סרטן, יש לה אלצהיימר. שלא יהיו לך אשליות"

ששון השמח וששון המתוסכל

מנכ"ל משרד החוץ, אברשה טמיר:

„כשגריר, משה ששון התנסה בתקופה הקשה והמסובכת ביותר שעברה אי פעם על שגריר ישראלי.

„בשבע שנות השירות במצרים, לחטוף ביקורת מתמדת, להתמודד עם בעיות, זה לא פשוט. תקופה ארוכה חשתי אצלו בעליות ומורדות. הוא רגיש מאוד.

„ששון, להערכתי, בעל הניסיון הדיפלומטי העשיר ביותר במשרד החוץ. שגריר ברמה בינלאומית. מקצוען ובעל סגנון פתוח. וזה ניכר היטב בהערכות, בהמלצות וגם בחיפוש כל סדק למגעים בקשת רחבה, במצרים.

„מעבודתנו אני מכיר את ששון השמח וגם את ששון המתוסכל. אבל, בעיקר, הוא מתאפיין בהתמדה. ברבקות במטרה שהציב לעצמו, ביציאתו למצרים. בכל המצבים הקשים, והיו לא מעט מן הסוג הזה, הוא ניסה לשמור מכל משמר על היסודות ליחסים שלנו עם מצרים".

ארוחת ערב בבית השגריר. העתיד נראה צופן הבטחות

כשיגיע הזמן לחפש שגריר חדש

מנכ"ל משרד ראש הממשלה, יוסי בן אהרון:

„משה ששון הוא אחד הבודדים בשירות הדיפלומטי והממשלתי אצלנו, שיש לו מיגוון רחב כל כך של קשרים בעולם הערבי, בתוך ארץ ישראל, ובחוץ.

„השילוב המיוחד אצלו, כאיש מחקר ואיש המעשה, תורם לאמינותו ולסמכותו בעניני המזרח התיכון. מי כמוהו מסוגל לעשות סינתזה בין הדיפלומטיה העולמית, לבין המזרח התיכון הערבי.

„החומר שהוא שולח מקהיר, לעילא ולעילא. כל מה שיש לו לומר כשגריר, מבוסס תמיד על נסיונו האישי, וגם על יכולת הערכה מצויינת של האירועים.

„גם אם אנחנו יודעים שהוא איש של מפלגת העבודה, מעולם לא התעוררה אצלנו בעייה או מחלוקת בניתוח הערכותיו של ששון. יש לו הידברות טובה מאוד עם ראש הממשלה שמיר.

„וכשיגיע הזמן לחפש מועמד לשגריר הבא לקהיר: הלוואי והיינו יכולים למצוא העתק של ששון. מישהו שיתגלו אצלו בדיוק אותם הכישורים. שיהיו לו הידע, ההכשרה המקצועית, תפיסת העולם והבנת המזרח התיכון, בדיוק כמו של ששון".

בישיבת העבודה הראשונה, הצליח השגריר החדש להדהים את הנוכחים: „באתי למצרים לחמש שנים", הודיע. ששון היה היחיד בחדר שהאמין למילים הללו

הסמוך, נזקקת לטיפול רפואי אינטנסיבי. שבועות ארוכים היה מסלולו היומי של השגריר השוף: בית, בית חולים, שגרירות, בית חולים, בית, בית חולים וחוזר חלילה. בוקר אחד נדהם ראש הממשלה כמאל חסן עלי, איש מודיעין ותיק ברזימוס, לקרוא בעיתון אופוזיציה ידיעה על אשפוזה של רעיית השגריר הישראלי בבית החולים המסויים. עלי הזדעק בתחושה של סכנה אמיתית המרחפת על חיי ידידו האישי.

בעקבות טלפונים בהולים נתפרסמה למחרת ידיעה „מעודכנת" על שחרורה של רעיית השגריר מבית החולים. משה ששון, אחרי הפרסום, יכול היה לבקר במקום בכל עת, ולהסיר כאב ראש משלטונות הביטחון של מצרים.

לאורך שבע השנים הללו, קשה היה להבחין מפיו של ששון אפילו תלונה אישית אחת ויחידה. כישרים כמו „אני מעדיף לראות את חצי הכוס המלאה", או „היום שכו ישובו רגלי מלינות ערב להתנוסף בקהיר", או „חשוב להיאבק בעיקר, על החינוך לשלום" מציירים. אחר כך תהליף את יריעות הבד בעט וניר כתיבה. „לא הסיפור האישי אלא סיפורי צבע, על רטויות ומשומות בקהיר".

מן הלילה הנורא, שבו הודיעו לו על תאונת הדרכים בכביש הערבה, והלוויתו של רוני, לא נגע במכחול, חדל לכתוב. עשה לו מנהג לסגור את מכשיר הטלוויזיה לפני תום „מבט", שלא ישמע את הטמפרטורות באילת.

טובה ששון הובאה למנוחת עולמים ביום שלישי שעבר, אל בית העלמין. בסנהדריה באו שמעון פרס, משה שחל, עזר וייצמן, טדי קולק, אברשה טמיר, יוסי ביילין, יוסי בן אהרון וכל מי שהיתה לו יד ורגל בענייני השלום. שגריר מצרים, מוחמד בסיוני חיבק את משה ששון ללא מילים. בבית הקברות בגבעת שאול נערך טקס קצר, משפחתי יותר.

השגריר קרא מזמור תהילים בקול חנוק, נזירה הלבנית מתחת דמעות. אחר כך עברו בשקט על פני הקברים הטריים. טובה נקברה לימין בנה היחיד. משה ששון נבחר חורף הביתה לשבת שבעה, במוצאי המשפחתית ביקשו להימנע מביקורי תנחומים. ■

[illegible]

רואים JVC

חייבים לראות את התמונה במסך השטוח והמרובע של טלויזיה JVC.
לא היית מאמין שאפשר להגיע לתוצאות כאלה. כל פרט. כל צבע. כל נקודה. הסוד של JVC?
- פשוט מאוד:
הייתותה האלקטרוניי והמסך המרובע - פרי הפיתוח של מהנדסי JVC.
זה כל הסוד.
קנה עוד היום טלויזיה JVC וגם אתה תאמר: איך רואים? "רואים JVC".

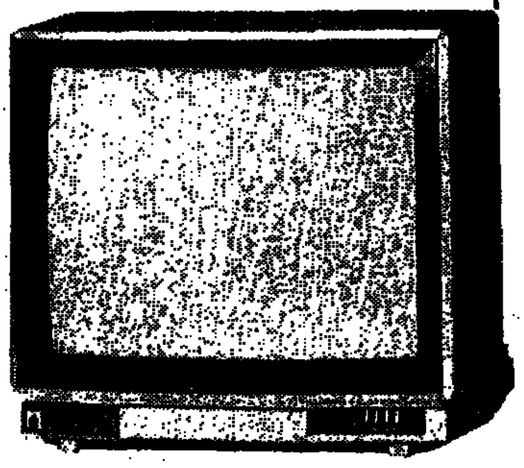

שומעים JVC

מערכות ההיי פיי של JVC הן הלהיט בהא הידיעה של המבינים.
ממערכות ביתיות קומפקטיות ועד למערכות אולפן מקצועיות - כל המבינים מסכימים פה אחד: שומעים JVC.
בתמונה אתה יכול לראות את אחד השילובים המוצלחים של JVC:
רסיבר 40W + שלט - RX 250
טייפ דק כפול - TDW 11
אקוולייזר - SEA 33
קומפקט דיסק - XLV 220
שילוב מוחץ. איך שומעים?
"שומעים JVC".

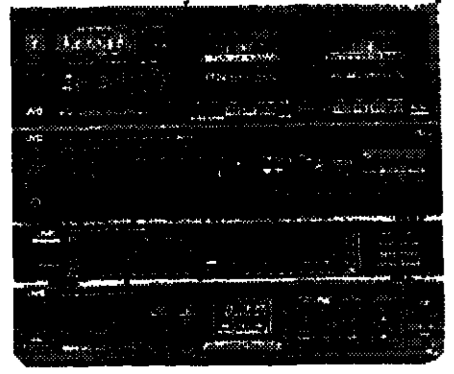

נהנים JVC

הוידאו המבוקש ביותר בישראל הוא הוידאו של JVC.
כי בישראל כמו בעולם, אנשים מעריכים איכות. אנשים מעריכים אמינות.
קח למשל את ה-HRD 210E: טיונר מורחב, אפשרות לעריכת סרטים, V.P.S. SYSTEM, PAL ME SECAM, ואפשרויות תכנות נרחבות מראש.
אתה ודאי מכיר מישהו מאושר שכבר רכש וידאו JVC. וידאו למבינים.
שאל אותו איך הוא נהנה ותקבל תשובה בטוחה: "נהנים JVC".

אזהרה: רק הסוחרים המורשים של אמפא אלקטרוניקה יכולים למכור לך JVC עם תעודת אחריות מקורית.
אל תוותר על תעודת האחריות המקורית - זו תעודת הביטוח שלך.

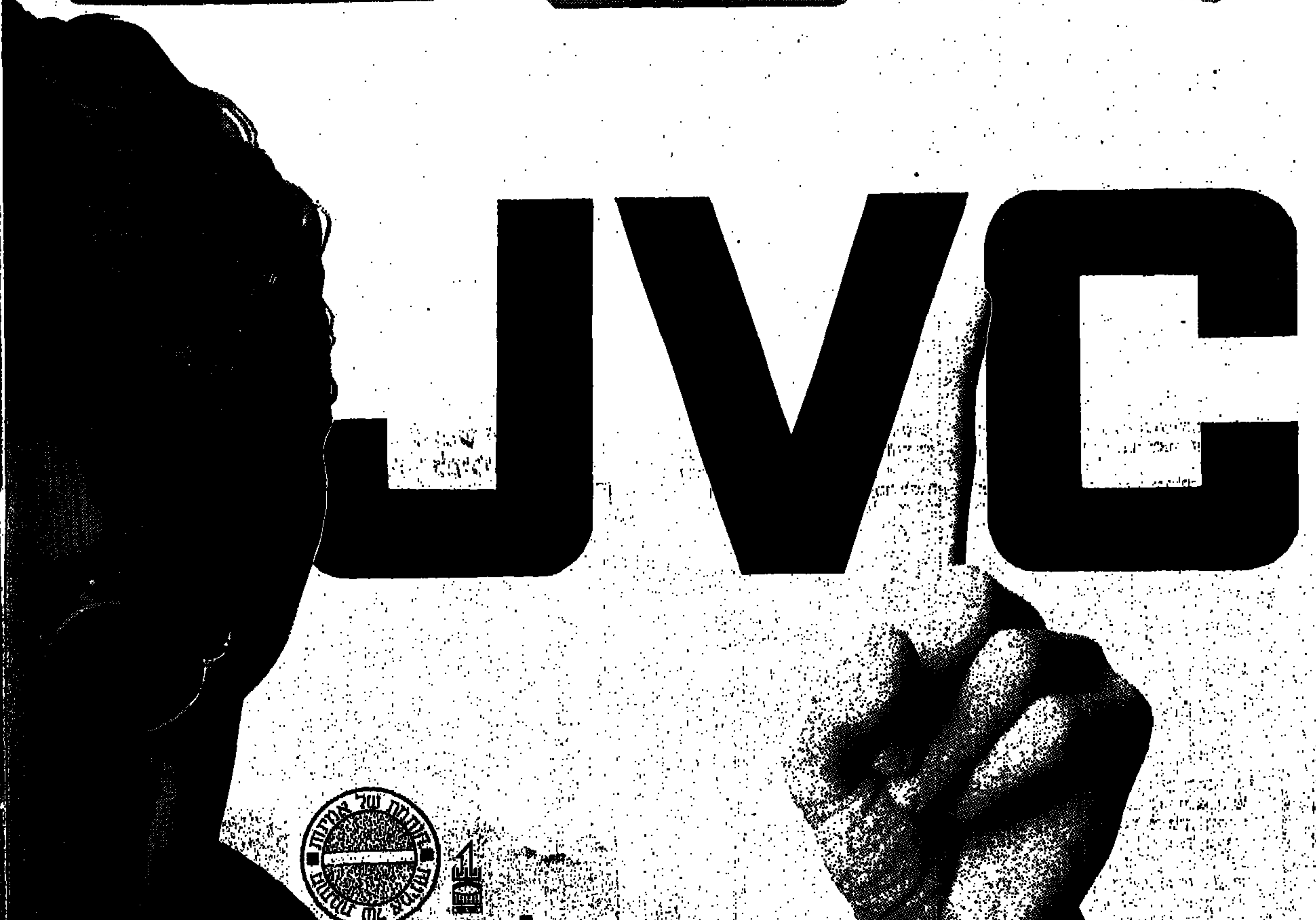

אמפא אלקטרוניקה
יבוא שיווק אחריות ושרות

„הקלות הבלתי נסבלת של החיים", ספרו של מילן קונדרה, הפך לסרט, 3 שעות, סיפור אהבה מבולבל

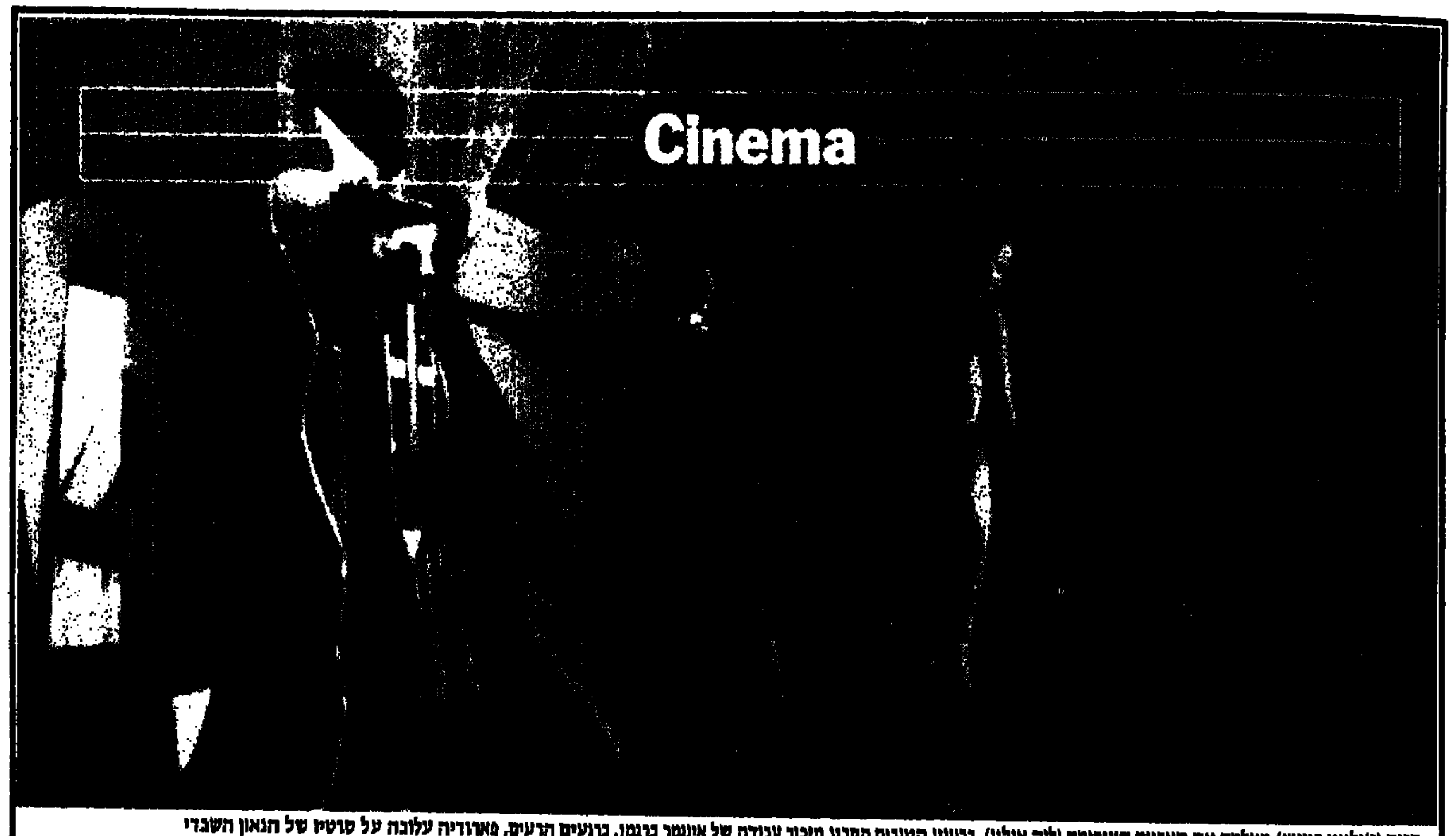

תרזה (ז'ולייט בינוש) מצלמת את סאבינה העירומה (לנה אולין). ברגעיו הטובים הסרט מזכיר עבודה של אינגמר ברגמן, ברגעים הרעים, פארודיה עלובה על סרטיו של הגאון השבדי

מין ומוות בצ'כוסלובקיה

ריצ'ארד קורליס

ספרו של מילן קונדרה, „הקלות הבלתי נסבלת של החיים", לא היה ממש פריצת דרך בסיפרות. הסופר הצ'כי הגולה בפאריז, נהנה מהצלחה מוגבלת, שנעורה בעיקר על רקע המצב הפוליטי שלו. אולי כתוצאה ממחסור חמור בתסריטים, החליט הבימאי פיל קופמן לעבד לקולנוע את הסיפור הזה.

הספר יצא לאור ב־1984, והעיבוד הקולנועי שלו הוא צעד ענק אחורה, בכל הנוגע לבגרות של הקולנוע כאמנות. זה סיפור על חיים ומוות, אהבה ואחריות, מוסר אישי ועוצמתה של הפוליטיקה. הסרט מתיימר להקיף שלושה עשורים בקולנוע האירופי. במשך שעתיים ו־47 דקות, העלילה נעה מהסקסטטיות של הסרטים הצ'כיים משנות ה־60 עד הרגשנות של הבימאי הצרפתי קלוד ללוש.

ברגעיו הטובים, הסרט מזכיר את העבודה של אינגמר ברגמן. ברגעיו הרעים, הרבים, הכל נראה כמו פארודיה עלובה על סרטיו של הבימאי השבדי הגאוני. כאילו אין די בכך, השחקנים מדברים אנגלית במבטא מורח אירופי כבד.

■■■

השחקן דניאל דיי לואיס הוא תומאס, גבר שאומר לכל אשה שהוא פוגש את המשפט המאגי: „תורידי את הבגדים". תומאס הוא רופא, נאה, המאמין בכנות, כי „כל אשה היא ישות חדשה שצריך לגלות אותה".

סאבינה (השחקנית לנה אולין), היא פילגשו העיקרית של תומאס. כל הזמן היא מסתכלת במראה. בדומה לתומאס, היא מצויידת בכמות ידועה של אירוניה. השניים זקוקים למישהו מבחוץ על מנת שיגלו את קו החזות של המלודרמה הפוליטית.

תרזה (ג'ולייט בינוש) היא שתבצע את המשימה הזו. תומס מתאהב בה. היא לא נכנעת במהירות. לגביה, המין הוא משהו זצרי ומיוחד. היא מחפשת אהבה, הגשמה של חלום ילדות. וכאשר חלומם של כל הצ'כים הופך לסיוט, עם פלישת הטנקים הסובייטים לחוצות פראג, תרזה מוצאת את הייעוד האמנותי שלה: היא מצלמת את הפולשים.

תומאס ושתי נשותיו טסים לשווייץ. תרזה ותומאס חוזרים לצ'כוסלובקיה ותומאס מפתיע את עצמו כשהוא נאבק למען עקרונות, שכלל לא ידע כי הוא מאמין בהם.

הבימאי קופמן והתסריטאי ז'אן קלוד קארייר יכלו, אולי, להציל את הסרט אם היו מגבשים את העלילה. אבל הם לא עשו זאת. להיפך, הם פעלו לפי עצתו של קונדרה, הרגיל ב„להוציא, לקצר".

המעבדים ניסו, איפוא, להתחקות אחרי משולש אהבה בתוך הסבך של העלילה. „כמעט כל סצינה בספר קשורה לאהבה", אומר קופמן, „אפילו הפלישה היא צורה של אהבה, מצידם של הרוסים". המפיק סול זנץ (שהפיק את „אמדאוס") אומר, כי „כאשר שאלנו את קונדרה, מהו לדעתו לב הספר הזה, הוא ענה, 'סיפור האהבה, כמובן'".

„הקלות הבלתי נסבלת" שייך לסוג של סרטים, שהיה מאוד מקובל בשנות ה־60. הסרטים ההם הגיעו או מאיטליה, משבדיה, מאיטליה, וכולם התייחסו לזה ב„רצינות רבה". היו בסרטים קטעים של חלום, מציאות שבורה, היית יוצא מסרט של ברגמן, שואל את עצמך איזה חלק בסרט היה ממשות ואיזה הזיה, ובכלל מה בעצם המשמעות של כל זה?

ואחר כך, בשנות ויטנאם, בימאים הוליבודיים עשו סרטים בסגנון אירופי כזה. אבל הוליבוד התגברה על כך עד מהרה. „מלחמות הכוכבים" ו„בית החיות" הפנו את המאמץ אל קהל היעד האמיתי, בני הנוער.

סיפור האהבה המודרני הוא שקסם למעבדים. הם יכלו לנסות להביא את הסיפור כולו היחסים של הדמויות עם ההורים שלהן, המסעות של סבינה ושל המאהב השווייצרי שלה, ההגיגים על קומוניזם וקיטש.

הסרט נושא את העלילה של שנורה כמי שבע נושא את ביתו לכל מקום. הכל איטי עד מאוד. רק לקראת הסוף, קורה משהו. תומאס ותרזה יוצאים לחווה של ידידים. בתומאס חל שינוי פתאומי. כלב שעשועים לוקה במחלה (והגסיסה שלו ארוכה יותר מזו של הגברת עם הקאמליות). אחד האיכרים שובר כתף, וכולם הולכים לפונדק כפרי, שם הזוג שותה בירה.

■■■

„הקלות הבלתי נסבלת" הוא סרט שמצליח לשכנע את הצופים, כי המין הוא חלק מהותי מהחיים שלנו. קופמן צדק כאשר בחר בשחקנים לא ידועים, פנים חדשות. אולין, 32, הצטמת את כל מכמני הגוף השבדי שלה בסצינה שבה תרזה מצלמת אותה עירומה.

כדי למצוא שחקנית שתתאים לתפקיד של תרזה, קופמן ראיין כמאה שחקניות ובהן, לדבריו, שלוש שחקניות שקיבלו אוסקר. הוא בחר בבינוש, 23, שחקנית צרפתיה מרהימה. החיוך שלה מדליק את כל מי שרואה אותה. אבל בסרט זה לא בא לידי ביטוי. והיא גם לא היתה מוכנה להתפשט.

פניה של השחקנית הזו מביעים אימה כשל היה לכודה בכלוב. בספר, תרזה מתוארת כמי שרואה „את נפשה זוהרת בעד תווי פניה". הנפש הזו זוהרת, בושית, כאשר תרזה מבקרת בדירתו של גבר, והביקור הופך לאונס. פניה של בינוש מסמיקים. ידיה משתוללות בתנועה עצמית. היא נאנקת כדי לפתוח נגד התשוקה הלא רצונית שלה, ובסוף היא עוצמת עיניים. משחק מורכב, ויאה לאלילה של סרטים אילמים.

דיי לואיס, 30, זכה לביקורות אוהדות על תפקידיו ב„זכרונות אהבה בפירנצה" ו„מכבסה יפהפיה שלי", אבל כאן הוא לא מצטיין במיוחד.

יכול להיות, שהצופה לא יהיה מוכן להקרבה כזאת. אבל, כמו שכל גבר יש לזכור, אין זה אלא סיפור אהבה, המסתתר בתוך סרט אמנותי, שהושקע בתקציב של 17 מיליון דולר ■

לפי הסכם עם „טיים"

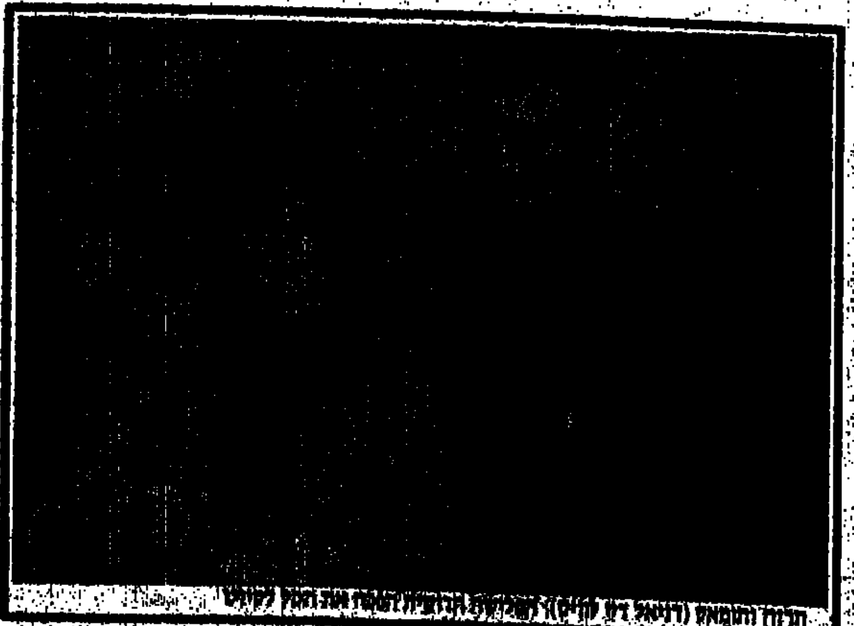

תרזה ותומאס (דניאל דיי לואיס) [illegible]

עם בריטיש איירווייס
יש עוד כמה סיבות טובות לבקר בלונדון

שרות מיוחד של בריטיש איירווייס לטסים ללונדון:
★ הזמנת כרטיסים להצגות תיאטרון. ★ הזמנת בתי מלון במחירים נמוכים.
יחד עם הזמנת כרטיסי הטיסה שלך תוכלו להזמין בית מלון, וכרטיסים להצגות "החמות" בלונדון.
* הסדר זה מיועד לרוכשים כרטיס בריטיש איירווייס הלוך ושוב.
* בתי המלון המוצעים ע"י בריטיש איירווייס הם מ־3 עד 5 כוכבים.
* הסדר בלעדי זה כולל גם את COUNTDOWN, תוכנית הנחות מיוחדת המעניקה מ־10% ועד 50% הנחה בשורה של בתי עסק מובחרים.
* הסדרי כרטיסי התיאטרון ובתי המלון כפוף למינות הכרטיסים והתפוסה בבתי המלון.

BRITISH AIRWAYS
The world's favourite airline.

התקווה, הם אמרו

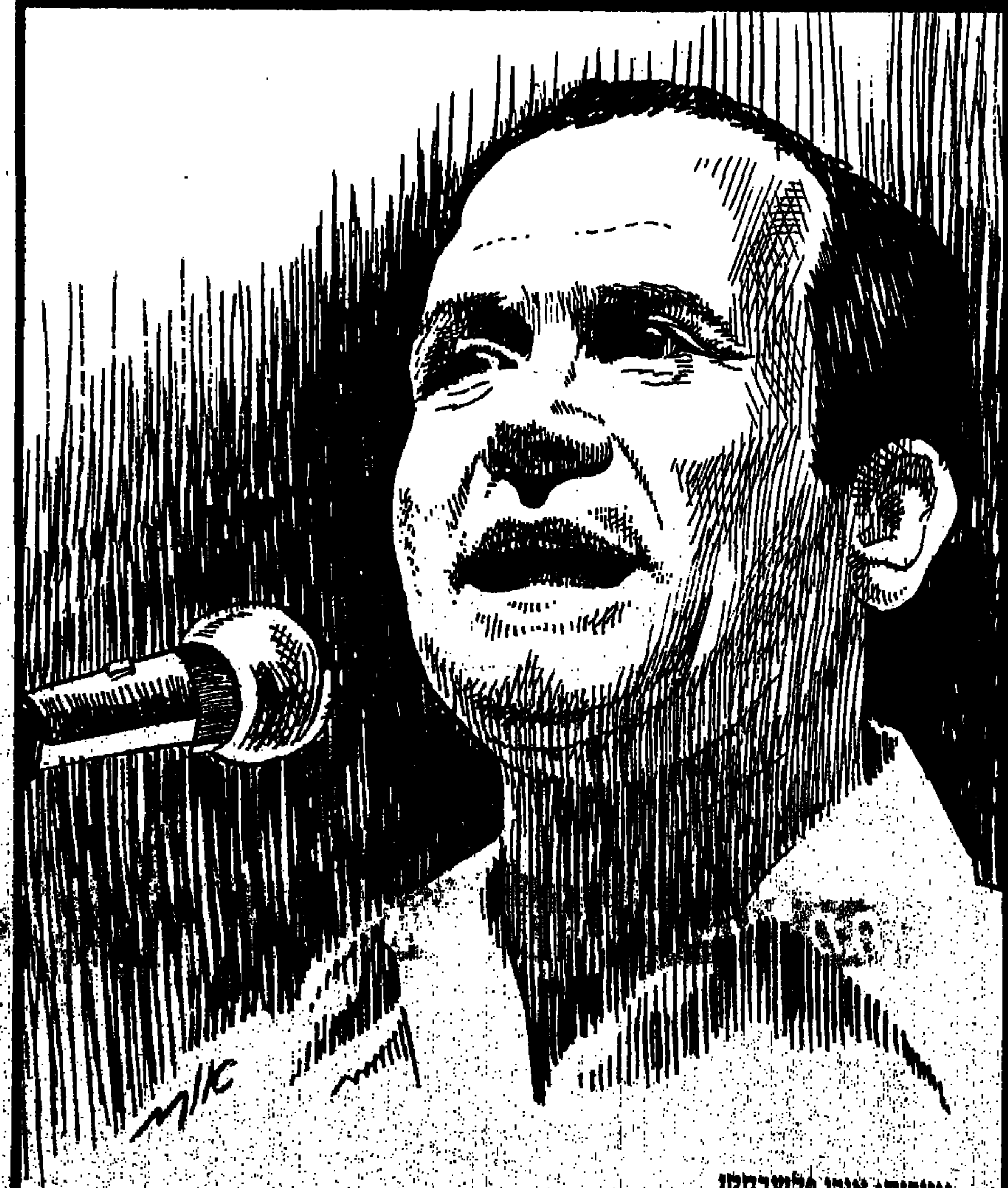

איורים: אורי פלשבסקי

לפני שש שנים, נהרג מוסה חריף. קיבוצניק עם שורשים, מיזוג של פוליטיקאי ומדינאי, בסל אחד עם יעקב לוינסון ● מפלגת העבודה תלתה בו הרבה תקוות. טיפוס חדש של מנהיג, אמרו ● מותו של מוסה, אומרים, היה ראשית מותו של יעקב

עמנואל בר־קדמא

כאשר נכרה קברו של מוסה חריף באדמת קיבוצו, צרעה, נשבר, כך אמרו, חוד החנית של העתודה המנהיגותית של מפלגת העבודה. אבדה תקווה גדולה, ספרו לו על קברו, חומר ממנו נבנים ראשי ממשלות. „אם היה מישהו בתוכנו", אומר חבר קרוב, „שלא היה שום ספק, כי הוא נושא בתרמילו את שרביט המרשל, זה מוסה. לא מהיום. מתמיד".

מה שאמרו על קברו, אמרו בחייו. תחזית של ראשות ממשלה מופיעה הרבה בכתובים. קבוצת ההתייחסות של מוסה חריף במפלגת העבודה יעדה אותו, בדרך־כלל בצמוד ליעקב לוינסון, לתפקידי הצמרת הגבוהים ביותר. לישיבה על חודה של הפירמידה המפלגתית, ואולי גם הלאומית.

אמרו את זה גם בשלהי שנות ה־70 וראשית שנות ה־80. נא לזכור: המפלגה באופוזיציה ומלקקת פצעים. גולדה מאיר, ישראל גלילי ויגאל אלון, עדיין בחיים. ומאידך, במורד ההיראַרכיה, צפוף מאוד. ריכוז בלתי רגיל של אמביציות מתוסכלות, מכוח גזר דינו של הבוחר. צריך היה כושר אבחנה לא קטן על מנת להרחיק את המבט אל מעבר לדור שלם ולמשוח צעיר בין ארבעים ומשהו, כמעט אלמוני, לעתיד של גדולות ונצורות.

מעטים מאוד מחוץ למערכת התנועתית מכירים את מוסה חריף, חבר קיבוץ צרעה, ארכיטקט במקצועו, כאשר הוא מופיע, כאילו משום מקום, והוא משייט בעוז על המים הפוליטיים הפרובלמאטיים של מפלגת העבודה. הוא נושא עימו, עם בואו אל הדרך הפוליטית, נדוניה אחת בלבד, אבל בעלת משמעות סגולית בעולמה הקיומי של תנועת העבודה: הקמת התנועה הקיבוצית המאוחדת, לאחר מימוש האיחוד בין איחוד הקבוצות והקיבוצים והקיבוץ המאוחד.

הקאריירה הפוליטית הממשית של מוסה חריף היתה קצרה. פחות משש שנים. מ־1976, שאז נתמנה להיות מזכ"ל איחוד הקבוצות והקיבוצים ועד שבת אחר־הצהריים, ה־21 בינואר 1982, שאז נהרג, יחד עם רעייתו, מוריה, ובנו, חגי, בתאונת דרכים קטלנית בצומת כברי. לפני שבועיים, מלאו שש שנים.

בן 48 היה מוסה חריף במותו. שש שנים קצרות, בהן הספיק לצבור מנה עמוסה של מוון פוליטי מרוכז. כמו שאמרנו: הקמת התק"ם ואחר־כך – דמות מפתח בחוג בית־ברל במפלגת העבודה, החוג שהיה אמור לעשות במפלגה את עירוי־הדם, שהיה נחוץ לה, לסברתם, ולהנהיג אותה 'בדרך חוזרה אל עצמה'. בבחירות של 1981, רכז ההסברה של המפלגה. ולבסוף, בחודשים האחרונים לחייו, חבר כנסת טירון. מאזנו הפרלמנטרי: נאום אחד בלבד.

כמו מרבית הדמויות ההירואיות שלא הגשימו את עצמן עד הסוף, יש גם במוסה חריף אלמנט מרתק של הבטחה גדולה שנשארה תלויה באוויר. אהרן דגן, המוכר כדג'ן ברחבי תנועתו, חבר נווה איתן, עבד צמוד למוסה חריף בשנותיו באיחוד. כשמוסה היה מזכ"ל, היה דג'ן מזכיר פנים של התנועה. באנאלוגיה גסה, יחסים של מפקד ושליש.

אומר דג'ן: „יש רק תזכורת אחת להערכת דמותו של מוסה: ג'ון קנדי. כמו קנדי, תקווה עוקית שלא ניתן לה להגשים את עצמה".

■■■

היכרתי את מוסה חריף בנעוריו. היינו חברים, בני מחזור אחד, בתנועת נוער אחת: התנועה המאוחדת. הוא היה ירושלמי, אני תל אביבי: הקשר היה רופף, אבל נפגשנו באירועים תנועתיים ארציים. כנסים, מחנות, מסיבות. אחר־כך, שנים לא נפגשנו. ידעתי שהוא בצרעה. מן המעטים שנשארו. השם צץ ועלה מדי פעם בעיתונות התנועתית. ידעתי על מעשיו. בשנים האחרונות, נפגשנו כמה פעמים. על סף איחוד התנועות, ראיינתי אותו ואת המקביל לו בקיבוץ המאוחד, יעקב – היום שר הקליטה – צור.

מוסה חריף, כמו שאני זוכר אותו: שיער קצר, עיניים מן הסוג שצחוקים מכווצים אותן. גמיש, מחייך בקלות. אהלנים פתוחים, לא זכרתי את קומתו. שאלתי את ידידו, עוזי ברעם, היה גבוה עוזי צחק. „עד כיתה ח' היה נמוך, ממש גמד. אחר־כך, פתאום, הרביץ גובה". בזיכרון, חשבתי, מתחל.

[illegible] מקבל חיזוקים לזיכרון הלא־יציב [illegible] תזרים על אותן הגדרות: איש [illegible] בעל קסם אישי בלתי רגיל, פושט [illegible] לאנשים, חש טוב בין חברים, אוהב לשיר, אוהב מסיבות. [illegible]

[illegible] עמרון, [illegible] בעניין המשך, על [illegible] כיננ ומין יעקב לוינסון. [illegible] שתי המנות. ומערכת [illegible] לענבה האפורה של הגורל: לוינסון

פיתרון מהפכני ובלעדי לביטוח המשפחה במקרי חירום רפואיים

לראשונה בישראל מציגה חברת „מגדל" את הביטוח המתקדם ביותר בעולם המערבי – ביטוח חיוני למקרי חירום רפואיים לכל המשפחה.

התכנית מיועדת לסייע בעת מחלות קשות כמו התקפי לב וניתוח לב, שבץ מוחי, סרטן, אי ספיקת כליות כרונית, השתלות לב, כליות וכבד, או במקרים של נכות מוחלטת ותמידית, על ידי הענקת סכום כספי גבוה לטיפולים רפואיים ולהוצאות אחרות.

ביטוח ל„מחר" – התכנית היחידה לכל המשפחה
חברת „מגדל" היא החברה היחידה המציעה ביטוח חדשני זה לכל בני המשפחה – הורים וילדים (מגיל 3 עד גיל 21).

ביטוח ל„מחר" – אין צורך לאסוף תרומות
ביטוח „למחר" מבטיח לכל בני המשפחה בטחון כלכלי ומקוחת כספיים לטיפול במחלות קשות מבלי להיזקק לסעד.

ביטוח ל„מחר" – לא רק להוצאות רפואיות
במקרים של מחלות קשות, נגרמות לחולה ולמשפחתו הוצאות נוספות בסדר גודל ניכרים למטרות כגון: שיקום והחזרה לתקינות, אבדן ימי עבודה עקב מחלה, שינוי אורח חיים ושינוי תפקיד; החלפת מקום מגורים ועוד. ביטוח ל„מחר" נועד לסייע לפרט ולמשפחה להתגבר על המצוקה הכספית הנגרמת עקב הוצאות עקיפות אלה.

ביטוח ל„מחר" – סכום הביטוח הגבוה ביותר
מסיבה זו מאפשרת חברת „מגדל" ביטוח ל„מחר" עד לסכום של 120,000 ש"ח והוא משולם מיד עם התגלות המחלה.

ביטוח ל„מחר" – בתעריף נמוך
תעריף הביטוח נמוך יחסית למקובל, והוא כולל תעריף מוזל לנשים ומחיר נמוך במיוחד לילדים (גילאי 3־21).

ביטוח ל„מחר" – הנחה למי שאינם מעשנים
מי שאינו מעשן חשוף פחות למחלות קשות ומשלם פרמיה נמוכה יותר ממי שמעשן.

ביטוח ל„מחר" – אין הכרח בביטוח חיים משולב
חברת „מגדל" היא החברה היחידה המאפשרת לך להצטרף לתכנית גם אם אין לך ביטוח חיים. אינך צריך לרכוש ביטוח חיים נוסף במסגרת זו.

ביטוח ל„מחר" – כי העיקר הבריאות
היום רובנו מקפידים על שמירת משקל, תזונה בריאה ופעילות גופנית במטרה לחיות באיכות חיים טובה יותר. ביטוח ל„מחר" הוא הביטוח המשלים את איכות חייך ומקנה לך ולמשפחתך שקט נפשי וביטחון כלכלי למקרה [illegible]

פנה בהקדם לסוכן הביטוח שלך.

*התנאים המחייבים הם התנאים המופיעים בפוליסה.

דבר אחד בטוח
מגדל
חברה לביטוח בע"מ

שלח יד בנפשו קצת יותר משנתיים אחרי מותו של מוסה.

הקשר ביניהם נוצר בתנועה המאוחדת. מוסה, בשנה צעיר מיעקב, החליף אותו בתפקיד מזכיר התנועה. אברהם כץ־עוז, סגן־שר החקלאות, חבר נחל־עוז, גם הוא בוגר התנועה המאוחדת. הוא מייחס לאנשי התנועה המאוחדת מכנה משותף, הנובע מעצם האופי של תנועתם. מאפיין את התנועה שנוצרה כתוצאה מאיחוד בין תנועת גורדוניה והפלג המפא"יי של המחנות העולים (רוב תנועת המחנות־עולים קיימה זיקה לאחדות־העבודה ולקיבוץ המאוחד, במציאות המפולגת של שנות ה־40 וה־50) כתנועה עצמאית, חרף זיקתה הרעיונית למפא"י.

„התנועה הוציאה מתוכה אנשים עצמאיים. רובם, אומנם, חשבו מפא"י, אבל סירבו לקבל תכתיבים ארגוניים. ב'ארגון התנועתי' קראו לזה נאמנות לערכים, לא למסגרת".

זו היתה תנועה עם הרבה דמוקרטיה. את בוגריה תמצאו בשמאל ובימין. ביניהם גם יאיר צבן וגדי יציב (מפ"ם), יוסי שריד – אבל גם אנשי התחייה וחרות: פרופ' עזרא סדן, פרופ' אלי שביד, האלוף יהושע שגיא.

בתוך מפלגת העבודה, כמו במפא"י לפני־כן, הם מתייחדים, סבור כץ־עוז, בעצמאות אישית ופוליטית, הנגזרת מאופי התנועה. לדוגמה: עצמאותו של מזכ"ל המפלגה, עוזי ברעם. אבל, רובם, חלקם אספירנטים פוליטיים רציניים בנעוריהם, יושבים היום באקדמיה או במגזר המשקי. לא בפוליטיקה. שמות רבים מהחבורה הזאת הופיעו בעצומת 600 האקדמאים נגד הכיבוש.

בתנועה המאוחדת, כמו בקיבוץ ראש הנקרה, הפעיל יעקב לוינסון את כשרונותיו הכלכליים העתירים. מוסה חריף – את כל מה שהיה בו ושהיה, במידה רבה, היפוכו של יעקב לוינסון. „אפשר לראות בהם טיפוסים מנוגדים", אומר עוזי ברעם, „אבל גם אישים המשלימים זה את זה".

יעקב לוינסון היה איש מופנם, זאב־בודד, כוהני, פועל במציאות מתמדת של ערפל־קרב. יכולת מוגבלת ליצור מעגלים חברתיים נרחבים. מכופתר. מכמה אנשים שמעתי עליו את ההגדרה, „בעל כוחות אימתניים". ובהקשר לחוג בית ברל: „אלוהים בלתי מוכתר".

ואילו מוסה, כאמור, פתוח, מוקף אנשים, מדבר בקלות ונואם סוחף. לעומת לוינסון, המעונב ושחור החליפה – חריף המסונדל, עם הבאטלדרס, הסוודר וההולצה הקיבוצית הפתוחה, המשובצת.

לוינסון, אמרו, משח את מוסה. אהב אותו וספד לו. אומר עוזי ברעם: „ערב התאבדותו, אמר יעקב לא אחת: לוא מוסה היה חי, לא היו הדברים מגיעים לידי כך". אולי. ומוסיף מישהו אחר: „לוא היה לוינסון נשאר בבנק הפועלים, לא היתה התנועה הקיבוצית עושה את הטעויות הפיננסיות שעשתה". שוב: אולי. בהיסטוריה, אין מקום לביטוי 'לוא'.

■■■

מוסה חריף נולד ביוני 1933, בפולניה. עלה ארצה כילד. המשפחה התיישבה בירושלים. האם מתה בילדותם של מוסה ושל אחיו הצעיר, עמוס. הם גודלו בידי האב, שלא התחתן שנית.

אומר חניכו, עוזי ברעם: „מוסה גדל בצפון ירושלים, שכונת גאולה. מובלעת חילונית בסביבה, שכבר אז היתה דתית. בקן של התנועה, הם היו זן מיוחד. חלקם אפילו למד בבתי ספר דתיים. אוהדים מושבעים של הפועל ירושלים, בכדורגל ובכדורסל. הם היו אנטי מפ"מניקים. היו בראש, בוויכוחים עם השומר הצעיר".

„מוסה ריכז את הקן", מספר ברעם, „היה מדריך שלי בשביעית ובשמינית. מדריך מרשים. יוצא מהכלל בפעולות עיוניות. פיתח את האמנות ואת האסתטיקה בחיי הקן. אני זוכר משפט ציבורי שניהל נגד 'העולם הזה' בשנות ה־50. 'העולם הזה' הואשם בפורנוגראפיה בגלל הסידרה 'מה אתה יודע על המין', ובגזענות בגלל סידרה אחרת, 'דופקים את השחורים'".

האב היה דמות מיוחדת במינה. סופר, אידישיסט, איש פועלי ציון שמאל. במציאות ילדותו של מוסה, היתה תהום בין מפא"י התנועה המאוחדת ובין פוע"צ שמאל. מוסה התלבט כיצד יכריע, בלי לצער מדי את אביו. ובסוף: הלך לתנועה המאוחדת.

אבא חריף חי את שנותיו האחרונות בצרעה. מוסה סייע לו בהוצאה לאור של כתביו האידיים. הגורל לא חסך ממנו את העמידה על קברות בנו, כלתו ונכדו.

■■■

מנחם אבירם הוא חברו הקרוב של מוסה חריף בצרעה. מהנדס, כלכלן, איש תכנון. ילדיו הנותרים של מוסה, איה וגד, חיים עם מנחם ומשפחתו. איה, שירתה בחיל האוויר, לומדת באוניברסיטה העברית בירושלים. גד – תלמיד י"ב. את גד פגשתי. חיוניות שמזכירה את מוסה. חש אי־נוחות ניכרת עם עיתונאית העומדת לכתוב על אביו.

בסך הכל, לא היתה לחוג בית־ברל אידיאולוגיה אחידה. בסך־הכל, כנראה, הם ביקשו להיות ממליכי המלכים במפלגת העבודה

„כנער", מספר מנחם, „מוסה לא בלט במיוחד. הדריך בתנועה. לא משהו. בנח"ל מילא תפקידים בגרעין. התפתחות די איטית. ההישג הממשי שלו היה ב־1958, כאשר ביצע את האיחוד של התנועה המאוחדת עם הנוער העובד".

בשנים הראשונות במשק, הקרין רק לסביבה הקרובה. מילא תפקידים. מזכיר. ועדת תרבות. קישט את המשק. אחר־כך, כאדריכל. תראה את צרעה. יפה, לא?

– היה מנהיג מקומי?

„כן. במידה רבה. באספקטים חברתיים ותרבותיים".

ב־1960, רצה מוסה ללמוד אמנות. מנחם ניסה להשפיע עליו ללמוד סוציולוגיה וכלכלה. מוסה התלבט: רצה להיות איש ציבור, משפיע. מה לזה ולאמנות. מוסה לא שעה. למד פיסול וקראמיקה אצל רודי להמן, וציור אצל שלום סבא. כלי קרמיקה שלו מסתובבים עד היום ברחבי צרעה. „לציורים שלו", אומר מנחם, „היה אימפאקט צבעוני חזק, ציורים ממושמעים. חוקים".

בארכיטקטורה ראה מוסה מיזוג בין נטיותיו האמנותיות ובין חיי המעשה. כשביקש ללמוד, לא היה פשוט מכמה בחינות: קודם כל, לא היתה לו בחינת־בגרות ולא היה לו מושג במתמטיקה. ושנית, המשק לא כל־כך נטה לאשר לו משך לימודים כל־כך ממושך, חמש שנים. „מוסה התעקש וכמעט עזב את המשק, עד ששלחו אותו ללמוד", מספר אבירם.

היה לו קשה בשנה הראשונה בחיפה. רק אחרי שהתגבר על מקצועות היסוד, התחיל לפרוח. בשנה השניה, קיבל פרס הצטיינות על עבודה. היה טוב בשרטוט. הבין את העקרונות המנחים של האדריכלות. בטכניון, הוא זכור כאחד ממנהיגי מרד הסטודנטים לארכיטקטורה. המרד היה על עניינים עקרוניים בתחומי המקצוע ושיטות הפעלת ההוראה בטכניון. הדמות השנויה במחלוקת: פרופ' אברהם וכמן, שהיה נערץ על מוסה עד יום מותו.

■■■

בין השנים 1968 ו־74', היה מוסה חריף ארכיטקט פעיל, איש מחלקת התכנון, שהיתה כבר משותפת, של האיחוד והמאוחד. תכנן מבנים וקיבוצים שלמים.

ב־1976, נבחר כמזכיר איחוד הקבוצות והקיבוצים.

כאן ראשית ההיכרות שלו עם יעקב צור, מי שהיה מזכ"ל הקיבוץ המאוחד. קשרים מפותלים. כמעט מהתקופה בה עמד עניין האיחוד באוויר. באיחוד היתה נכונות יותר גדולה, במאוחד התלבטו. כמה מאבות התנועה, גלילי ובן־אהרן, היו נגד. יגאל אלון בעד, וגם דחף. „נפגשנו לראשונה בשפיים, בוועידת הקיבוץ המאוחד", מספר צור, „היתה זו הוועידה הראשונה בה נפלה הכרעה ממשית ללכת למו"מ לקראת איחוד. בעצם, השיחות בראשיתן היו משולשות. גם עם הקיבוץ הארצי. אלא שהתברר די מהר, שהם לא היו מעוניינים".

בעיצומן של שיחות האיחוד, חל המהפך הפוליטי. תנועת העבודה איבדה את השלטון, התנועה הקיבוצית נכנסה למיגננה. ב־1979, הושלם תהליך האיחוד. הקיבוץ המאוחד סיכם את אישורו בוועידתו, בגבעת ברנר.

„גלילי התכונן להגיש את ההצעה השוללת את איחוד התנועות", מספר צור, „כאשר עלה מוסה חריף על הבימה בנאום עז למען האיחוד. הוא הימם את צירי הוועידה. בתום הנאום, עלה גלילי – אחרון המנסחים הגדולים – והציע את ההיפך ממה שהתכוון: למען האיחוד. גלילי, לא תינוק פוליטי, הושפע מחריף. הוא ניסח את הצעתו – ופרץ בבכי".

אז, נפל הפור. השלמת תהליך האיחוד היה, במידה רבה, עניין של מגעים אישיים. צור וחריף הירבו להיפגש. בצרעה, בנתיב

לוינסון, אמרו, משח את מוסה. אהב אותו וספד לו. ערב התאבדותו, אמר יעקב לא אחת: לוא מוסה היה חי, לא היו הדברים מגיעים לידי כך

„אי התמיכה של מוסה ביגאל אלון, היתה פיספוס. לוא היתה תמיכה, היה פרצוף אחר למעמד התנועה הקיבוצית במפלגה"

הל"ה, קיבוצו של צור, וגם „אצל הרזומני ביפו".

– איזה מין איש היה?

צור: „מיזוג מוצלח מאוד של עסקן ומדינאי. מה שהאמריקאים קוראים פוליטישן וסטייטסמן. פרגמטיקון שאינו מוותר על עקרונות".

– בעיתונות אתם מצטיירים לפעמים כמתחרים.

„אני מודע לזה. אינני חושב, שהיתה לכך איזו הקרנה על היחסים בינינו. גם לא לחילוקי דיעות ממשיים".

– כמו?

„כמו ההתמודדות האחרונה של יגאל אלון. מוסה היה נגד ההתמודדות של יגאל. עד כמה שאני יודע, גם ניסה להניא אותו מכך. זה האט את תהליך איחוד התנועה הקיבוצית ופגע, לדעתו של מוסה, ברקמות רכות. שלא לדבר על כך, שההתמודדות ההיא היתה סופו, למעשה, של חוג בית ברל. ואנחנו – אנחנו היינו מחוייבים ליגאל. הרי היה בשר מבשרנו".

„אי התמיכה של מוסה ביגאל", מוסיף מנחם אבירם, „היתה פיספוס. לוא היתה תמיכה מרוכזת של התנועה הקיבוצית ביגאל, היה, גם אחרי מותו של יגאל, פרצוף אחר למעמד התנועה הקיבוצית במפלגה".

■■■

מאיר זרמי, מזכ"ל מפלגת העבודה בבחירות ב־77', מדריכו של מוסה חריף בתנועה, היה אישיות סמכותית בעיני בוגרי התנועה המאוחדת. נזכר אברהם כץ־עוז, כצ'לה, בהקשר זה: „ב־76', ביקש מאיר זרמי שיבוא מישהו מהחבר'ה לעבוד עליון במפלגה. יצא כך, שאני הלכתי לפני מוסה לפוליטיקה ישירה. מוסה היה למזכיר האיחוד".

לקראת הבחירות של 1977, היתה ההתמודדות הראשונה בין יצחק רבין ושמעון פרס. „קיבלנו את דעתו של מאיר זרמי, שאין מדיחים ראש ממשלה", אומר כץ־עוז, „כל ההנהגה הקיבוצית תמכה, כמעט פה אחד (להוציא כמה מיוצאי רפ"י), ברבין. ניהלנו את המערכה מלשכתו של רבין. רבין הביס את פרס ביתרון של 46 קולות.

„אחרי חודש, הלמה בנו ההתפטרות של רבין כרעם ביום בהיר. אני זוכר ישבנו בביתה של אורה נמיר. דני רוזוליו, יוסי גבו, יעקב צור, אורי אגמי מחיפה ואנוכי. ראינו בטלוויזיה את ההודעה הדרמאטית של רבין על 'השעיית' מועמדותו. מייד שיגרנו שליח אל חיים צדוק, שיתיצב בראש המפלגה. אלא שרבין עצמו הכריע אחרת, בהודיעו, שהוא מוסר את הפיקוד לשמעון פרס".

– מדוע לא לאלון, שהיה סגנו?

„שאלה גדולה", אומר כץ עוז, „עד היום אין לי תשובה".

– ואז העברתם, מוסה ואתה, את התמיכה שלכם לפרס.

„לא מייד. פרס היה אז מוקצה בעינינו. הלכנו לגולדה. גולדה הכריעה לטובת פרס".

– למרות כל המשקעים ביניהם?

„למרות".

– מדוע לא עלתה המועמדות של יגאל בכל המפגשים האלה?

„אולי משום שגלילי לא דחף אותו. עובדה: גם מנהיגי הקיבוץ המאוחד הלכו אז על פרס".

■■■

בערך בנקודת־זמן זו, התחילו התייעצויות לקראת מה שישאר בזיכרון הפוליטי של מפלגת העבודה „חוג בית־ברל". הרקע: המהפך. דיבורים על הצורך „לנער את המפלגה".

יעקב לוינסון, המנהיג הבלתי מעורער, אירח את ההתכנסויות הראשונות. היו מוסה חריף, יעקב צור, דני רוזוליו, משה שחל, ישראל קיסר, נאווה ארד, עוזי ברעם, נחום פסה, עמירם סיוון, אברהם כץ־עוז ומשה בנקובר. האחרון, חבר רמת הכובש, היה אז מזכיר חברת העובדים, ופרש בינתיים מכל מרוץ, מסיבות של בריאות.

קבוצה של אנשי עיר וקיבוץ. אנשים שראו את עצמם כמנהיגות העתיד של המפלגה. „נקיים מכל מה שהוביל אותנו עד לאובדן השלטון", כמו שהתבטא אחד מהם.

נאווה ארד מתקוממת כשאני מכנה את חוג בית־ברל קבוצה כוחנית. „היו לנו שעות ארוכות של דיונים רעיוניים, כלכליים ופוליטיים", אבל, כנראה, לא הדיונים הללו הכריעו בעלייתו ובשקיעתו של חוג בית ברל.

רק אחרי שנה של פגישות, [illegible] כאמור, אצל לוינסון בבנק הפועלים, [illegible] הכנס הממשי בבית ברל: באו כ־140 [illegible] לוינסון, קיסר, כץ־עוז ורוזוליו. לא [illegible] הניצוצות הצפויים.

בסך הכל, לא היתה לחוג בית ברל אידיאולוגיה אחידה. בסך־הכל, כנראה, ביקשו להיות ממליכי המלכים במפלגת העבודה. מה שהיו פעם שרגא נצר ופנחס ספיר. הם תמכו, אומנם, בפרס – אבל בתיאוריה.

„יש רק תזכורת אחת להערכת דמותו של מוסה: ג'ון קנדי. כמו קנדי, תקווה ענקית שלא ניתן לה להגשים את עצמה"

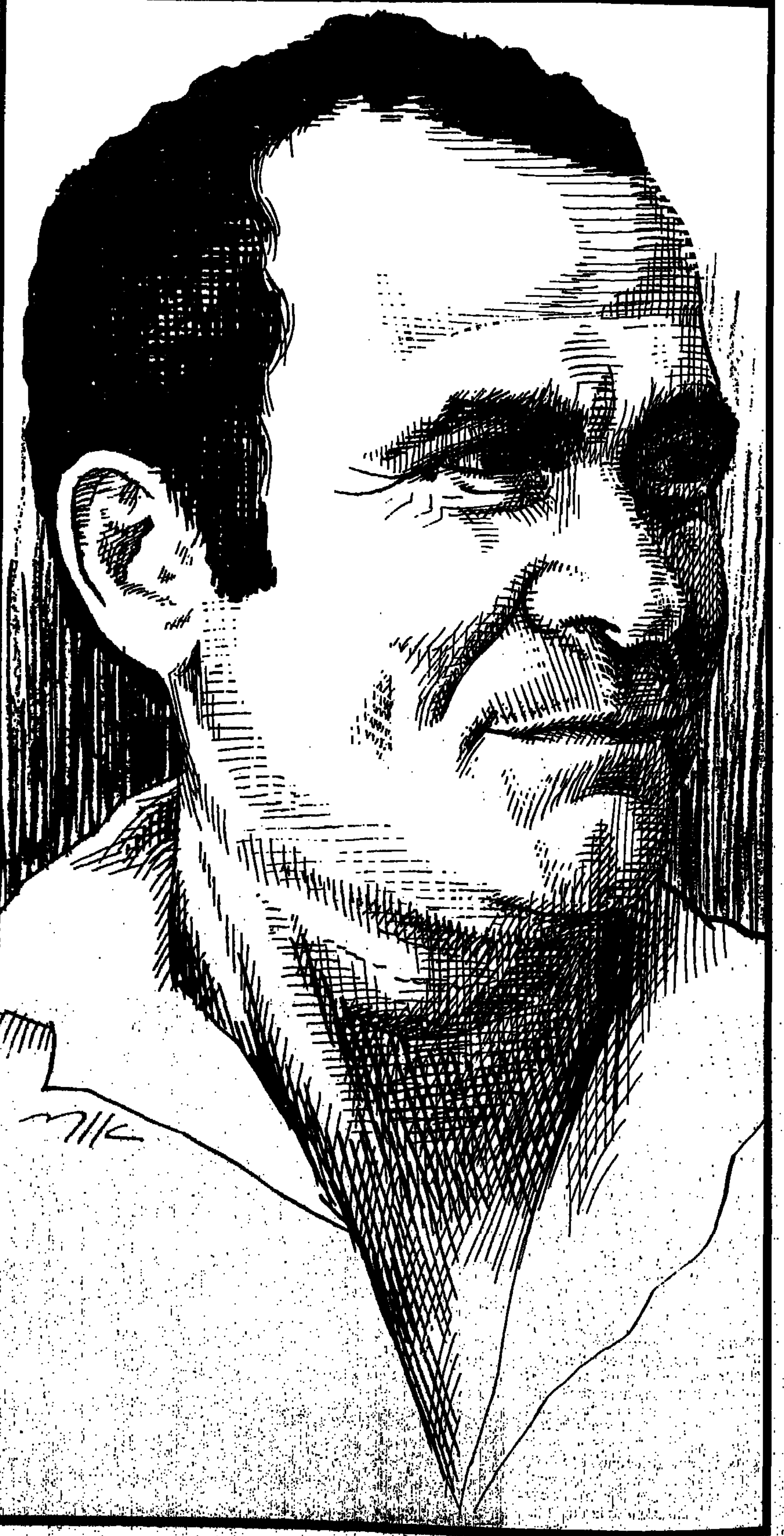

התיאוריה נקראה 'שמעון השבוי'. החוג, שראה עצמו כמרכז הכוח העיקרי במפלגה, היה אמור להיות המשענת העיקרית של פרס – השלייקס שיחזיקו לו את המכנסיים המנהיגותיים, בדימוי רווח – אבל פרס היה בעיניהם מנהיג לשעת מעבר. ושוב, דימוי רווח: מוחמד נאגיב, המנהיג הפורמאלי הראשון של הפיכת הקצינים במצרים.

ומי היה אמור להיות נאצר, המנהיג האמיתי?

יעקב לוינסון ומוסה חריף.

אלא שב־1980, הציג יגאל אלון את מועמדותו מול שמעון פרס. מוסה חריף ואחרים, כאמור, ניסו להניאו. אנשי הקיבוץ המאוחד העתיקו את תמיכתם מפרס לאלון. חוג בית ברל התפצל. נשארו רק המפא"יניקים. „חלק גדול מהאימפאקט הלך", אומר כץ־עוז. זו היתה ראשית ההתפוררות.

על סף הבחירות של 1981, עמד יעקב לוינסון להיות מועמד מפלגת העבודה לכהונת שר האוצר. לוינסון נאם נאום מרשים בוועידת המפלגה. „שהיה כולו", כדברי נאוה ארד, „תמצית הדיונים של חוג בית ברל".

המועמדות הזאת הוסרה. עוזי ברעם אומר: „חוג בית ברל נפל, מכיוון שלוינסון ברח מאחריות פוליטית". הוא נזכר בכמה פגישות. במסעדה 'פונדק' ברחוב פרישמן ובביתו של פרס. „היה ביניהם דיאלוג של חירשים". עד היום נזכרים המשתתפים באחת הפגישות כיצד קם לוינסון משולחן המפגש, הלך לחדר השני, התיישב ליד הפסנתר והתחיל לנגן".

כץ־עוז, לעומת זאת, סבור שלא לוינסון התקפל, אלא פרס. „ללוינסון, איש יסודי, היו תביעות שרק במילוין ראה את עצמו מסוגל להיות שר אוצר".

כך או אחרת, הסיפור הזה ציער מאוד את מוסה, שסמך על לוינסון וקיבל את מנהיגותו בענייני כלכלה.

– גם בעניינים פוליטיים?

ברעם: „אני נזכר בפגישה אצל עמירם סיוון. לוינסון פתח. דיבר על זכות ההגדרה העצמית של הפלשתינים. על אי־יכולת להחזיק את השטחים לזמן ממושך. אנשי הקיבוץ המאוחד הסתייגו. מוסה לא נבהל. התווכח, אבל גם קיבל. היה איש מתון".

כץ־עוז מגדיר אותו כאיש תוכנית אלון. „חיובי ושלילי. מאוד נחרץ בעד לא להחזיר את בקעת הירדן. אבל גם נחרץ בעד החזרת לב הגדה המערבית. נהג לומר, אני לא רוצה את הגדה גם בכפית של זהב.

■■■

אין ספק, שמוסה חריף היה, קודם־כל, איש צרעה. זה היה ביתו. ולכאן כוונו מאמציו. רוב הדמויות הפעילות בתנועה הקיבוצית אינן אהודות בבתיהן. לא מוסה. הוא טיפח בקנאות את קשריו עם הבית. שיתף את החברים במעשיו. דיווח.

היו לו המון חברים. מהחוברת לזכרו נושבת חמימות יוצאת מהכלל. משפחה יפה. „מוריה", אומר מנחם אבירם, „היתה אשה רגישה וביישנית. לא אהבה להופיע. היה לה קשה עם המוחצנות של מוסה. מה גם שמוסה לא היה הרבה בבית. רק בסוף, מהכנסת, היה מגיע יותר.

„תני היה ילד נהדר. טייס. לא מהטייסים הטבעיים. לא היינו בטוחים שיצליח את הקורס. דאגנו לעשות לו נחיתה רכה למקרה שינשר. אבל הוא הצליח".

הוא לא הפסיק להוכיח את עצמו כפרלמנטר. ישב בוועדת הכספים, למרות היותו כלכלן קטן. את נאומו היחיד בבית נשא שלושה ימים לפני מותו, לפני אולם כמעט ריק. ביום רביעי אחר הצהריים, כשכולם כבר רצים הביתה. מוסה השמיע לבית הריק את תמצית השקפת עולמו בנושא של אינטגרציה אזורית. ככה.

בחודשים האחרונים, הקפיד להימצא יותר בחברת בני משפחתו. בסופי שבוע היה משלב את עיסוקיו המפלגתיים עם טיולים משפחתיים. בטיול כזה, נספה. ערב קודם, נשא הרצאה בפני חברי קיבוץ אילון, בו יש למוריה אחיין.

שאלתי את עוזי ברעם: „אמרתם, הלכה תקווה. אתה מוכן להסתכן ולומר, מה היה קורה לו בזמן שעבר מאז מותו?

עוזי ברעם לוקח פסק־זמן. „האפשרות הטובה פחות, שהיה נעשה מנהיג סקטוריאלי. לא היה מוצא את נקודת ארכימדס של המנהיגות האמיתית. ייתכן, שהיה נשחק באחד המיניסטריונים המשבריים של ממשלת האחדות הלאומית.

„אבל, קיימת גם האפשרות היותר טובה, שימשש את הפוטנציאל. למוסה היו השכלה, יכולת ביטוי, קסם אישי, יכולת ליצור קומוניקציה מנהיגותית עם המונים גדולים. כל אלו הם חומרי גלם חיוניים למנהיגות לאומית".

בשביל לוינסון, בשביל ברעם, בשביל סיוון, הגולל על כל זה נסתם במוצאי־שבת, בביתו של ידיד בהרצליה. באמצע מבט ספורט, צילצל הטלפון מכביש הצפון.

אומרים, שמותו של מוסה חריף היה גם ראשית מותו של יעקב לוינסון. אולי. ■

נעים מאוד

לערוך קניות במרוכז, בחנות גדולה ויפה עם מיזוג [illegible]וסיקת רקע – ולא להתרוצץ בין בתי המרקחת, הפרפומריות והסופרמרקטים. ב[illegible]פארם קונים תרופות, קוסמטיקה, חומרי ניקוי, מוצרי נייר ומוצרים לתינוקות - [illegible]קורת גג אחת. נעים מאוד גם ליהנות מהשירות המקצועי האדיב והיעיל של עובדי הסופר-פארם, שנבחרו לאחר שעמ[illegible]שות גבוהות במיוחד.

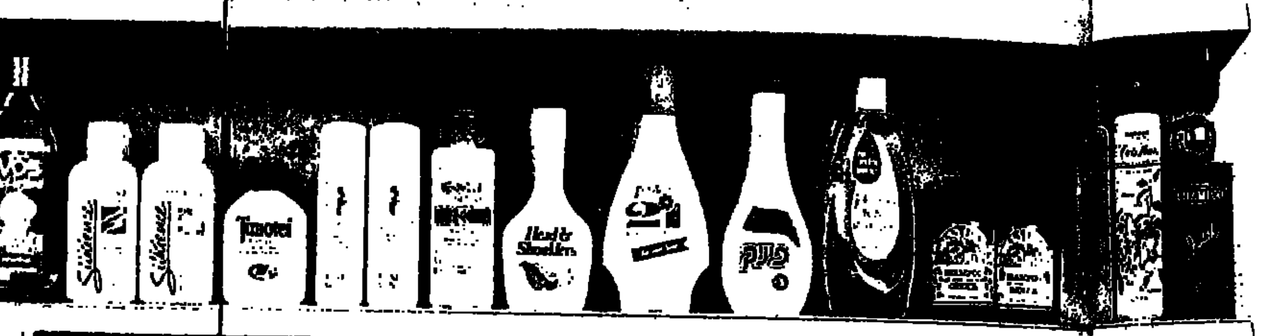

סופר-פארם. נעים [illegible]. ועוד!

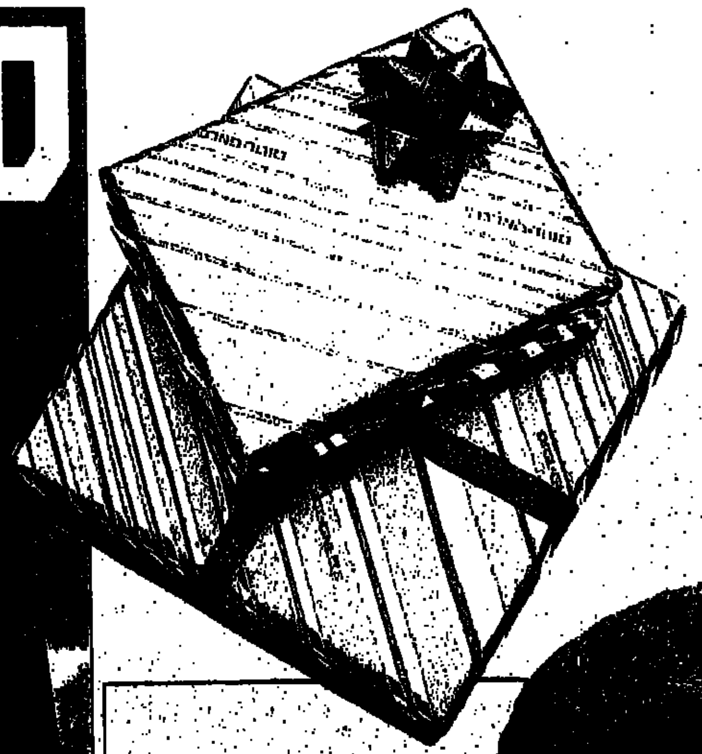

ועוד...

מגוון מוצרים. בכל אחת ממחלקות הסופר-פארם יש מגוון ענק ועשיר של מוצרים. והמחירים? מכל הסוגים.

ועוד... קוסמטיקה. המבחר הגדול ביותר בארץ של מוצרי קוסמטיק[illegible]ת הארץ ומתוצרת חוץ. יועצות היופי אינן שייכות לחברה מסוימת והייעוץ הניתן על ידן מקצועי ואובייקטיבי. **ועוד... [illegible]ת.** החניה – חינם בכל מגרשי החניה הצמודים לסופר-פארם. התשלום – בכל כרטיסי האשראי. האריזות – נוחות לנשיא[illegible] לפי בקשתך – אריזות מתנה. **ועוד... מבצעים.** תמיד מתקיים מבצע כלשהו, ולפעמים נערכים כמה מבצעים ב[illegible]ל. לכן, כדאי „לתת קפיצה", בסופר-פארם אפשר רק להרוויח. **ועוד... בית מרקחת.** לשרותך רוקחים מקצ[illegible] העוזרים ומייעצים. בסופר - פארם מכבדים את המרשמים של כל קופות החולים בארץ. **ועוד... שעות פ[illegible] נוחות.** בימי חול מ־9 בבוקר עד 9 בערב, ובמוצ"ש. בקניון, ברב־מכר וברמת אביב פתוח עד 10 בלילה.

10 חנויות סופר-פא[illegible] [illegible]ן אילון, ברמת אביב, בפתח־תקוה (2), בנוה אמידים, ברב־מכר, בכפר־סבא, בירושלים (2), בבאר־שבע. בקרוב תפתחנה עוד 2 חנויות: במרכז [illegible] ובגבעת סביון.

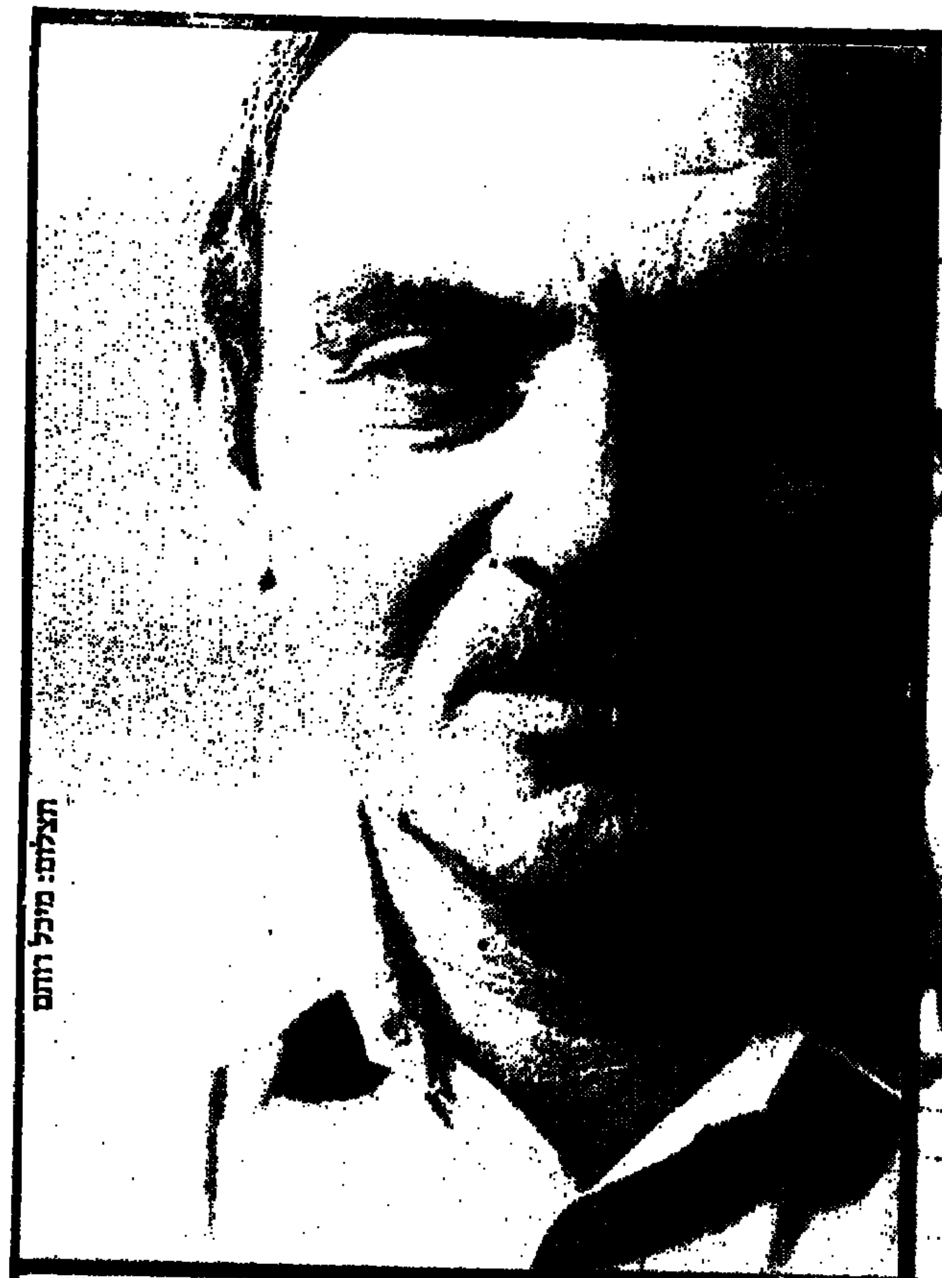

תצלום: מיכל רותם

אלוף (מיל.) חיים ארז, 1988. שש שנים יעברו עד שיראה את אמו שנית

קבוצת „הקטנים" של ילדי טהרן, בהתעמלות בוקר במחנה. זוכרים את אלה שמתו בדרך

לא חולם על השואה

השבוע, יחגגו „ילדי טהרן" 45 שנים לעלייתם ההירואית ארצה. מסע מפרך של 780 ילדי שואה מאירופה לישראל, דרך טהראן, הודו ומצרים ● אלוף (מיל.) חיים ארז, לשעבר הנריק רוזנברג מילדי טהרן, חושף בראשונה את סיפורו האישי. לא הכל הוא רוצה לזכור

נחמה דואק

חלומותיה רדופי שדים. מדי לילה היא מקיצה משנתה, ואגלי זיעה קרים מתגלגלים במורד גבה. בחלומה, היא מחפשת מחסה לבנה, הנריק הקטן, והגרמנים סוגרים עליה, והצעדים קרבים, והילד נעלם, והיא מקיצה בבהלה, נשימתה מהירה, הדופק הולם ברקות. מלטפת עיניה בידיה ומזכירה לעצמה בפעם האלף – חיים שמו היום, לא הנריק. הנריק כבר לא ילד, הוא אלוף בצה"ל. למה היא שואלת, למה אני תמיד חולמת עליו כעל ילד?

אלוף (מיל.) חיים ארז מחייך במבוכה לשמע דברי אמו, פרידה אברהם. לא, אני לא חולם על השואה. אני ישן מצויין. חיים ארז, לשעבר הנריק רוזנברג, אחד מ־780 "ילדי שואה שהוברחו לטהרן והתגלגלו משם להודו ומשם למצרים. שנה שלמה, עד שהגיעו לישראל. סיפור מופלא. 45 שנים עברו מאז הגיעו הילדים ארצה. „ילדי טהרן" כינו אותם. השבוע, יחגגו את האירוע בעצרת חגיגית בבית החייל בתל־אביב.

שניים מביניהם הגיעו לדרגת אלוף בצה"ל. יאנוש בן־גל וחיים ארז. יאנוש לא הסתיר מעולם את עובדת היותו אוד מוצל. ארז שמר באדיקות על פרטיותו. מעטים מכירים את סיפורו. הפעם הסכים להיחשף. חשיפה כואבת. פרטים מסויימים הוא מעדיף לשכוח. מגונן בציניות. צבר.

■■■

הנריק רוזנברג נולד בוארשה, פולין, לפני 52 שנים, משפחה גדולה ועשירה, עסקי פרוות ויהלומים. בדצמבר 1939, לאחר כיבוש וארשה על ידי הגרמנים, מחליטים פרידה ודוד רוזנברג לארוז את חפציהם ולעבור לרוסיה. „הייתי בן 4. רק לאחרונה שאלתי את אמי מה גרם להם לארוז בחופזה ולעבור לרוסיה. מסתבר, ששכנה פולניה באה לאמי ואמרה לה שמצב היהודים הולך להיות רע והציעה לקחת אותי. אמי, נערה בת 18, החליטה בו במקום שעוזבים".

פולין חולקה אז בין הגרמנים לרוסים והעיר ביאליסטוק היתה בשטח הרוסי. לשם שמו פניהם. הגרמנים, באותה עת, עדיין עודדו יהודים להגר. האב נסע כחלוץ, האם והבן נותרו מאחור, בשטח ההפקר. לאחר ימים אחדים, כאשר ביקשה האם לעבור את הגבול הרוסי, לא איפשרו לה. שהו לילה במחנה מעבר. דצמבר רוסי, קר. בלילה מתו ארבעה ילדים ומבוגר מהקור העז. באותו רגע, גמלה בלב האם ההחלטה להציל לפחות את בנה.

„אני זוכר את התמונה. היה קר ושלג. הייתי לבוש טוב וחם. אמי שמה לי פתק בכיס ואמרה לי לעבור את הגבול וללכת עד שאגיע לכפר. כשתגיע לשם, אמרה לי, תבקש מאחד האנשים להביא אותך לכתובת שבפתק. זו היתה הכתובת של אבי.

„עברתי את הגבול. אני זוכר חייל רוסי שקילל אותי, הוא אמר לי 'יובטפויומאט'. הלכתי שעות, עד שהחשיך. הגעתי לכפר, עמדתי ברחוב והתחלתי לבכות. אשה יצאה מאחד הבתים והכניסה אותי פנימה. אמרתי לה מה שאמרו לי לומר ונתתי לה את הפתק. היא נתנה לי מרק חם והלינה אותי. למחרת בבוקר, נסעה איתי לביאליסטוק לחפש את אבי. הסתובבנו שעה ארוכה עד שמצאנו אותו. לא, עד היום לא יודע מי האשה".

המשפחה אוחדה ימים אחדים לאחר מכן ונסעה לסיביר, לכפר קטן. האב נאסר לאחר זמן ומאז נעלם. את בנו הבכור קרא חיים על שם אביו, דוד.

■■■

ילד בן 4 מה הוא זוכר? תמונות קטועות, סלקטיביות. מקטנותו אהב כלבים. בסיביר חיו ביער עם חבורה של פליטים. „אני זוכר את היער. היה קר ולא היה הרבה אוכל. היתה לי כלבה ששיחקתי איתה. יום אחד הכלבה המליטה מתחת לגשר. בוקר אחד מצאתי את הגורים קפואים במים. הנהר קפא והקפיא את הגורים".

והוא בכה על הגורים, בכי של ילד. מאז בכה הרבה פעמים. מגעגועים לאמא שנעלמה. לאבא שאיננו. אחר כך הפסיק לבכות. מאז הוא לא בוכה יותר.

■■■

בשנת 1942, נשפטה אמו לחמש שנות מאסר בכלא רוסי. האשמה: גניבה שלא ביצעה. חיים זוכר את התמונה: „ישבתי בבית המשפט. אני זוכר שלקחו אותה ונשארתי לבד עם זרים. זוכר את המעמד. והייתי לבד. בבדידות איומה".

בלילה מתו ארבעה ילדים ומבוגר מהקור העז. באותו רגע גמלה בלב האם ההחלטה להציל לפחות את בנה

שש שנים יעברו עד שיראה את אמו שנית. הוא לא יכיר אותה, ותחלוף שנה שלמה עד שיקרא לה מחדש „אמא".

בעוד אמו בבית סוהר, הנריק הקטן, בן 6, מצורף לקבוצה של יתומים. נשות הדסה והנרייטה סאלד, ביחד עם הסוכנות היהודית פועלים לאתר את ילדים יהודים. צבא פולין, שהתארגן מחדש, מסייע. אוספים ילדים מרוסיה ומפולין. כשלב ביניים, הושמו במוסדות נוצריים.

זיכרונו: „היו לוקחים אותנו להתפלל בכנסיה. אני זוכר שהיינו כורעים על ברכנו ומתפללים. היו בינינו ילדים גדולים שלא נתנו לנו לשכוח שאנחנו יהודים. הם לימדו אותנו לומר 'קאצ'קע מריה' במקום 'צה מריה'. מצחיק, לא?"

הילדים מרוכזים בגבול הפרסי ומשם לבית יתומים בטהרן. הקבוצה הראשונה מנתה 150 ילדים, מגיל שנתיים עד 17. שבעה חודשים בבית היתומים, והקבוצה הולכת וגדלה עד ל־780 ילדים ו־200 מבוגרים. חיו כמו במחנה צבאי, כשעליהם מפקחים מדריכים. שבעה חודשים בהם הילדים אוגרים מזון מתחת למיטות, קולים להם לצנימים לעת צרה, מוכרים את השמיכות לפרסים שיהיה כסף, גונבים אחד מהשני. כל אחד לנפשו.

ב־13 בינואר, מועלים הילדים על אוניה שתביא אותם לפלסטינה. חיים ארז לא זוכר הרבה מבית היתומים, או מהמסע להודו, או מההפלגה מהודו למצרים ומשם ארצה. את ההפלגה באוניה, אך לא פרטים, שכחה כמעט מוחלטת.

■■■

איתו בספינה היתה נערה, הדסה הלפרין למפל, בת 14. יומיים לפני שעלו על האוניה לישראל, החלה בכתיבת יומן. תעודה יחידה במינה. הדסה נהרגה במלחמת העצמאות בקרב על לטרון, שם שימשה כקשרית.

מתוך היומן: „*אמרתי שלום לאחותי, עזבתי אותם ואני בת 14. מסורה לרחמיו של אלוהים. יצאתי לדרך להתחיל בספר חדש – ספר הבדידות. באתי לטהרן וגם שם כפור ומחסור, עצב ובדידות. ואני מחכה בסבלנות לטרנספורט לפלסטינה.*

13.1.43 אני באוניה ונוסעת לפלסטינה. אני לבד. לגמרי לבד. את מי אני אוהבת. אחוה כי הרגשה מטופשת, כל כך מטופשת כמו אהבה. התאהבתי. אהבה ראשונה. הוא בן 14 והוא מסתיר מעיני את כל העולם. הקדוש ברוך הוא!

■■■

אלוף (מיל.) חיים ארז, 1988. התמנה לפני כשלושה שבועות למנכ"ל כימיקלים לישראל, מינוי של אריק שרון. גבר על מועמד שר האוצר, אהרן פוגל, מי שהיה ממונה על התקציבים באוצר. אומר שהמינוי אינו פוליטי ושאריק פשוט היחיד שעוזר לקצינים בכירים שפורשים. שאריק אפילו לא שאל אותו למי הוא מצביע, ושבדרך כלל הוא מצביע הפוך ממה שחושבים שהוא מצביע.

ארז, ממוצע קומה, פרופיל מעוצב בחדות, עיניים מלוכסנות מעט בצבע תום־ירוק, לבוש ספורטיבי, שונא חליפות, שיער שיבה מסורק מהצד, כדי לכסות קרחת מתקדמת, דיבור רהוט, עברית נקיה ממגניאריזם. מיורם זיו, המנכ"ל הקודם של כי"ל, שהלך לעשות כסף במפעל ארגמן עבור המיליונר האוסטרלי ברנדר, ירש ארז את המזכירה הנאמנה, כלה, ושולחן משרדי רעוע. בשלב זה, הוא לא הולך לעשות מהפיכות. רק הביא לקונצרן את חברו מהצבא עמנואל סאקל.

ממרומי המשרה הבכירה, הוא מביט אחורה מתוך ערשה. שהוא קובע את כלליה. לא מוכן להיות סנטימנטאלי.

„אני זוכר את ההפלגה מהודו לאיסמעיליה. אני חושב שזו היתה אוניה בריטית. זוכר שלעתים די קרובות היו אזעקות, ואז היו מלבישים אותנו חגורות הצלה ומעלים אותנו לסיפון העליון. מה שנשאר לי זה ריח של אוכל מקולקל, ריח מחניק. התמונה הבאה שחוזרת בזכרוני, היא רציף הרכבת באיסמעיליה. חיילי בריגדה יהודים שרים לנו 'התקוה' ומחלקים לנו בננות. בננות מזכירות לי את התמונה ההיא: מאות ילדים נרגשים, צועקים, וחיילים מחלקים בננות. ממש סוריאליסטי".

■■■

„*17.1.43 ימים, שבועות, ואנחנו נוסעים ונוסעים. בקרוב נגיע לתעלת סואץ, והדרך מסוכנת, אומרים. היום התערסלה האוניה והקיא זרם כמו גשם במרזבים. האוניה מוסיפה להתערסל ואנחנו – לרקוד ולהקיא.*

19.1.43 הטלתי על ק. לגשת לם. אזובי, ולברר. לדבריה, לעג לי והאדיוטית נהנתה כשסיפרה לי. לבסוף כתבתי לו מכתב, הוא השיב לי, שתשובתה אינה הולמת בדיוק את האמת. נרגעתי.

20.1.43 יום רגיל. מעונן, הכל באפיק זורם. מחר נגיע לקאראצ'י ומשם נעלה על אוניה אחרת, לפלסטינה.

26.1.43 קיבלתי נעליים וחולצה ושתי חתיכות בד שמהן עשיתי סדין. זמן רב כל כך לא ישנתי על סדין. עיקר שמחתי שוב אני חכמה. לא עוד מטופשת, לא עוד מאוהבת. אני שונאת אותו.

9.2.43 כל הנושאים שלי כבר מוצו עד תום. כל הימים אני מתה משיעמום ומרעב. ותו לא.

11.2.43 היום עגנו בעדן. שומרים. הנמל מרהיב ביופיו. לא מרשים לצאת אל הסיפון, בגלל הערבים המקומיים – נשינו אינן רעולות. היום יום הולדתי והרשה לי להציג בפניך את ידידתי היקרה ביותר, את הלינה. שהיא יד ימיני.

19.2.43 אתמול, בשעה שמונה ועשר דקות, עברנו את גבול מצרים־ארץ ישראל. לפנות ערב כבר היינו במקום המיועד. השכיבו אותנו בצריף עם מיטות ושמיכות ותאר לעצמך אני קיימת, עודני, חיה, ובתשעים וחמישה אחוזים אפילו מאושרת. כולם מחפשים שארי בשר ומכרים ורק לי אין את מי לחפש. עוד מעט תהיה מקלחת ודיזינפקציה ויתנו לנו בגדים חדשים, אבל אין הדבר משמח את לבי".

„בלילה בלילה, כשחיימקה ישן חזק, הפשטתי לו את החולצה וחיפשתי את הסימן. על היד הימנית מצאתי אותו. חותך של הניתוח שעבר כשהיה בן שנתיים. הבטתי בצלקת וידעתי שמצאתי את הנריק שלי"

■■■

כאשר הגיעו ברכבת לחיפה, לאחר חניית־ביניים ברחובות, חילקו את הילדים לקבוצות ופיזרו אותם ברחבי הארץ. הילדים חולקו על פי מפתח מפלגתי – חלק למפלגות הדתיות חלק למפלגות האחרות. חלק למושבים וחלק לקיבוצים, חלק למשפחות בודדות וחלק לישיבות. אגב, שניים מבין ילדי טהרן הם היום אדמו"רים, אחד מהם הוא רבה של גבעתיים.

חיים ארז, עדיין הנריק רוזנברג, בן 6, הועבר, יחד עם עוד 50 ילדים, למושב נהלל. הוא אומץ על ידי משפחה מקומית, צבי וצפורה שניפר. הגיע בערב פסח, כשחבילת מצות בידיו.

„כשהגעתי לנהלל, דבר ראשון שאלו אותי הוא אם אני מסכים להחליף את שמי. הציעו לי את השם חיים, הסכמתי. הייתי מסכים לכל שם. את שם המשפחה החלפתי הרבה יותר מאוחר, בעת השירות הצבאי. הביאו אותי למשפחה מהעליה השניה, היו להם שתי בנות גדולות ונכדים. כשנכנסתי לבית, ראיתי ילד יושב על הריצפה ומשחק במטוס מנייר. זה היה זבנר, שלימים היה לטייס בחיל האוויר ובאל־על.

„התעריתי מיד בחברה. התחלתי בכיתה א' למרות שהייתי בן כמעט 7. השתלטתי על השפה ושכחתי את הרוסית והפולנית שהיו שגורות בפי. שיחקנו בשדות ודיברנו על מטוסים והיינו ילדים מאושרים".

ארז שוכח או מעדיף לא לזכור. אמו, שהגיעה חמש שנים אחריו, עשתה תחקיר קצר. סיפרו לה שהילד היה חולה געגועים. היה יוצא לשדות וממרר בבכי.

■■■

21.2.43 אני מוכרחה לספר על מולי המעורבן. אתמול, קיבלתי חצאית, חולצה וגרביים עם חורים. מה יהיה?

חצי בית היתומים התפזר היום על פני כל ארץ ישראל, גם לירושלים נסעו. אני נוסעת מחר. כבר התרגלתי לחיי הנוודים האלה. אני כל כך מיואשת ואדישה, שגם לחיות איני רוצה. מה אעשה עכשיו: מי יודע אם אלך לבית ספר. כל כך הייתי רוצה ללמוד, אולי ציור. אבל מי יתעניין כאות הלינה לטפל, מי יטפל כשבילה את זרתו בכים. לא, לא אבכה, אני חייבת להחזיק מעמד. אני חייבת להציל אותם, מוכרחה להצילם מן הגיהנום.

28.2.43 מה אתה אומר על חילוף זה של שמי המקומות הללו לחיות אינם נותנים – איזה שם הוא הלינקה רק הדסה. אבל בעיני זה בכלל לא מוצא חן ואני רוצה להוסיף לזהות הלינקה. אנחנו מתכוננים לקבלת שבת חגיגית. לא אוכל לכתוב הרבה, כי אסור עלי לקטוף פרח בשבת, לכתוב – על אחת כמה וכמה.

כל אותו הזמן, פרידה רוזנברג, האם, כותבת מכתבים מבית הסוהר, מנסה להוכיח את חפותה. לאחר שנה הצליחה, השתחררה מהכלא. „יצאתי מהכלא ואיש לא ידע איפה הנריק שלי. התחלתי להתרוצץ בין כל הגורמים ואיש לא ידע. אמרו לי שאולי נלקח לארץ ישראל. ב־1945, אחרי המלחמה, הרוסים נתנו לפליטים הפולנים לחזור למקומות עקורים בגרמניה. בינתיים, התחתנתי מחדש ונולד לי בן. התחלתי חיים חדשים. כשהנריק לא יצא לי מהראש".

פקק "אל-טפף"
אינו מטפטף

בקבוק חדשני
תמיד נקי

C.D.
השמן המבוקש זה 40 שנה עכשיו בבקבוק חדשני.

כאשר הבאנו מחו"ל את הבקבוק החדש (PET) של שמן C.D. חשבנו בראש ובראשונה עליך...
השמן שאת כה אוהבת, עכשיו בבקבוק חדש. קל לנשיאה, אינו דולף, נעים למגע ונוח יותר לאחיזה.
יתרון גדול נוסף של הבקבוק החדש: הוא נשאר תמיד נקי תודות לפקק החדש "אל טפף", המבטיח כי טיפת השמן המיותרת תיזל תמיד פנימה, לתוך הבקבוק.
ואחרון חביב, סרט תלישה חדיש העוטף את הפקק מבטיח פתיחה קלה של הפקק ו... צפורניים שלמות.

עץ הזית

הוא יחידי - שמן C.D

רשבסקי פרלוך זוכ'

45 היו למפקדים בכירים בצה"ל, שניים הגיעו לדרגת אלוף - יאנוש בן־גל וחיים ארז. יש גם גיבור ישראל אחד וארבעה טייסים. שניים היו לאדמו"רים. שלושה פרופסורים והרבה קיבוצניקים עם תואר דוקטור. רק 20 ירדו מהארץ

ילדי טהרן מגיעים ארצה, ברכבת מאיסמעיליה. „בעיקר אני זוכר ריח של אוכל מקולקל, ריח מחניק"

„ואז הוא נכנס וראיתי ילד עם שיער שחור, בכלל לא כמו הילד שלי, שהיה בלונדיני. הצפורניים שלו היו שחורות מקילוף אגוזים. הייתי בטוחה שזה לא הילד שלי. נתתי לו נשיקה על הלחי. לא נפלנו אחד לשני על הצוואר, כי לא הכרנו אחד את השני בכלל

בשנת 1947, הגיע דוד בן־גוריון לבקר את העקורים. המשפחה המארחת היתה משפחתה של פרידה, שבעלה היה מראשי הקהילה. הוא אכל על שולחנם ולן בביתם. במהלך ארוחת הערב, ביקשה פרידה את עזרתו. „נעלם לי הילד", אמרה לו. הוא הוציא פנקס מכיסו ורשם את הפרטים. למחרת נסע ארצה. אחרי שבועיים, הגיע אליה מכתב ובו תמונה ופרטים על הבן.

„היבטתי בתמונה, הביט עלי ממנה ילד כבן 12. לא זיהיתי אותו. הוא נראה מוזר. לא האמנתי שזה בני. לא ידעתי מה לעשות. מצד אחד זה בני. מצד אחר הוא מצא לעצמו משפחה חדשה ואוהבת. לא היה להם בן והם, אולי, רצו אותו כבן. איך אני יכולה לעקור אותו שנית, שאלתי את עצמי, ובכלל, לא רציתי ולא התכוונתי לעלות לישראל. התחלתי להתכתב עם משפחת שניפר. הם סיפרו לי הכל על חיים. מה פתאום חיים? בשבילי, גם בחלומות, הוא הנריק. הנריקל'ה".

■■■

„הייתי בן 12, ופתאום אומרים לי שנוצר קשר עם אמי ושהיא באה לישראל. הייתי המום. אני זוכר את היום שהיא הגיעה. הלכתי לשער המושב כדי לקבל את פניה. היא באה עם אבי החורג ועם הבן שנולד להם. וזיהיתי אותה מיד. היא לא הכירה אותי. לא יכולנו לדבר. היא דיברה רק פולנית ורוסית ואני שכחתי את שתי השפות".

האם: „הגענו באוטובוס עד הכביש שמוביל לנהלל. מישהו הסיע אותנו פנימה, למושב. דאגתי שחיים יהיה בבית הספר כשנגיע, כי רציתי לדבר קודם עם המשפחה המאמצת. ואז הוא נכנס וראיתי ילד עם שיער שחור, בכלל לא כמו הילד שלי, שהיה בלונדיני. הצפורניים שלו היו שחורות מקילוף אגוזים. הרגשתי המומה. הייתי בטוחה שזה לא הילד שלי. נתתי לו נשיקה על הלחי. לא נפלנו אחד לשני על הצוואר, כי לא הכרנו אחד את השני בכלל. עזבתי ילד בן 5 וקיבלתי נער בן 12.

„גברת שניפר היתה אשה חכמה והלינה אותנו בחדר אחד. בלילה בלילה, כשחיים ישן חזק, הפשטתי לו את החולצה וחיפשתי את הסימן. על היד הימנית מצאתי אותו. חתך של הניתוח שעבר כשהיה בן שנתיים. הבטתי בצלקת וידעתי שמצאתי את הנריק שלי. ידעתי גם שכעת התחילו הבעיות שלנו. ישבתי ובכיתי".

■■■

הנתק היה גדול מדי. האם החליטה לכבוש את לבו בהדרגה, לא במלחמה חזיתית. הבן ביקש להישאר בנהלל עד סוף בית הספר והיא הסכימה. ביקש להיות מושבניק והיא עברה מבית ענק בחיפה למשק שרכשה בנהריה. כשגמר את בית הספר היסודי וביקש להמשיך גם את התיכון בנהלל - לא התנגדה. למדה עברית. הציפה אותו באהבה. מדי פעם היה בא לבלות את השבת בנהריה

„כשהגעתי לנהלל, דבר ראשון שאלו אותי הוא אם אני מסכים להחליף את שמי. הציעו לי את השם חיים. הסכמתי. הייתי מסכים לכל שם"

שבנהריה. אחרי שנה קרא לה, כך מתאם, „אמא". היא ידעה שהרוויחה חזרה את בנה.

אחר כך, היא מספרת, נהג לעשות לה מבחני נאמנות. כמה היא אוהבת אותו, כמה היא יכולה להבליג עד שתצעק עליו, והאם תכה אותו. היא נשכה שפתיים והמשיכה. קראה באחד הספרים, שילדים שלא קיבלו אהבה בגיל 5־8 זקוקים לזה יותר מכל אדם אחר. עשתה הכל כדי להדביק את הפער.

„לפני הצבא, עברתי לגור עם אמא בנהריה. את החופשות מהצבא חילקתי בין המשפחה בנהריה לזו שבנהלל. עד היום זו משפחה. קשר נהדר. אני מניח שהתקופה שעברתי בילדותי השפיעה מאוד, אני בקשר מצויין עם אמא שלי".

„חיים זה הכל בשבילי. זה מה שנשאר לי בחיים. יש לי שני בנים, אך לו יכולתי להכניס את חיים חזרה לתוכי, הייתי עושה זאת. חיים זה פולניה, וארשה. חיים זה אח שלי רוקד איתו ושואל אותו אם הוא רוצה לרקוד ואלס או טנגו. חיים זה תביתה. הורים, אחים, בעל. אושר שאיננו. אני איתו כל רגע. אלוהים בחר בי ובחיים שנישאר בחיים. כל הזמן ידעתי שחיים יגיע למשהו. לא התפלאתי שנהיה אלוף. מאז שהיה קטן, רצה להיות בצבא, טייס".

■■■

טייס הוא לא נהיה, בגלל מום קל. מגויס לצבא, ב־1954, ועד פרישתו מצה"ל לפני כחודש, עבר שורה של תפקידים והשתתף בכל המלחמות. היה אלוף פיקוד הדרום בשנת פינוי סיני וימית וראש אגף אפסנאות בזמן מלחמת לבנון והפינוי משם. נחשב לאלוף חרוץ, יעיל, שקול. הרמטכ"ל, דן שומרון, הציע לו להיות סגנו, יש אומרים כדי לחסום את דרכו של אהוד ברק. ארז, שהיה בשנת לימודים באנגליה, הודה וסירב. „אם חשבתי להיות רמטכ"ל, אולי הייתי [illegible] התפקיד, אך אז גם לא הייתי צריך לעזוב את פיקוד הדרום. להיות סגן רמטכ"ל בלי לשאוף הלאה זה חסר טעם".

יש לו דעה נחרצת על הטיפול [illegible] בשטחים, אך הוא פוחד להישמע [illegible] המערכת אותה עזב זה עתה. אומר [illegible] בתקופתו כאלוף היו מהומות בעזה, [illegible] אותן באישון לילה, הרחק מעין [illegible] אומר שהפגיעה בתדמית ישראל אינה [illegible] היד הקשה, אלא בגלל העובדה [illegible] מצליחים להרגיע את השטחים כל [illegible] זמן. לדעתו, בעת שהחלו המהומות [illegible] בכל הצעדים הנדרשים ובהיקף [illegible] אסור היה שיהיו הרוגים. אומר [illegible] התאמה בין הכוח שמופעל למשך [illegible] „אנחנו בצרות. ומי שחושב שאפשר [illegible] יפה נפש ושניתן לפעול נגד [illegible] שמתאימים לתנועת נוער, טועה".

היום, בכ"ל, הוא עובד בצמוד [illegible] יו"ר מועצת המנהלים. זה שאמר [illegible] להשתמש בכלבים לדיכוי המהומות [illegible] שמאוד אוהב כלבים, בעיקר כלבי [illegible] אינו יוצא נגד. אומר שאכן כלבים [illegible] ערבים, אך לא בגלל שהם ערבים, אלא [illegible] מזהה את השונה, ומאחר והערבים [illegible] מזון אחר וחיים בתנאים אחרים [illegible] נובחים עליהם. זה הכל. ■

דוד לאור, המדריך הראשי

רחל ודוד לאור, 1943

דוד לאור, בן 72, אחרי 25 שנות שירות צבאי, לא מניח לנושא ילדי טהרן. רוחף ומארגן את הכנס שיתקיים השבוע. 45 שנים חי את הסיפור. רוצה שישאר בתודעה, שילמדו את מסכת היסורים הזו בבתי הספר. שידעו שאילו קלטו כך את כל העליות שהגיעו לישראל, המצב היה טוב יותר. מתגאה בכך שמבין 780 הילדים, 45 היו למפקדים בכירים בצה"ל ושניים אפילו אלופים. יש גם גיבור ישראל אחד וארבעה טייסים. רק 20 מתוכם ירדו מהארץ, וגם אלה, ברובם, בגלל שהיו להם קרובים בחו"ל.

הוא מכנה את הילדים „השמנת של הדור השני בישראל". אומר שיש גם שלושה פרופסורים והרבה קיבוצניקים עם תואר דוקטור.

הקשר שלו לילדי טהרן הוא גם רומנטי. את אשתו, רחל, מומחית בתחום החינוך, הכיר מבין ילדי טהרן. הוא היה בן 26 והיא בת 17 וחצי. עקב שליטתה בעברית הפך אותה למדריכה. שני ילדים להם, אחד מהם נחי, המייסד והבעלים של רשת בתי הקפה „אפרופו".

לאור ברח מרוסיה בשלהי 1942 ובדרך לא דרך יצר קשר עם הסוכנות היהודית. הגיע לנמל פרסי, שם קיבל קבוצה של 150 ילד, שהיוו את הגרעין של ילדי טהרן. שהה איתם כל הזמן בבית היתומים ובדרך המסע המפרך להודו, ומשם באוניה למצרים וברכבת לישראל.

זוכר את שבעת הילדים שמתו בדרך. את אגירת המזון ואת אי האמון שלהם שבישראל לא צריך עוד לאגור אוכל. זוכר את הילד ששאל אותו „אתה יכול להבטיח לי שבאמת לא יהיה רעב יותר?" ושהוא לא יכול היה להבטיח זאת. אוהב את כולם וגא בם כאב. מספר איך לימד אותם שירים בעברית ביחד עם 50 המדריכים שעזרו לידו. מספר על הקרב הגדול לא למסור את הילדים לידי אגודת ישראל, שביקשה לגאול את נפשות כולם.

[illegible] הוא עצמו עלה לקיבוץ משמר העמק שם נולדה בכורתו. לימים התגייס לצה"ל ועבר לעיר הגדולה.

אמא דובק

בטי וסקביץ, 20 שנה אחרי מות בעלה: אלכסנדר, מבעלי בית החרושת לסיגריות. ארומה של היסטוריה בווילה ברמת גן ● לבן שלה, נחום, לא נמצא מקום בעסק ● חשבון עם משפחת גהל? „אלוהים עשה משפט צדק" ● בינתיים, מלבורו בזול

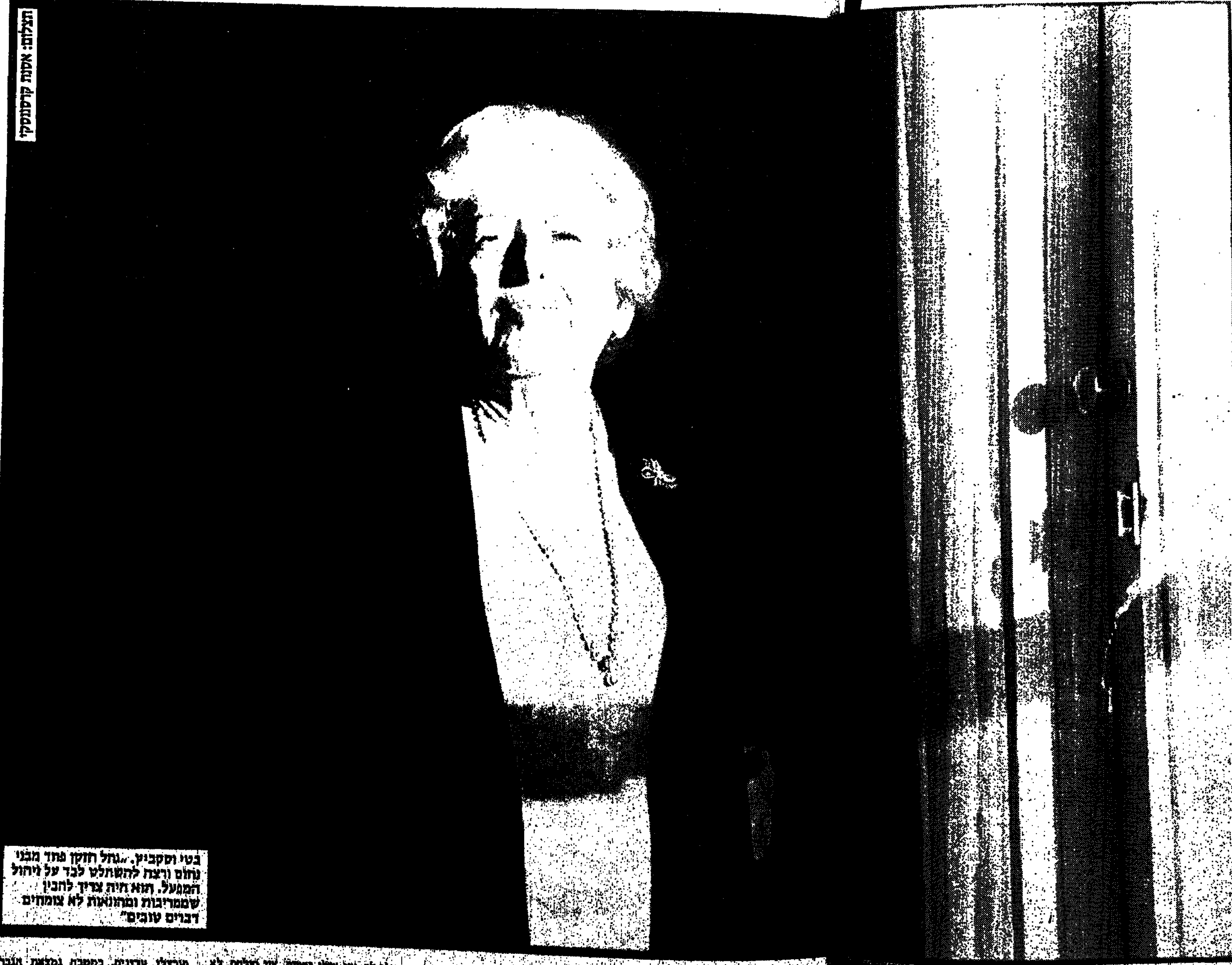

צילום: אסנת קרסננסקי

בטי וסקביץ. „גהל הזקן פחד מבני נחום ורצה להשתלט לבד על ניהול המפעל. הוא היה צריך להבין שממריבות ומהונאות לא צומחים דברים טובים"

ג'ודי ניר־מוזס

ביתם של בטי ואלכסנדר וסקביץ, מי שהיה המנכ"ל ואחד מבעלי דובק, היה בזמנו מוסד חברתי. בן גוריון וגולדה מאיר היו בין האורחים.

היום, 20 שנה אחרי מות בעלה, בטי, אשה מטופחת, נאה וצלולה מאוד, פותחת בפני את דלתות ביתה. חשבתי שאמצא אשה מבוגרת ומרירה, שתקונן על הזיכרון החברתי הקצר של הציבור. אבל, ציפתה לי הפתעה.

אתה נכנס לסלון רחב הידיים, בווילה היפהפיה בשכונת הילל ברמת גן הזקוקה למעט טיפוח, מתבונן בשולחן האוכל הארוך, בתמונות על הקיר, ונוגע בהיסטוריה. בטי מציעה לי סיגריה: „מדובק שולחים אלי חבילות סיגריות, ואני מחלקת לחיילים ולנצרכים. את יודעת מה הלך כאן בשביתת הסיגריות? אנשים שלא היכרתי באו והתחננו לסיגריה. פתאום צצו לי המון ידידים. היו שהביאו לי ארגזי תפוזים עבור כמה קופסאות סיגריות. זה היה טירוף. מדהים עד כמה זה ממכר. אני אגב, לא מעשנת".

אני יושבת ומסתכלת ב„אמא דובק". ברקע, המשבר במפעל הולך ומחריף. המאבק להעלאת מחירי הסיגריות המקומיות הסתיים בהורדת המכסים על סיגריות מתוצרת חוץ ובהוזלה משמעותית של מחירי סיגריות אמריקאיות.

■■■

בטי וסקביץ נולדה בתל־אביב, בשכונת נווה צדק. אביה עלה מרוסיה והיה בעסקי ממון. היא מחייכת ואומרת שבנה נחום, שעבד במריל לינץ, עד שהוטל בפח על ידי דוד סופר, הולך בעקבות אביה. למדה בבית הספר לבנות בנוה צדק, היכן שהיום נמצא התיאטרון.

המצב הכלכלי בבית היה איתן. אביה עסק גם בקבלנות בניין, והוריש לה, בין היתר, 42 דונם בגבעת שמואל. האם היתה עקרת בית. לוסקביץ היו שתי אחיות ושלושה אחים. מעולם לא נאלצה לעבוד כדי לפרנס את עצמה או את משפחתה.

מגיל צעיר הכינו אותה הוריה להיות ליידי. היא רצתה להיות עורכת דין, ללמוד משפטים בארה"ב. לשם כך עברה לירושלים, ללמוד אנגלית ב„גרלס קולג'". עד היום היא מתבלת את משפטיה באנגלית, שהשתרשה בפיה מאז.

אחר כך נישאה לאלכסנדר וסקביץ, בחור רוסי עליז ושמח, בן למשפחה אמידה, בעל גינונים של ילד אנגלי מחונך היטב. אין פלא, אלכסנדר הירבה לבקר בלונדון.

ולטר מוזס ונחום וסקביץ, אביו של אלכסנדר, רכשו את בית החרושת לסיגריות מלובלינר והעלו אותו על המפה.

„אחר כך הצטרפו בני משפחת גהל", אומרת וסקביץ, ללא רגשות, „וירשו אותנו. גרנו אז בלילינבלום 29, שם נמצאים היום משרדי חברת דובק. זה בית שבנה בעלי. שם גם נולדו שני ילדי, נחום ואילנה. אני בכלל לא ידעתי שאלכסנדר בונה בית. הוא לא גילה לי כלום, כמעט עד יום חנוכת הבית, באותה תקופה, 1951, היה קשה לבנות. היום יש הכל בשפע". היא מסתכלת סביבה, ואומרת, „הבית שלי זקוק לשיפוץ, הוא גדול מדי בשבילי, עכשיו אני שוקלת למכור אותו. הגנן במילואים וצמחו קצת עשבי פרא".

■■■

אלכסנדר וסקביץ נפטר בגיל צעיר יחסית, מהתקף לב. בטי מאשימה את המפעל ואת הסיגריות. „40 שנה בטבק, בסוף מת מהסיגריות. היה מגיע הביתה כמו סיגריה ענקית. בבית החרושת לא היו אז טכנולוגיות חדשות כמו היום. בכדי להגיע לארומה הנכונה, נהג לעשן עשר סיגריות בבת אחת. היה מוכרח לעשן. הוא עשה את כל הסיגריות של דובק — טיים, אירופה, גובלס, שרתון, ברודווי היתה האחרונה שלו. באותו יום שגמר את הברודווי, נפטר.

„בזמן שאלכסנדר ישב במפעל, אפוף עשן המזיק של הסיגריות, אבא של זורח פרטיו, ישב בבית, המשרדים של דובק בלילינבלום. חמישה עשר פקידים, חדרים מאווררים, אמריקה. צריך שכל בחיים".

בטי וסקביץ הקדישה את זמנה לפעילות התנדבותית. חברה בקבוצות פוליטיות שונות, וחברה באינטרנשונל ווימן קלאב, שם חברות כל נשות השגרירים, וכן ישראליות ספורות. ההזמנות, אף כי פחתו משמעותית, עדיין מגיעות אל אשה נמרצת זאת, בעלת כושר ביטוי מעולה, ושפה צעירה, עכשווית.

בטי וסקביץ חברה במכון ליחסים בינלאומיים. דוד בן גוריון בא לפגישת החוג שהתקיימה בבית וסקביץ. האנשים היו מרותקים כל כך לנואם, נזכרת, עד שכמעט לא טעמו מהתקרובת שהכינה וסקביץ. למחרת טילפנה אליה פולה בן גוריון וביקשה מבטי שתשלח את כל האוכל שנשאר לביתה, כי באותו יום הוזמנו לבית 50 איש, לרון בהקמת רפ"י.

„פולה קראה לי בת־שבע מותק, אני התפללתי שלא יהיה קרע, אבל כפי שאת יודעת, תפילתי לא נענתה".

וסקביץ עדיין פעילה במכון. נהגית ללכת לפגישות, להביע דעות ולשמוע הרצאות מאנשים שונים. בעיקר שגרירים.

■■■

בית וסקביץ שימש כמקום המפגש הראשון של האגודה למלחמה בסרטן. סוזי אבן טילפנה לוסקביץ מוואשינגטון, שם כיהן אבא אבן כשגריר, וביקשה ממנה לארח את נשות החברה, שהתנדבו לאגודה שאך קמה. וסקביץ היתה גם ממייסדות מועדון „רוטרי", שהיום יש לו 20 סניפים ברחבי הארץ.

בטי וסקביץ גילתה מעורבות חברתית עמוקה. היא השתתפה בקונגרסים ציוניים, ונאמה בעד חיסול מחנות הפליטים. אגב השמעת דעתה על ההתפרעויות בשטחים, היא מתגלה כדוברת ערבית רהוטה. גם יידיש, גרמנית, צרפתית. „רק ספניולית חסרה לי".

וסקביץ היתה נציגת ישראל בכנס של נשים מנהיגות מכל העולם. היא שיגרה מכתב לסאדאת, עוד לפני ביקורו בירושלים, נגד המלחמה, על הנשים הישראליות ואהבת הבריות. את המכתב נתנה בידיו של הנרי קיסינג'ר.

היתה מהחברות הראשונות במועדון הגולף בקיסריה, בו חבר בין השאר נשיא המדינה, חיים הרצוג. „היום", היא אומרת בחיוך, „הספורט שלי זה שופינג. פעם נהגתי לתפור בגדים אצל מרתה עברון, שלדעתי היא לא פחות טובה מלולה בר. היום אני קונה מוכן. אוהבת מאוד את הסגנון בפולגת".

עכשיו היא לא כל כך שמה לב לבגדים. „העיקר שהשיער מסודר, תכשיטים מתאימים, ואת נראית לבושה. הארון של הבת שלי מתפוצץ מבגדים ומנעליים, היא מתלבשת נפלא, אבל איך אפשר לא להתבלבל כשיש כל כך הרבה בגדים?"

אלכסנדר וסקביץ הותיר לילדיו את כל רכושו, מלבד הבית ברמת גן. לאשתו הוא הסביר במכתב, שבין כה וכה היא תוריש הכל לילדים, אז למה פעמיים.

„לי, למזלי, היה אבא שדאג שלא יחסר לי כלום", היא אומרת בחיוך. „תאמיני לי, צריך אבא, ואבא טוב. נחום הוא בן נפלא. הוא לוקח אותי איתו לכל מקום. אני משתדלת לא להפריע כל כך. הוא מזמין אותי בכל פעם שבאים אליו חברים. יוצא איתי לקונצרטים, להצגות, בן נפלא. תומך בי בכל הלב. גם מבחינה כספית, כשאני מבקשת, וגם נפשית. נחת.

„אני מסורתית. מתפללת בשביל המשפחה. תראי מה קורה היום בדובק. אלוהים עשה משפט צדק".

■■■

נחום וסקביץ היה עדיין חייל כשנפטר אביו. האב, שנתן את כל חייו למפעל המשגשג, הועיד לבנו את תפקידו. וסקביץ הצעיר, בחור מבריק, למד תיכון באנגליה, בווינגייט קולג', בריסטון. אביו רצה שילמד מכונאות, אך הוא נמשך לכספים, למד כלכלה בלונדון, בסקול אוף אקונומיקס.

„כשסיים את לימודיו, שלח לו מרטין גהל מכתב שאותו אני שומרת עד היום. במכתב הוא מבשר לנחום שאין עבודה, שום משרה מתאימה בדובק, למרות שסבו ייסד את המפעל ואביו היה עמוד התווך שלו. נבצר... סידרו אותו, כולם יודעים את זה.

„לבן של יו"ר מועצת המנהלים לא היה מקום, אפילו במועצת המנהלים, היה קשה מאוד לחילחם בהם. היחסים שלי עם זורח בסדר, הוא התגורר פה בבית תקופה ארוכה, טיפלתי בו כמו בבן, כשנפרדו הוריו, והוא עבר משבר, הוא לא התייחס אלי כל כך טוב בקשר לפיצויים שלי, נלחם על כל דולר.

„כשאני מגיעה לפעמים למשרד, הוא מקבל אותי בנשיקות, עד שמגיעים לכסף, הוא בסדר. אני מגיעה למשרד בלילינבלום כשיש לי צורך במשהו. עכשיו אני שמחה לפגוש שם את יצחק ברמן, יו"ר הדירקטוריון שהיה חבר טוב שלי, ושל בעלי. תאמיני לי, זורח מסכן, יש לו בעיות עם הלב עכשיו, גם [illegible]

יחסיו עם נחום תקינים. עדנה, [illegible] לפעמים להתייעץ עם נחום, [illegible] נוטר ונוקם, בחור טוב.

„אילנה אחותו, לעומת [illegible] עליהם. היא מכרה ראשונה את [illegible] אחר כך מכר נחום, כאב לי [illegible] את המניות. בעלי וסבא [illegible] לנו שנחום יהיה לפחות [illegible] שבעלי ביקש בצוואה".

„הם קיימו רק מה שהיה [illegible] הכספים שהגיעו לי [illegible] שמחרו שבני, הידוע כבחור [illegible] יהוה תורות לזורח, הזקן [illegible] על דובק, לנחום אמנם [illegible] בנים, [illegible] ראשונה, [illegible]

השקיע בשכל, השתלם במקומות רבים והתקדם בזכות עצמו.

„אני לא יודעת מה היה לדוד סופר נגדו. נחום הוא בחור חכם, כנראה הרגיז אותו במשהו, בכל אופן, אני שמחה שהם בארץ, שעזבו את לונדון, למרות שהיה להם טוב שם. הילדים עדיין מתגעגעים קצת, בכל זאת חונך באנגליה מעולה. נוקשה מאוד.

„בקיצור, גהל הזקן פחד מנחום ורצה להשתלט לבד על ניהול המפעל. הוא היה צריך להבין שממריבות ומהונאות לא צומחים דברים טובים.

„תראי מה הולך בעלית, בא פרדמן, הוציא את כל משפחות המייסדים שרבו ביניהם, והשתלט על עלית. אני זוכרת שפעם היה [illegible] בעלית וביקשו מבעלי להיות בורר. אני זוכרת את הערב בו הכיר מרק מושביץ את אשתו השניה, [illegible] מקום שהיה מאוד מקובל באותה תקופה. מרק בא עם אשתו יהודית [illegible] מישהו הציע בצחוק, 'בואו נתחלף', וכך התחלפו. מרק נשאר עם האשה, הוא תמיד היה [illegible] לאגודות שלו, ביד נדיבה. [illegible] עכשיו בראש הקבוצה שמבקשת להשתלט על דובק. איך שהיום מתגלגלים".

■■■

ובכסף, הכל חוזר לדובק.

„למרות משקעי העבר, היתי רוצה שזורח ימשיך לנהל את החברה. הוא מתייחס אלי יפה. אנחנו מכירים מאז שהיה ילד, [illegible] תלה לב. אין אצלי נקמות. אני סולחת. לא רוצה להזיק להם. בתי אילנה לא מסכימה איתי, היא רוצה לעורר בעיות.

„יש לה טענות נגד זורח. אילנה [illegible] קצת [illegible]. היא טוענת [illegible] את המניות שלנו בהרבה פחות משוויין האמיתי. היא דורשת את השווי".

אפשר לשבת שעות עם בטי וסקביץ, לשמוע עדויות אישיות מתקופות שונות של המדינה. וסקביץ בעלת חוש הומור נדיר, [illegible] אוהבת אנשים ונהנית לעזור להם. על השולחן, [illegible] פורצלן עדינים. במטבח נמצאת העוזרת המתגוררת עימה בבית.

„עד לפני כמה שנים גרה אצלנו אשה שעבדה פה 35 שנים. היא אהבה מאוד את בעלי. היתה מין כמלך שלו. היא נפטרה בת 85. עשיתי לה קבר יפה, [illegible] שלה בין [illegible] אני אוהבת אנשים ומתחברת בקלות. לפעמים כותבים על [illegible] 20 שנה אלמנה. ניסו לשדך לי גברים בלי סוף. אני זוכרת את [illegible] יהודי עשיר ממכסיקו. [illegible] עכשיו שמעתי שהוא נפטר. אהבתי מאוד את בעלי, והיו חיים מעניינים ומאוד מלאים. לא חסר לי כלום. [illegible] אני נהנית מהסיגריות" ■

עשית תשובה היום

הקבלן יצחק תשובה, הבוס של מכבי נתניה, עובר לבנקאות. רצה את בנק הספנות, הסתפק בבנק המשכנתאות יעסור. אחרי 10 שנים במועצת העיר, עם המערך ועם הליכוד, נמאס לו. רוצה לעשות לביתו. נותן בסתר

אריה אבורי

בעוד כמה חודשים, כאשר הקבלן הנתנייתי יצחק תשובה יחגוג את יום הולדתו ה־40, הוא מתכנן מהפך באורח חייו: להרחיב את העסקים הפרטיים ולהקדיש לכך זמן רב יותר, על חשבון הפעילות הציבורית שלו.

במסגרת ההכנות האלה, רכש תשובה מבנק הספנות בנק קטן למשכנתאות בשם יעסור. אחר כך שיכנע את שותפו האמריקאי לרכישה, הנרי רוט, שיעלה לישראל. במקביל, הקים חברה המתכוונת להשתתף במכרזים ממשלתיים ולהשתלב בהפעלת תחנות טלוויזיה בכבלים במרכז הארץ.

תחנות הטלוויזיה הפיראטיות אינן מדאיגות אותו. הוא כבר מקיים מגעים מקצועיים עם אולפני ההסרטה בהרצליה. מחפש שיתוף פעולה, אולי גם שותפות.

רק נחמה פרטית אחת והיא, שלא התפתיתי במשך השנים להצעות רבות שהופנו אלי לבנות ביהודה ושומרון. היתה לי תחושה שאני לא צריך ללכת לשם, ועל כך אני שמח כיום".

– מדוע אתה לא נכנס לפוליטיקה?

„לפני עשר שנים, כשהתחלתי את הפעילות הציבורית שלי בנתניה, עמדתי בראש רשימה שהקימה קואליציה עם המערך. בבחירות האחרונות הלכתי ברשימה משותפת עם הליכוד. אני מאוכזב משתי המפלגות האלה ואיני מזוהה אידיאולוגית עם אף אחת מהן. אני עם הפוליטיקה סיימתי לשנים הבאות".

■■■

יצחק תשובה, גבה קומה, נעים הליכות, נשוי ואב לחמישה ילדים. מרבה לחייך, מנומס. מנסה להפגין פשטות וצניעות במגעיו עם הבריות ומשתדל שלא להופיע באירועים חברתיים. ממילא תשובה לא חש בנוח, לדבריו, בקרב אנשי „החברה הגבוהה". רשימת חבריו האישיים הקרובים אינה כוללת שמות ידועים.

עד כה, שמר על שתיקה תקשורתית. „אמרו לי בבנק ישראל, בעת דיון על בקשתי לרכוש בנק, כי מוטב שלא יכתבו עלי בעיתונים, עד שתיפול ההכרעה הסופית".

תשובה מרגיש כדג במים רק בחברתם של כתבי הספורט, הנוהגים ללוות מקרוב את קבוצת הצמרת של נתניה. כאן האינטרסים שונים.

תשובה משתדל שלא להתפאר בהיקף עסקיו. משום כך הוא לא כל כך רוצה לפרט את החברות המצויות בבעלותו או שהוא קשור אליהן בשותפות. יתחמק גם מלהשיב על שאלות הקשורות במידת השפעתו על ראש עיריית נתניה, עו"ד יואל אלרואי, שהוא מחותן שלו, ועל מהלכים שונים שנעשו בעבר ומתרחשים עתה במכבי נתניה.

במהלך השיחה העיר תשובה: „אני עדיין קבלן קטן וצריך עוד לגדול. לא צריך לגמ[illegible] במה שיש לי ובמעורבות שלי [illegible] הקלעים".

אלה שעקבו אחריו בשנים האחרונות טוענים כי האופי שלו מטעה. הכבוד [illegible] מאור, למרות שתשובה נוהג כמי שהכבוד רודף אחריו נגד רצונו. יש המעריכים, כי [illegible] אחר הקבלנים העשירים והמבוססים [illegible] בנק ישראל קיבל מידע מוסמך על כך [illegible] הבדיקה המוקדמת של מצבו הכספי, [illegible] מימוש כוונותיו להיות בנקאי.

אבל, יש המעירים כי היכולת [illegible] לגייס 10 מיליון דולר למימוש [illegible] בתחום הבנקאי, מוכיחה רק את יכולתו [illegible] שותפים מתאימים. השותפים שמים את [illegible] הגדול והוא את הכסף הקטן.

השותף הפעיל ביותר של תשובה, [illegible] רוט, משבח את רוחב ידו וטוען, כי [illegible] עמד בכל ההתחייבויות הכספיות. [illegible] ההסכמים החתומים על גובה ה[illegible] האישית.

תשובה עוסק גם בתכנון קניון חדש במרכז הארץ. חרה לו במקצת, שאיש העסקים אלפרד אקירוב „סחב" לו את הרעיון להקים קניון בעיר מגוריו, נתניה.

יש סימנים לכך, שבחלק מעסקיו בעשור הבא, יהיה שותף עם המיליונר הישראלי־אמריקאי לוי קושניר, המתגורר בניו יורק. לדברי תשובה, צבר קושניר בחמש השנים האחרונות 250 מיליון דולר בעיסקי נדל"ן מוצלחים. כמה מיליוני דולר יזרמו ארצה, כפי שהבטיח באחרונה קושניר לתשובה.

צעדי ההתרחקות של תשובה מהחיים הציבוריים יחלו בקצב איטי. יש בדעתו לפרוש ממועצת עיריית נתניה ומשורה של גופים ציבוריים. גם המשך תפקודו כ„איש החזק" של קבוצת הכדורגל „מכבי נתניה", הנמצאת כיום בראש הליגה הלאומית, מוטל בספק גדול.

תשובה: „ב־10 השנים האחרונות, רוב הפעילות שלי היתה למען הציבור הרחב, על חשבון חיי המשפחה שלי ועסקי הפרטיים. אני לא חושב שמגיע לי פרס על זה, אבל מותר לי לשנות את הכיוון ל־10 השנים הבאות. אחרי שאגיע, בעזרת השם, לגיל היובל שלי, אעשה חשבון נפש מחדש".

■■■

תשובה היה בארצות הברית לצורך עסקיו, בימים שבהם פרצה התבערה בקרב הציבור הערבי משני צידי הקו הירוק.

תשובה: „אני יודע היטב, שמרחוק הכל מקבל ממדים יותר חריפים, אבל, את מה שעבר עלי בשבועות האחרונים, כאשר צפיתי מדי יום בשידורי הטלוויזיה האמריקאית על מה שמתרחש בשטחים, אני מתקשה לשכוח. מכל עבר שמעתי הערות חמורות. רק מאנשי עסקים אמריקאים, אלא גם מישראלים ששירתו בעבר ביחידות קרביות בצה"ל. אמנם, בוחרתי שלא לומר מלה רעה נגד המדינה, אבל לצערי לא יכולתי לומר הרבה מילים טובות כאשר ראיתי במה עוסקים כיום חיילי צה"ל".

– באיזו מידה השפיע המצב המתמשך בשטחים על החלטתך לשנות כיוון?

„אני אוהב את המדינה ואמשיך לחיות בה, בכל מצב. אבל אין ספק שקרה לי משהו. אני מאוכזב מהנהגת המדינה, שלא קראה את המפה היטב, לא נערכה לקראת הצפוי ולא יזמה צעדים שהיו מחוללים המציאות. יש לי

כוח, לא תואר

יצחק תשובה מוגדר כ„איש החזק" של מכבי נתניה. מדוע תארו הוא רק סגן יו"ר? זו הבחירה שלו. מעדיף להשאיר ליצחק לנר, גם הוא קבלן בנין (מהגדולים בנתניה), את תואר היו"ר, בו הוא מחזיק עשרות שנים. הסמכויות והביצוע הם בידי תשובה.

10 שנים הוא מכהן בהנהלת מכבי נתניה. בבחירות האחרונות, קיבל את רוב הקולות. הדבר מאפשר לו להעביר כל החלטה, אבל לדבריו, „אני עושה הכל, כדי שההחלטות יתקבלו בהבנה, על דעת כולם".

מכבי נתניה היא מועדון ספורט מהוותיקים ובעלי המוניטין במדינה. בנוסף לקבוצת הכדורגל שזכתה 5 פעמים באליפות ישראל, יש לה קבוצת כדורעף בליגה הלאומית, כדורסל, טניס־שולחן, טניס במסגרות הבכירות ועוד.

אבל הכדורגל הוא העיקר. לרוע מזלה של מכבי נתניה, התחלף ב־4 השנים האחרונות, דור הכדורגלנים המצויין בקבוצה, שנתן את הטון בליגה הלאומית.

עודד מכנס, המבקיע מס' 1 בתולדות הליגה בארץ, עזב. כשחזר, התברר כי חלה ירידה ברמתו. דוד לביא, משה גריאני, דוד פיזנטי (כיום באנגליה), אריה אלטר, שלמה שירזי וגדי מכנס, אחיו התאום של עודד, עזבו מסיבות שונות.

הקבוצה נאלצה לבנות את עצמה מחדש, והדבר גרר שקיעה של מספר שנים באמצע הטבלה. הרחוב הנתנייתי ה„מלחיץ", רצה תוצאות מיידיות. במהלך השנים האחרונות, פוטרו או התפטרו בנתניה, המאמנים מוטלה שפיגלר, אריה רדלר, צביקה רוזן ושמואל פרלמן. למעט רוזן, זכו בעבר כל שלושת האחרים בתארי אליפות עם מכבי נתניה.

„אני לא מצטער כיום על שום צעד הקשור בהחלפת המאמנים, הוא היה נכון לתקופה שלו. אני נמצא בידידות עם כולם ולא יהיה זה פלא, אם מישהו מהם, יחזור למועדון באיזשהו שלב", אומר היום תשובה. המאמן הנוכחי, זאביק זלצר, זוכה אצלו להרבה הערכה כבר 3 שנים.

עתה, בתום השנים הרזות, עומדת מכבי נתניה בצמרת הליגה הלאומית. תשובה רוצה להגיע לאליפות, כפיצוי על השנים הקשות.

במשך 10 השנים שלו בספורט, הספיק יצחק תשובה להתאכזב ואפילו להתייאש מראשי הכדורגל הישראלי. „את הכדורגל מנהלים עסקנים פוליטיים שאינם מבינים מספיק בנושא. העובדה שאינם מאשרים הבאה של שחקנים זרים ארצה, היא תוצאה של חוסר ידע מקצועי וכלכלי. הזרים לא היו עולים יותר כסף מהמקומיים, והרמה היתה עולה, כמו בכדורסל".

אבינעם פורת

חבר של הרב

רבה של נתניה, הרב מאיר לאו, הוא לא רק בן גילו של תשובה אלא גם ידיד קרוב שלו. לפני כמה חודשים, בחתונת בנו של הרב, היה תשובה אחד האורחים המכובדים.

תשובה מלווה בחודשים האחרונים באהדה רבה את מאבקו של לאו לבחירתו כרבה הראשי של תל אביב, ומוכן לסייע לו כחבר.

„אני יודע שנתניה תפסיד הרבה עם הרב לאו יעזוב, אבל צריך לפרגן לו ולאפשר לו להתקדם לתפקיד רבני מכובד זה".

תשובה, המרבה לשהות בחודשים האחרונים בתל אביב, מאז הרחיב את עסקיו, יודע למה.

באורח בסיטי סבור תשובה, שמאז [illegible] היה ונשאר איש עסקים פרטי, הוא אינו [illegible] בהבהרה לציבור הרחב, לא על מה ש[illegible] ולא על מה שהוא השקיע בעבר, או מה [illegible] להשקיע בעתיד. אם תשובה יגייס [illegible] כספים מהציבור, הוא מודע לכך שהמצב [illegible] שונה.

תשובה: „אנשי מס ההכנסה מכירים [illegible] עסקי, ומאחר שאין להם כל טענות כלפי[illegible] מרוצה ויכול להמשיך את הפעילות [illegible]

■■■

10 שנים ישב תשובה במועצת [illegible] נתניה, והיה שותף להחלטות כבדות [illegible] פעילותו כסגן יו"ר מכבי נתניה, [illegible] לא רק כבוד רב, אלא גם השפעה [illegible] בחירת המאמן ורכישת שחקנים. [illegible] על הרכב הקבוצה במשחק, תשובה [illegible] מלווה אוטובוסים למשחקים.

יצחק תשובה, בן למשפחה מסורתית, [illegible] ארצה עם הוריו ושבעת אחיו ואחיותיו ב־1949, בהיותו בן פחות משנה. [illegible] שוכנה במעברת שבות, ליד נתניה. [illegible] עיר היהלומים לציר מרכזי בחייו [illegible] בעסקיו ובפעילותו הציבורית. [illegible] לעיר היא שורשית. אין לו כל [illegible] את מקום מגוריו.

„אחרי שמשפחת תשובה עזבה את [illegible] ועברה לדירה קטנה בעיר, פתח [illegible] תשובה, חנות מכולת קטנה [illegible] עליו לעמול קשה כדי לפרנס את [illegible]

יצחק, הבן השני, למד ב[illegible] דתי. את לימודיו התיכוניים [illegible] הערב. בשעות היום סייע לאב[illegible]

„העבודה הקשה בחנות [illegible] המשפחתית היתה עבורי בית ספר [illegible] כיצד מרוויחים פרוטה לפרוטה [illegible] שצריך לשמור עליה [illegible] בעבודות בניין [illegible] תוספת הכנסה. סייעתי [illegible] של שניים מאחי. אחד הוא [illegible] רואה חשבון. העבודה [illegible] אותי, הבנתי, שבחיים צריך [illegible] למשהו וכשמרוויחים צריך [illegible] ולא להמר עליו. צריך גם [illegible] הזולת".

הזהירות הזו שאותה [illegible] לציין גם כאשר נעשה לאיש [illegible] לפני משנה, התפוצצה עסק[illegible]

הספנות עם איש העסקים יצחק (איז'ו) שני. השניים התחרו ביניהם על רכישת הבנק ובפקודות בית המשפט, נתבקשו לרכוש את הבנק בצוותא. אחר כך התברר לשניהם שאינם משדרים על אותו הגל.

איז'ו שני, בעל ותק מרשים בפעילות בבורסה, תכנן שהבנק ייצא לבורסה, אחרי הרכישה. תשובה, שלא הכיר אותו קודם לכן, סירב בעקשנות לתת הצהרת כוונות בתחום זה. שני פרש. תשובה המשיך להיאבק במשך כמה חודשים על רכישת הבנק, עם שותף אחר, עד שהרים ידיים.

■■■

תשובה הוא אדם נדיב. לא בזבזן, לארג' במידה הראויה לציון. הכל מתן בסתר. הוא לא יגלה למי נתן וכמה. סתר זה סתר. מי שיודע יודע.

את שירותו הצבאי עשה תשובה בדרגת סמל בחטיבת הרגלים הקרבית גולני. במהלך השירות הצבאי, הוצב בבסיס תל השומר ועסק בעבודות בינוי עבור צה"ל.

הוצע לו לחתום על שירות קבע, אבל הוא דחה באדיבות את ההצעה והעדיף לעבוד עם צה"ל ומשרד הביטחון כקבלן עצמאי.

תשובה היה אז בראשית דרכו. כאשר ביקש הלוואה בבנק נתנייתי, הופתע להיווכח שהדלת של המנהל פתוחה והוא לא נתקל בקשיים כלשהם. המנהל הסביר לו, שהביטחון הטוב ביותר להלוואה הוא שמו הטוב של אביו, רחמים תשובה. הבן יזכור זאת.

תשובה נכלל בחבורת קבלני העפר והבינוי, שעבדו בראשית שנות ה־70 עבור צה"ל. „הייתי קבלן מתחיל, שהעסיק כמה עשרות בדואים ממרחבי סיני. לא היה לי ציוד כבד ולא גילגלתי סכומי כסף גדולים. כאשר דבקה הסטיגמה בקבלני העפר והבינוי הגדולים, שהרוויחו כסף רב, יכולתי רק לברך על כך שלא הייתי אז קבלן גדול ולא הייתי אחד מהם".

אחרי מלחמת יום הכיפורים הגיע לנתניה, רכש שטחי קרקע מכל הבא ליד והחל לבנות בתים משותפים, וילות, מרכזים מסחריים.

תקופה מסויימת עסק בהקמת יחידות דיור לאלפי זוגות צעירים, וקיבל חלק מהתמורה באמצעות משכנתאות ממשלתיות.

נראה, שכבר אז למד להעריך את מה שצפון במשכנתאות. הוא החל לטפח חלום על רכישת בנק למשכנתאות. החלום יתממש רק כעבור תריסר שנים, כאשר ירכוש עם שותף אמריקאי, הנרי רוט, את בנק יעסור.

אחרי הרכישה אמר לי תשובה: „עשיתי צעד חשוב. עברתי לצידו השני של המתרס. הבנק יוכל להעניק משכנתאות לזוגות צעירים, שירכשו דירות אצל קבלנים אחרים. בכוונתי להרחיב את פעילותו של הבנק לתחומים נוספים, אחרי שאתחיל לנהל אותו בפועל".

■■■

במרוצת השנים, הקים תשובה מאות יחידות דיור ומבנים, בעיקר באיזור נתניה. בניגוד לקבלנים אחרים בני גילו, נהג בזהירות מירבית, שסייעה לו להיחלץ מהמשברים התכופים שפקדו את הענף.

„החיידק הציבורי" דבק בו לפני למעלה מ־10 שנים. היו כאלה שיעצו לו להתרכז בארגון הקבלנים המקומי ואחר כך לעלות למרכז הקבלנים והבונים בתל אביב.

תשובה העדיף את מועצת העיר. הקים יחד עם כמה צעירים רשימה בשם: „מנוף לפיתוח העיר", שזכתה בארבעה מנדטים והקימה קואליציה עם המערך.

היו מי שראו טעם לפגם בכך, שתשובה נטל על עצמו את תיק השיכון בעיר. חפיפת האינטרסים זעקה לשמים. תשובה ניסה אז לתרץ את הדבר בכך שהוא לא קיים קשרים עסקיים כלשהם עם העירייה.

היום, לפני הזינוק הבנקאי, תשובה זהיר עוד יותר. „עסקתי בתחום השיקום בשיכון. בשנים האחרונות, כאשר נבחרתי פעם שניה למועצת העירייה ברשימה משותפת עם הליכוד, עסקתי בתחומים אחרים".

(המשך בעמ' 54)

יצחק תשובה. משתדל שלא להתפאר בהיקף עסקיו. לא מפרט את החברות המצויות בבעלותו או שהוא קשור אליהן בשותפות

צילום: ציפי מנשה

הגדר הטובה

אורי עליזי, 39, בעל חברה בפתח תקוה, זכה במכרז להקמת גדר־הביטחון סביב הכפר האולימפי בקלגרי, קנדה • קווים לדמותו של מצליחן ישראלי, כולל עבודה קשה ויוזמה – וגם וילה וחתיכות בהרצליה פיתוח

לאה אתגר

השבוע, יטוס אורי עליזי, 39, לאולימפיאדת החורף שבקלגרי, קנדה. ספק אם יתחכך עם המכובדים שיגיעו לשם, ביניהם הנסיך פייסל מערב הסעודית, השייח פהאד מכווית, הנסיכה אן מאנגליה, הנסיך רנייה ממונקו. בלילות, שעה שהנסיכים והרוזנים יצטופפו סביב גביעי שמפניה ויתפעלו מהשיאים החדשים שישברו 1740 האתלטים המתחרים – ייצא עליזי לכפור. שם, בטמפרטורה מקפיאת עורקים של 40 מעלות צלסיוס מתחת לאפס, יוודא שמערכת הביטחון מתפקדת כהלכה.

עליזי, מהנדס אלקטרוניקה בעל חברת „טרנס גדרות ביטחון" שבפתח תקוה, זכה במכרז להקמת גדר הביטחון סביב הכפר האולימפי. גדר מיוחדת, בת קילומטרים רבים, המקיפה את איזור האולימפיאדה וכפר הספורטאים. התחרה נגד כמה עשרות חברות זרות. כסף גדול, ובעיקר כבוד מקצועי.

בשפה של עליזי, הוא 'עשה מכה', ומכות כאלה לא באות הרבה בחיים. הוא הופיע בפני ועדת מכרזים בת 25 בודקים והציג בפניהם את תיפקודי הגדר, פיתוח שלו. אי אפשר לחתוך אותה, אי אפשר לטפס עליה. אולי גם הישראליות שלו עזרה: זוכרים שם היטב את טבח מינכן. מה שבטוח, הגבר התמיר, עם הבייבי־פייס, עיני התכלת ותדמית הפלייבוי, 'תפס אמריקה', או במקרה שלו 'תפס קנדה'.

בחיי הלילה של תל אביב מכירים את עליזי כ'בליין' מקומי. תמיד במקומות הנכונים, עם איזו חתיכונת צעירה ויפה על הזרוע. שמו נקשר בעבר לדוגמנית אנאבל טמיר, נקשר ליפהפיה הדתיה, שהפכה בזמנו לדוגמנית, שרה וייספיש, בתו של וייספיש החרדי ממאה שערים, ולנשים נוספות המעטרות מסיבות תל אביביות.

עליזי כמו חי על פי הציפיות: לבוש בגדים בהירים אופנתיים, שרשרת זהב על הצוואר, מכונית אמריקאית מוכספת. פתיחות, סגירות, איזכורים קצרים בטורי הרכילות („הגרוש עם הדוגמנית", „הרווק המבוקש"), מסיבות, מסעדות. בחברה התל אביבית לא שואלים מה אתה עושה, מה ההשכלה שלך, מה אתה חושב. מסתפקים באיך אתה נראה, איפה אתה גר, כמה אתה מבוזבז, עם איזו יפה חדשה אתה נראה השבוע.

בשטח זה, יש לעליזי מה להציע: לפני כשלוש שנים, קנה וילה בהרצליה פיתוח, 300 מטרים רבועים, ארבעה מיפלסים. ריהט אותה עם הרבה ניקלים, מראות, פוסטרים על הקירות. סלון שנראה כמו בר במסעדה. שורה ארוכה של מושבי ספה צמודים לקיר, מרופדים בכרים כחלחלים. בר עם דלפק שיש לבן. חדר שינה גדול במיפלס העליון, צופה אל הים, נשקף דרך חלונות אלומיניום הכנויים קשתות. אלמנט ים תיכוני בקו מודרני. תכנון של ארכיטקט צמרת.

אינגה, משרתת סקנדינבית, מכינה את הקפה, מבשלת לפי מתכונים שעליזי גוזר, שומרת את הבית הגדול והנוצץ נקי מרבב. למה משרתת? „היא לא יקרה, ונוח כך לגבר עסוק החי בגפו", יסביר. המעמד מחייב.

בחצר, סירת מירוץ. כשיש לו זמן, עושה סקי מים. שייך לחוג היורד לאילת לסופשבוע בסונסטה, למסיבת יום הולדת של הדוגמנית תמי בן עמי. חוג שנוסע לשבוע סקי בשוויץ, שיושב בלובי של הילטון או בחדר הוי.אי.פי של הסינרמה. חבר טוב, לדבריו, של יוסי חכמי מהפניקס, של דני ויתוני, גם הם ממבלי תל אביב. מצליחן ישראלי במהדורה מודרנית.

■■■

יש גם עליזי אחר – מהנדס שעובד קשה, קשרי מימון, עסקות סודיות, קשרים בעולם. גם נתוני הפתיחה שלו לא אופייניים לסטריאוטיפ: ילדות בחולון, אב פקיד, אם עקרת בית. כשסיים בית ספר עממי, רצה ללמוד בפנימיה ונרשם לבית הספר לקציני ים בעכו. אחר כך שירות צבאי בחיל הים. לא משהו מיוחד, הוא אומר בלאקוניות. שנה וחצי על הים בשוק האזרחי, על אוניות צי הסוחר. חסך כסף כדי להמשיך הלאה. בנסיעותיו, אסף פסלוני־מזכרת מהנמלים השונים, עד היום הם מוצבים על כנים באכסדרת הכניסה לביתו.

אחר כך נרשם לטכניון שבחיפה, מגמת אלקטרוניקה. לא היה טיפוס שקרן. התעסק במה שהוא מכנה „חיי סטודנט עליזים".

היה לו, ואולי עדיין יש לו, חוש לביצועים אלקטרוניים. כשסיים את הלימודים, פתח משרדון ברחוב הנביאים בתל אביב. מקום זעיר עם שולחן וכיסא. חי מעבודות תאורה מזדמנות: בנה מערכות תאורה שנדלקות ונכבות עם המוסיקה. חידוש בנוף המקומי, העתקה מחוץ לארץ. עבד במועדון חדש 'בפסאג' של אבן גבירול, בנה את התאורה במועדון הלילה „טיפאני" של מלון דן.

ב־73', ערב הבחירות, בנה לשם שעשוע את האותיות „אמת" בגדול, עם נוריות צבעוניות שרצות ונדלקות זו אחר זו. הראה את הפטנט ליוסי שריד, אז מנהל מערכת הבחירות של המפלגה באזור תל אביב. שריד אמר לו משהו כמו: „שמע, עשה לי שלטים כאלה, כדי שנוכל להדליק את תל אביב".

ההזמנה נפלה עליו כשהיה לא מוכן. אפילו לא היה לו כסף לרכישת הנוריות, ולך תשיג אלפי נוריות אדומות. הוא אומר שקנה את כל מלאי הנוריות הצבעוניות של ישראל, אחר כך המשיך לצבוע בעצמו. מחבר לכל שלט קופסאות ועירות, שתרצנה את האורות.

האילתור מצא חן בעיני השר עופר, שניהל אז את מערכת הבחירות הארצית. עופר ביקש שלטים לכל הארץ. עליזי בנה כ־150 שלטים. השלטים נותרו ללא שימוש, בגלל פריצת מלחמת יום הכיפורים, אבל ה'מכה' הקפיצה את עליזי ממשרד זעיר למשרד קצת יותר גדול.

במקביל, קיבל סוכנות ייצוג של חברת גלאים אמריקנית. בפירסומי החברה צויין שהגלאים, המחוברים לגדר, מונעים כל חדירה. חיזר על פתחי כוחות הביטחון. מישהו השתכנע והזמין אצלו קילומטר אחד לדוגמא. עליזי העמיד אותו. הסתבר לו, שהגדר אכן אינה ניתנת לטיפוס, אבל אין בעיה לחתוך אותה.

חזר לחברה האמריקנית להתלונן. הסבירו לו שבאמריקה נוהגים לטפס על גדרות ביטחון, אף אחד לא מעלה בדעתו לחתוך. ישב והרכיב על המערכת הקיימת מערכת נוספת, שתמנע גם חיתוך. כוחות הביטחון אהבו את האילתורים שלו.

הוא פתח מפעל קטן בבני ברק. בשטח של גדרות ביטחון, יש כ־15 חברות בעולם. מכורח המציאות, הטובות נמצאות בארץ. כבר אז היו שתיים גדולות בענף, שהתמזגו עם הזמן לחברה אחת. חברות שצברו ניסיון רב בהקמת המערכת בגבול הצפון. עליזי, בזכות כושר האילתור וההמצאה שלו, הצליח להרכיב גלאים בחצי המחיר – והרבה יותר מהר.

„אנחנו הרי מדינה בגידור, בונים גדר בכל חור". נסע לתערוכה בגרמניה, להציג מערכות אזעקה חדשות. ראה שכולם מתעניינים רק בגדרות. החליט שמהיום והלאה יפתח רק אמצעי הגנה לגדרות.

עניין מסובך: אתה מרכיב את אמצעי ההתראה המשוכללים ביותר, ומתברר שבקור או בגשם הם לא עובדים. ציפור גדולה או כלב משוטט מפעילים את ההתראות. כאילו הגדר נפרצה. הרבה אזעקות סרק. הרבה מאוד נסיונות כדי להגיע לרגישויות הדרושות. המדען הראשי התעניין בו, העניק לו תקציב מחקר קטן.

■■■

לפני שש שנים – פריצת דרך. אחד המפעלים השמורים ביותר במדינה ביקש ממנו לבנות מערכת הגנה לגדר המפעל. 24 קילומטריט ארך. פעם ראשונה שראה בעיניים הזמנה של מאה אלף דולר. עליזי לא מייצר את הגדרות, רק מרכיב עליהן אמצעי מיגון שונים. מהעבודה הזאת, החל המזל להאיר לו פנים.

למפעל, הגיעו שני אנשי נפט ממדינה מסויימת. עליזי חותם פעמים רבות על חוזי סודיות, לא יכול לגלות שמות מזמינים. ברגע שנודע מי התקין מה, ניתן לנטרל את מערכת ההגנה. אנשי הנפט התעניינו בגדר הישראלית. התקשרו אליו וביקשו שיבוא לאותה ארץ כדי לייעץ, ואולי לקבל הזמנה.

נסע לשם, די ספקן. חזר עם חלום חיים של כל תעשיין: הזמנה של מליון ורבע דולר. אבל לא היה לו כסף בסדר גודל כזה. איך אפשר לבצע הזמנת ענק בלי כסף? חיפש משקיעים, אבל כל מי שפנה אליו, רצה ארבעים אחוז מהנתח. לא התייאש. בעבודת ההרכבה לא צריך פועלים מיומנים, רק לכופף מתכות ולחבר. שכר שטח בבני ברק, שכר 150 פועלים לא מיומנים, ובעזרת כמה מהנדסים ביצע ושלח לחו"ל תוך ארבעה חודשים את כל העבודה. עד שהתשלום הגיע משם, נאחז באשראי הספקים הישראלים.

פתאום הוא על המפה. אפילו לא טרח להקים מערכת שיווק ופירסום. הטלפונים זרמו. שבעה מפעלים מאותה ארץ טילפנו. כך צמח למפעל חדיש יותר בקרית אריה שבפתח תקוה. 1000 מטרים רבועים וארבעים עובדים קבועים, מהנדסים ומעבדה לפיתוח. עשרים סוכנויות ברחבי העולם, עם נציגים מקומיים. הוא לא בתחרות עם ענק הגדרות הישראלי, חברת „מגל", השייכת לתעשיה האווירית, עליזי עובד בשיטה טכנית שונה.

„היום, כל קצין בכיר שמשתחרר, פותח חברת יעוץ בטחונית. נוסע לארץ שכוחת אל ומזמין אצלי פרוייקטים", מסביר עליזי. הוא מיגן בתי זיקוק ומתקני נפט בדרום אפריקה; מיתקני גאז בהולנד; מכרות פחם באוסטרליה; תחנות כוח, סכרים, מיבני ממשלה, כורים אטומיים, שדות תעופה. עבודות רגישות בפורטוגל, בניגריה, בפרו, בצ'ילי, באקוואדור, בצרפת וכמובן בארץ. עבודות שהשתיקה ראויה להם. מליוני דולרים לשנה, שוק בו איזכור השם ישראל מקנה יתרון.

■■■

כך, עד למיכרז של האולימפיאדה. תנאי אבטחה קשים, תנאי מזג אוויר קיצוניים. בלילה, יורדת הטמפרטורה לארבעים מעלות מתחת לאפס, ביום – מתחממת לעשר מעלות. התחרה בחברות זרות, גם כאלה שהציעו להרכיב את הגדר חינם כדי לקבל פירסום חסות. התחרה גם ב„מגל". העדיפו אותו. נסע לקנדה, פיקח על העבודות ושב ארצה.

עכשיו הוא בביתו הגדול שבהרצליה פיתוח, לבוש טרנינג אופנתי, מדבר על הנסיעה לאולימפיאדה. ועל עצמו.

כשהוא אינו מבלה, הוא מתעמל. ארבע פעמים בשבוע במכון כושר, עוד פעמיים במכון קארטה. חושב שחשוב מאוד איך הוא נראה. טוען שהעסקים והעבודה הומצאו כדי שאפשר יהיה לחיות. שאם יהפוך לאיש עסקים מחוייט ורציני, יגמור עם איזו התקפת לב קלה.

למרות כל הזוהר – עצוב מה. בפאריז, חיה גרושתו עם שני ילדיו. באחת הקומות העליונות, שני חדרי ילדים, לכשיגיעו לחופשה. עליזי, נכון לעכשיו, לא רוצה להתיישב, משחק אותה פלייבוי. אוהב אותן יפות וזוהרות – ובנות 25. הטלפונים מצלצלים מחתיכות שראו אותו פה, פגשו אותו שם. הוא מנומס, נאיבי מעט, לא מסכים שיגורו אצלו, וכשהן, המחזרות שלו, „והן לא חסרות", הוא מדגיש כמה פעמים, רואות את הווילה – הן רוצות להתיישב. בינתיים, לא מצא מתאימה.

בסך הכל בחור טוב, עובד קשה. הזכיה במיכרז הגדרות לאולימפיאדת החורף האירה גם את הסיפור העסקי שלו. אורי עליזי – איש של גדרות. ■

תצלום: מיכל רותם

אורי עליזי ליד גדר הביטחון במפעלו. „היום, כל קצין בכיר שמשתחרר, פותח חברת יעוץ בטחונית. נוסע לארץ שכוחת אל ומזמין אצלי פרוייקטים"

מיגן בתי זיקוק ומתקני נפט בדרום אפריקה; מיתקני גאז בהולנד; מכרות פחם באוסטרליה; תחנות כוח, סכרים, מיבני ממשלה, כורים אטומיים, שדות תעופה. מליוני דולרים לשנה

גולדה רקורד

יואב קוטנר

התחילו את המהפכה במקומי

ערב טוב. אנחנו פותחים היום במדור חדש בענייני פופ ורוק וכל מה שמכונה (לעתים בזלזול...) „מוסיקה קלה". זהו מדור אישי, ואני מרשה לעצמי להתייחס בו רק למה שמעניין אותי בתוך העולם הרחב והמגוון הזה של המוסיקה. ואני מזהיר מראש: הגישה תהיה מאוד חיובית. אהבת המוסיקה והרצון להמליץ על דברים טובים הם שמנחים אותי. לא הרצון לכסח.

היום, בגלל שזוהי הפעם הראשונה בעמוד הזה, נעשה את זה קצת אחרת. במקום אוסף של אירועים מוסיקאליים שקרו השבוע (מה שיהיה כאן בדרך כלל), נתרכז במאמר אחד. מאמר ארוך, די קשה אך מאוד חשוב, לדעתי. מצאתי אותו בתוך תקליט של מוסיקאי בלגי נפלא בשם וים מרטנז (שעם להקתו „סופט ורדיקט" הקליט כמה מהתקליטים האינסטרומנטליים הכי יפים של שנות השמונים), והוא השפיע עלי קשות. לא אומר ששינה את חיי, אבל בהחלט חיזק אצלי מחשבות וחששות לגבי כל הנושא שנקרא „ביקורת פופ" או „עיתונאות פופ". לורי אנדרסון אומרת בסרטה „בית האמיצים", ש„לדבר על מוסיקה זה כמו לרקוד ארכיטקטורה", וזה כמובן נכון. כותבו האלמוני של המאמר שלפניך טוען יותר מכך. בעיניו, יש סיבה לכך שהכתיבה על מוסיקה נראית כמו שהיא נראית. בתוך פתיחה למדור חדש, חשוב לי להביא בפניך את הדברים האלה, גם אם זה לא כל כך „פופי" וקליל. להלן המאמר:

■■■

פרסומת למוסיקת רקע („מיוזאק", שימוש פסיכו־פיזיולוגי במוסיקה), אומרת: „יותר ממוסיקה סביבה", אבל מוסיקה תמיד היא יותר מאשר סתם מוסיקה. מוסיקה היא קנה מידה להבחנה חברתית, מוסיקה היא מעצבת האידאולוגיה החשובה ביותר בקרב אנשים צעירים. מוסיקה היא תעשייה, דת, מקצוע.

לאמנים רבים, אין יותר מה לומר, אבל הם ממשיכים עוד ועוד. לא מתוך הרגל, אלא מתוך הכרח. אין להם ברירה, כיוון שמוסיקה היא הדבר היחיד שהם יכולים לעשות. כל האשליות שלהם אבדו מזמן, והם שינו את מטרתם: עכשיו הם עובדים למען מצעדי הפזמונים או בפרסומות, כדי להרוויח קצת כסף וכדי שתמונותיהם יתפרסמו בכל מקום. הם הפכו לשכירי חרב של תעשיית הבידור.

אלה הקוראים לעצמם „מבקרי רוק" גרועים הרבה יותר. למעשה, הם אף פעם לא מבקרים שום דבר. הם סתם עיתונאים. תפקידם לדווח לך מה הולך, אבל הם אף פעם לא בודקים את הדרך בה מגיעה אליהם האינפורמציה. למעשה, הם אף פעם לא בוחנים שום דבר. הם אפילו לא עיתונאים. הם סתם מפרסמים, הם עוזרים לנו למכור את התקליטים שלנו ולהודיע על הקונצרטים שלנו.

לפעמים, הם כותבים ספר על איזשהו אמן אופנתי. איזה מין ספר זהו? ביוגרפיה לא ביקורתית, תמיד מלאה בהמון צילומים. מין ספר קודש והערצה לאליל התורן. הכתבות שלהם אף פעם לא מדברות על היסטוריה ועל מה שאפשר ללמוד מההיסטוריה, כיוון שהם מתעלמים מכל מה שקרה בעבר.

הם לא מתייחסים להווה, אלא לאקטואליה. הם מציגים מוסיקה במונחים של חידוש, אבל הם לא יודעים היסטוריה והם לא מכירים את ההיסטוריה של המוסיקה. הם גם לא באמת יודעים מוסיקה: הם לא יכולים לקרוא תווים, הם לא מסוגלים לנגן באיזשהו כלי.

לנו, לתעשיית המוסיקה, חשוב שהאנשים שכותבים על מוסיקה יתכחשו לה, כיוון שכך הם יהיו חייבים לכתוב על דברים אחרים. על התחרות שלהם, למשל. במקום ביקורות, הם כותבים „סקירות". וכך, בכל שבוע, מתפרסם לפחות תקליט אחד ש„חיוני" לך לקנות אותו. אחד בשבוע, 52 בשנה, 520 בעשור. לכל אחד לפי טעמו. מדורי המוסיקה בעיתונים מספקים לכל אחד את המנון שלו. המוצרים החדשים מוצגים כאילו הם חידושים מוסיקאליים.

ספק את הצורך שלך ברכישת משהו חדש! תן לעצמך אשלייה שמשהו חדש מתרחש! קנה אשליה! קנה חלום! קנה תקליט חדש!

תקליט חדש, צליל חדש, מראה חדש, בושם חדש, תספורת חדשה, בגד חדש, גל חדש, אופנה חדשה, חבר חדש, סהר חדש, תוכנית טלויזיה חדשה, ממשלה חדשה, חולצה חדשה, מלחמה חדשה, עניבה חדשה, עולם חדש, מכונית חדשה, דור חדש, עבודות חדשה, כוכב קולנוע חדש, שיא עולם חדש, בעייה חדשה, משקה חדש, טכנולוגיה חדשה, מידע חדש, חידוש חדש. זוהי המהפכה החדשה, אנחנו יוצרים אותה, אנחנו יוצרים אותה בשבילך. אנחנו יוצרים אותה ב מ ק ו מ ך.

■■■

ראשית, אנחנו תעשיה. פירושו של דבר, פועלים, עובדים ומעבידים. פירושו של דבר מוצרים, משווקים, שוק. השוק שלנו הוא הדור הצעיר, והנך חלק מהדור הזה. אנחנו ההקרנה המפתה של הקפיטליזם עליך. אנחנו מודים לך על שיתוף הפעולה.

שנית, אנחנו תעשייה של תרבות. אנחנו מעבירים מוסיקה דרך מוצרי צריכה. אבל יותר מכל, אנחנו משווקים אידאולוגיה. התפקיד שלנו הוא לתת לצעירים זהות. אנחנו לוקחים אנרגיה צעירה והופכים אותה לכוח כלכלי. הצעירים הם השוק שלנו והעולם בו אנו פועלים: מוסיקאים, טכנאים, אמרגנים, מארגני מופעים, מוכרי תקליטים, עיתונאים, מעריצים, מעסיקים ועובדים, כולנו שייכים לצעירים. זהו המפתח להצלחה שלנו.

הזהות שאנו נותנים לדור הצעיר, נראית כמו הזהות שלו. אנחנו עזרנו בהפיכת הדור הצעיר למעמד חברתי מיוחד בעל תרבות משלו: תרבות אלטרנטיבית. השליטה הברורה שלנו נותנת לנו מעמד פרדוקסאלי של משווקי תרבות מרדנית. הצעירים נגד המבוגרים. זוהי איסטרטגיה נוספת להפרדה בין האנשים.

הקלישאה המועילה של „הצעירים הפראיים", הופכת כל ביקורת פוטנציאלית על המנגנון החברתי, לעימות „טבעי", כביכול, בין הדורות. הרורות מכך ברור: הביקורת אינה מופנית עוד נגד שיטה פוליטית מסויימת, אלא מתוארת על ידי העיתונות כתגובה לא הגיונית, אבל נורמלית, של אנשים שטרם התיישבו בדעתם. שעדיין לא הגיעו לגיל התבונה. מנקודת מבט זו, רק לצעירים יש זכות למרוד, והמרדנות הזו הופכת כל מהפכה אמיתית לבלתי אפשרית. המודעות למכניזם הזה מחייבת אותנו לשקול מחדש את תפקודו של הרוק ושל מה שמכונה מחו ההרסני.

בראיון בטלוויזיה שואל המנחה שחקנית צעירה בת 16, מדוע היא משחקת בסרטים. והיא עונה: ת מ י ד חלמתי לראות את עצמי על המסך. מותו של האלוהים שינה את היחס בין האדם והזמן. האדם מפחד להבין שהוא רק חלק מהמכלול, נקודה המסתיימת היכן שהוא בזמן ובחלל, מרכיב ותוצר של השיטה החברתית.

קשה להודות בזהות חדשה כזו. האדם איבד את האלמוות ואת הנצחיות, והוא אינו יכול לסבול את האובדן הזה. הוא מפצה עצמו בהאלהה עצמית. הוא יוצר אלילים אנושיים, שדמותם תשמר בהיסטוריה. הוא רוצה להמשיך ולחיות בתודעה של כולם, אך לא כמישהו שעשה משהו, אלא רק כדמות. דמות בהיסטוריה ודמות גם בהווה. דמות לא גשמית, לא פעילה, חסרת ריח, בלתי נכשלת, בלתי ניתנת לשינוי.

ישנו פחד מלחיות, פחד מלהשתנות – קיום, בחירה וטעויות גורמים לאדם להשתנות – פחד לא לזכות בהכרה על ידי מה שמקובל כנורמה. אדם מזדהה עם אליל, כדי שתהייה לו אשליית קיום. הוא עונד סמלים, לובש חולצות עם שם או תמונה עליהן, צבעי קבוצות כדורגל, תולה פוסטרים של כוכבי רוק או קולנוע על קיר חדר השינה שלו. תו חיים מושאלים בחברת ה„שו" שלנו.

■■■

למולו, אין האדם יכול להאמין עוד בפתרונות פוליטיים גדולים. הסטליניזם והמאואיזם חיסלו את הציפיות מהקומוניזם. האדם חש דחייה מהפוליטיקה ומתנגד לאידאולוגיה, אך אינו מבין שהאידאלוגיה חודרת למוחו בדרך תת הכרתית, המשפיעה על דרכי התנהגותו. הוא רוצה לברוח מהמלים ומוצא מפלט בקלישאות שונות. בצורות סטריאוטיפיות של מוסיקה, שירים, קומיקס, סרטים.

בארצות רבות מתעוררות מחאות נגד מה שמכונה האימפריליזם התרבותי האמריקני, אבל שוכחים את השאלה האמיתית: מדוע אתם אוהבים שירים אמריקניים או אנגליים למרות שאינכם דוברי אנגלית? מדוע אתם מעדיפים להתעלם מהמשמעות של התמלילים?

משרתי תעשיית תרבות ההמונים, כוכבי הרוק, הספורט והקולנוע, מרוויחים בתמורה לתפקידם החברתי יותר כסף מכל אחד אחר, כי הם מהווים הבסיס לחברה שלנו: חברת התדמית. הם הכוהנים של הדת החדשה, והם הוגים את הטקסים שלהם בכינוסי ענק, באולמות מלאי אור. המעריצים המבאטים סוגדים להם, ורובם אינם מבינים כלל את התמלילים באנגלית. כמו שרוב הקתולים לא הבינו את השפה הלטינית בה השתמשו הכמרים שלהם.

ישנה דרך להילחם במצב הקיים. דרך של טרור מסוג שונה. לא טרור פוליטי ישיר, אלא כזה שיש לו משמעות גדולה יותר מבחינה תרבותית. לא להיאבק עם הממסד, אלא להלחם נגד עיצוב דעת הקהל ההמונית ותרבות ההמונים המבגוים. אין בכוונתנו לטרור של חטיפת עיתונאי רוק או פיצוץ מצגות בהופעות של דיויד באוי. אין גם כוונה לרצוח להקות המופיעות במצעדי הפזמונים בטלוויזיה או לשרוף חנויות תקליטים. לא. עלינו לפתח ביקורת עצמאית של תת תרבות הרוק. ■

אלה הקוראים לעצמם „מבקרי רוק", אפילו אינם עיתונאים, הם סתם מפרסמים. קנה אשליה: תקליט חדש, מראה חדש, גל חדש, חבר חדש, סדר חדש, עולם חדש, עבודות חדשה, חידוש חדש, מהפכה חדשה. אנחנו יוצרים אותה בשבילך

פינק פלויד: מתוך העטיפה של התקליט החדש

פינק פלויד לא יבואו

אז „פינק פלויד" לא יבואו להופעה בישראל. בגלל כל מיני שיקולים כספיים ובעיקר בגלל המצב בשטחים הכבושים הם החליטו לוותר על הכבוד.

מצד אחד זה חבל, כמובן, בעיקר למי שמשתגע לפירוטכניקה בגדול, בהכי גדול, בענק. המופע שלהם הוא השיא האפשרי, בינתיים, בשימוש באפקטים ובעזרים אורקוליים, שהופכים את המופע להוויה שלא קשורה בהכרח באיכות המוסיקה. תוכלים גם את הצופה הציני והספקן ביותר למאמין. אני אומר את זה על סמך הניסיון האישי שהיה לי עם המופע „החומה", ב־1980, והעובדה שמי שראה את המופע החדש אומר שהוא ענק בהרבה מ„החומה".

ומצד שני, זה לא כל כך נורא ש„פינק פלויד" לא באים ארצה. כמובן, לאמרגנים המסכנים... כיוון שבעצם הלהקה המופיעה כיום תחת השם „פינק פלויד" היא לא הלהקה האמיתית.

כלומר, שלושת חברות (דיויד גילמור, ניק מייסון ריק רייט) הם אכן חברי הלהקה ה„פינק פלויד", אבל ללא רוג'ר ווטרס, האיש החשוב בלהקה, ההוגה העיקרי ויוצר רוב השירים, זה באמת לא זה.

ווטרס עזב לפני שלוש שנים בטרוק, והתקליט החדש, שיצא תחת השם „פינק פלויד", רק לאחר עימות משפטי בין ווטרס לגילמור, מוכיח, שבלי ווטרס, זוהי סתם להקת ליווי של דיויד גילמור. או בקיצור הכל, לא זהו.

[illegible]

רוניטון

אספקה מיידית

פתוח במוצ"ש

מבחר יוקרתי במחיר מציאותי!

וידאו

- JVC — 12 × 190 ש"ח
- נשיונל — 12 × 184 ש"ח
- פיליפס — 12 × 192 ש"ח
- היטאצ'י — 12 × 189 ש"ח
- שרפ — 12 × 188 ש"ח

וידאו טייפים מתצוגה סוני • סאניו • טושיבה • פישר • אקאי • בטה מקס ועוד. 12 × 155 ש"ח

הוידאו של שנות ה־2000 דיגיטלי

החלף ישן בחדש: סטריאו * טלויזיה * וידאו

טלוידיות

טלויזות מהפירמות הטובות בעולם במחירים מפתים.
סוני • סאניו • דדו • פיליפס • היטאצ'י • שרפ

מסך "14	12 × 95 ש"ח
מסך "16	12 × 115 ש"ח
מסך "18	12 × 139 ש"ח
מסך "20	12 × 145 ש"ח
מסך "21	12 × 166 ש"ח
מסך "22	12 × 177 ש"ח
מסך "27	12 × 197 ש"ח

סטריאו

מערכות סטריאו משולבות
כולל: טיונר • מגבר • טייפ • פטיפון • רמקולים
החל מ־11 × 49 ש"ח

מערכות סטריאו בחלקים
סוני • סאניו • שרפ • טיאק • JVC • טכניקס • היטאצ'י
החל מ־11 × 95 ש"ח

רדיו טייפים

מבחר ענק החל מ־190 ש"ח

מבצע קומפקט דיסק
סוני • סאניו • פיליפס • CEC • JVC
החל מ־690 ש"ח

לבעלי כרטיסי אשראי "ויזה" ו"ישראכרט"
עד 12 תשלומים ללא הצמדה

• המבצע מוגבל ל־7 ימים או עד גמר המלאי
• המחירים כוללים מ.ע.מ. לתשלום מזומן בלבד.

רוניטון אלקטרוניקה בע"מ

המרכז הארצי לוידאו, סטריאו ולטלויזיות
דרך פ"ת 5, ת"א (מול בנין אמפא, ככר המושבות)
סניף צפון: קרית־ים רוברט סולד 16 כביש גליה

פתוח במוצ"ש

יוזמה

באירופה מכבסים בלי לתלות

קנדי טורבו-מכונת הכביסה שגם מיבשת

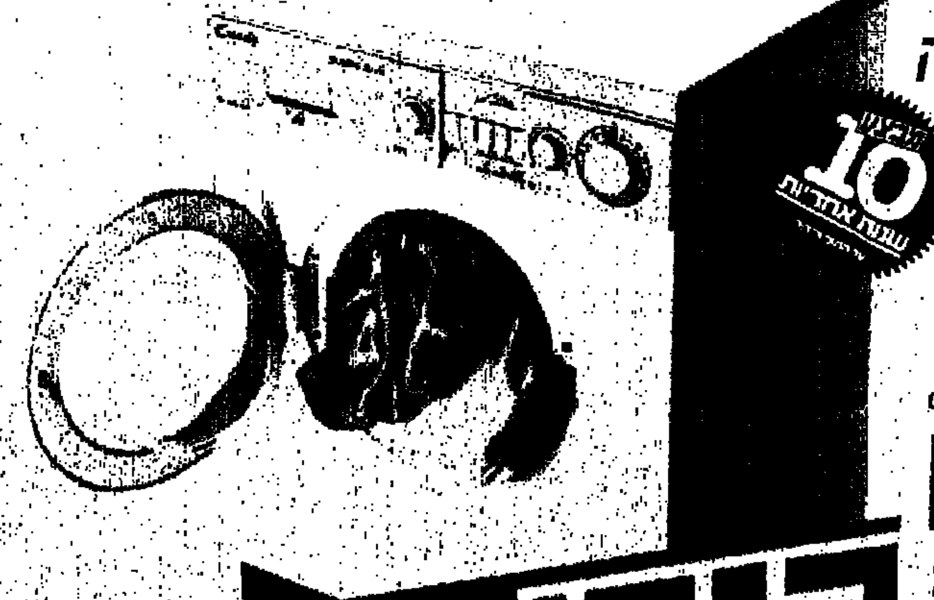

[..]בשיו במחיר של מכונת כביסה רגילה [..]כלו לרכוש את קנדי טורבו-מכונת הכביסה [..]גם מיבשת.

[..]טורבו מכונת הכביסה, שפותחה על-פי טכנולוגית הטורבו המתקדמת, מכבסת ומיבשת [..]כל סוגי הבדים מבלי לגרום בלאי כלשהו לבגד וללא צורך באיוורור המקום.

[..]ש לך קנדי טורבו את חוסכת לא רק בכסף, אלא גם [..]מקום. אז כמו באירופה, השתחררי מהחבלים [..]נדי-טורבו המכונה לכביסה בלתי תלויה.

[..] 12 תשלומים לכרטיסי ויזה ישראכרט

הפצה ושרות
דלתה
מוצרי איכות חשמליים בע"מ
טל. 03-7518710 שרות 03-333998

[..]נדי - הנמכרת ביותר באירופה. Candy

קנדי טורבו מכונת הכביסה
הלהיט האירופאי

מתאים לו למות כך

(המשך מעמ' 15)

שהוא אינו מוכן לבוא לשרת בצה"ל. לירון (29) מנהל זה 10 חודשים את הכפר. לירון ידע שנלסון אביו רק בגיל 16. מאז, התאחדו והתנתקו לסירוגין, עד שלפני כשנתיים, מצאו זה את זה. ויש עוד בן בשנות העשרים שלו, שחי בלונדון ומעולם לא ראה את אביו.

באביב שעבר, נשא לאשה את מריאן וייצמן, צרפתיה בת 35, שעבדה ב"מועדון הים התיכון". עובדה היא, שרק בשנתו

באוויר היה משהו מרגיע, נעים, לא מחייב, פעם קראו לזה 'ממסטל'. בשלב מסויים, היה נלסון צריך להחליט אם הכפר הוא הובי או עסק. אומרים שהיה מקבל חום כשהיה רואה אוטובוס תיירים בכניסה לכפר. משך השנים התרגל, הכניס גם קבוצות מטיילים, הבין שהישרדותו הכלכלית אינה יכולה להישען על חממת הסלבריטי'ס מהצפון.

כל דבר היה אצלו סיבה למשתה. מסיבת חנוכת הג'אקוזי, חג המים בכפר (והמים הגיעו

אחרי שהתל־אביבים נסעו, הוא נשאר באפרוריות צרותיו, אבל מעולם לא שיתף בהן איש. איש מופנם, נחבא תחת הזקן האפור, המשקפיים, הכובע, מחרוזת הצדפים וכל האקסטרווגנדיות שאפפה אותו

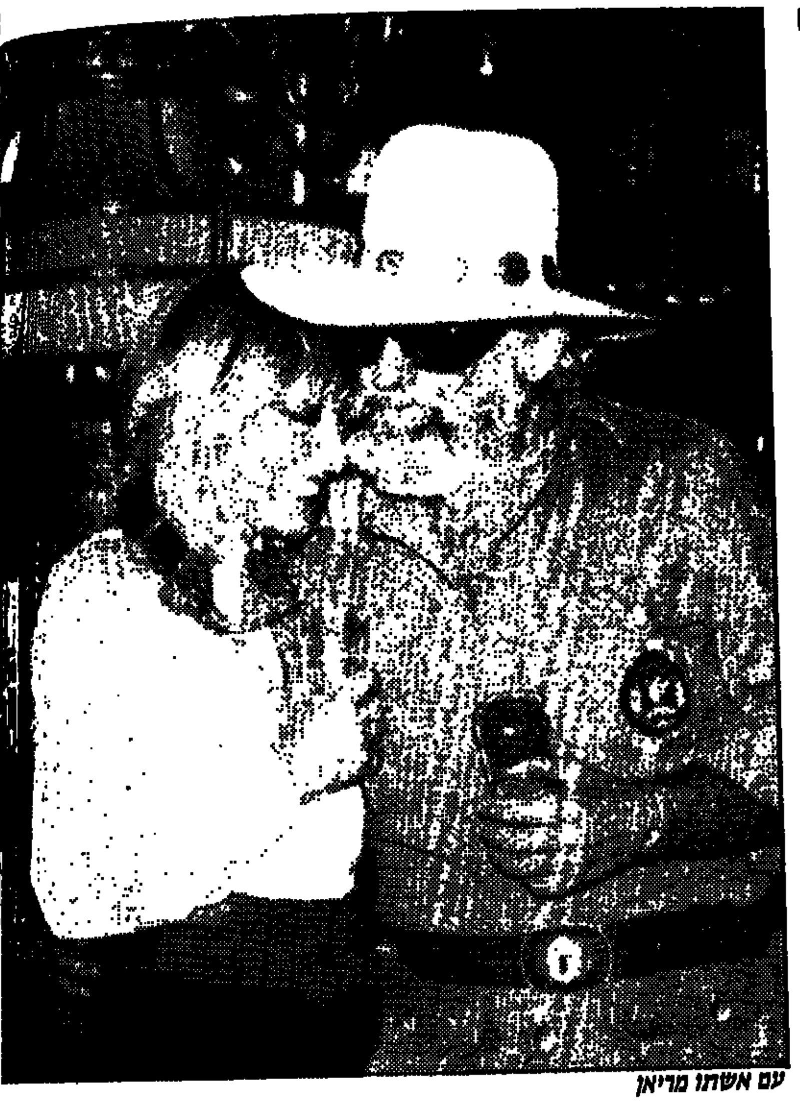

עם אשתו מריאן

האחרונה בנה לעצמו משפחה קטנה (מריאן ולירון) והיא מתאבלת עליו עכשיו.

■■■

בשנים האחרונות, היה מתוח מאוד מגורלה של טאבה, מעתידם של 600 המטרים של הכפר שלו. נעשה ימני (נץ הומאני) ולא הסתיר את ספקותיו מהשלום עם מצרים. בנובמבר 86', גירש מהכפר קצין קישור מצרי, ששאל למה משמש המטבח בכפר. כמעט גרם לתקרית דיפלומטית כשהוריד את דגל חברת הבירה שהתנוסס שנים מעל הכפר, והעלה במקומו את דגל ישראל.

היבלת הכי רגישה שלו היתה טאבה, ואם מישהו היה מעז לומר משהו כמו "אולי בצטרך לוותר על טאבה", נלסון היה מסוגל לגרש אותו מהכפר. זה לא היה עניין לשיחת חולין, לא לוויכוח פוליטי ובטח לא להתכחח אודותיו.

מה עשה את הכפר ל־in כבר 17 שנים?

לכפר רק ב־78'), ימי נישואין של חברים.

לא היה איכפת לו להודות בדברים שאחרים ראו כ'לא מקובל'. אהב להצטלם, להיות מפורסם. אם נסע לספארי והתחשק לו לשבת כל היום בבאר המלון במקום לצאת לצייד קרנפים, כך עשה בלי להמציא תירוצים. היתה לו מעין יריבות סמויה עם 'נסענים' כמו דידי מנוסי ועמוס אטינגר, מי היה במקומות יותר נידחים ששום ישראלי עוד לא ביקר בהם. קצת ילדותי אבל הוא לא יכול היה להתאפק. הנסיעה האחרונה שלו היתה לארה"ב. נסע ללמוד דייג כרישים במים עמוקים.

בחורף 77', נסע לטיול באפריקה עם ינקול זבירין, וטרינר אילתי. הם הגיעו לטנזניה ללא ויזה, נעצרו, ברחו מתא המעצר, גנבו את דרכוניהם המוחרמים וטסו באותו לילה לזמביה. בדרום אפריקה הבחינו בטיפוס גרמני משופם. נלסון היה משוכנע שזה מנגלה. יומיים עקבו אחריו, עד שהשתכנעו שסוכן הנסיעות הגרמני איננו פושע המלחמה הנאצי.

הכפר התבגר, התבגרו גם החברים ופגעי הזמן לא פסחו גם על האיש הבודד בערבה. פתאום רצה להיות מוקף אנשים, לשנות את אורחות חייו שהיו כשל רווק מזדקן. בחודשים האחרונים חל בו שינוי. התעייף מהדימוי של הבירות והציצים. גם הוא התחיל להבין ששמש, מים, בירה ונשים – אינם ה[..] לכל בעיה. פה לחץ דם, ניתוח במיתרי הק[..], פחדי גיל.

תמיד אמר שאינו פוחד מהמוות, [..] מהזיקנה. פגשתי את המוות כמה [..] בחיים, נהג לומר. הוא היה חריג, אבל [..] בצהרי יום ב' כאחד האדם בבית ה[..] באילת, לא בכפר, לא בקרבת הים, [..] יפתח וינוהל על-ידי בנו לירון [..] ■

וידיאו ארוס

מבצע 1988 עד חיסול המלאי

★ קסטות V.H.S., BETA שעה וחצי, במחיר ללא תקדים

★ קסטטה אחת בסך 20.- ש"ח

★ 6 קסטות בסך 100.- ש"ח

הגיעו 12 סרטים באורך של 3 שעות וכן 5 סרטים חדשים בתרגום עברי

מבחר של 500 סרטי סקס

□ קסטה 3 שעות רק 60.- ש"ח
□ החלפה בודדת רק 6.- ש"ח
□ 10 החלפות – 3 שעות רק 40.- ש"ח
□ 20 החלפות – 3 שעות רק 60.- ש"ח
□ קסטה שעה וחצי + 2 החלפות רק 40.- ש"ח
□ החלפה בודדת (שעה וחצי) רק 5.- ש"ח
□ מבחר סרטי ציצצלינה בספריית "ארוס"

החלפות ללא הגבלת זמן

אביזרי עזר לגברים

□ ראש מבנה עם ויברציה רק 155 ש"ח
□ ד"ר ריצ'ארד רינג טבעת מיוחדת לפין, להשהיית השפיכה ולזיקפה מחודשת רק 22.- ש"ח
□ מאריך עם ויברציה להארכת הפין ב-5 ס"מ קונדום יחודי בעל ויברציה רוטטת רק 106.- ש"ח
□ אוניברסל – מכשיר פניאומטי מתוחכם, הגורם לזיקפה קשותה ונמרצת לצורך תיפקוד מחודש ומחונת רק 136.- ש"ח
□ פרוטזה חלולה למשגל מסעיר, תומך אידיאלי ללוקים בבעיות זיקפה, בעל מבנה מיוחד לפין ותגורת קשירה אלסטית רק 128.- ש"ח

תכשירים/תמרוקים

★ סדרת תכשירים ותמרוקים ולתקשחות אבר [..] לחשהייה לגבר [..] תכשיר מיוחד לגירוי האשה

ויברטורים

□ [illegible]

קונדומים

מבצע טיימר

□ [illegible]

חוברות נועזות

הגיע משלוח חדש [..] לכל הטעמים [..] בין 40-50 ש"ח

ארוס

מכבדים כרטיסי אשראי (דמי משלוח – 3 ש"ח)
המכירה למבוגרים מגיל 18
ניתן לבצע הזמנות באמצעות הטלפון או הדואר

סניף ראשי: ש.צ.מ. בע"מ
תל-אביב: אבן גבירול 30, ☎ 03-263498
ארוס חיפה: הנביאים 20 (בניין), ☎ 04-663242
ארוס נתניה: ☎ 053-337669
ארוס באר-שבע: ☎ 057-37149
ארוס כרמיאל: ☎ 04-881362
ארוס בת-ים: ☎ 03-869890
ארוס קרית-ים: ☎ 04-762436

ארוס

למין טוב יותר

במין אנחנו שווים

Lavetta® safety CONDOME

"לווטרה סייפטי" הקונדום הבטוח

בקשי מזוגך שירכוש כבר עתה "לווטרה סייפטי" הקונדום המיוחד המשמש כיום כמיגננה הבטוחה ביותר מפני האיידס ומחלות מין מידבקות. "לווטרה סייפטי" קונדום עשוי גומי מיוחד עם תכונות של עדינות, גמישות וחוסן מכסימלי. "לווטרה סייפטי" קונדומים משומנים המצדיקים את אמינותם מזה כ-20 שנה בסניפי ארוס בארץ. "לווטרה סייפטי" לשמוש נפלא של תענוג ובטחון. הקונדום מיובא מגרמניה באישור מכון התקנים וניתן לרוכשו ברשת סניפי ארוס ובנוסף: בכל בתי המרקחת ברחבי הארץ.

אומרים ישנה ארץ

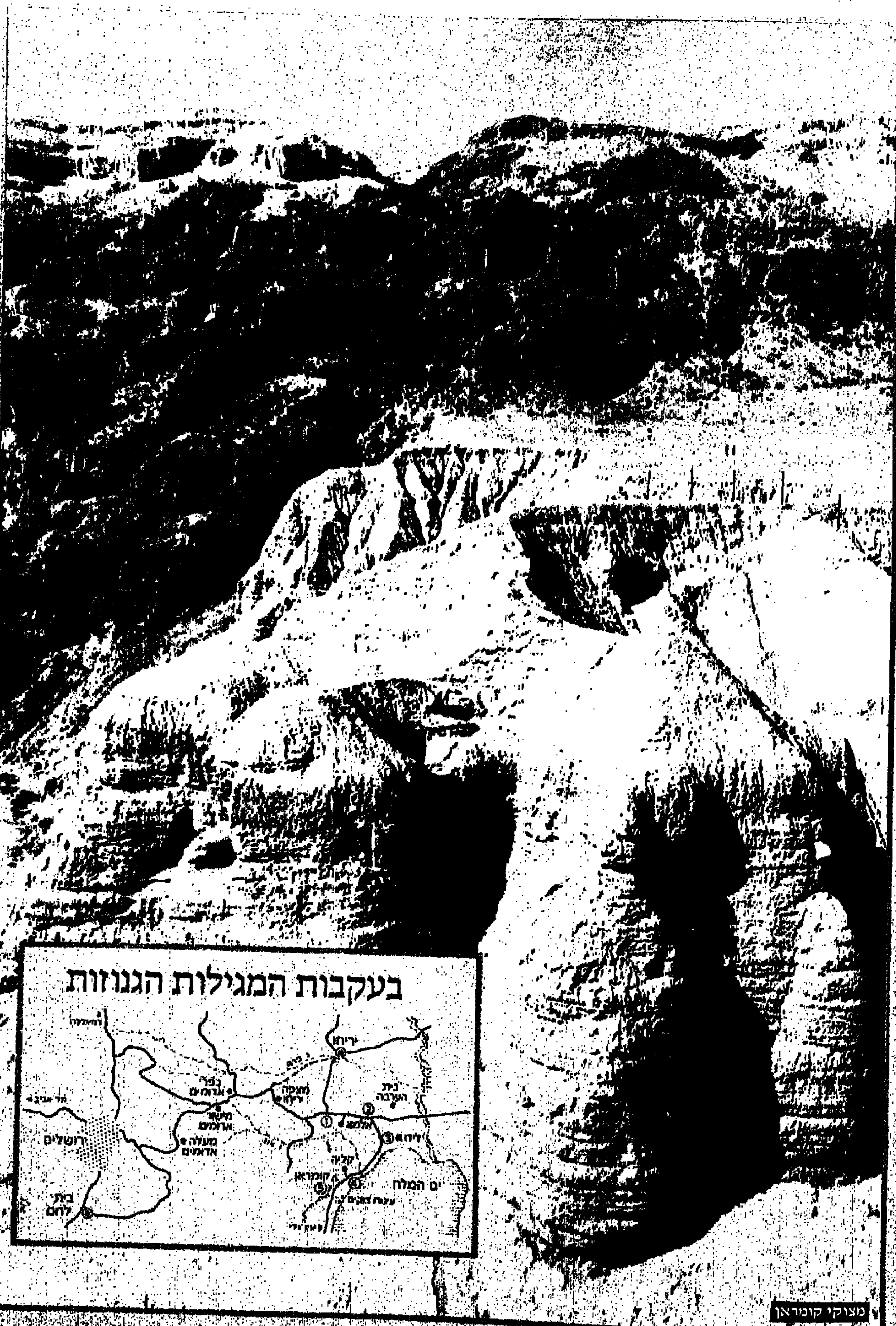

מצוקי קומראן

מזגני אריאל-
מיזוג של כל היתרונות

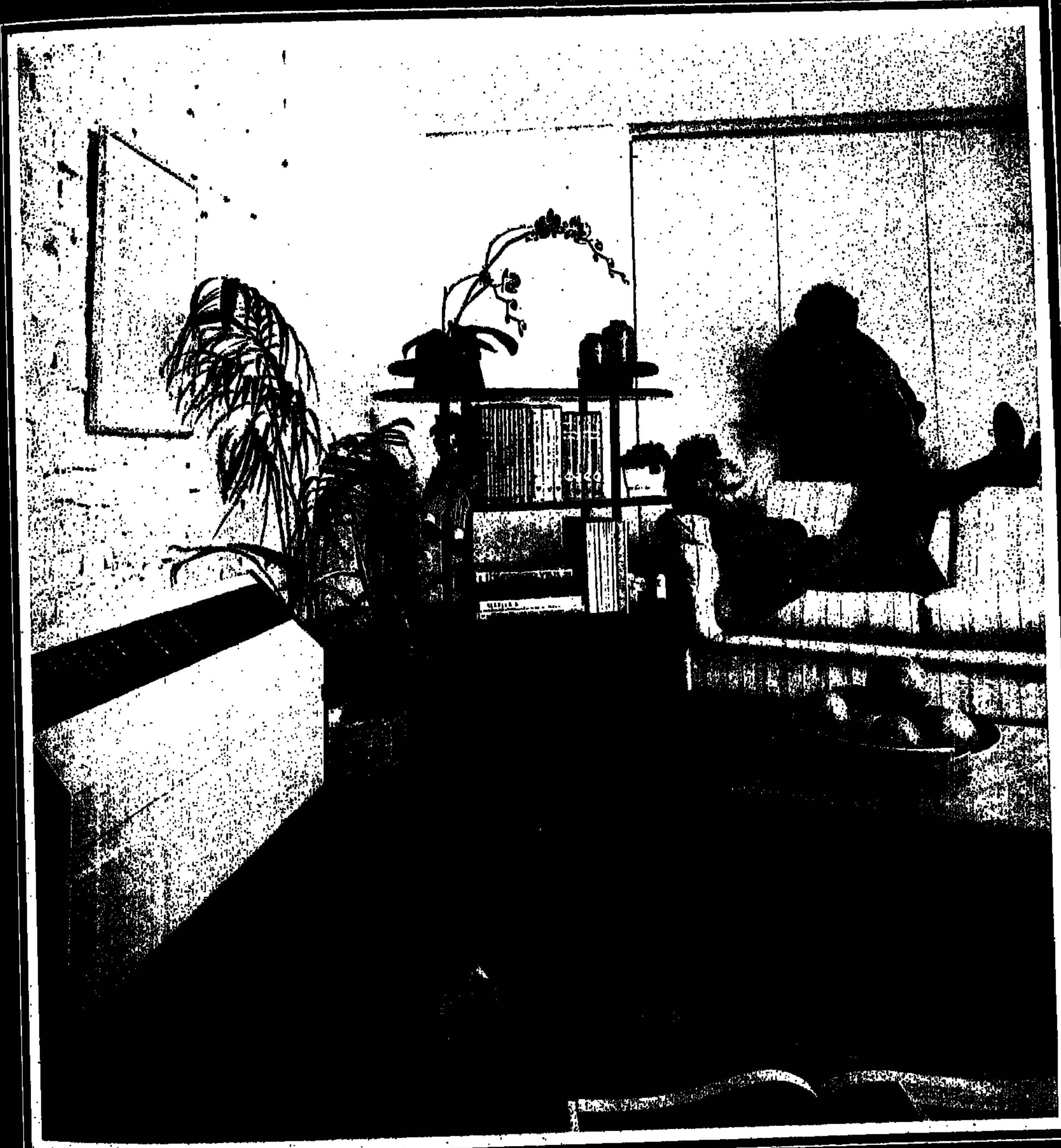

גם בחורף מזגני אריאל
כן, זה הזמן לרכוש את אחד מדגמי מזגני אריאל המתוחכמים. מזגן מפוצל בעיצוב חדיש ויפהפה, ובמבחר גוונים שמתאימים לכל מקום: לבתים, לוילות ואף למבני תעשיה, מפעלים ואולמות בעלי נפח גדול במיוחד.

מזגני אריאל מיוצרים בשיטות ממוחשבות, עיבוד וייצור מוצר איכותי עם גימור מושלם, המביא לחסכון נירבי בהוצאות השימוש.

מזגני אריאל פועלים בשיטת HEAT PUMP, שיטת חימום שמביאה לחסכון ניכר בצריכת האנרגיה. כמו כן בכל מזגן מותקן וסת אוטומטי, השומר על טמפרטורה ממוזגת בחדר ומוסיף לחסכון בצריכת החשמל.

התקנה קלה ונוחה
מזגני אריאל מותקנים בקלות, ללא צורך בקירות תומכים או בשבירת קירות, וללא אבק ולכלוך מיותרים.

מזגן שקט
מזגני אריאל ידועים כמזגן השקט. פעולתם גם בבית וגם בחוץ חרישית וזאת הודות לפיתוח מקורי של מהנדסי החברה.

שירות מעולה
מחלקת השרות של מזגני אריאל היא היחידה שפועלת ברציפות עד השעה 7.00 בערב. אנשי המחלקה ישמחו לעמוד לרשותך בכל פניה, בייעוץ, בשירות ובתיקון תקלות.

ייעוץ מקצועי וחינם
נציג כבר עכשיו לאחד מסניפי החברה וייעוץ של חברתנו יישלח לביתך ללא כל התחייבות וללא כל תשלום.

אריאל

ת״א והמרכז: ג׳י.אס. תעשיות טל. 332772, 03-338559 • חיפה והצפון: 04-720838 • טבריה: 790905, 06-722188 • קרית שמונה: 06-941526 •
נצרת: 06-559701 • פרדס חנה: 06-373138 • חבל לכיש 051-48193 • חבל שלום 057-82951 • באר שבע: 057-77771 • אילת: 059-31940 •

בזכות שני רועים בדואים נתגלו המגילות הגנוזות בקומראן. תחילה התגלו שבע מגילות במערה אחת. לימים – בזכות מאמצים משותפים של ארכיאולוגים ושל בדואים, שמצאו כי גילויים ארכיאולוגיים מעין אלה עשויים לשמש מקור הכנסה נכבד – נתגלו בקומראן עוד עשר מערות. בסך הכל נתגלו באחת־עשרה מערות אלו כ־800 מגילות. אומנם, רק כתריסר מן המגילות נשתמרו היטב, אבל גם מן הקטועות ניתן היה להפיק שפע מדהים של מידע חדש. מגילות אלה כתובות רובן עברית ומיעוטן ארמית. המגילות הלא־מקראיות כוללות כ־75,000 מלים. עיקרה של הספרייה מקומראן מורכב משלוש קבוצות: ספרי מקרא, ספרים כיתתיים וספרים יהודיים שהיו מקובלים על הכת. טיולנו הפעם יביא אותנו אל המקום שבו נמצאו המגילות הללו.

המסלול

ניסע מירושלים בכביש מספר 1, היורד ליריחו עד צומת „אלמוג", (צומת יריחו לשעבר; (מס' 1 במפה). בצומת ניפנה ימינה, לקיבוץ אלמוג, שנוסד ב־1977, ונקרא על־שם יהודה אלמוג ז"ל, ממייסדי היישוב בחבל ים־המלח. בקיבוץ נמצא מוזיאון „המגילות הגנוזות", ובו מוצגים חלק מהממצאים הארכיאולוגיים שנחשפו באתר קומראן הסמוך ובסביבתו.

אחרי ביקור במוזיאון נחזור לכביש מספר 1 וניפנה ימינה. נמשיך לנסוע כ־3 ק"מ, עד שנראה משמאל את שתי הבריכות הסולריות של חברת „אורמת" (2). בבריכות אלה מנצלים את אנרגיית השמש להפקת חשמל. הרשתות הפרושות על פני הבריכות לא נועדו לדייג, אלא כדי להקטין את עירבול המים על־ידי הרוח. שכן הפקת החשמל מהמים מחייבת שהשכבות החמות בהם לא יתערבבו בשכבות הקרות. תפוקת החשמל של המפעל היא 5 מגהווט, המוזרמים לשימושם של שני קיבוצים. יתרון השיטה בכך, שהפקת החשמל אינה מצריכה דלק ואינה מזהמת אוויר. חסרונה בכך שהיא מצריכה שטח נרחב: שטח הבריכות כאן הוא 240 דונם.

מצומת בית הערבה הסמוך נמשיך לנסוע בכביש מספר 90, עד צומת ה„לידו" (3). כאן ניפנה שמאלה ונעצור ליד המיבנה הראשון – המסעדה החרבה. כמה שנים אחרי מלחמת ששת הימים אומנם ניסו להפעיל מסעדה זאת – אך ללא הצלחה. על קירותיה מרוח ציור בסיגנון מפה „צלבנית" עתיקה.

המיבנה הגבוה והחרב ליד המסעדה הוא מלון „לידו", שמאז מלחמת ששת הימים לא נעשה בו שימוש.

בכל השטח הסמוך פזורות ערימות של מלח לבן, שהופק עוד לפני מלחמת העצמאות! המלח יוצר ע"י מיפעלי ים־המלח, שכאן היה מקומם בשנים 1929 – 1948.

נמשיך דרומה, בכביש 90, עד לצומת קלי"ה (4). פה, ניפנה ימינה, לקיבוץ קלי"ה ולקומראן.

קיבוץ קלי"ה, הוקם כהאחזות בשנת 1968. ראשי התיבות של שמו הן „קם לתחיה ים המוות", אם כי לאמיתו של דבר נקרא כך האיזור עוד לפני 1948, על שם הקאלי, בו נהגו לקנות את מה שכיום נקרא אשלג, שהופק כבר אז במפעלי ים־המלח.

נעלה **לאתר קומראן** (5). היישוב הראשון במקום היה בתקופה הישראלית, במאות 8־6 לפנה"ס. הוא נעזב, אך בתקופה החשמונאית (המאה השניה לפנה"ס) נושב מחדש, הורחב מאוד והותקנה בו מערכת אספקת מים מסועפת. המיבנים המרכזיים מתקופה זו הם ציבוריים: מטבח, אולם אוכל, מחסנים ובתי־מלאכה. היישוב הזה חרב ברעידת אדמה, בשנת 31 לפנה"ס.

כעבור כמה עשרות שנים, חזר והתבסס כאן יישוב נוסף. לבניין המרכזי נוסף אז אולם סקריפטוריום (חדר כתיבה, להעתקת כתבי־יד). גם היישוב הזה נעזב, אך התחדש כנראה בימיו של הורדוס ארכילאוס (בנו של הורדוס הגדול), בין השנים 4־1 לפנה"ס. המקום חרב בימי המרד הגדול, בשנת 68, כשהצבא הרומאי כבש אותו.

הרומאים הקימו תחנה מבוצרת, על חלק מהריסות קומראן, וזו שימשה כנראה את מורדי בר־כוכבא, בשנים 135־132 לספירה.

מערכת אספקת המים במקום מרשימה במיוחד, נוכח העובדה שהאיזור הוא מדברי, שיורדים בו פחות מ־100 מ"מ גשם בשנה. אכן, המערכת מבוססת לא על גשם ישיר, אלא על מי השיטפונות מוואדי קומראן הסמוך. מים אלה נאספו והוזרמו באמות לבורות ולבריכות, בהם נשמרו עד לחורף הבא.

כדי להכיר את המערכת הזאת יש לצאת מהאתר מערבה, בדרך עפר רחבה ונוחה, אל מצוק ההעתקים הגבוה. שרידי אמת המים העתיקה נראים מימין לדרך. סמוך למצוק פונה הדרך שמאלה והופכת לשביל צר, המגיע כעבור כ־40 מ' לרחבת סלע, על ראש מפל גבוה. במצוק שמעל האפיק, כ־4 מ' מעלינו, בנוי קיר תמך מאבנים, עליו עברה אמה, שאספה מי שיטפונות בנחל. נטפס בזהירות לעבר קיר זה, במדרגות האפיק, שמאחורי רחבת הסלע שעליה עמדנו בראש המפל. האמה נכנסת לתוך מינהרה חצובה בסלע. נזחל בתוכה ונצא בצידה השני של המינהרה בחזרה אל השביל בו באנו, ובו נחזור על עקבותינו אל חורבת קומראן.

החורבה עצמה מתחלקת לשני אגפים ראשיים (ראה מפה) אגף מזרחי ואגף מערבי – קטן יותר. בפינה הצפון־מערבית של האגף המזרחי ... מגדל חזק (2, 3, 4), אשר ... בוודאי כמעוז לשעת חירום. ... מצויים חדרי מגורים ומטבח ... במזרח – מיתקני־רחיצה ... ולידם בריכות (8, 9, 10). במרכז ... (11) וממערב – חדר ארוך, ... הסקריפטוריום הנזכר לעיל (12). ... החפירות מצאו בו שרידי שולחנות וספסלים, המשוחזרים עתה במוזיאון רוקפלר בירושלים.

בין המימצאים – שתי קסתות ... שרידי דיו יבש. באולם־כתיבה ... כתבו סופרי־הכת את מגילותיהם.

המגילות נשמרו בכדים מיוחדים, שגם הם נעשו במקום. בית־המלאכה המשוכלל, בו ייצרו את הכדים ... נתגלה בקצהו הדרומי־מזרחי של ... זה, ליד בריכה גדולה (13). ... הקטנים שימשו לתהליכים השונים של מלאכת הקדרות (14, 15, 16, ... 18). במיוחד שמור יפה הכיבשן ... (19), שבו ניצרפו הכלים.

מדרום לאגף נמצא אולם ארוך ... הוא אולם האסיפות של אנשי הכת. בחלקו המערבי מעגל מוגבה ... כנראה, לנשיא־העדה. בחדר ... (21, 22) נמצאו מאות כלי־אוכל מסודרים בערימות. במזרחו של האולם עוברת תעלת־מים. נראה שבאולם ... נערכו הסעודות החגיגיות של הכת ... כטקס דתי מקודש.

האגף המערבי בנוי מסביב ל... העגול הקדום, שבסמוך לו ... בריכות אחדות. חלקו העיקרי של ... זה הם שלושה חדרים גדולים. ... מיצבור של מטבעות־כסף, ... באחד מהם (23), נראה שזה היה ... של מינהל, איחסון ומשק.

מלבד זאת כדאי לשים לב ל... העגול (1), שהיה כנראה ... המצודה מתקופת המלוכה ... באתר.

יש להצטער על כך, שהשולחנות מחדר הסופרים (12) הועברו למוזיאון רוקפלר ולא הוכנו מהם העתקים חדשים, שיישארו במקומם.

בתצפית מערבה מהחורבה ... את פיתחה של מערה 4, בה ... קטעים של כ־400 כתבי־יד שונים, ... לא מגילות שלמות.

במידרון המיזרחי של הרמה ... ניצבת החורבה, נמצאות מערות ...

נחזור עתה למאה העשרים ול... הראשי. מצומת קליה ניסע ... וכעבור ק"מ אחד נגיע לשמורת ... צוקים, היא עין פשחה (6). ... נתגלה בית חווה חקלאית ... הראשונה לפסה"נ. המימצאים ... מאשרים את ההנחה, שמי המעיינות הללו נוצלו לחקלאות. החווה ... קשורה לקומראן, וסיפקה את ... של היושבים בה.

סיור בשמורת עינות צוקים ... ומומלץ, אך נדבר עליו בפעם אחרת.

האתר בקומראן משולט ... ואילו בעינות צוקים יש להצטרף ... פי תיאום במקום, אל המדריך ... השמורה מטעם רשות שמורות הטבע.

□ **אלעזר וטובה ...**

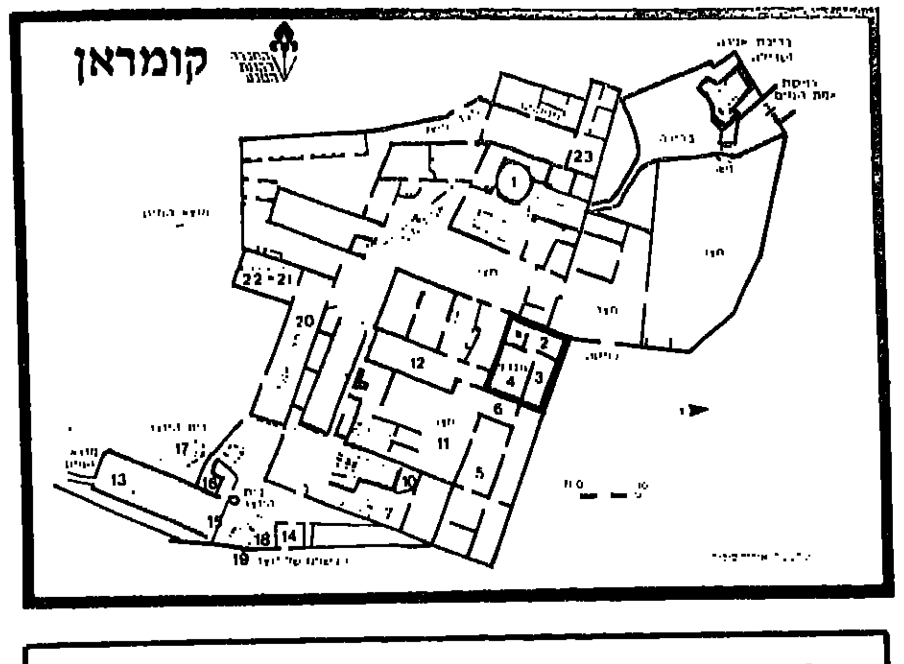

גילוי המגילות

בספר „המגילות הגנוזות במדבר יהודה" (ירושלים ות"א תש"ז, עמ' 14־13) מספר הארכיאולוג הנודע יגאל ידין המנוח כיצד נתגלו המגילות הללו: „בתחילת קיץ של שנת 1947 שוטטו מוחמד א־דיב ואחמד מחמד, שני רועים בדואים משבט התעמירה, עם עדרם, בקירבת החוף הצפון־מערבי של ים־המלח. שטח זה הוא מן השוממים ביותר באיזור ים־המלח, שהוא מדברי גם בלאו הכי, והרועים לא היו בקיאים בו ביותר. בעודם תרים אחר עז תועה, ביוונות לצוקים הנשקפים אל ים המלח נתקלו בנקיק סלע שעורר את סקרנותם. עמדו והטילו אבן לתוך הפתח שנתגלה להם, ומה רב היה תמהונם בשמעם הד מוזר, כאילו פגעה האבן בכלי כלשהו וניפצה אותו. למחרת שבו לאותו מקום, נכנסו בזחילה בפתח ומצאו עצמם בנקיק צר ומערה, ובאפלה הבחינו עיניהם על גבי הרצפה בשמונה כדים גדולים ושלמים, חמישה מן הצד האחד ושלושה מן הצד השני. לימים סיפרו, כי אותה שעה היו כמה מן הכדים מכוסים במעין קעריות הפוכות. בתוך הכדים מצאו צרורות־צרורות עשויים עור, וקצתם עטופים בד. בחיטוטיהם הנימהרים ניפצו כמה מן הכדים והפכו אותם על פניהם, ואולם לדבריהם נמצאו הצרורות כולם בכד אחד בלבד, ואילו יתר הכדים ריקים היו.

במשך שבועות שמרו הרועים על „הצרורות" הללו באהלם והראום לאורחים מאנשי השבט שביקרו במשכנם. אך יום אחד הסיעו את מציאותיהם לבית לחם – היא המרכז המסחרי של הבדואים ממדבר יהודה, והציעון למכירה לאחד מסוחרי העתיקות שם. הלה סירב לשלם אף עשרים לירות במחירן. הוסיפו לבקש קונה ונזדמנו לסוחר עתיקות אחר בעיר, מן העדה הנוצרית האשורית, והנ"ל, בהיותו סבור כי המגילות מגילות „אשוריות" הן, התקשר עם המטרופוליט האשורי מר אתנסיוס שמואל, במנזר על שם מארקוס הקדוש בירושלים העתיקה, והודיעו על כך.

עם מכירת המגילות לסוחר העתיקות בבית־לחם החלה פרשה מופלאה ודראמטית, שעוררה מאז ועד היום את התעניינות אנשי המדע והציבור בכללו בעולם הרחב, ועדיין היא מתפתחת והולכת ומכה גלים.

★

שאר פרטיה של עלילה זו מובאים בהמשך הספר. בסופה של פרשת הרכישה הגיעו שבע המגילות (שנתגלו על ידי הבדואים במערה מס. 1) לירושלים. שלוש ניקנו בידי פרופ' סוקניק (ערב כ"ט בנובמבר 1947), וארבע האחרות נרכשו בידי בנו, יגאל ידין, בארה"ב, והוחזרו לישראל. הן מוצגות כעת בהיכל הספר במוזיאון ישראל, יחד עם מגילת המקדש שקנה ידין יום לאחר איחוד ירושלים, לאחר מלחמת ששת הימים.

המגילות שנמצאו כוללות כתבי־יד של כל ספרי המקרא, מלבד מגילת אסתר, פשרים לספרי המקרא, כתבים של אנשי הכת, ספרים חיצוניים (שנשתמרו בידינו רק בתרגום יווני או בסורית, וכעת נתגלה נוסחם המקורי בעברית או בארמית), תרגומים שונים של ספרי המקרא, מיזמורים כיתתיים, קיטעי מכתבים, תפילין, סידרי לוח שנה מיוחדים, רשימת אוצרותיה האגדיים של הכת (כתובים על ריקועי נחושת) ועוד.

המוזיאון לחקר המגילות הגנוזות

מוזיאון המגילות הגנוזות בקיבוץ אלמוג מכיל תצוגה יוצאת דופן של העתקים יחידים במינם, של מגילות ים־המלח, כפי שנכתבו על ידי ד"ר עמנואל, בעזרת פרופ' יגאל ידין. עבודת ההעתקה ארכה כ־10 שנים. התצוגה כוללת את ההעתקים של מגילות ים־המלח העיקריות: סרך היחד, מגילת מלחמת בני אור בבני חושך, מגילת המיקדש, התורה ושני העתקים של ספר ישעיהו. אפשר לקרוא בבירור את כל המגילות, המוצגות במלוא אורכן. כן מוצגים כאן כלי חרס אותנטיים מקומראן, כלים לשימוש יומיום ואחד הכדים שבתוכם נמצאו המגילות.

לפני המבקרים מוצגת תוכנית אור־קולית בת 15 דקות, שנערכה בעזרת חוקרים וארכיאולוגים שחפרו בקומראן. התוכנית מכילה שקופיות נדירות, שצולמו לפני 35 שנה, הסבר על הטמנת המגילות, וגילויין לאחר אלפיים שנה, חקירת קומראן המערות, המגילות ופשרן, חיי האיסיים וייחודם. ולבסוף – חידוש ההתיישבות העברית במדבר בימינו.

הטיול בשבוע הבא
לנחל אל־על,
בדרום רמת־הגולן

מודיעין טבע

מרכז המידע לקהל, של החברה ... הטבע, פתוח בימים ג', ה', ו', ... השפלה 3, ת"א, טל. 03־375222

מידע כללי

- משך הטיול: כ־4 שעות.
- גיל המטיילים: משפחות עם ילדים מעל גיל 10.
- מפה: סימון שבילים מדבר יהודה צפון.
- ציוד: מים, אוכל, נעלי הליכה.
- מידע נוסף: ביה"ס שדה עין־גדי, טלפון 057־84288.
- אתרים לביקורים נוספים:
  1. היכל הספר, מוזיאון ישראל, ירושלים – פתוח כל ימות השבוע.
  2. מוזיאון המגילות הגנוזות, קיבוץ אלמוג, טל. 02־228465 ... בימים א'–ו'. יש לתאם ביקור מראשו כולל מופע אור־קולי.
  3. גלישת מצוקים, טיולי ... ברכב מיוחד – במצוקי דרגה ... 02־228116.
- ספרות מומלצת: המגילות הגנוזות ממדבר יהודה, יגאל ידין. המאמר המגילות הגנוזות ... ברושי מתוך „משקפים" ... של מוזיאון ישראל הנשלח ... 2.

עורכת: דפנה מרוז

ידיעות אחרונות
החברה להגנת הטבע

תחנת מידע וסיורים

בשבת, ה־13 בפברואר, תקיים החברה להגנת הטבע, תחנת מידע בקיבוץ אלמוג. התחנה תפעל בין השעות 10–1 בצהריים. יוצאו מפנה סיורים למוזיאון המגילות הגנוזות ולקומראן בהדרכת אנשי בית־ספר שדה עין־גדי. הכניסות לאתרים על חשבון המשתתפים.

סיור ברכב מדברי מיוחד (בתשלום) יוצא בשעה בצהרים ממגרש החניה של קומראן, לנבי מוסא ולראס פשחה. מספר המקומות מוגבל. מומלץ להירשם בטלפון מס. 02־228116. הנחה לחברי החברה להגנת הטבע.

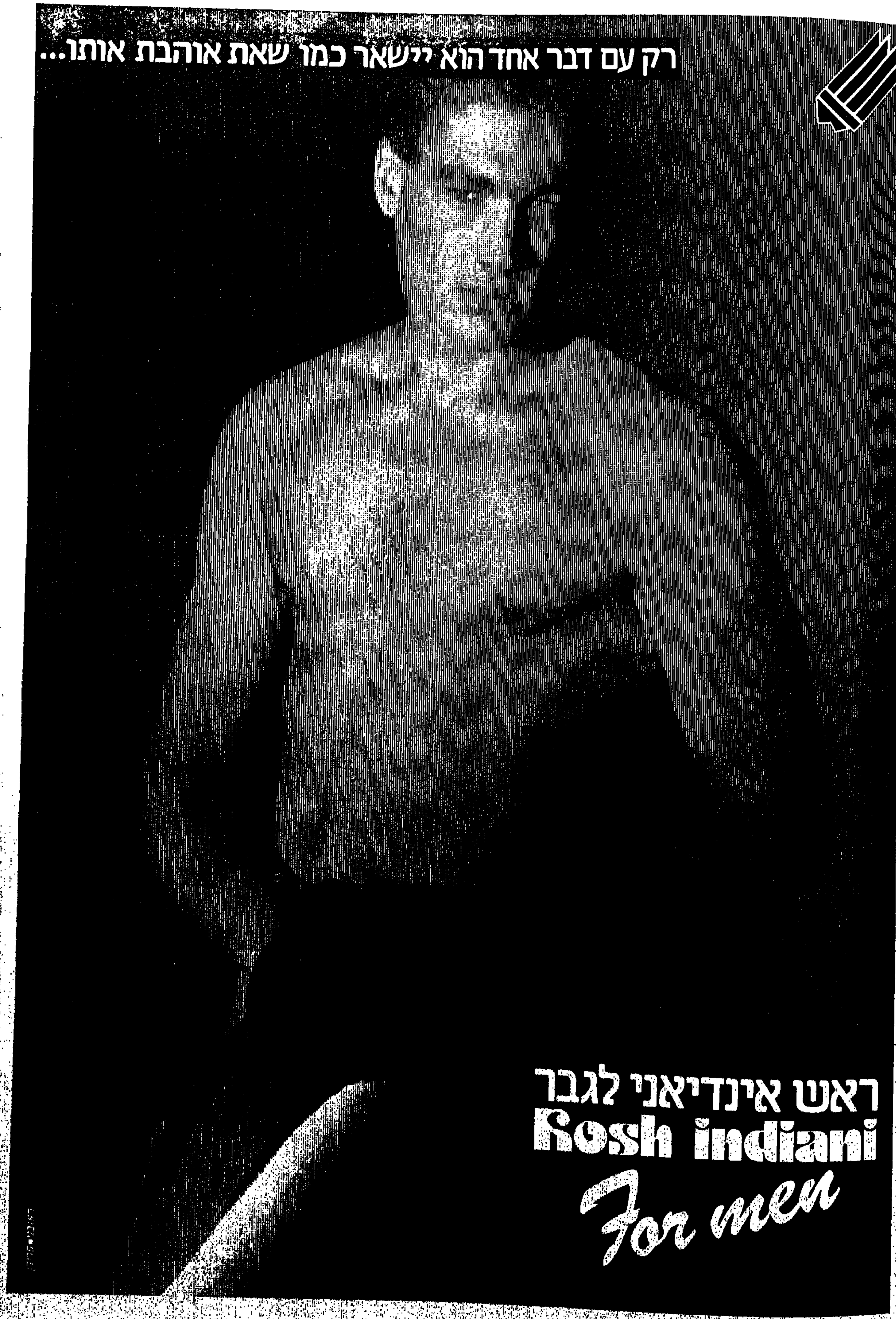

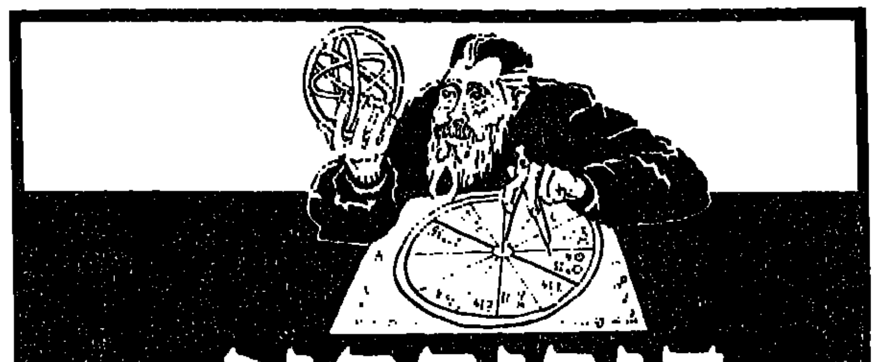

הורוסקופ

מאת האסטרולוג אילן פקר

לשבוע המתחיל ב־12.2.88 והמסתיים ב־18.2.88

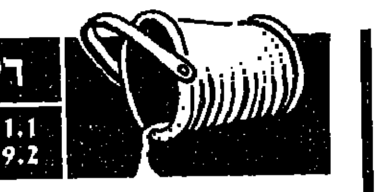

דלי
21.1–19.2

האנרגיות חזקות והרצון לפעול ממשיך להופיע במלוא עוצמתו. יוזמות חדשות ורעיונות חדשים נותנים בידיכם יתרונות חשובים. עם זאת, עליכם לקחת בחשבון כי יש כאלה אשר הצלחתכם מעיבה על שמחתם והם מנסים לפגוע באינטרסים העסקיים או המקצועיים שלכם, אם באופן ישיר ואם מאחורי גבכם. אין זה הזמן לחשוף מידע חשוב, הנמצא בשליטתכם. עליכם להזהר מלהאמין בעובדות ונתונים בטרם בדקתם את מהימנותם.

דגים
20.2–20.3

ענייני קריירה ממשיכים לגזול מזמנכם אך אתם מוצאים זמן וחשים צורך להתפנות לנושאים אשר הוזנחו ולא טופלו על ידיכם מזה זמן רב ואשר קשורים לעבודה יצירתית או לתחביב. בתחום החברתי אתם חשים מבודדים ומתקשים להבין את סביבתכם. האכזבה מידידים קשה במיוחד ואתם אף מנסים להתרחק מאלה אשר לא הוכיחו את עצמם בתחום זה. במישור הפיננסי הקשיים הולכים וגוברים.

טלה
21.3–20.4

הפופולריות שלכם בשיאה ואתם מחזקים את מעמדכם המקצועי או החברתי. עם זאת, נטל המעמסה הולך וגובר ואינו מותיר לכם אפשרות להתפנות לענייני הבית או המשפחה. על רקע זה אתם עלולים להגרר למתחים קשים בלא יכולת למצוא את הפתרון. משבר קשה עלול להתפרץ גם בתחום היחסים עם חברים לעבודה או עם בוסים על רקע ניגודי השקפות או שיטות עבודה. שותפויות עסקיות עומדות גם הן בפני בירור מחדש. בתחום הרומנטי אתם צפויים לפירוד או למשברים זמניים.

שור
21.4–20.5

אתם עוברים בימים אלה שינויים בהשקפת עולם ובסדרי עדיפויות בחייכם. קיימת בכם התחושה כי על מנת להתקדם עם הזמן עליכם לרכוש מידע חדש, כלים חדשים ושיטות חדשות. בתחום העבודה והקריירה הפופולריות שלכם בעלייה אולם עליכם להזהר מטעויות בשיפוט בתחום זה ומסכסוכים מיותרים עם בעלי סמכות. שמירה על סודיות ממשיכה להיות מילת המפתח. בתחום הפיננסי מורגשת הקלה משמעותית והאור מתחיל להופיע בקצה המנהרה.

תאומים
21.5–22.6

תחושת חוסר המוצא והדריכה במקום אשר לוותה אתכם לאחרונה, הולכת ונעלמת ואתם חשים כי חוזרת אליכם האמונה בעצמכם וביכולתכם להתמודד עם בעיות שונות אשר נראו חסרות סיכוי. עם זאת, הדאגות בתחום הפיננסי הולכות וגוברות. המציאות מעמידה בפניכם תמונה מסובכת למדי ונראה כי עליכם לנקוט בשיטות ובאמצעים חדשים או בלתי שגרתיים על מנת להקל על הלחץ בתחום זה. ידידים יהיו לכם לעזר רב וכן שותפים או בני זוג. הזהרו משיבושים בנסיעות וטיולים.

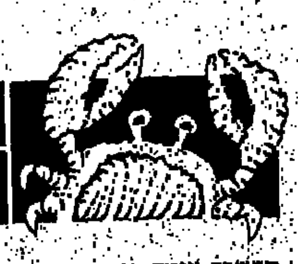

סרטן
23.6–23.7

המשבר עומד בפתח ואתם חשים חסרי אונים מול הטלטלה הגדולה ההולכת וקרבה. קשיים מתעוררים בתחום העבודה וביחסים עם שותפים או בני זוג והמאבק בין התחום המשפחתי ובין תחום הקריירה חוזר ומתיש אתכם מאוד. בתחום הבריאותי אתם חשים כי הגיע הזמן לקחת את עצמכם בידיים ולהכנס למשטר של דיאטה או ללמוד שיטות טיפוליות חדשות לבעיות בריאות אשר טרם מצאו את פתרונן. מתחילה תקופה של חשבון נפש ומצב הרוח אינו מרומם. היזהרו מפריצות וגניבות או אובדן מסמכים.

1988 שנת הדרקון

השמש – נמצאת בשלישון האחרון של מזל דלי ומקרינה היבט חיובי למאדים (בקשת), לצדק (בטלה) ולצמידות הכוכבים שבתאי–אורנוס. מצב זה מאיץ את הרצון לפעול, לקחת יוזמה ולחפש בכל מחיר מוצא או פתרון למצבי קפאון. הנטייה לתסיסה חברתית חזקה במיוחד.

כוכב חמה – ממשיך בהילוכו הנסיגתי במזל דלי תוך קרינת היבט שלילי לכוכב פלוטו (בעקרב). במצב זה קיימת תחושה של חוסר מוצא ושל טעויות בשיפוט ובאבחנה, וקשיים ביישומם של תוכניות ורעיונות אשר טרם נבדקו דיים.

כוכב נוגה – נמצא במזל טלה בהיבט שלילי לכוכב נפטון (בגדי) ומחריף את הרגישות האישית שלנו והנטייה להפגע נפשית.

כוכב המאדים – נמצא במזל קשת בהיבט חיובי מאוד לכוכב צדק (בטלה) ולשמש (בדלי) ומגביר את הרצון לקחת יוזמה, אולם קרבתו לצמידות הכוכבים שבתאי–אורנוס אינה מותירה מרחב תמרון מספיק בו נוכל לבטא את מלוא כישרוננו או יכולתנו.

צמידות הכוכבים שבתאי–אורנוס – צמידות זו מסיימת את מהלכה במזל קשת ונכנסת בתחילת השבוע למזל גדי. במזל זה היא תשהה כ־3 חודשים. בתחילת חודש יוני השנה חוזרת צמידות זו למזל קשת עד לתחילת חודש דצמבר ולאחר מכן שוב תמשיך במזל גדי למשך תקופה של כשנתיים. כניסתה של צמידות זו למזל גדי מסמלת תחילתה של תקופה חדשה וסוערת מאוד בחיינו, בה אנו נדרשים להתמודד מחדש עם בעיות ושאלות בסיסיות אשר נותרו עד כה ללא פתרון ממשי ונטינו להתעלם מהן.

הירח – פותח את השבוע כשהוא במזל קשת (רבעון אחרון) ומסיים אותו כשהוא במזל דגים. במהלכו זו מוקצנת הנטייה לתסיסה ואלימות מילולית או פיזית. עולה שיעור תאונות הדרכים או אף תאונות עבודה וכן נפילות ופציעות בדרכים שונות וכן שיעור הנפגעים ממחלות. סוף השבוע מאופיין על־ידי מולד הירח במזלות דלי ודגים ותחילתו של חודש אדר (בו אנו אמורים „להרבות בשמחה”). •

מפת השמיים השבוע

השבוע, ביום ד' (17.2.88) מתחילה, על פי הלוח הסיני, שנת הדרקון הבאה בעקבות שנת הארנבת (או החתול) שהסתיימה זה עתה. השנים הנכללות במזל הדרקון הן למשל – 1976; 1964; 1952; 1940; 1928.

השנה הסינית נפתחת בעת מולד הירח במזל דלי, כלומר כאשר מתרחשת צמידות בין השמש והירח במזל זה או מיד לאחר מכן. שיטה זו מזכירה את הלוח העברי על פיו השנה מתחילה גם היא מיד לאחר צמידות השמש והירח (במזלות בתולה או מאזניים).

המאפיין את ילידי שנת הדרקון היא צבירה הדרגתית של כוח והשפעה אך גם היכולת להשתנות בהתאם לנסיבות ולאמץ לעצמם זהות חדשה בשלב כלשהו בחייהם. הם ניחנים בכח רצון חזק, בתעוזה והתמודדות עם מצבים קשים. האהבה או השנאה אצלם היא קיצונית וכח המשיכה המינית שלהם חזק במיוחד. לעיתים הם מפגינים רגשי עליונות על מנת להסתיר רגשי נחיתות או מצוקה נפשית. הם נוטים לגאוותנות, לחוסר טקט ולתובענות מסביבתם אך גם מחפשים את השלמות.

מזל הדרקון הוא זכרי מוחצן ופעיל בניגוד למזל הקודם לו – מזל הארנבת הנקבי והמופנם. קשרים חברתיים מוצלחים, עסקיים או רגשיים נוצרים בדרך כלל בין ילידי שנת הדרקון לבין ילידי שנת התרנגול (1981; 1969; 1957; 1945; 1933).

על אף הקשיים הרי לאלה אשר יתאימו את השקפת עולמם לנסיבות המשתנות, או לאלה אשר יצליחו למצוא יישומים גמישים לרעיונות ואידיאות – תהיה שנת הדרקון הנוכחית מוצלחת מאוד אף כי מתישה. הסינים מאמינים כי שנה כזו עלולה להצית את העולם באש, אם במובן הרוחני־תרבותי ואם במובן הפוליטי־צבאי באם החברה האנושית לא תשכיל ליזום פתרונות נועזים לבעיותיה הבסיסיות ולגשר בין השקפות עולם.

אריה
24.7–23.8

קשיים עסקיים חדשים או שותפויות חדשות דורשות מכם בירור מחדש וזהירות מירבית. עם זאת, בתחום הרומנטי ההקלה מורגשת ואתם חשים כי השמחה והעליצות חוזרת אליכם לאחר תקופה של דכדוך. התנופה היצירתית חוזרת בעוצמה רבה והרגשות סוערים מאוד. במישור הכספי אתם חשים כי השלווה בעניינים חוזרת אליכם אל אף העובדה כי בתנאים הקיימים אתם נאלצים לעמול קשה יותר מבעבר. ענייני בריאות דורשים תשומת לב מיוחדת.

בתולה
24.8–22.9

אתם נקלעים לחשבון נפש בתחום העבודה והיצירה, וחשים כי בתנאים הנוכחיים הכישורים שלכם אינם מקבלים ביטוי מלא. מאידך, הילוכו הנסיגתי של כוכב החמה השליט על מזלכם עלול לגרור אתכם לטעויות בשיפוט ולהחלטות פזיזות ובלתי שקולות. בעיות חדשות בתחום הפיננסי מעכירות את מצב רוחכם ועליכם לנקוט בצעדי זהירות על מנת לא להקלע למשבר רציני במישור זה. דאגות לצעירים במשפחה או לקרובי משפחה ממשיכות להתיש אתכם.

מאזניים
23.9–23.10

הרגשות הרומנטיים הולכים ומתחזקים ואתם ממשיכים לשוט מעל גלי האהבה המוענקת לכם. הפופולריות שלכם ממשיכה לעלות וכן ההשפעה שלכם גוברת. אתם נקלעים למצב הדורש מתן תשומת לב מיוחדת לבני משפחה מבוגרים וכן לבעיות הקשורות ברכוש משפחתי או בשינוי מקום מגורים או מקום עבודה. שותפים, בני זוג וכן ידידים או קרובי משפחה עומדים לצידכם ותומכים בכם.

עקרב
24.10–22.11

אתם חשים הקלה ניכרת בתחום הפיננסי. הרווחים עולים והשינויים שביצעתם לאחרונה בתחום העבודה והקריירה נותנים תוצאות טובות. זה הזמן לשכלל את שיטת העבודה ולשלב בה רעיונות חדשים. זכייה כספית בלתי צפוייה או כספים שהתעכבו בדרך ומגיעים אליכם, מעלים לכם את המוראל. ענייני המשפחה והבית דורשים את התערבותכם, אולם הזהרו מלגלוש לסכסוך מיותר. אין זה הזמן המתאים לנסיעות ארוכות.

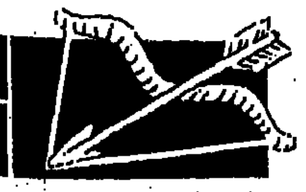

קשת
23.11–22.12

השבוע אתם עוברים את תחילתו של מחזור חשוב בחייכם, וזאת כתוצאה מסיום מעבר של הכוכבים אורנוס ושבתאי במזלכם. צמידות כוכבים אלה במזל קשת בשנתיים האחרונות גרמת לכם „רעידת אדמה” נפשית ושינויים עמוקים בהשקפת עולמכם, תוך עשיית חשבון נפש מתיש והגררות לדאגות חמורות בתחום הכלכלי או האישי. כיום אתם חשים השתחררות מלחץ ושליטה מחודשת במצב. האנרגיות חזקות והרגשות הרומנטיים סוערים מאוד. הביאו בחשבון שיבושים בלוח הזמנים.

גדי
23.12–20.1

השבוע מתחילה תקופה חדשה בחייכם האישיים או המקצועיים. אתם נוטים מתמיד לעשות חשבון נפש עם מצבכם וכן לבצע שינויים, אשר מזה זמן רב לא הקדשתם לביצועם מספיק זמן ומחשבה. אחד הנושאים המרכזיים בו אתם אמורים להתרכז הוא ארגון מחדש של חיי הבית והמשפחה. שינוי מקום מגורים או שינוי סדר עדיפויות בחייכם הופכים ליותר תכליתיים ולוותה שאפתנות. בתחום הקריירה אתם צפויים לקידום ממקום הפקידים. במישור הפיננסי אתם צפויים להפסד בשיפוט או ליפול קורבן להונאה, תרמית או גניבה.

עשית תשובה היום?

(המשך מעמ' 41)

תשובה לא רואה סתירה בכך, שבקדנציה הראשונה שלו במועצת העיר היה מחובר למערך ובשניה היה איש הליכוד. בשתי הפעמים היה צמוד לראש עיריית נתניה. הראשון היה איש המערך. הנוכחי איש ליכוד.

הבחירות בנתניה, הוא מסביר, היו על ענייני פיתוח, נקיון, ביוב ולא על עתיד השטחים. בשתי הקדנציות של תשובה במועצת העיר, בנו הרבה בנתניה. בשנים הבאות הוא מתכוון להרחיב בתחום הזה. תשובה לא יצטרך לבזבז זמן בישיבות ממושכות במועצת העיר. הוא יהיה איש המעשה.

הפעילות הציבורית של תשובה במכבי נתניה תורקת באחרונה. בתקופת שהותו בארה"ב קמו לו מתחרים. היו שמועות עקשניות על כוונתו של תשובה לפרוש.

סביב הקבוצה נוצרה אווירה עכורה. אוהדים החלו להפעיל לחצים על ההנהלה, שלא להתחשב רק בשיקולים ספורטיביים מקצועיים. היו שתבעו להכליל במשחקים נציגי שכונות, כמו שלום תקוה, תושב שכונת סלע.

שיקולים עדתיים מעין אלה אינם לפי רוחו של תשובה. לא היה חסר הרבה שיאשימו אותו כי הוא, יוצא ארץ צפון אפריקאית, מקפח שחקנים בני עדות המזרח.

■■■

העסקה של רכישת בנק הספנות עלתה באחרונה על שרטון. תשובה השלים לפני כמה חודשים את רכישת בנק יעסור, שהיה שייך לבנק הספנות, תמורת 2.4 מליון ש"ח. האמין כי יוכל לאחר מכן להשלים את רכישת חברת האם.

תשובה גילה עניין רב ברכישת בנק זה, לא רק כמנוף נוסף לפעילותו הכלכלית, אלא בזכות המגרש היקר ורחב הידיים מול מגדל שלום בתל אביב, שעליו ממוקם בניין הבנק.

אחרי שנפרדה דרכו מזו של איז'ו שני, הגיעו שותפים חדשים. משפחת שניידמן הסכימה לרכוש את בנק הספנות יחד עם תשובה והנרי רוט.

אחרי מו"מ מזורז עם המוכרים, קבוצת אייזנברג והארגונים הכלכליים של התק"ם (שקיבלו מחצית ממניות הבנק מדור בלס, תמורת חובותיו), הוסכם עקרונית על קניה תמורת 16 מיליון דולר. כל אחד מהשותפים היה אמור להשקיע שליש.

העיסקה היתה טעונה אישור סופי של בנק ישראל. לפני שניתן האישור, הודיע הנרי רוט על פרישתו מעיסקת בנק הספנות. רוט טוען, כי אחרי שבדק מקרוב את מצב הבנק, החליט לפרוש. תשובה נשאר רק עם שניידמן והיה צריך להגדיל את ההשקעה בחצי (8 מיליון דולר).

לפני זמן קצר, הודיע גם תשובה על פרישה. עכשיו הוא מודה שהשותף האמריקאי שלו, קרא את המפה מוקדם וטוב יותר ממנו.

יצחק תשובה: „הגעתי למסקנה, כי אם לא אקבל מכתב שיפוי על החובות הצפויים לבנק, עלולות להיות לי בעיות ואני יורד סופית מהנושא".

תשובה לא הגשים את רצונו להיות בעליו של בנק מורחב. עם הקשרים שלו, אולי עוד יגיע לזה. בינתיים יוכל להתאמן בעסקי בנקאות בבנק המשכנתאות שלו. ■

רק לא בשבת

לפני שנה, גילה יצחק תשובה בארה"ב ביצת זהב: איש עסקים ישראלי תושב ניו יורק הכיר לו את הנרי רוט, אחד משלושת בעליה היהודים של חברת „ברודויי אינווסמנט", המחזיקה בנכסים ובהשקעות ברחבי ארה"ב ובארצות נוספות בהיקף של מאות מליוני דולר.

חלק מנכסי החברה הם גורדי שחקים במנהטן, שקומותיהם הושכרו למשרדים. ביניהם, הבניין בן 70 הקומות בשדרה החמישית מס' 500, פינת רחוב 42, וגורד שחקים ענק המשתרע על שטח של 300 אלף מ"ר בפיטסבורג.

הנרי רוט, 58, נשוי ואב לשמונה ילדים, יהודי חרדי, נולד בבודפסט כחיים רוט שניצל בנס ממחנה אושוויץ. עקר לארה"ב, עסק בנדל"ן, צבר הון רב והקים חברה ביחד עם שני שותפים יהודים חרדים, יוסף נוימן וישראל גרין. החברה נחשבת כיום לאחת הגדולות בארה"ב.

מה משותף לרוט ולתשובה?

רוט: „מאחר שהחלטתי לעלות סופית עם משפחתי ארצה, הגעתי למסקנה שתשובה מתאים לי כשותף. יש לו חוש ריח והוא מכיר היטב את המשק הישראלי".

יש עוד משהו משותף לשניהם. העיר נתניה. רוט הוא חסיד של הרבי מצנז ומתגורר עם משפחתו בקרית צנז בנתניה. בעבר ביקר בארץ עשרות פעמים ותרם למוסדות צנז בארץ, לרבות בית החולים החרדי בנתניה.

כאשר הודיע בראשית השבוע בנק ישראל על שלילת הרשיון של הבנק למשכנתאות „יעסור" שרכשו השניים, היה רוט כבר בתמונה. ההחלטה לא הפריעה להם, מכיוון שיש בכוונתם להפוך את הבנק לחברה ציבורית להשקעות ולעסקי נדל"ן.

„אני רגיל לבנקים בהיקף של צ'ייס מאנהטן. יעסור הוא בנק קטן. עדיף שנהפוך אותו לחברה ציבורית שתקים שורה של פרוייקטים ברחבי הארץ. בדעתי להקים יחד עם תשובה מרכזים מסחריים גדולים ברחובות, בנתניה וברמת גן. נרכוש שטחים גדולים בערים שונות בארץ ונקים פרוייקטים".

לתשובה יש בעיה: הוא החליט אומנם לפרוש מעיסוקיו הציבוריים, אך רצה להשהות את החלטתו הסופית בעניין הפרישה מראשות מכבי נתניה.

רוט: „אני מבין שתשובה יפרוש גם מקבוצת הכדורגל. אין זה נאה שיהיה לי שותף המתרוצץ בשבתות במגרשי כדורגל".

תשובה, המאזין לשיחה, הבין את הרמז. ההתלבטות באה מהר לקיצה. עדיף שותף מיליונר כבד על פני קבוצת כדורגל עניה, שהוא נאלץ מדי פעם להלוות לה כסף כדי שתוכל לגמור את החודש.

צילום: שאול גולן

הנרי רוט. גודרי שחקים במנהטן.

המשיכו להתפתח ולהצליח
אתכם לאורך כל הדרך
"מצודה"
רח' מטלון 65 ת"א טל. 03-379969

מפעלי "הרהיט" עוברים דירה
מפעלי "הרהיט", בעלי המוניטין בעיצוב ובייצור מערכות קיר, מזנונים וספריות, עברו למשכנם החדש. עם העברת המפעל לאזור התעשיה ביהוד נפתח בצמוד לו אולם־תצוגה נאה, ובו מבחר עשיר ומגוון של מערכות־קיר מבית "הרהיט" – כולם מעוצבים להפליא, כולם בגימור מושלם, בכולם מוטבעת האיכות הגבוהה של "הרהיט".

מפעלי הרהיט (בן־דט) בע"מ
חיום יותר מתמיד חשוב לקנות ממפעל אמין ומסודר
בואו אלינו ונעצב יחדיו את המזנון עליו חלמתם!
רח' התעשיה 18, א.ת. יהוד, טל' 03-5366162/3 (ע"י מוסף לירון)
פתוח ברציפות כל יום
א'־ה' 8:00-18:00
ו' 8:00-13:00

"חץ" הבלרדב מכונים ומאווררים לתעשיה
הג מערכות ה... לתעשיה
שאו ברכות חמות
דרך שלמה 5, תל־אביב טל. ...821602

שאו ברכות חמות, עלו והצליחו
שמחה כהן
חברה למסחר בע"מ
עצים, לבידים, סורניר ולוחות דקורטיביים
רח' הפלך 6 יפו
טל. 03-821668; 03-826885

עלו והצליחו
דב עברון
שרותי בטוח
רח' בלפור 53 ת"א
טל' 03-624352; 03-622048

שאו ברכות חמות
נווה (עצמון) רהיטים בע"מ
רח' שלמה בן יוסף 18 צ'ק פוסט – חיפה
טל. 04-729341/2

עליה ושגשוג במקומכם החדש
אנגל־מישלזון
יבוא ושיווק רהיטים
רח' אליפלט 18 ת"א טל: 03-836401

שאו ברכות חמות, עלו והצליחו
ספיר ליבוביץ' בע"מ
מפעל לייצור דלתות למזנונים ומראות
רח' רבי עקיבא 33 חולון
טל. 03-801287

המשך שגשוג ועליה
רהיטי הצפון
רהיטי איכות
רח' ההסתדרות 1 צ'ק פוסט חיפה
טל. 04-740727

ברכות חמות להצלחה
צהובי שנן לופטה ושות'
וצוות המשרד

עלו והצליחו
רהיטי אלי דוד בע"מ
תצוגות חדרי שינה, ילדים, נוער, סלונים ופינות אוכל באיכות גבוהה
שד' ההסתדרות 273 צומת קרית־אתא
רח' מרקוני 9 צ'ק פוסט

המשך שגשוג ועליה
מפעלי י. בר־דוד בע"מ
ייצור ושיווק מערכות ישיבה • דוגמאות אקסקלוסיביות • ביצוע בלעדי
רח' קורדובירו 8 ת"א טל. 03-822257; 836824

ברכותינו לעסקים טובים
"המדביקים"
חיתוך, חיבור והדבקת פורניר ופורמאיקות
בהנהלת איציק ודוד
רח' התחיה 26 יפו ת"א טל: 03-810691

שאו ברכות חמות, עלו והצליחו
"מקור הריהוט"
רויכמן מרדכי
רח' ירושלים 28 חדרה טל. 06-322060

ברכות להמשך פעילות פוריה
"רהיטקט"
רח' הרצל 53 נתניה
טל: 053-337499

להמשך עבודה פורה
צרור ברכות
"לב הרהיט"
דרך חברון 4 באר שבע
טל. 057-72711

אתכם ביד אחת להצלחה ולשגשוג
רהיטי אפיריון
רח' שלומציון המלכה 9 ירושלים
טל. 02-233046

ברכות נאמנות
ענף ברוך ובניו בע"מ
מפעלי מתכת
רח' נס לגויים 15
טל. 03-837642; 03-836288

עלו והצליחו
קופל חיים ואמנון
קופל קור בע"מ - רהיטי קופל
א. תעשיה ושן שדרות
טל: 051-899291; 051-897289

אתכם להמשך מוצלח
"רהיטי הצפון" בית רים
מרכז מסחרי בית פאל
קרית שמונה טל. 06-940273

ברכות מקרב לב
"אינטרליין" בע"מ
קו חדש ברהיטים
רח' אפעל 23 קרית אריה
רח' האורגים 1 חולון

ברכות להצלחה ושגשוג
"רהיטי גזית"
מפעל לייצור רהיטים
אולם תצוגה - א. תעשיה ראשון לציון (על־יד גלי)
רח' הרב ג'ירופי 3 טל. 03-9614148

אתכם לאורך כל הדרך
"הלפרין"
חומרי פוליטורה וצבעי שלייף
ייעוץ והדרכה [illegible]
[illegible]

הצלחה ושגשוג
רהיטי אריאל בע"מ
א. תעשיה חולון אריאל
טל. 03-9366816

שאו ברכות חמות
pool
ז'בוטינסקי 9 בני־ברק, 03-791131

בברכות לבביות להמשך מוצלח
רהיטי כדורי
טל. 03-824687; 03-823048

אתכם להמשך מוצלח
בית רהיטי יהלום בע"מ
[illegible]

המשך שגשוג ועליה
נגריית כהן אליהו
רח' בן־דוסא 21 יפו טל. 03-823468

להצליח בבגרות

בתל־אביב • בירושלים • בחיפה • ובבאר־שבע

נמשכת ההרשמה לכיתות בוקר וערב למועד יוני 1988 לכל מקצועות הבגרות

כולל: מתמטיקה ופיזיקה מורחבת ★הכנה לטכניון ★ בחינות פסיכומטריות

בחירת בית ספר היא החלטה חשובה. לפני שאתה מחליט - שאל את חבריך. למד מנסיונם של אחרים!

באולפן לבגרות: 1. 80% מהתלמידים עברו בהצלחה את בחינת הבגרות במתמטיקה במועד יוני 1986. 27% קבלו ציונים 9 ו־10. 2. לימוד עד להצלחה בבחינה או החזר שכר לימוד במקרה של כשלון שני; 3. שעורי עזר לתלמידים מתקשים ללא תשלום נוסף. 4. בסקרי דעת קהל של חברת קלע בשנת 1986 ובשנת 1987 ברציפות, נבחר האולפן לבגרות כביה"ס האקסטרני הטוב ביותר בישראל. 5. לכן, זהו ביה"ס האקסטרני למבוגרים הגדול ביותר בישראל אך בעל הכיתות הקטנות ביותר.

האולפן לבגרות משמש כבי"ס בוקר וערב לאקסטרנים וגם כבי"ס עזר לתלמידי תיכון.

ראיון בלעדי עם מנהל האולפן לבגרות, בי"ס ערב לבגרות הגדול ביותר בישראל, אינג' א. לחמן (מחבר הספרים).

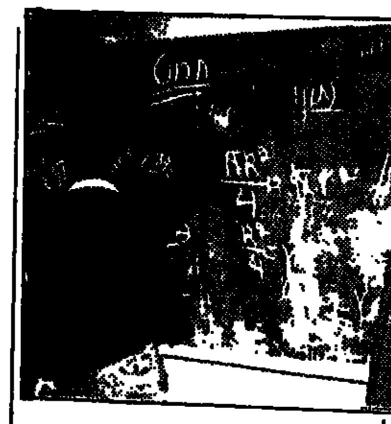

שאלה: ומה בדבר המטרה השניה אהבת המקצוע?
תשובה: ראה את תגובות הבוגרים (מקצתן ניתן בעמוד זה).

"מורה - מקסים. מקסים. אוירה נהדרת בשיעורים, וממש כיף ללמוד ביחד". זוהי תגובתה של תלמידה באולפן לבגרות - אחת מיני רבות הממליצות בחום על לימודים לבגרות.

סוד ההצלחה

שאלה: מהו סוד הצלחתו של "האולפן לבגרות"?

תשובה: ה"אולפן לבגרות" שם דגש על ארבעה נושאים עיקריים

1. מורים מעולים הנבחרים בקפדנות
2. כיתות קטנות
3. תכנית לימודים מפורטת המאפשרת לימוד כל החומר בצורה מסודרת וללא לחצים. וכן לחזור על מבחני בגרות משנים קודמות.
4. החזרת שכר הלימוד לתלמיד שנכשל בבחינות אם הגיש 80% משעורי הבית.

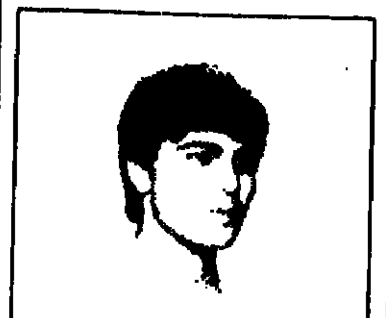

אליהו חבוה
"קיבל 10 בתיכון 10 באולפן לבגרות בפיזיקה 5 יחידות".

שאלה: האם נדרש מן התלמידים ידע מוקדם?
תשובה: לא. החומר כולו נלמד בקורסים השונים.

לסיום נצטט עוד מספר תגובות של בוגרים:
גב' אריאב (אם לתלמיד שמינית): "הקורס הפך בני לאדם אחר לא זו בלבד שהוא שולט מצויין בחומר אלא שקיבל בטחון עצמי ומוניטין אין להכריע".
צילה שואג (תלמידת שמינית שלמדה בערב במקביל, באולפן לבגרות) "4 חודשים של כיף! 4 חודשים של חוויות וקבלת ידיעות. מי האמין כי יום יבוא ואמנם נגיע למצב של הצלחה".

האולפן לבגרות הנמצא בפיקוח משרד החינוך והתרבות מקיים קורסים בכל מקצועות הבגרות (כיתות בוקר וערב). מתמטיקה אנגלית. ספרות עברית דקדוק תנ"ך ידע העם והמדינה גאוגרפיה. פיזיקה ביולוגיה והסטוריה.

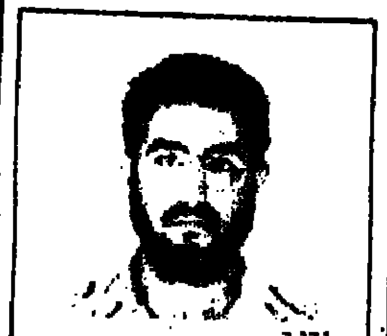

גדיר
"הפעמיים ציון 3 בתיכון לציון 8 באולפן לבגרות במתמטיקה 3 יחידות".

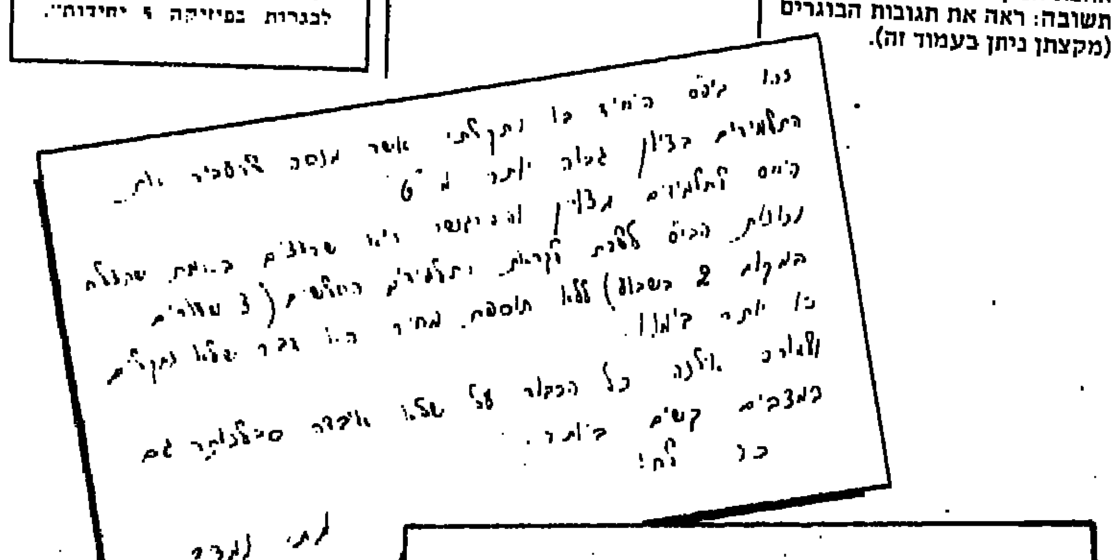

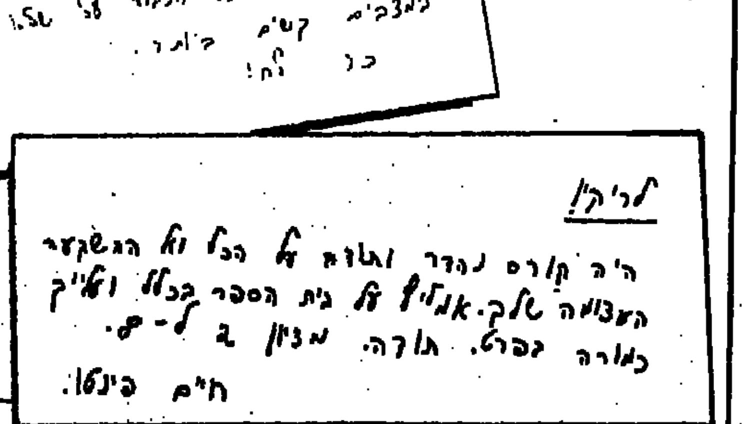

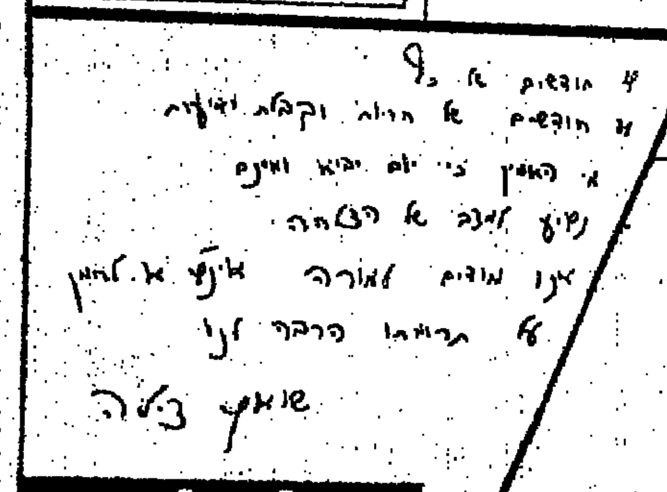

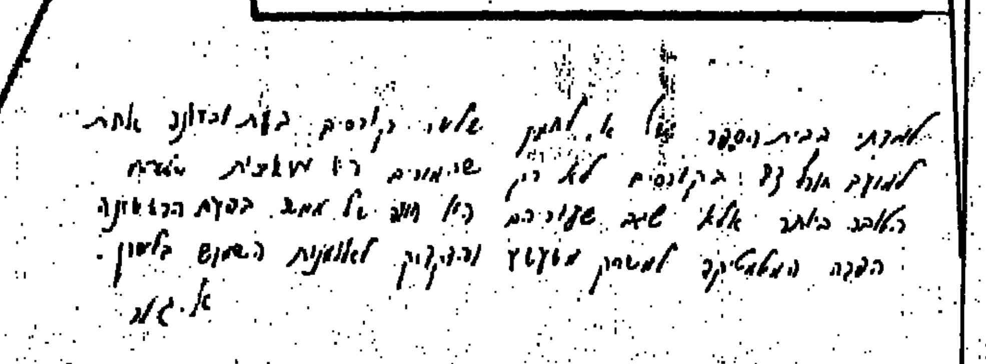

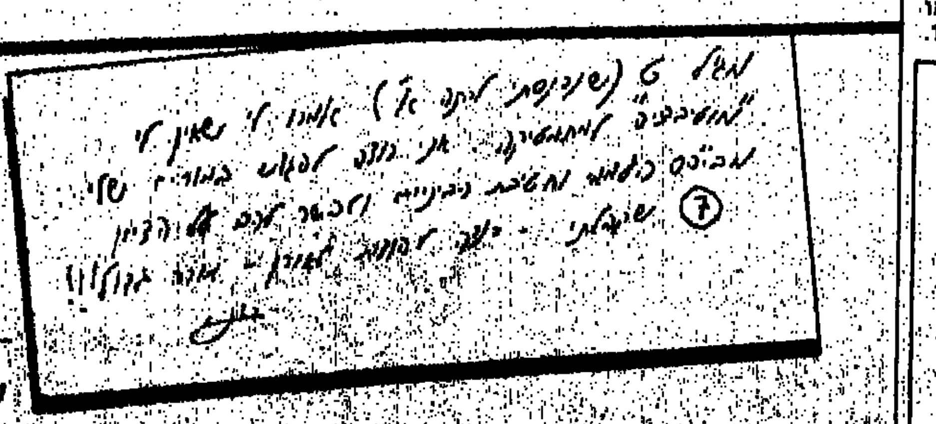

מה שעושים כאן זה נס

"שיגעון, ממש קורס מהנה. כשנכנסתי לא היה לי מושג מינימלי. כעת, עם צוות מורים שכזה, אני ממש מלא התפעלות. מה שעושים כאן זה נס", כותב תלמיד אחר עם סיום לימודיו. שאלנו את מר לחמן (הידוע לרבים כמחבר ספרי העזר ב' מתמטיקה ופיזיקה): "האומנם נמצא הפתרון הגואל לתלמידים המעונינים להשיג תעודת בגרות? תשובתו: "האולפן לבגרות. שנוסד בשנת 1979, הציב לעצמו מטרה. לא רק ללמוד את כל מקצועות הבגרות, אלא אף להביא את התלמידים לאהוב מקצועות אלה, וליהנות מן הלימודים".

הצלחה מדהימה

שאלה: האם הצלחתם במשימתכם?
תשובה: תדברנה העובדות בעד עצמן. בנקודה זו מראה לנו מר לחמן מכתב חתום ע"י רואה חשבון (השם שמור במערכת). וכן כתוב כדלקמן:
"בסקר שערכנו בקרב בוגרי האולפן לבגרות, שניגשו לבחינת הבגרות במתמטיקה ברמת 3 יח', במועד יוני 1986 התקבלו התוצאות הבאות: 80% עברו את הבחינה בהצלחה (ציון 6 או יותר). 27% קבלו ציון 9 או 10.

רחל אדרי: "למדתי באולפן לבגרות דקדוק, ספרות וחיבור. הגעתי לקורסים בלי כל ידע. הקורסים היו מעולים. יישר כח לאולפן לבגרות!"

האולפן לבגרות
א. לחמן

תל־אביב: דרך יפו 81 (בי"ס תיכון חדש חדר 7)
טל': 5461106, 03-5460618
ירושלים: רח' המלך בזהב 16
טל': 222375, 02-222340
חיפה: רח' יל"ג 3. בית לזגת בשים
טל': 667411, 04-641040
באר־שבע: רח' העצמאות 40.
טל': 71690, 057-73146
מיזוג אויר מלא בכיתות.
ראש־העין: טל. 03-9369459
תחילת הלימודים ביום החורבים. אורנה

20% הנחה לנרשמים השבוע

בפיקוח משרד החינוך והתרבות

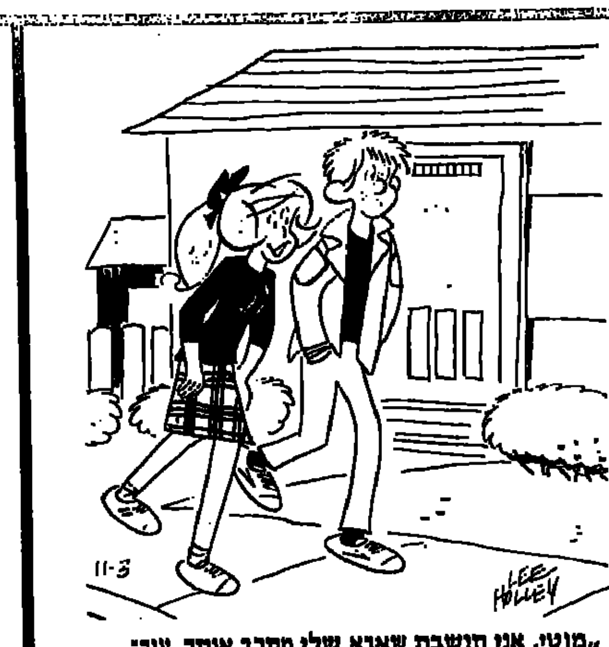

„מוטי, אני חושבת שאבא שלי מחבב אותך. עובדה, הוא לא עזב את הסלון כשבאת"

„אודה לך אם לא תתייחס אל הנישואין שלנו כאל קו עימות"

„אני אוכל פה יום יום. אני מחוסן בפני האוכל שלהם"

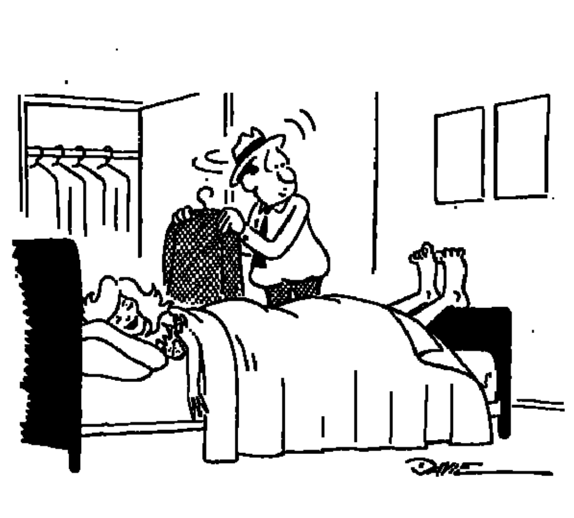

„יש לך גלגל רזרבי, כן, גברת?"

„בחופש אני אעשה את כל הדברים שתמיד רציתי לעשות ולא היה לי זמן. אסתפר, אתגלח כל יום, אלבש חליפה..."

בנין חדש שכולו דירות 5 חדרים

נוה כרמית נס-ציונה

בניה בלבני "איטונג"

100%

100%
איכות חיים ירוקה
שכונה ירוקה בלב קרית המדע בצפיפות נמוכה עתירת רחבות ומדשאות.

100%
שטח מגורים
כשאנחנו אומרים 132 מ"ר נטו זה 100% - נטו.
5 חדרים - 132 מ"ר נטו. 4 חדרים - 104 מ"ר נטו.

100%
פיתוח סביבתי
בחלק הגדול של השכונה אין כבישים רק מדרחוב וירק. המרכז המסחרי, בית הספר ומתקני הספורט ממוקמים קרוב לבתי הדיירים אך מרוחקים מספיק כדי לא להיות מטרד לדיירים.

100%
בניה מעולה
דירות 3, 4, 5 חדרים ופנטהאוזים, מתוכננים ומרווחים להפליא בסטנדרטים גבוהים ביותר.

100%
הבטחה לכספך
ערבות בנקאית דולרית צמודה, הערת אזהרה או ביטוח כספי הרוכש, הכל בכפוף לחוק מכר דירות.

בואו לבקר בדירות לדוגמא המרוהטות ברהיטי מרס:
דירות של 4 ו־5 חדרים
בין השעות: 10:00-14:00
ובימי חול בין: 10:00-19:00

ניתן לקבל משכנתא עד 30% ממחיר הדירה

קבלנים עם קבלות

שמשון זליג בע"מ אחים דוניץ בע"מ

משרד מכירות באתר נס ציונה נוה כרמית רח הבילויים טל 08-476391 • פתוח בשעות 9-13 16-19 ראשל צ שמשון זליג בע"מ רבוטינסקי 65 טל 03-941180

תפוח ועץ
340 דפים עליזים לילדים ולהורים

ממדף הספרים

אי־גיון בארץ הדמיון

עליסה בארץ הפלאות • מאת: לואיס קרול • עברית: אוריאל אופק • איורים: ג'ון טניאל • הוצאת מחברות לספרות • 127 עמודים.

לא כדאי אפילו לנסות ולמנות את כל שבחיו של הספר הזה. פשוט: יש הרבה יותר מה לשבח בו, מאשר מילות שבח. לדעת רבים וטובים, זהו ספר הילדים המוכר והידוע ביותר שנכתב מעולם. אני מכל מקום, עוד לא החזקתי בידי ספר שגרם לי הנאה גדולה יותר מזה.

ארץ הפלאות, על כל שגיונותיהן של הבריות המשונות המתגוררות בו, שופכת אור חדש ובהיר על עולמנו שלנו. אם תסתכל היטב, תכיר ביצורים הללו כמה ממכריך וידידיך הקרובים ביותר. דרך המחשבה של עליסה ושל שאר יצורי הפלאות, היא פלא בפני עצמו. היא עשויה לגרום רק הנאה (למי שאינו רוצה להתעמק), אבל מי שמתעמק בכתוב, יוכל ללמוד דבר או שניים בטכניקות של הסקת דבר מתוך דבר.

הספר הזה צריך להיות בכל בית, כי קריאה אחת אין די בה. אי אפשר לומר: קראתי כבר. ארץ הפלאות, כמו בצל, משילה את קליפותיה בזו אחר זו, ובכל פעם שתקחו את הספר הזה לידיכם, מובטח שתגלו בו משהו חדש.

ועוד לא הזכרנו את שטף הסיפור, נועם הכתיבה, השירים הנפלאים וחרוזי האי־גיון (נונסנס), ההגיוניים כל־כך. האיורים של ג'ון טניאל (קלאסיקה בפני עצמה), "יושבים" בתוך הסיפור כמו נוצקו לתוכו מעצם כתיבתו והרי כבר אמרנו שאי אפשר למנות את כל שבחיו של הספר הזה.

עליסה יצאה לאור במאות מהדורות, הועלתה על קרשי הבמה וצולמה לקולנוע ולטלוויזיה פעמים אין ספור. הספר תורגם לעברית, לפני התרגום הנוכחי, אחת־עשרה פעמים (כמה תרגומים היו למעשה עיבודים וקיצורים).

כמי שהיה "שפוט" של תרגומו של אהרון אמיר, (1951, 1956), אין לי אלא לגמור את ההלל על תרגומו החדש־חדש של ד"ר אוריאל אופק. גם אם פה ושם נחמץ לבי עם אובדנו של ביטוי מוכר או ארכאי, הרי ששמחתי עד מאד למקרא תרגומי השירים. לא נעים להודות, אבל סוף־סוף הבנתי כמה משפטים שעד כה תהיתי על פשרם.

ההקדשה המופיעה בראש הספר, לא היתה מוכרת לי מהמהדורות העבריות הקודמות, והיא מוסיפה חן והנאה. חבל שאיני יכול לומר את הדברים גם על "אחרית הדבר", מסל יחיעם פדן. ראשית – לעניות דעתי, "אחרית דבר" נתונה בידיו של בעל הדבר. עורך או מו"ל, יכול להוסיף הערות משלו, בתנאי שיבואו במלוא הצניעות המתבקשת. ההתפלספות באיזה יום, באיזו שעה ובאיזה מקום בדיוק עלו במוחו של לואיס קרול הרעיונות המובעים בספר, נראית לי מיותרת, משעממת וחסרת משמעות. הכותרת הכמו־ספרותית שניתנה למאמר היבש הזה, היא בפירוש לא צנועה ולא במקומה.

על רקע תאוות הדיוק המשתקפת מהמאמר הנדון למעלה, אי־אפשר להבין את הבילבול המוצג על עטיפת הספר. כיצד טיפס חתול צ'שייר על העץ שלמרגלותיו עומדים קירקשתן וקילקשתיו ובכלל, מה לאחרי ארץ המראה על עטיפת הספר של ארץ הפלאות? מדוע לכרוך ספר שהתברר בציוריו של ג'ון טניאל, השחורים ולבנים, כי צבעוניים?

הפגמים המפורטים אינם גורעים מאיכותו, חינניותו ושנינותו של הספר הזה. הם גם לא מצליחים לפגום בהנאה מהתרגום החדש.

צריך שיהיה בבית ולכן כדאי לקנות. חובה לקרוא.

[illegible] עזרי

בצל מדליק

בישול בציק־צ'ק

נמאס לכם לאכל כל יום תפוחי־אדמה, ארז או אטריות על יד הבשר? בא לכם פתאם משהו שונה לגמרי, כתוספת?

אני מציעה שהחשק הזה יבוא לכם דוקא ביום שאמא אופה משהו בתנור.

בקשו ממנה פנה בתנור.

קחו שני בצלים יפים וקשים, בגדל בינוני, נגבו אותם במגבת לחה וזהו. לא לקלף, לא כלום. שימו את שני הבצלים בתוך חתיכת נייר־כסף, עטפו היטב והניחו בפנה שלכם בתנור. שעה אחת – והבצל מוכן. הוציאו מהתנור, הוציאו מנייר־הכסף. חצו את הבצל בזהירות, ובתוך החריץ שנוצר שימו חמאה וקצת מלח.

עכשו תתחילו לאכל את הבצל האפוי מהאמצע בעזרת מזלג. איך אומרים הילדים – אכל מדליקו נכון?

דניאלה שמי

יין המשמר

איזהו עשיר? השמח בחלקו.
(אבות ד', א')

אין עונשין אלא אם כן מזהירין.
(סנהדרין נ"ו)

כרטיס כניסה

פחות מהסיפור האמיתי

שמוליק של זהרה • התיאטרון לילדים ולנוער • מחזה ובימוי: חגית רכבי • תפאורה ותלבשות: אריה ברקוביץ • מוסיקה: שפי ישי • משתתפים: דור פלס, עירית גדרון, בהט קלצ'י, איזו ליבוביץ, רמי שטרן וסטר תובל (נגן) • 70 דקות •

לתלמידי חטיבת הביניים ומעלה.

זהרה אוהבת את שמוליק. שמוליק אוהב את זהרה. שמוליק מוותר על המשך לימודים בחו"ל לטובת אהבתו. סיפור מהחיים. שמוליק וזהרה היו נאהבים ונעימים בחייהם ובמותם לא נפרדו. שמוליק נהרג בתאונת נשק. זהרה בתאונת מטוס. זה קרה לפני קום המדינה בהכשרת פלמ"ח של בני נוער עירוניים בעין חרוד.

לפני שנים רבות בהיותי נערה, קראתי את הספר "זהרה לביטוב, כתביה וחייה", עליו מבוססת ההצגה, ובכיתי. האהבה התמה והזכה ריגשה לא רק אותי. הספר וההצגה מבוססים על חילופי המכתבים בין האוהבים הצעירים, שארכה כשנתיים. עד שהפריד ביניהם המוות.

הסיפור של זהרה לביטוב ושמוליק קושמן גדול הרבה מן החיים. סיפור מרגש ההולך ומתגמד על הבמה, עליה הוא נראה כמו אוסף מערכונים של להקה צבאית שאינה במיטבה. השחקנים מנסים להפיח רוח חיים בסיפורי ההווי של אותם ימים. הציר המרכזי הוא האוהל, אתר כך המטבח, הקומזיצים, העבודה בענפי המשק השונים ואימונים סודיים בנשק. קטעי הרומנטיקה היו תלושים במיוחד והאוהבים לא שכנעו באהבתם. לנגינת האקורדיאון היה קשה להתחרות עם פסקול המוסיקה הקלאסית שהתנגן ברקע. התפאורה היא אוהל סימלי המאפשר כניסות ויציאות רבות מספור.

אם לא היה זה סיפור חיים אמיתי וכואב, הייתי וודאי מתקשה להתרגש מהתרחשות שעל הבמה.

[illegible]

דאק בן חמישים!

אתם רואים את דונאלד דאק? לא להאמין, אבל לברווזון הזה מלאו חמישים שנה ולכבוד היובל יגיע דונאלד עם כל החבורה – שלגיה ושבעת הגמדים, דייזי, גופי, פלוטו וכל השאר – לקראת הפסח הקרוב. את המופע – "וולט דיסני על הקרח – יובל לדונאלד דאק", ינחה ידידו הטוב של דונאלד – מיקי מאוס – בשפה העברית.

מדף הצעצועים

גם טעים וגם נעים

נחמד לערוך היכרות עם פירות ארצנו בעזרת משחק חדש של "אורדע" בשם "פירות ארצנו", משחק זכרון לבני ארבע ומעלה. על שלושים וחמישה זוגות קלפים – צילומי שלושים וחמישה פירות שונים הגדלים בישראל. יש ביניהם פופולריים וידועים כמו השזיף, התפוח והאפרסק ולצדם מינים נדירים, אקזוטיים ומיוחדים שגם אני לא קטפתי, לא ראיתי ולא שמעתי עליהם, כמו הפיסנגה או השסעונית. הצילומים על הכרטיסים יפים וצבעוניים ועל כל כרטיס – שם הפרי ועונת פריחתו [illegible]

[illegible]

שפות והשכלה תיכונית | למד והשכל | קורסים והכשרה מקצועית

התנדב לגדנ"ע צלילה

חיל הים בשיתוף עם פיקוד גדנ"ע

פותחים בקיץ 1988

קורס גדנ"ע צלילה

נתוני קבלה:

1. נערים (בנים) בוגרי כתות י"א.
2. סוג בריאות גבוה ללא מגבלות ראיה.

פרטים והרשמה בד.צ. 01010 – גדנ"ע צלילה.

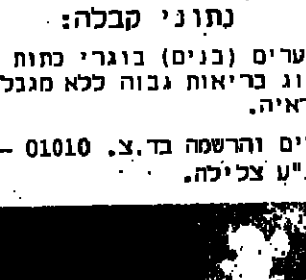

אל: ד.צ. 01010 צה"ל

נא לשלוח לי פרטים נוספים בקשר לקורס גדנ"ע צלילה.

שם ____ משפחה ____ ת.ז. ____ כתובת ____ מיקוד ____ טל' ____

משרד הבריאות – אגף הסיעוד

החלה ההרשמה

לשנת הלימודים תשמ"ט לבתי הספר לסיעוד

לקבלת תואר אחים ואחיות מוסמכים

מועמדים העומדים בדרישות הקבלה של המוסדות להשכלה גבוהה יפנו אל:

א. בתי הספר האוניברסיטאיים לסיעוד:
(מקנים תעודת אח/אחות מוסמכ/ת ותואר בוגר)
- ★ בי"ס לסיעוד ע"ש הנרייטה סאלד, ירושלים
- ★ בי"ס לסיעוד אסף הרופא, צריפין
- ★ בי"ס לסיעוד קפלן, רחובות (קופ"ח)
(ההרשמה במשרד קבלת תלמידים של האוניברסיטה העברית בירושלים)
- ★ בי"ס למקצועות בריאות קהילתיים ע"ש רקנאטי
(ההרשמה במשרד הרישום של אוניברסיטת בן־גוריון, באר־שבע) (קופ"ח).

ב. בתי הספר לאחים ואחיות מוסמכים
(מקנים תעודת אח/אחות מוסמכ/ת, נקודות זכוי אקדמאי)
- ★ ביה"ס לסיעוד ע"י ביה"ח זיו צפת — טל' 06-978031
- ★ ביה"ס לסיעוד שרמן, מרכז רפואי בעמק, עפולה — טל' 06-524240 (קופ"ח)
- ★ ביה"ס לסיעוד ע"ש ילין, מרכז רפואי רמב"ם, חיפה — טל' 04-510003
- ★ ביה"ס לסיעוד ע"ש זיודת, ביה"ח רוטשילד, חיפה — טל' 04-380333
- ★ ביה"ס לסיעוד ליד בי"ח כרמל, רח' מיכל 7, חיפה — טל' 04-254373 (קופ"ח)
- ★ ביה"ס לסיעוד ע"ש מתיוס, בי"ח הילל יפה חדרה — טל' 06-339804
- ★ ביה"ס לסיעוד ליד בי"ח לניאדו, קרית צ'אנז נתניה — טל' 05-336135
- ★ ביה"ס לסיעוד ליד ביה"ח מאיר, כפר סבא — טל' 052-914147 (קופ"ח)
- ★ ביה"ס לסיעוד ליד ביה"ח השרון, מרכז רפואי גולדה פ"ת — טל' 03-9228110 (קופ"ח)
- ★ ביה"ס לסיעוד דינה, מרכז רפואי בלינסון פתח־תקוה — טל' 03-9220028 (קופ"ח)
- ★ ביה"ס לסיעוד, המרכז הרפואי ע"ש שיבא תל־השומר — טל' 03-349474
- ★ ביה"ס לסיעוד ע"ש שיינברון, מרכז רפואי איכילוב ת"א — טל' 03-5436549
- ★ ביה"ס לסיעוד ע"ש א. וולפסון, בי"ח תל־גבורים, חולון — טל' 03-898359
- ★ ביה"ס לסיעוד, המרכז הרפואי ע"ש ברזילי, אשקלון — טל' 051-45448
- ★ ביה"ס לסיעוד, בי"ח שערי צדק ירושלים — טל' 02-555494

מסלול מקוצר (הסבה מקצועית) לאקדמאים
- ★ ביה"ס לסיעוד אסף הרופא, צריפין — טל' 08-225111

קורס לבעלות משפחה
- ★ ביה"ס לסיעוד, המרכז הרפואי שיבא, תל־השומר — טל' 03-349474
- ★ ביה"ס לסיעוד, ע"י בי"ח שערי צדק, ירושלים — טל' 02-555494

מועמדים – בחורים ובחורות – החייבים בשרות בצה"ל יוכלו ללמוד במסגרת עתודת אחים ואחיות

★ לפרטים נוספים ניתן לפנות לבתי הספר או לאגף הסיעוד של משרד הבריאות ירושלים – טלפון 02-638212, ת"א – טל': 03-341707, 03-341706, 03-345755, 03-345764

מכללת לוינסקי לחינוך

75 שנים — לסמינר העברי הראשון בארץ — מוסד אקדמי להכשרת [illegible]

מודיעה על

ההרשמה לשנת תשמ"ט לקבלת תואר אקדמי ראשון

"בוגר בהוראה" (B.Ed) ותעודת "מורה מוסמך בכיר"

בכל מסלולי ההכשרה להוראה:

- ★ **חגיל הרך:** גן הילדים וכתות א'-ב'. מיקוד בהכשרה ללמידה פעילה. התמחויות: מוסיקה, אמנות, ספרות ילדים.
- ★ **בית"ס היסודי:** (כתות ג'-ו'). המגמות: מדעי הסביבה (מדעי הטבע) למורי ארץ ישראל (מולדת וגיאוגרפיה), מקרא, ספרות, מתמטיקה.
- ★ **החנוך המיוחד:** לביה"ס היסודי, חטיבות הביניים של החנוך המיוחד, כתות מקדמות וטיפוליות בחינוך הרגיל.
- ★ **חטיבת הביניים:** (כתות ז'-י'). המגמות: לשון, ספרות, מקרא, היסטוריה, אנגלית (חד-חוגי), ביולוגיה (חד-חוגי), מתמטיקה (חד-חוגי), מחשבים (דו-חוגי).
- ★ **המגמה לערבית:** לחטיבת הביניים ולביה"ס היסודי.
- ★ **יוצאי אוניברסיטאות ואקדמאים:** לימודים בתכנית אישית בכל המסלולים.
- ★ **המדרשה למוסיקה:** הגיל הרך, ביה"ס היסודי, וחטיבת ביניים, חטיבה עליונה, חינוך מיוחד. התמחויות: מוסיקה והנעשה בחינוך המיוחד, ריתמיקה, ניצוח מקהלה.

המדרשה למוסיקה קיבלה היתר לקיים לימודים לקראת תואר ראשון.

מלגות לתלמידי מתמטיקה, ביולוגיה, ערבית

פרטים והרשמה: ביחידה לרישום קרית החינוך ת"א
ת.ד. 48130 מיקוד 61480
טל. במכללה 426162, טל. היחידה לרישום: 413070

אוניברסיטת תל־אביב

הפקולטה למדעים מדויקים ע"ש ריימונד ובברלי סאקלר
החוג לגיאופיסיקה ולמדעים פלנטריים

יום פתוח של החוג לגיאופיסיקה ולמדעים פלנטריים

מורי החוג יענו על שאלות מתוך [illegible] הלימודים בחוג.
- ממה עשוי שביט הליי?
- מדוע מתרחשות רעידות אדמה [illegible]
- כיצד מחפשים נפט?
- כיצד עורכים תחזיות מזג־אוויר?
- חקר החלל באמצעות לוויינים
- כיצד מיישמים המחשבים [illegible] אלה?
- מטאוריטים ומות הדינוזאורים

ביום ד', 17.2.88, החל משעה 13.00 [illegible] 17.00, יפתח החוג את [illegible] הכשרה בפיסיקה, מתמטיקה [illegible] המתעניינים באפשרות של לימודים [illegible] התואר הראשון, השני והשלישי.

מתכנסים בשעה 13.00 באולם [illegible]
פרטים במזכירות החוג, בטלפון 03-420633.

ההרשמה ללימודי התואר הראשון [illegible] ב־20.2.88
ההרשמה ללימודי התואר השני [illegible] ב־31.5.88

קורסי ערב להכשרת כתבי ספורט

בהדרכת כתבי ספורט בכירים

● **מטרת הקורס**
הכשרת כתבי ספורט בעלי ידע והתמצאות ברזי הכתיבה העתונאית והשליטה בדיווחי הספורט חשובים ובעיקר כדורגל וכדורסל.

● **הלימודים**
6 חודשים, פעמיים בשבוע בשעות הערב.

● **תוכנית הלימודים**
כוללת עבודה מעשית בשטח, מדורי ספורט ברדיו ובטלויזיה, סיקור גביע אירופה לאלופות בכדורסל, דיווחים ישירים ממגרשי ספורט בארץ ובחו"ל, הפקת גליון עתון ספורט.

● **המרצים**
בין המרצים, דני דבורין, שאול אייזנברג, יהושע שגיא ואחרים.

● **מנהל אקדמי**
נוח הלפרין

משרדינו פתוחים	תל־אביב	חיפה
בין השעות 19.30-9.00 רצוף	בן יהודה 32, בנין אליעל ח. 510, טל. 201392, 295529	בלפור 5 פינת נורדאו, טל. 669041

מכון ישראלי למינהל · עתון חדשות הספורט · המרכז הישראלי לתקשורת המונים

למד הנהלת חשבונות סוג 3

בביתך בזמנך הפנוי

הכנה למכינות משרד העבודה
- ■ מיועד לבוגרי קורסים סוג 1 + 2.
- ■ מנהלי חשבונות סוג 2.
- ■ מועמדים לבחינות ביניים של ראיית חשבון

כולל כל החומר העיוני והתרגילים

דוגמאות של בחינות משרד העבודה עם פתרונות

לכבוד המכון הישראלי למינהל
ת.ד. 28124, ת"א מיקוד 61281 למסי 55
נא לשלוח אלי עלון על קורס הנהלת חשבונות סוג 3.
שם ____
כתובת ____

משרד החינוך והתרבות – האגף לתרבות ואמנות

בית הספר לאמנות הציור ת"א

ע"ש א. מרגושילסקי

החלה ההרשמה

- ★ לימודי תעודה – 4 שנות לימוד 5 ימים בשבוע
- ★ לימודי תעודה – 4 שנות לימוד 2 ימים בשבוע
- ★ קורס למורים בשנת שבתון מוכר לקבלת גמול השתלמות
- ★ קורסים בקיץ ובמשך השנה בשעות היום ואחה"צ

המקצועות הנלמדים: **רישום, צבע, הדפס, פיסול, צילום, תולדות האמנות ולימודים עיוניים.**

פרטים והרשמה במזכירות ביה"ס, רח' קלישר 6, תל־אביב, טלפון 667348 בימים א'–ה' בשעות 9.00–13.00.

המכון לשפה הספרדית

7 רמות • קורס אינטנסיבי • קורס לשפה [illegible]
הקורס למתחילים מאפשר לדבר [illegible]
שעות קבלת קהל מא' עד ה' מ־16.00 עד 19.30 [illegible]

הלוח הכללי

של ידיעות אחרונות
למה לסתוב עניין? פרסם – וסגור עניין!
הלוח הכללי
הטלפון לא מפסיק לצלצל

שעה של פנאי
תשבץ מאת הלל הרשושנים

מספר 1459

21 פרסים יחולקו בתגרולת בין הפותרים נכונה. פרס א': „רצח נפוליאון" מאת בן וידר; ועוד 20 פרסי ספרים.

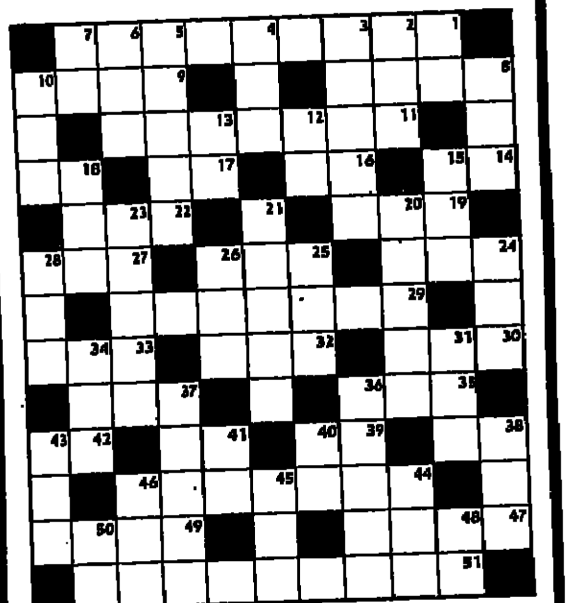

במאוזן – מימין לשמאל: 1) משורר ומבקר עברי (1958–1882) בעל פרס ביאליק ופרס ישראל בשנת תשי"ז; 8) אנרגיה שמפיקים ממנה חום, אור וכוח 9) „תרדיף" (שם נרדף) ל„צרית" 11) סופר ומדקדק עברי, חיבר מחקרים רבים 14) עוף דורס 16) „תרדיף" ל„אדך" 17) בן־צאן 18 „שבט סופרים) 19) שיירי החומר ופסולתו 22) שר בממשלת ישראל 24) עץ הלבנון 25) פתיתים של גשם קפוא 27) עץ יער בעל קליפה לבנה 29) אחד ממפקדי ה„הגנה" הראשונים 30) מוכר בחנות 32) „תרדיף" ל„רעל" 33) „תרדיף" לאדץ „יוון" 35) הקצף שעל פני התבשיל חרותה 37) „תרדיף ל„פרגוד" 38) מצוי בתוך הפה 39) קווית בראש אות בספר־תורה 41) מיכשול 42) רוח רעה 44) ציפור־שיר החודפת בארץ־ישראל 47) מכונת כביסה – מתחדישי הלשונאי הלל הרשושנים 49) בר רושמים פעולות יום־יום 51) מגדולי הסופרים והמשוררים של תקופת הסיפורות החדשה 1922–1864.

במאונך – מלמעלה למטה: 1) קיים 2) גוי – בארמית 3) עצב הירך; 4) מדינה ביבשת אמריקה 5) געגועים 6) אחד מחברי הכנסת 7) חומת־מים 8) ש"ע 10) אחת ממצוות השדה 12) „תרדיף" ל„איצטבה" 13) אדם 15) מגדל ציפורים 18) ישוב עירוני בנגב 20) כפתור בראש מקל 21) תרמיל של תלמיד 23) ממבשרי הציונות (1875–1812), מחבר הספר „רומא וירושלים" 24) עוף בית טהור 25) „תרדיף" ל„בוקר" 26) מומחה לגלות עיקבות אדם 28) שרשרת הרים סמוכים זה לזה 31) חברת הטלפונים והטלוויזיה 34) סיבים של קליפת עצים 36) מתנהג בצביעות 37) גורם לחולשה 38) קול אדיר בחלל האוויר 40) שניים כמוהו הם גלגל שלם 41) אות באלפבית 43) תואר אצולה בספרד 44) הוא הר"העברים 45) מרוב עצים אין רואים אותו 46) מחציון הימכה 48) כלי לנוזלים 50) דגן־שמיים.

הציור השבועי לילד
לאן נעלמה דליה?!

דליה היא אמא מלאת מרץ. יום אחד לקחה את ילדיה, אילת, אבי, אריאל ודני ואת ילדי השכנים דולי ובנימין וביחד יצאו לשחק בחול ולהנות מן החיים כשלפתע, דליה נעלמה. אנא, עיזרו לילדים למצאה!

תשבץ תרתי־משמע ©
מאת נדיב אבידן

מספר 218

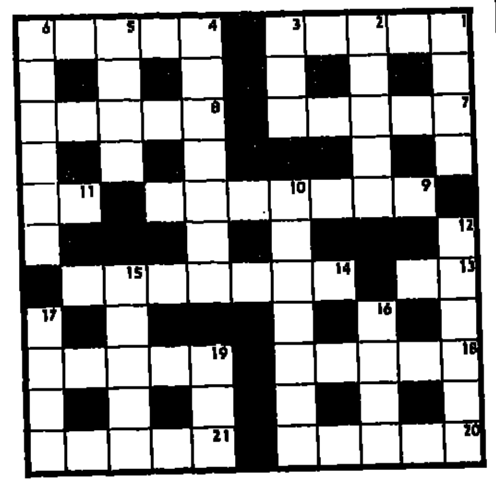

מאוזן:
1. אם אתה מעונין להוריד את הנוחות, שים בפנים בבקשה (5)
4. כספורטאי הוא מצהיר: „אני יכול להוכיח שאני גבר" (5)
7. סניף של בי"ס מקצועי לכדורסלן (5)
8. כשחבר המערך ו„4 אופקי" יחזרו – נרד מהקו (מ) (5)
9. מאירהו הוא לא מופיע בשעות היום (7)
11. מי שמאשר כך, הוא קצת פסיכי (2)
13. ישראל לא נמצא לבד (2)
14. הסיפורים על הלילות הנצחיים, אינם נכונים כלל (3,4) (עפ"י מיקי גפן)
18. הצדיק התנהג כמו חיה, אבל לא נשאר לבד (5)
19. בראש במת הקיבוץ (5) (עפ"י אילן גולדהירש)
20. זה מה שקורה כשלא מסתדרים בסכם וכספים (5)
21. שתיקתו רועמת (5)

מאונך:
1. שקרל יעסוק בהערכות (4) (עפ"י דני דרבש)
2. גם במזג אויר שקט הוא מתקשה לעוף (5)
3. הרוטב שעולה מהפרי (3)
4. למה זקוק אדם חסר תרבות משום חלבי, חולצה ושיהיה בריא (7)
5. היא שברה כלי לא טוב – מן שמענו (4)
6. מה קורה למים באפריקה? (6)
10. מה שמלמדים לפעמים בשיעורי מתמטיקה, זה ממש סתו (4,3)
12. מאיר, שאשתו נשארה לבדה (3,3)
15. בעברית ובחשבון (מ) (5) (עפ"י אילן גולדהירש)
16. במספר ילדים ניתן לגלות תמונה של צמח (4)
17. איך אפשר ללכד בלש שמשתתף בתזמורת? (4)
19. אפשר להרתיחו מים גם מלמעלה (3)

בין הפותרים יוגרל סך 25 ש"ח. את הפתרונות יש לשלוח לפי הכתובת תשבץ תרתי משמע „ידיעות אחרונות" ת.ד. 9177, מיקוד 61091 ת"א.

„כתב" ציורים

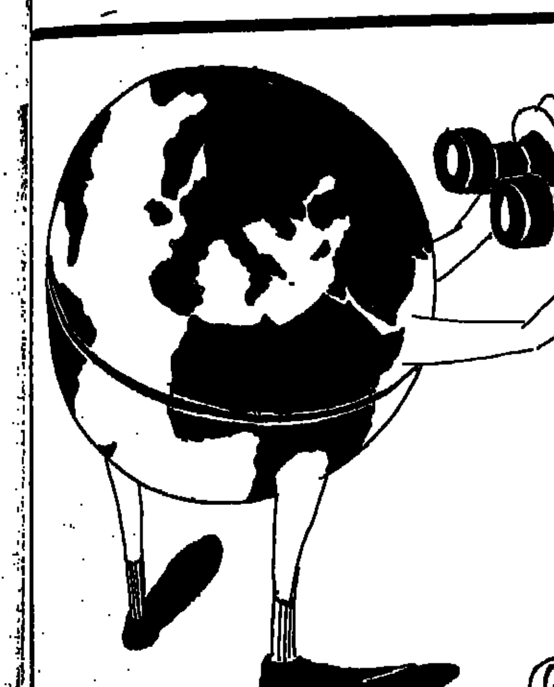

מאחורי הציור שלפניך עומד מושג, פתגם או צרוף מלים, שאותו עליך לגלות. הקשר בין הציור למושג הוא קשר אסוציאטיבי. ניתן להיעזר במספר האותיות של כל מלה. קריאת הספרות היא מימין לשמאל (4, 5).

בין הפותרים יוגרל חספר כל השירים מאת נעמי שמר.

עושים חושבים

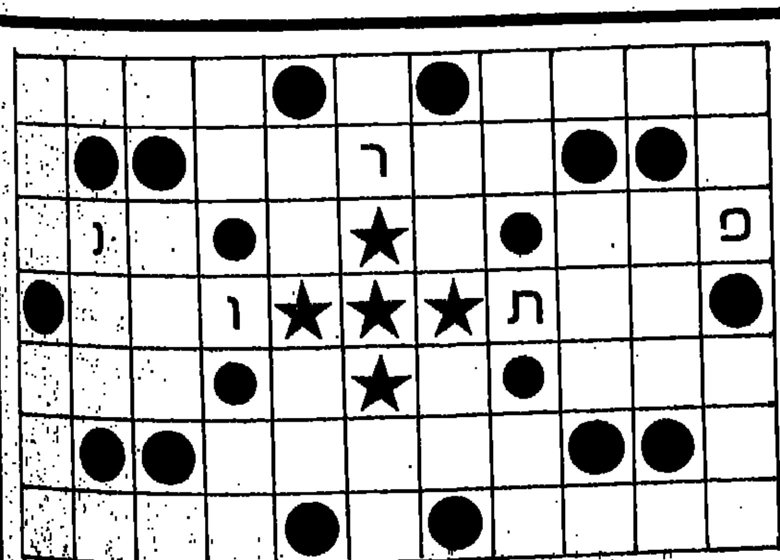

את המספרים הרשומים מטה יש לשבץ אל התבנית. המספרים כתובים משמאל לימין ומלמעלה כלפי מטה.

אילו ספרות יצבות במקום האותיות.

74, 64, 985, 1937, 555, 507, 18373, 82, 89, 205, 651, 201, 63, 91, 21, 273, 645, 310, 295, 3168, 59602, 2849, 73, 58, 181, 575, 539, 747, 90, 7642.

בין הפותרים יוגרל הספר הלנצח תאכל חרב מאת משה דיין.

הפתרונות והזוכים

פתרון חידת „אותיות ומספרים" מספר 1189

9	0	3
6	5	7
2	4	6
4	1	1

הסיפרה „8" אינה משתתפת בחידה.

שמות הזוכים בתגרולת 12 פרסי הספרים – „אותיות ומספרים" מס. 1189

מיכאל שרון, ת"א; נחמיה שיפר, ראשל"צ; חיים שטראוסמן, בת־ים; איוודור ליכטמן, באר־שבע; ויקי מזרחי, ת"א; יהושע גולדמן, קרית־מוצקין; אושרה מחלב, אזור; אבי אחיון, קרית שמונה; יהושע זכאי, קרית־טבעון; ריטה לוי, חולון; דב שנער, עדו שלום כהן, קרית־חיים המערבית.

שמות הזוכים בתגרולת 21 פרסי הספרים – תשבץ השבוע מס. 1454

פרס א': הספר „ביבליוגראפיה" מאת אורי צבי גרינברג (טור־מלכא) משה בן־גל, פ"ת.

ואלה ה־20 זכו ב"א באחד הספרים השונים:

שרה ברעם, ק. נען; אברהם לוי, צפתו; חנה פינקלמן, חיפה; משה בן־יצחק, ק. מסדה; נחום נתנאל, ירושלים; הלה זלצ־מן, ק. חניתה; מרדכי מדעי, ת"א; גבי דה־און, חולון; סטרן סינטוב, ר"גן; שרית יר־סף, מושב בת־שלמה; שלמה קאופמן, חיפה; עמנואל גרבלי, טבריה; לאה גולד־ברגר, ירושלים; שלום רוזן, נצרת־עילית; יזהר אביב, בת־ים; יהודית סעיד, נס־ציו־נה; עוזיה רוטנברג, ת"א; יהודית ליזרר־ביץ, נהריה; אנשל פלשר, ת"א; עזרא משה, טבריה.

פתרון תשבץ תרתי משמע מס' 216

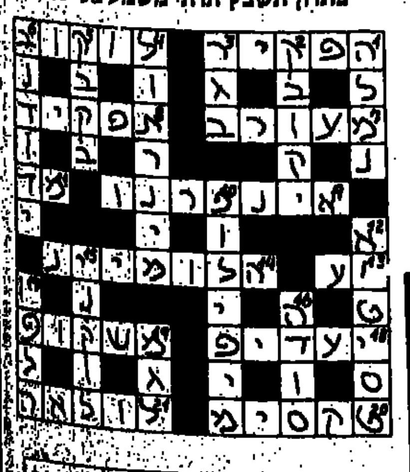

פתרון גליון 1251

• מי יוצא דופן: הים הכספי שהינו ימה סגורה.

אותיות ומספרים
מספר 1192

ת א ג ד		כ ל ו
ד ם		ב ג ב
א ם		
ג ב		
ת ן		
ד ם		
ט ל		

לפניכם חידת „אותיות ומספרים". בפעולת החילוק הוחלפו הספרות באותיות. יש לשחזר את פעולת החשבון, ולמצוא את ערכן הספרתי של האותיות אשר משתתפות בה ★

12 פרסי ספרים יחולקו בתגרולת בין הפותרים נכונה. ★ חמען למשלוח הפתרון: „אותיות ומספרים מס' 1192", ת"ד 20227, ת"א (61201).

■ את הפתרונות יש לשלוח במעטפה, לפי הכתובת: „7 ימים", שבועון „ידיעות אחרונות", שעה של פנאי, ת"ד 20227, ת"א, מיקוד 61201.
■ ישותפו בהגרלה רק אלה שמעטפותיהם יגיעו תוך 10 ימים מיום פרסום החידה.
■ נא לציין את שם החידה ומספר הגליון על המעטפה.

שחמט
מאת אורי צחור

הישג גדול לאנגלים

הישג גדול לנציגי אנגליה וכישלון גדול לנציגי ברית המועצות, בדו קרבות המועמדים לאליפות העולם בקנדה. ואלו התוצאות: יונתן ספילמן מאנג־ליה, הכיס את יאסר סיראוואן מארצות הברית 1:4 גייצ'ל שר־רט מאנגליה ניצח את גיולה סאקס מהונגריה, 1.5:3.5. ארתור יוסופוב מברית המועצות ניצח את יאן אלכיסט מברה"מ, 1.5:3.5. דהיינו: שלושה דו קר־בות שהסתיימו ללא צורך לע־רוך משחק ששי ומכריע. לאיוש פורטיש מהונגריה הוציא מהמי־רוץ את רפאל ואגניאן מברית"מ, בנוהרו עליו 2.5:3.5. יאן טימן מהולנד גבר על ואלרי סלוב מברה"מ, במשחק הששי, לאחר חמש תוצאות תיקו רצופות.

ההפתעות הגדולות ביותר ארעו דווקא בשני המפגשים שהסתיימו בתיקו 3:3. ויקטור קורצ'נוי חילץ תיקו 3:3, מיוהאן יארטרסון, לאחר שגבר על האיסלנדי במשחקים החמישי והששי. במשחק החמישי שגה יארטרסון שגיאה גסה והפסיד ובמשחק הששי הוא נוצח תוך 26 מסעים בלבד. הקנדי קווין ספראגט חילץ תיקו 3:3, מ„הפינאליסט" של דו קרבות המועמדים אשתקר, אנדריי סו־קולוב מברית המועצות. בשל תוצאות אלו הוארכו שני דו קר־בות אלה. בסופו של דבר עלו לשלב הבא: יארטרסון וספראגט. איזו הפתעה גדולה!

קורצ'נוי לבאר שבע

ויקטור קורצ'נוי, שסיים אשתקר במקום ראשון/שני משותף, עם יונתן ספילמן, בתח־רות הבינלאומית בבאר שבע, אמור לחזור. קורצ'נוי ישתתף בתחרות, שתחל ביום שלישי הקרוב בבאר שבע. שאר המוזמ־נים הם: רבי האמנים מיכאי סו־בה מרומניה, יוזף פינטר מהונג־ריה, ג'ון מסטל מאנגליה והאמנים הבינלאומים הישרא־לים, אלון גרינפלד, גדי רכליס ולאון לדרמן. כן ישתתף, בתח־רות, רונן לב, שלו שניים מתוך שלושת הציונים הנחוצים לתואר אמן בינלאומי. כל מתחרה יתמר דו פעמים עם רעהו.

י. גרינפלד בראש

רב האמן יהודה גרינפלד ממשיך לתפוס את המקום הרא־שון מבין השחמטאים הישראלים במד הכושר הבינלאומי. ליהודה 2550 נקודות והוא מדורג כשח־קן ה־57 בעולם. במקום השני, השחמטאי המדורג כראשון (לפ־ני יהודה גרינפלד) במד הכושר הישראלי, רב האמן יעקב מוריי עם 2535 נקודות. אחריהם: אלון גרינפלד 2510, גדי רכליס 2475.

ההעזה השתלמה

רונן לב מהוד השרון הצטיין באליפות אירופה לנוער, שנער־כה בארנהם שבהולנד בסיימו ששי מבין 32 המתחרים. לב דו־רג לפני שותפיו, למקומות 6־8, כיוון שהתמודד עם החזקים ביו־תר ודווקא נגדם הצטיין. הוא ני־צח את הזוכה במקום הרביעי, הפולני גרנסקי והשיג תיקו עם אלוף אירופה לנוער מאשתקר, ואסילי איבאנצ'וק מברה"מ, שסיים במקום השני. באליפות זכה בוריס גלפנר מברית המוע־צות (11.5 מ־13), שניצחונו על רונן לב זיכה אותו בפרס עבור המשחק היפה ביותר באליפות. גלפנר, שלו 2520 נקודות במד הכושר הבינלאומי, הפגין משחק נועז ביותר, מלווה בתחבולות מרתקות. ההערות למשחק, להל־לן, הן של רונן לב.

הגנה הודית של המלך

לבן: לב
שחור: גלפנד

1. ד4, פ:ו6 2. ג4, ז6 3. פג3, רז7 4. ה4, ד6 5. 31, ס־0 6. רה3, פג6 7. מהר2, א6 8. פוה2, צב8 9. א3, רד7 10. ב4, ב5 11. ג5, ה6 12. ג:ד6?! [נכון 12. 31 והלבן, לו יתרון גדול במרחב, מתכונן לשחק רו2, ו־ס־0, לעומת זאת לא ברור המצב לאחר 12. פג1, ה5 13. ר5, פרא4. 14. ג6.]

12...ג:ד6 13. פג1?! [עדיין מוטב 13. 31, אם כי לשחור מש־חק נגדי טוב בשל השליטה בע־רוגה 4, למשל: 13...סה7 14. פג1, פג8 15. פבג3, פב6 והמצב שקול] 13...ה5; 14. פב3, רס11 15. ה:ד5, [יחידי. לאחר 15. ד:ה5, פ:ה5 16. ה:ד5, צה8 17. רה2, פג4 18. ר:ג4, ב:ג4 19. פר4, פ:ר5!! (19...רח6, 20. פג2) 20. פ:ר5, רא4 השחור זכוי] 15...ס:ד5 [15...ה:ד4 16. פ:ד5, פ:ד5 17. פ:ד5, צה8 18. רה2, צב5 19. פ:ה5, רה6 20. צד1, ופחות מדוייק 16. פוה5 17. ה:ה5, ר:ה5 18. מה:ד5, ר:ד5 19. פ:ד5, רס5; 20. צה5, וספק אם לשחור יש תמורה לטיבו] 16. פ:ד5, רה6 17. ד:ה5, ר:ד5?! [מוטב 17...מה:ד5 18. מה:ד5, ר:ד5 19. פ:ג5, פ:ה5 ולשחור סיום עדיף במקצת] 18. רו5! [לאחר מסע מצויין זה, המי־צב שקול] (ראה דיאגרמה)

18...ר:ב2?! [מסע מרשים וחי־זק מבחינה מעשית. לאחר משחק מדוייק אין הלבן צריך להפסיד. לשחור יהיו שני כלים קלים תמורת מלכה, שליטה בטורים המרכזיים ויתרון גדול בפיתוח. לכן קשה מאוד ללבן, שנקלע לדוחק הזמן, לגלות את התשו־בות הנכונות.]

19. ר:ד8; צב:ד8 20. מהג3? [נכון 20. מהג1! צוה8! ו לא די ב 20...ר:ה5; 21. צב1, צוה8; 22. מו2! רד4+ 23. מו3, 21. מו2! (21, 41, פ:ה5!) 21...ר:ה5; 22. צב1, ולשחור אין תמורה להי־קרבה]

20...ר:ה5; 21. מה:ב1, צוה8; 22. רד3, רא4+ 23. רה4, רד4! [עתה כבר עריפה עמדת השחור בהרבה] 24. מו1, פה5; 25. 31, פג4; 26. מ2, פה3+ 27. מ3, צה5; 28. 41, ח5; 29. ר:ה6, ה:ה4+ 30. מ3, פג4; 31. רה4, צג4; 32. מה:ג1, 51; 33. מהח2? [שגיאה גסה, בדוחק הזמן הכריע. אך לאחר 33. מהו4, רה3; 34. מ:ה4, צד2: מצב הלבן קשה] 33...4+ והלבן נכנע.

תחבולה מרהיבה

לבן: לינדהפט
שחור: פטרסן
דנמרק 1987

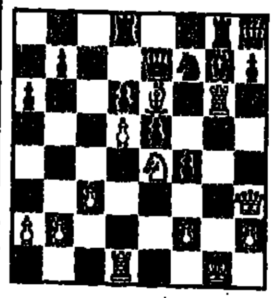

תוד הלבן

הפעם תחבולה מרהיבה, ממשחק ששוחק בליגה ג' בדנמ־רק. כיצד נמשך המשחק? התשו־בה להלן במהופך.

פיתרון

(הפתרון מודפס במהופך)

ברידג'
מאת רחל שמיר

מזרח מחכה לך בפינה

„לא רק אתה נכשלת בביצוע החוזה הזה שכולם הכריזו, בעצם בודדים מאוד ביצעוהו" ניחם כהן את ידידו לוי. „אולם אינך צודק בהצהרתך שאיפשרנו להם לבצע. הביצוע היה בידי הכרוז. ברור שהיה עליך להפסיד דיאמונד אחד וקלאב אחד. אולם אסור היה לך להפסיד שני הארטים בכל מחיר ולכן היית חייב להימנע מליפול בידי מזרח.

מדובר במערך שלהלן:

	צפון	
	♠ Q J 9 6 ♡ 6 5 4 ◇ J 5 2 ♣ Q J 4	
מערב ♠ 8 4 ♡ K 10 7 2 ◇ A K 7 6 ♣ 10 9 2		**מזרח** ♠ 2 ♡ J 9 8 ◇ 10 9 8 4 3 ♣ K 8 7 3
	דרום ♠ A K 10 7 5 3 ♡ A Q 3 ◇ Q ♣ A 6 5	

חילק דרום – כולם פגיעים

ההכרזות:

דרום	מערב	צפון	מזרח
1 ספייד	פאס	2 ספייד	פאס
4 ספייד	פאס	פאס	פאס

„סגית כזה שלאחר שמערב זכה בכלך דיאמונד נו הוביל, כיסית בהילך השני את העשירית קלאב בנסיך וזכית בו", המשיך כהן. „מכבת שליטים כשני סיבובים, תתכת דיאמונד ביד ומשכת את האלוף קלאב. נכנסת לדומם עם שליט ושיחקת את הנסיך דיאמונד, עליו זרקת הארט נוך היד. כשמערב זכה באלוף דיאמונד, שיחק קלאב אל המלך של מזרח ולבסוף הפסדת הארט אחד לכשלון החוזה. זה כאילו הפסדת שני הארטים, הארט זרקת על דיאמונד שלא היית חייב להפסיד".

„מה בעצם היה עלי לעשות?" שאל לוי.

„לאחר שמערב זכה בלקיחה הראשונה כמלך דיאמונד ועבר לעשירית קלאב, צריך היית לאפשר לו לזכות בלקיחה. ברור שהמלך קלאב היה בידי מזרח וחשוב היה להמנע מלהכנס לידי מזרח. מערב היה ממשיך קרוב לוודאי בקלאב ואתה היית וזכה כנראה ביד. לאחר משיכת השליטים בשני סיבובים, ויתוך דיאמונד ביד ומשיכת הקלאב האחרון, כניסה לדומם עם שליט היתה יוצרת את המצב הבא:

	צפון	
	♠ J ♡ 6 5 4 ◇ J ♣ —	
מערב ♠ — ♡ K 10 7 ◇ A 7 ♣ —		**מזרח** ♠ — ♡ J 9 8 ◇ 10 ♣ K
	דרום ♠ 7 5 ♡ A Q 3 ◇ — ♣ —	

„במצב זה היית צריך לשחק מן הדומם את הנסיך דיאמונד ולמסור את הלקיחה למערב בזריקת הארט מן היד. זה היה מעמיד את מערב במצב לא נוח. החזר דיאמונד היה מאפשר לך לתתוך ברומם ולזרוק את המלכה הארט מן היד, החזר בהארט היה מאפשר לך לזכות בשתי לקיחות בהארט לביצוע החוזה." כך או אחרת".

„רגשי הנחיתות שלי גדלים והולכים", אמר לוי.

על בולים ובולאים
מאת שלמה שמגר

הקהילה היהודית הראשונה באורוגוואי

לפני שבעים שנה התארגנה באורוגוואי הקהילה היהודית הראשונה. המדינה הדרום־אמריקנית הקטנה, שתמיד הגינה את ידידותה לעם ישראל, לא זנחה גם את ציון התאריך ההיסטורי הזה בהנפיקה בול המראה מנורה על שבעה קנים בערך של עשרה פ"ת.

שהוזנחו שנים רבות, למרות שלא נראו הרבה בשווקים הבולאיים, מבוקשים כעת על־ידי אספנים המעוניינים להשלים את אוספיהם ומחיריהם עלו בהתאם.

עופות באמריקה הלטינית

בקטלוגים הבינלאומיים החדשים עודכנו סדרות רבות, בעיקר ממדינות אמריקה הלאטינית, שנושאיהן בעלי חיים, ובמיוחד עופות. ההתייקרויות מעידות על פופולריות גוברת והולכת של נושא החי אצל האספנים הותיקים והצעירים המתחילים. בולים לא־מעטים

פארקים לאומיים

אגב חיות: סידרה יפהפיה מוקדשת לפארקים הלאומיים הופיעה בארגנטינה. לצד כל נוף מופיע בבול בעל־חי שמצוי באותו פארק. הדואר הארגנטיני מתכוון להמשיך בסידרה זו.

פרפרים בטורקיה

טורקיה מתכוננת להנפיק ב־1988 בולים לנושאים כחלקמן: תעשיה האווירית, פרפרים, אמצעי התחבורה והובלה, 400 שנה למות סינאן, קטר רכבת, הקונגרס ה־41 לחובלת יבשתית אולימפיאדת

האי מאוריציוס

האי מאוריציוס באוקיאנוס ההודי מפורסם, אצל הבולאים, בעיקר בזכות שני בוליו ההיסטוריים היקרים. באחרונה הוא זוכה לשבחים גם בזכות בוליו המודרניים. המדירה האחרונה בת 5 בולים מציגה לנו היכב ודיש ובלתי מוכר תיעוש. ממתבר כי באי הצליח קמות תעשיות רבות נכבדות. בתצלומים לישוש עוסקות במפעל הרש למשקפים.

יתר עליכו המודרו מוקדשים לענפים יצור עצצועים, מסווות, יצור רהיטי במבוק, בולים באנם, סיאל, המערכה האירופית למען הכפר, ארמונות לאומיים, 50 שנה למות אתאתורק, כולי שירות, בולים מן המניין.

מטבעות ומדליות
מאת חיים לנגלבן

מטבע זהב לממלכה המאוחדת

המיטבעה הממלכתית הבריטית הודיעה כי ניתן עוד להשיג את מטבע הזהב בן 5 ליש"ט לשנת 1987, בתגמיר בוהק לא למחזור, של הממלכה המאוחדת. המטבע שהוא הילך חוקי עשוי זהב בו קאראט ומשקלו 39.94 גרם, וקוטרו 36.02 מ"מ, אוננקיות על זהב טהור. כמות ההטבעה המירבית נמוכה ביותר 10,000 מטבעות להפצה בעולם כולו. הודעה זו התפרסמה זמן קצר לאחר שנודע כי גירסת 1985 של מטבע זה זכה בתואר „מטבע הזהב הטוב ביותר" של השנה, על־ידי צוות של מומחים בינלאומיים, מטעם הענקת פרס שהוענק בשווייצריה בבינלאומית.

המטבע בגירסה רגילה, נושה מכך, שהוא מציע איכות עיצוב אמיתית במחיר הוגנות. באופן משמעותי נוח של הגירסה הקודמת. למעשה מטבע זה הוא מטריע היחיד שהוטבע בשנת 1987 בערך של 5 ליש"ט, משום שלושת המטבעות בסט הזהב הקשום של הממלכה המאוחדת לשנת 1987, הם המטבע בן 2 ליש"ט, הסוברין וחצי סוברין.

המטבע בן 5 ליש"ט לשנת 1987 בתגמיר בוהק רגיל לא למחזור, נושא את דיוקנו של המלכה אליזבת השניה מעשה ידי רפאל מכלוף וליד ירושלים והוא מטבע הזהב הראשון של הממלכה המאוחדת. הנושא גירסה זו של דיוקן המלכה. המטבע המקורי מ־1984 נושא דיוקן המלכה מעשי מבולה של ארנולד מאשין. על האחורי שלו נושא את התגליף הקלאסי של בנדיטו פיסטרוצי – ג'ורג' הקדוש רוכב על סוס והורג את הדרקון. אשר הופיע על כל מטבעות הזהב הבריטיים בני 5 ליש"ט, למעט אלה שהוטבעו ב־1826 וב־1839. על הצד האחורי מופיע גם מסגל האיכות המיוחד של המיטבעה כמין עיגול, משמאל לתאריך.

קוטר המטבע בן 5 ליש"ט הוא 36.02 מ"מ, ומשקלו 39.94 גרם והוא כפוק 916.7.

כל מטבע נתון בתוך תיק תצוגה מיוחד ומלווה לו אישור אותנטיות ממוספר.

הנרשמים עד סוף פברואר יהנו משכה"ל המוצ' הק"ים!

1988

מדור לימודים

שעור פרטי ✓ אנגלית
ב־5 ש"ח בלבד

מבצע החודש!
חינם
• קסטה ללימוד עצמי
• מילון עברי-אנגלי

תוך זמן קצר להפליא, תוכל ללמוד, לשמוע, לדבר, לקרוא ולכתוב אנגלית נכונה בשיטת הוראה אינדיבידואלית המותאמת במיוחד לך!

קורסי ערב ובוקר או שעורים פרטיים, טיפול אישי, מעבדה חם, ליסוד בקבוצה קטנה.

- 12 רמות לימוד (לכל גיל ורמה)
- אנגלית לבגרות • הכנה ל־TOEFEL
- קורסים למתחילים — A.B.C (מיועד למחוסרי כל ידע הוא כי באנגלית השיטה האמריקאית מבטיחה לך התגברות מחסום השפה והפחד "לפתוח את הפה")
- קורסים לעובדי מוסדות ומפעלים (שכה"ל — הוצאה מוכרת ע"י שלטונות המס)

חינם — 24 שעות ביממה: חייג/י ברגע זה לטל׳ 03-295529, 02-221933, 04-669041, 03-726132, ובדוק מהו רמתך באנגלית — חינם.

מנהלי סניפנו, יועצינו ומורינו מזמינים אותך על מנת לבחון חינם בכתב או בעל פה את רמתך האנגלית. כמו כן תוכל להשתתף בשיעור לדוגמא. כל המונה לאחד מסניפנו בכל שעות היום או הערב יקבל ייעוץ והדרכה לבחירת המסלול האישי הטוב ביותר לשיפור רמתו באנגלית

המכונים האמריקאים לשפות

הנהלת חשבונות

חסרים יותר מ־500 מנהלי חשבונות מדופלמים

קורס כתבנות או אנגלית, חינם לכל נרשם

הרשמה לקורסים סוג 3;2+1

קורסי ערב מוזרים פעמיים בשבוע במשך 5 חודשים וקורסי בוקר וערב אינטנסיביים 3 פעמים בשבוע במשך 7 שבועות השיטה המשולבת מקצרת את תקופת הלימודים לחצי, ומוזילה את שכר הלימוד בשליש

- הכנה לבחינות סיום ממשלתיות • קבוצות לימוד קטנות
- מרצים מנוסים • לימוד אינטנסיבי
- תירגול בעבודה מעשית • השתלמות במכון י ב מ

איך אפשר להיות מנהל חשבונות תוך מספר שבועות

הנהלת חשבונות ממוחשבת

חינם 24 שעות ביממה

מ.י.ל. מכון ישראלי למינהל

בגרות טובה

המכללה למינהל הגמנסיה העברית "הרצליה"

למד, שפר והשלם תעודת בגרות במוסד מוכר ובעל...

★ נפתחים קורסים בחודש פברואר למועד קיץ 88 בכל מקצועות הלימוד.

★ מורים מעולים המלמדים לפי תוכניות שעמדו במבחן

★ מתמטיקה 3 יח"ל ★ מתמטיקה 5, 4 יח"ל

(1) עזרה לחלשים (2) הרחבה לחזקים
(3) ימי לימוד, חזרות לקראת סוף הקורס.

★ אנגלית 4 יח"ל ★★ אנגלית 5 יח"ל

בלעדי לאביב: כיתות קטנות 4 ו־5 יח"ל לומדים...

★ פיזיקה 5, 4 יח"ל

בלעדי לאביב: הכנה לבחינות המעבדה יחידה חמישית במעבדות הגמנסיה "הרצליה"

★ כימיה ביולוגיה: גם ברמות מוגברות!!!

★ הכנה לבחינות פסיכומטריות: לפי תוכנית מיוחדת וחדשנית!!

לומדים עד להצלחה

אביב

מוסד להשכלה בלימודי ערב
רח' ז'בוטינסקי 106, גמנסיה הרצליה, טל. 03-263111
פתוח בימי א-ה 9-14 לפנה"צ 14-18 אחה"צ

סיור הורים בביה"ס הטכני של חיל האויר בבאר־שבע

הורי תלמידים בוגרי כיתות ח', ט', מוזמנים לביקור בביה"ס עם ילדיהם

ביום ג', 23 בפברואר 1988

במגמה להתרשם מרמת ביה"ס ומהנושאים הנלמדים בו.

שעות הביקור בביה"ס: משעה 14.30 עד 17.00. לביה"ס ניתן להגיע באוטובוס מספר 2, היוצא משוק באר־שבע למווה"מי (משק עזר), או בהסעים מטעם ביה"ס שיוצאו מתחנת אגד ב"ש (מול מגרש החניה) החל משעה 14.15 כל שלושים דקות.

ביה"ס הוא ללא פנימיה.

פרטים והרשמה: בכל לשכות הגיוס בארץ ובדואר צבאי 2348 א"ש.
טלפונים: 03-234735; 03-693800

במישלב גומרים טוב!

צוות מורים מעולה, טיפול וייעוץ אישי בפיקוח משרד החינוך והתרבות

נמשכת ההרשמה לכיתות בוקר וערב למבוגרים לכל מקצועות הבגרות למועד קיץ 1988

נפתחות כיתות בוקר ב־14, 18, 19, 22 בפברואר
כיתות ערב ב־14, 17, 18 בפברואר

כיתות מיוחדות:
- מתמטיקה מורחבת 4-5 יחידות
- מתמטיקה ואנגלית
- פיסיקה מורחבת
- ביולוגיה

בחולון:
קורסים לאנגלית מדוברת
טל. 03-869897, 8.00-10.00 בבוקר

פרטים והרשמה:
מרכז מישלב
רח' ויצמן 53, ת"א, טל. 9-263185
בימים א-ה 8.00-14.00, 16.30-20.30
וביום ו' 8.00-12.00

סניפים ללימודי בגרות למבוגרים בערב: חיפה, רעננה, ראשל"צ, חולון, נצרת, כרמיאל.

הנחות
25% לחיילים ולחיילים משוחררים עד שנה וחצי
90% לנוער עובד
קורסי הכנה לבחינות פסיכומטריות ב־24, 25 בפברואר

40 שנות מישלב

מישלב המרכז הישראלי להשכלה
ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י ■ מפעלי תרבות וחינוך בע"מ

טכנאי שירות וידאו - טלויזיה

כולל קייס לאנטנות צלחת לווינים:

לכליית שידורי לווינים וטלויזיה בכבלים
ללא תלות בגיל, השכלה או ידע באלקטרוניקה

שידור מיוחד למעוניים בפילוחים

חינם 24 שעות ביממה: חייג/י ברגע זה לטל׳ ... — חינם.

מכון להכשרה מקצועית

עיצוב פנים

מתקבלים/ות בעלי/ות כישרון ונטיה לאחר מבחן התאמה

הקורס לעיצוב פנים מיועד לבעלי כישרון ויצירתיות המתכוונים להפוך להיות מעצבי פנים מקצועיים. לבעלי תחביב חשוב להם לשפר קהל לקוחותיהם. לבעלי חלומות תצוגה ולכל אדם הרוצה לדעת כיצד לתכנן ולהיות מהמרחב שלו בדירה ובנוחות מירבית

תכנית הלימודים
שירטוט ארכיטקטוני, שירטוט לעיצוב פנים ואומטריה, תאורה, תכנון ארכיטקטוני, חומרים והליכים, פרטי בנין, נגרות וריהוט, עקרונות סטיילים וחוזק, צבע, תאורה, ריהוט טקסטיל וריכוז וגיד

הינך מוזמן/ת לשיחת יעוץ ומבחן התאמה חינם ללא כל התחייבות מצידך.

חינם - 24 שעות ביממה חייגו

גם בלילות ובשבתות, מסורי פרטים ותקבלו לביתך ברושור, כמו כן תוזמנו לראיון ומבחן התאמה - חינם

מכון להכשרה מקצועית

עיצוב אופנה

הרשמה לקורסי בוקר וערב בת"א ובחיפה.

אם את/ה מחפש/ת מקצוע מעניין, יצירתי ומקורי עיצוב אופנה הוא האתגר בשבילך

הקורס מיועד לבעלי/ות מודעות אופנתית, טעם מעלה, כשרון עיצוב וחוש אסתטי

הינך מוזמנ/ת לשיחת ייעוץ ומבחן התאמה ללא כל התחייבות מצידך.

חינם - 24 שעות ביממה!
טלפנ/י עכשיו לטל. 03-295529, 04-669041, בלילות ובשבתות.
מסור/י פרטיך ותוזמנ/י לראיון ומבחן התאמה - חינם.

משרדינו פתוחים בין השעות 19.00-9.00 רצוף	חיפה בלפור 5 (פינת נורדאו) טל 04-669041 671571	תל-אביב בן יהודה 32 בנין אל-על חדר 510 טל. 295529

מכון להכשרה מקצועית

למד בגרות בקלות וחסוך 1,000 $

הרשמה לקורסים מזורזים למועדי יוני 88', ינואר 89'. לימוד בכתב, לימוד ערב או משולב לפי בחירה.

רק במכונים האמריקאים • עכ"ל זול ב־20%-50% מבתי־ספר אחרים לשעל, הנרשם ל־2 מקצועות בכתב משלם 225 ש"ח למקצוע. הנרשם לכל המקצועות בכתב משלם 166 ש"ח למקצוע. הנרשם ל־2 קורסי ערב, מקבל 3 קורסים נוספים בכתב חינם!
• 25% הנחה לחיילים! • 35 שנות נסיון • 95% הצלחה בבגרות • 8 רמות במתמטיקה ואנגלית • חומר הלימוד מסוכם בתמציות • ביטוח הצלחה אם תלמיד לא מצליח בבחינות יוכל לחזור על הקורסים חינם.
• הכנה לכל מועדי הבגרות לאוניברסיטאות ולטכניון.

חינם - 24 שעות ביממה
חייגו ברגע זה לטל. 03-201392, 04-669041, 02-221933, 057-73714
גם בלילות ובשבתות מסורו פרטיכם ותקבלו לביתכם חוברת הסבר - חינם.

משרדינו פתוחים בין השעות 9.00-19.00 רצוף

המכונים האמריקאים להשכלה בכתב בשתוף המכונים הבריטים. 35 שנות נסיון. 95% הצלחה

תקשורת

מכון ישראלי למינהל — מרכז ישראלי לתקשורת המונים

קורס דו שנתי לקומוניקציה ברמה אקדמאית לעיתונאות, יחסי ציבור, דוברות, פרסום וטלויזיה בהנהלת מר נח חלפרין.

לימודי תקשורת המונים כמקצוע, ברמה אקדמאית, עם מיטב מומחים בשטח.

פרט להרצאות והדגמות, הלומדים ילכו גם בסדנאות ופרויקטים מעשיים, הפקת סרטי וידאו, מסיבות עיתונאים, הוצאת עיתון וראיונות עם אישים מרכזיים.

לימודי בוקר או ערב בהתאם לבחירת הלומד/ת

תכנית הלימודים כוללת:
עתונות — מבואות בעתונות • תחקיר עיתונאי • כתבות • דרכים להשגת ידיעות ומידע • ריגשים • שיכתוב • תורת הראיונות • ...
דוברות ויחסי ציבור — מבואות • עבודה • ייעוץ תקשורת • יחסי ציבור • תדמית • עיצוב תדמית לאישות • מסיבות עיתונאים • ניסוח תגובות • דובר"שר • ...
פרסום — מבואות • השפעת הפרסום • טכניקות לבניית תכנית פרסום • תקציבאי • תמליל • מעצב • פסיכולוגיה בפרסום • חוצות • שיווק • ...
תקשורת אלקטרונית — מבואות • ... • קריינות • כתב חוץ • כתבת שטח • עבודת בוידאו • שידור חי • ...

תל־אביב בן־יהודה 32 בית אל־על ...
טל: 291858, 295529, 201392
חיפה בלפור 5 פינת נורדאו טל. ...

מנהל עסקים

קורס ערב לניהול עסק עצמאי

מפתח לפתוח עסק, אך מפחיד, ובצדק. ישנם כ״כ הרבה פרטים חשובים, עליהם יכול העסק שלך לקום, או ליפול. לצד היימצליחניםיי בעסקים, היו הרבה שניסו נכשלו ואפילו הפסידו.

אם פתחת עסק או שאת/ה מתכוון/ת לעשות זאת

הקורס למינהל עסקים עצמאיים של המכון הישראלי למינהל רצוי, כדאי ואפילו הכרחי! ללומדים יעוץ אישי **חינם** לפתיחה או ניהול עסק.

משך הקורס כשנה, פעם בשבוע, בשעות הערב.

תוכנית הלימודים מבוא לכלכלה, פרסום, שוק, מכירות, עקרונות הנהלת חשבונות, חוקי מס, תימנון מיסים, חשבונות מסחריים, יחסי אנוש, בנקאות, מו"מ, יצוא, יבוא ועוד...

חינם 24 שעות ביממה — חייג/י לטל. 03-201392, 04-669041 ותוזמנ/י לאחות יעוץ ללא כל התחייבות מצידך.

משרדינו פתוחים בין השעות 19.00-9.00 רצוף	תל־אביב בן יהודה 32 בנין אל־על חדר 510 טל. 201392	חיפה בלפור 5 טל. 671571 04-669041

מכון ישראלי למינהל

למד/י גרפיקה וציור בביתך בזמנך הפנוי

לקבלת פרוספקט חינם ומבחן התאמה כשרון גרפיקה ללא כל התחייבות מצידך
טלפנ/י 24 שעות ביממה 03-668410

המכונים האמריקאים להשכלה

המכונים

המכונים האמריקאים לשפות
מכון ישראלי למינהל
מכון להכשרה מקצועית
35 שנות נסיון 95% הצלחה

גרפיקה

הרשמה לקורסי בוקר וערב בת"א

הקורס לגרפיקה הינו מיועד לבעלי נטיה לאמנות ...

לכ' המדרשה לגרפיקה ולציור ת.ד. 26238 ת"א מיקוד 61261 ...

שם וכתובת ...
טל. ...

משרדנו פתוח כל יום בין השעות 9.00-19.30 רצוף
ת"א בן־יהודה 32
בית אל־על חדר 510 טל. 295529

חינם 24 שעות ביממה
חייג ברגע זה לטלפון 03-295529, או 03-291858
גם בלילות ובשבתות מסור את שמך וכתובתך ... לראיון ומבחן התאמה חינם.

גם מזכירה רפואית וגם מזכירה בכירה בקורס אחד

הרשמה לקורסי בוקר וערב.

מכון ישראלי למינהל

יעוץ מס

המקצוע המבוקש היום

הרשמה לקורסי בוקר וערב
לקראת תעודת הסמכה כיועץ מס ...

דרושים ליועצי מס בארץ

מטרת הקורס

חינם 24 שעות ביממה ...

משרדינו פתוחים בין השעות 9.00-19.30 רצוף

מכון ישראלי למינהל

בואו לעשות אתי בגרות ב־3 חודשים!

"מכון שחר", מקום ראשון בסקר דעת־קהל 87', בחסות הנער פת

מתמטיקה 5—4—3 יח' • אנגלית 5—4 יח'

הכנה לפסיכומטריות

מכון שחר, אורה שינרמן

תל־אביב, בית בני־ברית, רחוב קפלן 10, טל׳ 252637
חיפה, רחוב יוסף 3 (לומדים בבנין בסמת), טל׳ 642635

[illegible]